דוח שנתי

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

עיצוב: סטודיו 'שחר שושנה' מקבוצת 'סקורפיו 88'

נדפס בדפוס העיר העתיקה, ירושלים.

דוח שנתי לשנת 2018 - תוכן עניינים

א.	דברי יו"ר הדירקטוריון	5
ב.	דו"ח הדירקטוריון וההנהלה	13
ג.	הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי	82
ד.	חוות דעת רואה חשבון מבקר	91
ה.	דוח כספי שנתי מבוקר	95
ו.	ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי	221
ז.	דוח תקופתי	267
ח.	שאלון ממשל תאגידי	285
ט.	מילון מונחים	294
י.	אינדקס	301
יא.	רשימת סניפי הבנק	302

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בעלי מניות נכבדים,

בשמי ובשם הדירקטוריון אני מתכבד להגיש לכם את דוח הדירקטוריון ואת הדוח הכספי של בנק ירושלים לשנת 2018.

במהלך שנת 2018, ריענן הבנק את תכניתו האסטרטגית הרב שנתית בדגש על חדשנות בערוצי הפצה ומתן מענה למגמות השוק ולדרישות הרגולציה.

בשנת 2018 השיא הבנק לבעלי המניות תשואה על ההון בשיעור של כ- 10%, ושילם להם דיבידנדים בסך כולל של כ- 20 מיליוני ש"ח.

המערכת הבנקאית בישראל

בשנת 2018 המשיכה המערכת הבנקאית בישראל לשמור על חוסנה ויציבותה, ולהציג רווחיות נאותה למרות אי הוודאות הנובעת, בין השאר, מהשינויים הרגולטוריים הרבים והרפורמות המבניות המיועדות להגביר את התחרות בתחום השירותים הבנקאיים בכלל, ואת התחרות בין הבנקים על מגזר משקי הבית בפרט.

גם שנת 2018, בדומה לקודמתה, התאפיינה ביוזמות רגולטריות וחקיקה משמעותית בענף הבנקאות שאת תוצאותיהן נראה בעתיד.

בשנת 2018 נמשך יישום המלצות הועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("ועדת שטרום") לצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות, אשר קיבלו תוקף של חוק מחייב. יישום החוק יימשך במדורג בשנים הקרובות.

המהפכה הדיגיטלית שחווה המערכת הבנקאית בשנים האחרונות תורמת אף היא, ותמשיך לתרום יותר בעתיד, להגברת התחרות במערכת הבנקאית ולהתייעלותה לטובת הלקוחות, ובעיקר היא מיטיבה עם לקוחות משקי הבית, הנהנים מהוזלת מחירי השרותים הבנקאיים. גם בשנת 2018 הוסיפו הבנקים לפתח ולהטמיע טכנולוגיות חדשניות, בעידוד המפקחת על הבנקים, המקדמת רפורמות שמטרתן קידום פיתוח ואימוץ טכנולוגיות חדשניות במערכת הבנקאית למען שיפור היעילות התפעולית של הבנקים, הגברת התחרות, ושיפור השירות ללקוחות.

כל אלה ועוד, מזמנים למערכת הבנקאית אתגרים והזדמנויות עם התרחבות הזירה הפיננסית וצמיחת היקפי הפעילות הפיננסית בד בבד עם צמיחת המשק.

הסביבה הכלכלית בארץ ובעולם

שנת 2018 התאפיינה בתנודתיות גבוהה בכל הבורסות המובילות בעולם. השנה החלה בתנודתיות שערים והמשיכה בעליות במרבית המדדים המובילים, אך הסתיימה בירידות שערים תלולות ובתשואות שליליות במדדים המובילים. מרבית התשואות החיוביות שנרשמו במדדים המובילים בתל אביב מתחילת השנה הפכו לשליליות ברבעון האחרון של 2018, והמדדים שהציגו ירידות נחלשו עוד יותר.

בתחילת שנה זו נרשמה התאוששות בכול השווקים המובילים ורמת השערים חזרה לזו של תחילת המשבר.

קצב הצמיחה בישראל ובעולם המשיך להתחזק; באוגוסט 2018 השיג המשק הישראלי הישג מרשים המבטא הבעת אמון - חברת הדירוג S&P הודיעה על העלאת דירוג האשראי של ישראל לרמה הגבוהה ביותר בכל הזמנים מרמה של +A לרמה של -AA, ומדינת ישראל זכתה להיכלל ברשימה הקצרה של מדינות החולקות דירוג אשראי בקבוצת AA היוקרתית.

בנק ירושלים - תוצאות והתפתחויות בשנת 2018

בשנת 2018 המשיך הבנק ליישם בהצלחה את התכנית האסטרטגית הרב שנתית אשר רוענה במהלך השנה בדגש על חדשנות טכנולוגית, פיתוח וחיזוק ערוצי ההפצה, שיפור השירות ללקוחות וצמיחה, תוך שימור רמת רווחיות בהתאמה לאופי הפעילות ולפרופיל הסיכון של הבנק. זאת, על אף תנאי השוק המשתנים, התגברות התחרות, וסביבת הריבית הנמוכה. לצד המהלכים לפיתוח הפעילות העסקית, נקט הבנק צעדי התייעלות.

כחלק מיישום האסטרטגיה, שם הבנק דגש בשנת 2018 על הגדלת בסיס הלקוחות ועל פיתוח מוצרים למשקי הבית, והציע פתרונות משלימים ללקוחות כל הבנקים.

הרווח הנקי של הבנק לשנת 2018 הסתכם לסך של כ-87.2 מיליוני ש"ח, ושיעור התשואה על ההון עמד על - 10%, ומשקף גידול של כ- 5.5 נקודות האחוז בהשוואה לשנה קודמת. עיקר הגידול בתשואה מקורו ברווח מאירועים חד פעמיים - בעיקר מכירת פעילות הברוקראז' ומכירת מניות הבורסה לניירות ערך בת"א.

יתרת תיק האשראי נטו של הבנק הסתכמה בסוף שנת 2018 לסך של כ-9.9 מיליארדי ש"ח, ומשקפת גידול בשיעור של כ- 2.5% בהשוואה לשנה קודמת וזאת, למרות מכירת תיקי משכנתאות ואשראי צרכני בהיקף כולל של כ- 450 מש"ח.

תיק האשראי של הבנק איכותי, ומאופיין בפיזור גדול. חלקו של האשראי הקמעונאי מסך כל התיק עומד על כ- 82%, ברובו אשראי לדיור המובטח בנכסי נדל"ן. לצד הפיזור הגדול, מתבטאת איכות התיק גם בשיעור נמוך יחסית של הפרשה שנתית להפסדי אשראי, אשר עמד בשנת 2018 על 0.35%, בהשוואה ל- 0.38% בשנת 2017.

בשנת 2018 הוסיף הבנק לחזק את בסיס ההון שלו, ובסוף השנה עמד יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון על 10.5% ויחס המינוף עמד על כ-6.2%.

בנק ירושלים התפתחויות ומגמות בארבע השנים האחרונות

להלן עיקרי הנתונים:

	2018	2014	שינוי
	במיליוני ש"ח		ב-%
סך הכל מאזן	13,292.5	14,084.8	(6%)
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	9,566.5	4%
פיקדונות הציבור	10,513.3	10,977.2	(4%)
הון עצמי*	895.2	750.4	19%
הכנסות	557.5	464.9	20%
הוצאות	403.6	352.4	15%
רווח נקי	87.2	65.0	34%
תשואה להון	10.0%	9.0%	1.0 נקודות האחוז
יחס יעילות (הוצ' תפעולית ואחרות מסך כל ההכנסות)	72.4%	75.8%	(3.4) נקודות האחוז (שיפור)
יחס הלימות- הון עצמי רובד 1	10.5%	9.8%	0.7 נקודות האחוז
מספר משרות ממוצע	572	597	(4%)

* לאחר ששולמו/הוכרזו דיבידנדים בסך כולל של כ-86 מיליוני ש"ח בארבע השנים האחרונות.

הנתונים על התפתחות הבנק לאורך ארבע השנים האחרונות מצביעים על גידול בתיק האשראי של כ-4%, גידול מרשים בהכנסות בשיעור של 20%, ברווח הנקי גידול מ-65 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014 ל-87.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, המשקף גידול בשיעור של 34%, בעיקר מרווחים חד פעמיים. רווחי 2018 מתבטאים בתשואה להון בשיעור של 10%. התפתחות זו משקפת את ההצלחה ביישום האסטרטגיה הרב שנתית של הבנק, ובכלל זה מיקוד בפעילות הקמעונאית, עליה מושתת צביונו של בנק ירושלים כבנק קמעונאי ייחודי. במקביל לצמיחה, המשיך הבנק גם בשנת 2018 ביישום תהליכי התייעלות.

האסטרטגיה העסקית

התכנית האסטרטגית של הבנק, נשענת על שלושה נדבכים:

(א) בעלי המניות - השאת ערך לבעלי המניות, מדיניות חלוקת דיבידנדים בשיעור של 30% מהרווח בכפוף לעמידה במבחני החלוקה וביתר התנאים הקבועים בהוראות הדין, תוך שימור רווחיות נאותה ויציבה, ופרופיל סיכון נמוך.

(ב) לקוחות - מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני תוך השאת ערך ללקוחות, בין היתר באמצעות הצעת פתרונות משלימים ללקוחות כל הבנקים.

(ג) עובדים - טיפוח וקידום ההון האנושי, מנהלים ועובדים, כמשאב חשוב ומהותי להצלחת הבנק.

במרכז האסטרטגיה צמיחה קמעונאית מבוקרת תוך מיקוד בפעילות מתמחה בהלוואות לדיור, והמשך פיתוח פעילות האשראי הצרכני. בבסיס התכנית, שמירה על פרופיל סיכון נמוך המתבטא בתמהיל הפעילות, ביחס הלימות ההון, וביחסי נזילות ויחס מינוף גבוהים מהיחס המינימלי הנדרש לפי הוראות הרגולציה.

אופי ותמהיל פעילויות הבנק, משקפים מיקוד בביסוס יכולת תחרותית יציבה וארוכת טווח באמצעות התרחבות דיגיטלית ומוקדית מבוססת מוצרים, וחדשנות בערוצי הפצה. כל אלה, לצד מתן שירות אישי ומקצועי, יעיל ומהיר במגוון מוצרים בנקאיים מתקדמים ואיכותיים, מובילים למצוינות בשירות ולהשאת ערך ללקוחות הבנק, ערכים שבנק ירושלים חרט על דגלו.

יעדים ומגמות לשנה הקרובה

בשנת 2019 מתעתד הבנק להמשיך ביישום האסטרטגיה הקמעונאית המעודכנת, ועיקרה העמדת הלוואות לדיור ואשראי צרכני, תוך המשך טיפוח מחויבות עמוקה למגזר משקי הבית בד בבד עם חדשנות מוצרית-שרותית כדוגמת שירותי כרטיס נטען PREPAID. בנוסף, מתכוון הבנק להרחיב את בסיס לקוחותיו ולהעמיד לרשותם שירותים בנקאיים נוספים. גם השנה ימשיך הבנק להשקיע בחדשנות ובטרנספורמציה דיגיטלית, לשיפור וייעול השירות ללקוחות. כל אלה יתרמו להשאת ערך ללקוחות.

יעדי הצמיחה בתיק האשראי לשנת 2019, נקבעו בהלימה להתפתחויות במשק ולמדיניות התיאבון לסיכון של הבנק. בין היעדים המרכזיים שהגדיר הבנק לשנת 2019 נמנים שימור יחסי הלימות הון נאותים, תוך עמידה ביחס הלימות הון כולל שלא יפחת מ- 10% כפי שקבע הדירקטוריון, וכן שימור יחס מינוף נאות של 5.1%, ויחסי נזילות איתנים.

בשנת 2019 מתעתד הבנק להמשיך בצעדי התייעלות ובכלל זה, עידוד הלקוחות לשימוש באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הבנק באמצעות ערוצי האינטרנט והדיגיטל, במטרה לצמצם את תלות הלקוחות בסניפים, לייעל את הפעילות, ולשפר את השירות.

ממשל תאגידי

הבנק מייחס חשיבות עליונה להתנהלות על פי כללי ממשל תאגידי, ובכלל זה התנהלות תקינה של הדירקטוריון תוך הקפדה על עמידה בכל הוראות הדין. בהתאם למדיניות זו, מקפיד הבנק על יישום הכללים וההוראות החלים עליו על פי סטנדרטים גבוהים, אשר בין היתר מגדירים את מכלול היחסים בין הדירקטוריון, ההנהלה, גופי הביקורת והבקרה, ובאים לידי ביטוי באמצעות מבנה ארגוני, הגדרת תחומי אחריות וסמכויות, נהלי עבודה וכללי דיווח ופיקוח, בקרה וביקורת.

כמו כן פועל הבנק בהתמדה ליישום והטמעת תרבות ארגונית אתית ונאותה על פי סטנדרטים בנקאיים גבוהים ללא פשרות.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

הבנק מתייחס אל המשאב האנושי כאל נכסו החשוב ביותר, וגם בשנת 2018 המשיך בקידום ופיתוח איכות המשאב האנושי ובטיפוח מערכת יחסי העבודה, המהווה לאורך השנים נכס אסטרטגי לבנק.

בשנת 2018 המשיך הבנק ביישום מהלך רחב של הדרכת והכשרת מנהלים, אשר יצא לדרך בשנת 2017.

לארגון העובדים חלק חשוב בהובלת הבנק להשגת היעדים בפעילותו העסקית. יחסי העבודה הטובים השוררים בבנק לאורך שנים, משקפים את האמון ההדדי ואת שיתוף הפעולה הפורה בין ההנהלה לבין ארגון העובדים, ואת ההדדיות - העובדים זוכים לתנאי עבודה הוגנים וראויים, והם מצידם, תורמים להצלחת הבנק ולקידומו.

אחריות תאגידית

בנק ירושלים מחוייב ליישום עקרונות אחריות תאגידית, ומזה שנים רבות משלבם בפעילותו העסקית. מחוייבות זו משקפת תפיסה לפיה הצלחה עסקית הולכת יד ביד עם שיקולים חברתיים-סביבתיים, שהתחדדה בשנים האחרונות ואף שולבה באסטרטגיה הכוללת של הבנק, אשר חרט על דגלו את ערכי השקיפות וההוגנות במתן שירותים בנקאיים, ובכלל.

במסגרת האחריות התאגידית שלו, פועל הבנק גם למען קידום רווחת עובדיו והתפתחותם המקצועית והאישית, ליצירת ערך לקהילה (בין היתר באמצעות תרומות לעמותות וארגונים אשר חרטו על דגלם קידום מטרות חברתיות), לפיתוח מודעות חברתית בקרב עובדיו, ועידודם למעורבות חברתית. הבנק מיישם עקרונות ממשל תאגידי תקין מתקדמים בהתנהלותו, וכן עקרונות לתרבות אתית וערכית של עובדיו, מנהליו וחברי הדירקטוריון.

אנו מחויבים לבעלי המניות שלנו, ללקוחותינו, לעובדי הבנק ולחברה הישראלית במסגרתה אנו פועלים וממנה שואבים את עוצמתנו.

במבט לעתיד

במבט לעתיד, נמשיך כולנו, עובדי הבנק, ההנהלה והדירקטוריון, לפעול למען פיתוח הבנק וקידומו, ולהשאת ערך לבעלי מניותיו ולקוחותיו; נמשיך לשמר ולהטמיע בתרבות הארגונית את ערכי המצויינות בשירות, ההוגנות והשקיפות, נמשיך לשאת את דגל החדשנות וליזום פתרונות ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק, לשיפור השירות ולהתמודדות עם התמורות והאתגרים שיזמנו לנו השנים הבאות. אנו תקווה שכל אלה ישמרו ויחזקו את נאמנות לקוחותינו.

אני מבקש להודות בשמי ובשם הדירקטוריון, ללקוחות הבנק הממשיכים להביע בנו אמון לכל אורך הדרך, למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק על עבודתם המקצועית, הנאמנה והמסורה, ועל תרומתם להצלחת הבנק.

כמו כן, אני מבקש להודות בשמי ובשם הדירקטוריון לחברי הדירקטוריון שסיימו לכהן כדירקטורים בבנק במהלך שנת 2018 ובתחילת שנת 2019, ולאחל הצלחה לדירקטורים החדשים של הבנק שהתמנו לאחרונה לדירקטוריון הבנק.

בכבוד רב,

זאב נהרי

יו"ר הדירקטוריון

7 במרץ 2019

חברי דירקטוריון הבנק [א]

בנק ירושלים

זאב נהרי, רו"ח

יושב ראש הדירקטוריון

זלמן שובל

יהודה אורבך, רו"ח [ב]

ד"ר רות ארד [ב]

ליאור בן עמי

יעקב טננבאום [ב] [ד]

עוזי לוי [ד]

גדעון שובל

אביב שנצר [ד]

(א) חברי הדירקטוריון למועד פרסום הדוח; פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: http://www.magna.isa.gov.il.

(ב) דירקטור/ית חיצוני/ת לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 ודירקטור/ית חיצוני/ת לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.

(ג) דירקטור בלתי תלוי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.

(ד) החלו לכהן לאחר תקופת הדוח (מר יעקב טננבאום החל לכהן ביום 19 בפברואר, 2019, מר עוזי לוי ביום 6 במרץ, 2019 ומר אביב שנצר ביום 18 בפברואר, 2019).

חברי הנהלת הבנק, נושאי משרה ותפקידיהם [א]

בנק ירושלים

חברי הנהלת הבנק:

גיל טופז, עו"ד ורו"ח
מנהל כללי

דוד לוי
משנה למנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית

מריו ויינגורטין [ב]
משנה למנהל כללי, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות

משה עומר
משנה למנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית

שרית וייסטוך, עו"ד
סגן מנהל כללי, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה

אלכסנדר זלצמן, רו"ח
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי, מנהל אגף כספים

אריאל לוינגר [ב]
סגן מנהל כללי, מנהל סיכונים ראשי ומנהל חטיבת הסיכונים

הגר פרץ דיין [ב]
סגן מנהל כללי, מנהלת אגף שיווק, אסטרטגיה ופיתוח עסקי

נושאי משרה שאינם חברי הנהלה

רון שגיא
סגן מנהל כללי, מבקר פנימי ראשי

כרמל פלורנץ, עו"ד
מזכיר הבנק וחברות בנות

לירן עובדיה
מנהל סקטור נדל"ן

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי החשבון המבקרים של הבנק

(א) חברי הנהלת הבנק למועד פרסום הדוח. פרטים נוספים על נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: http://www.magna.isa.gov.il.

(ב) החלו לכהן במהלך תקופת הדוח; (גב' הגר פרץ-דיין ביום 27 במרץ, 2018; מר מריו ויינגורטיין ביום 30 באפריל, 2018 ומר אריאל לוינגר ביום 1 ביוני, 2018).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון וההנהלה - תוכן עניינים

.1	**סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה**	**19**
1.1	מידע צופה פני עתיד	**19**
1.2	תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו	**20**
1.3	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן	**21**
1.4	תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם	**23**
1.5	תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית	**25**
1.6	אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן	**26**
.2	**הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי**	**28**
2.1	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	**28**
2.2	התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	**30**
2.3	ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון והמינוף	**34**
2.4	תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	**40**
2.5	חברות מוחזקות עיקריות	**43**
.3	**סקירת הסיכונים**	**44**
3.1	בסיכון אשראי	**44**
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
	סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים	**48**
	תנועה בחובות פגומים	**48**
	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד	**51**
	חשיפות למדינות זרות	**61**
	חשיפות למוסדות פיננסיים זרים	**62**
3.2	בסיכון שוק	**63**
	נספחים לדוח הדירקטוריון וההנהלה:	
	מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות	**64**
	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית	**65**
3.3	בסיכון נזילות ומימון	**68**
3.4	בסיכון תפעולי	**70**
3.5	בסיכונים אחרים	**72**
3.6	השפעת גורמי הסיכון	**74**
.4	**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים**	**78**
4.1	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים	**78**
4.2	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי	**79**
.5	**מידע נוסף**	**81**
5.1	תרומות ופעילות קהילתית	**81**
5.2	נושאים נוספים	**81**
.6	**נספחים לפרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם**	**259**
6.1	שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	**259**
6.2	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	**263**
6.3	מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	**264**
6.4	דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות	**265**
6.5	מאזן מאוחד לסוף 5 השנים האחרונות	**266**

רשימת הטבלאות בדוח הדירקטוריון וההנהלה

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן	21
ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק	23
פערי הריבית בין נכסים כספיים והתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים	30
היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים	30
ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית	31
פרטים אודות ההוצאות בגין הפסדי אשראי	31
הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות מידע	32
התפתחות תיק ניירות ערך	34
התפתחות תיק האשראי	34
הרכב פיקדונות הציבור	35
התפתחות באגרות החוב ובכתבי ההתחייבויות הנדחים	53
יחס הלימות הון	36
נתונים אודות ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים בהון הבנק ובנכסי הסיכון	63
התפתחות ההון	63
יחס מינוף	38
פירוט היתרות הממוצעות של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי פעילות	40
פירוט הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות	40
תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית	14
תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית	14
תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקי לפי תתי מגזרים	42
תמצית תוצאות הפעילות של מגזר גופיים מוסדיים	24
תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי	34
סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים	48
פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים	48
פרטים על הלוואות לדיור בפיגור	49
פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור	50
סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד	51
התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים	53
פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור	54
יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	65
נתונים נוספים על יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	75
פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	85
נתונים אודות יתרות ממוצעות של סיכון אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ללקוחות עו"ש פעילים	85
התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים	58
חשיפה למדינות זרות	61
חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים	62
אומדן ה-VaR	63

רשימת הטבלאות (המשך)

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו	64
השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו	65
תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית	65
משך החיים הממוצע של הנכסים והתחייבויות	66
מגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה	66
ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק	66
נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן	67
נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע	67
יחס כיסוי נזילות	68
פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך	69
טבלת גורמי סיכון	74

דו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2018

להלן הדין וחשבון השנתי של בנק ירושלים בע"מ. דין וחשבון זה יובא לדיון לפני האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 7 במרץ 2019, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשנת 2018 (להלן: "שנת הדוח"). הדוחות ערוכים על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים.

פרק 1 - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1. מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

1.2. תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה במסגרת דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדו"ח הבנק פועל באמצעות 20 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ, לפרטים אודות עידכון פרישת הרשת ראה להלן בפרק שינויים עיקריים בתקופה המדווחת.

פעילותו העסקית של הבנק מתבצעת בעיקר בחטיבה הקימעונאית, בסקטור הנדל"ן ובחטיבה הפיננסית, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית משרתת באמצעות מערך הסינוף, שיתופי פעולה בנקודות מכירה, מוקדי המומחים והדיגיטל את לקוחות משקי הבית, והבנקאות הפרטית בתחומי המשכנתאות, האשראי הצרכני ונכסים כספיים של הלקוחות.

החטיבה הפיננסית אחראית על ניהול מקורות המימון לפעילותו של הבנק, ניהול החשיפות הפיננסיות והנזילות של הבנק הנובעות מפעילויות עסקיות, ובכלל זה ניהול חדרי עסקאות, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים ותפעול פעילות ניירות ערך ונגזרים.

סקטור הנדל"ן מרכז ליווי פרוייקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, מימון פרוייקטים של התחדשות עירונית (לרבות תמ"א 38 לסוגיה) ומימון קבוצות רכישה.

לפרטים נוספים אודות שינויים במבנה הבנק ובאופן ניהולו ראה בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים ובביאור 29 לדוח הכספי.

1.3. מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2018	2017	2016	2015	2014
מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):					
תשואת הרווח הנקי להון עצמי	10.0%	4.5%	7.0%[2]	6.3%	9.0%
תשואת הרווח הכולל להון עצמי	10.0%	4.4%	4.8%	6.6%	10.8%
תשואה לנכסים ממוצעים	0.65%	0.27%	0.39%[2]	0.35%	0.49%
יחס הון עצמי רובד 1	10.5%	10.2%	10.1%	9.7%	9.8%
יחס המינוף[1]	6.2%	5.7%	5.3%	5.2%	-
יחס כיסוי הנזילות[1]	325%	243%	458%	403%	-
יחס הכנסות לנכסים ממוצעים	4.15%	3.63%	3.60%	3.41%	3.38%
יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)	72.4%	81.9%	76.7%	76.7%	75.8%
מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):					
שיעור הוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	0.35%	0.38%	0.31%	0.41%	0.19%
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	1.01%	1.04%	1.04%	1.12%	1.12%
שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור ל 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור	1.71%	2.14%	2.01%	2.04%	2.64%
שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור	0.36%	0.38%	0.37%	0.38%	0.20%
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח (במיליוני ש"ח)[2]					
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	87.2	37.0	55.6	48.6	65.0
סך הרווח הכולל	87.8	36.1	38.1	50.7	77.6
הכנסות ריבית, נטו	383.7	363.4	343.0	334.1	317.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.7	36.9	30.4	40.4	18.4
הכנסות שאינן מריבית	173.8	129.1	167.8	142.7	147.9
מזה: עמלות	98.3	118.2	120.9	124.5	118.3
הוצאות תפעוליות ואחרות	403.6	403.4	386.5	365.8	352.4
מזה: משכורות והוצאות נלוות	182.2	175.2	172.6	166.3	171.2
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה	1.24	0.52	0.79	0.69	0.92
נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח (במיליוני ש"ח):					
סך כל הנכסים	13,292.5	13,553.6	14,202.0	14,219.5	14,084.8
מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	2,659.0	2,522.0	2,071.9	3,278.0
ניירות ערך	956.2	858.3	1,434.5	1,779.5	902.4
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	9,670.7	9,790.1	9,889.3	9,566.5
סך כל ההתחייבויות	12,397.3	12,716.3	13,393.7	13,435.5	13,334.4
מזה: פיקדונות מבנקים	30.9	33.6	36.5	39.4	42.5
פיקדונות מהציבור	10,513.3	10,560.1	10,868.3	11,019.0	10,977.2
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,618.7	1,872.2	1,582.1	1,634.8	1,503.1
פיקדונות הממשלה	50.0	34.9	590.4	387.3	582.7
הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	895.2	837.3	808.3	784.0	750.4
נתונים נוספים:					
מחיר מניה (בש"ח)	623.9	673.5	769.4	707.0	705.0
דיבידנד למניה (באגרות)	42.4	10.07	19.57	24.26	25.10
מספר משרות ממוצע	572	607	623	607	597
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים	2.86%	2.70%	2.42%	2.39%	2.30%
יחס עמלות לנכסים ממוצעים	0.73%	0.85%	0.85%	0.88%	0.84%

(1) הוראות גילוי זה חלה החל מיום 1 באפריל 2015, לא נדרש לתת גילוי למספרי השוואה.
(2) לפרטים אודות השפעות מיוחדות על הרווח ראה להלן בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.
(3) למידע רב תקופתי נוסף ראה בפרק ממשל תאגידי ופרטים נוספים, נספחים 1-2.

להלן שינויים עיקריים:

	2018 לעומת 2017[1]	2018 לעומת 2014
סך הכל הכנסות	13%	20%
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	-	15%
הפרשה להפסדי אשראי	(6%)	89%
רווח נקי	136%	34%
רווח כולל	143%	13%
אשראי לציבור, נטו	2%	4%
פיקדונות הציבור	-	(4%)
הון עצמי	7% [2]	19% [3]
תשואת הרווח הנקי להון עצמי	5.5 נקודות האחוז	1.0 נקודות האחוז
יחס הון עצמי רובד 1	0.3 נקודות האחוז	0.7 נקודות האחוז
יחס המינוף	0.5 נקודות האחוז	*
יחס כיסוי הנזילות	(82) נקודות האחוז	*
יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)	(9.5) נקודות האחוז	(3.4) נקודות האחוז

* הוראות גילוי זה חלה החל מיום 1 באפריל 2015, לא נדרש לתת גילוי למספרי השוואה.

(1) הרווח בשנת 2018 הושפע מהכנסות ממכירות תיקי אשראי בסך 16.4 מיליוני ש"ח, מהכנסות ממכירת תיק הלקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' בסך 21.0 מיליוני ש"ח ומהכנסות ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בסך 27.0 מיליוני ש"ח. כמפורט להלן בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות בהוצאות וברווח כולל אחר.

(2) לאחר חלוקת דיבידנד בסך 29.9 מיליוני ש"ח.

(3) לאחר חלוקת דיבידנד בסך 86.0 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סעיפי רווח והפסד - מידע רב תקופתי ומאזן מאוחד - מידע רב תקופתי ראה נספחים 2-4 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

1.4. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזוהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה להלן בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם.
- **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.

להלן טבלה המרכזת את הסיכונים המתפתחים בבנק:

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות.
סיכון ציות	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק.
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה.

תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם

- **סיכון רגולטורי:** הסיכון לתחולה של רגולציה חדשה או הגדלת תחולתה של רגולציה קיימת (ומתפתחת) עלולה להעמיד את הבנק במחויבויות חדשות, אשר התאמות של פעילות הבנק לצורך עמידה בה עלולה לצרוך משאבים. הפיקוח על הבנקים הגביר בשנים האחרונות את הפיקוח על אשראי צרכני, הוגדלה דרישת הלימות ההון ובד בבד ניתנו הקלות המעודדות את התאגיד הבנקאי להתייעל. דרישות נוספות או לחילופין הקשחת הדרישות הקיימות בתחומי הפעילות של הבנק עלולות להוות מגבלה אפקטיבית במידה ויפעלו באופן נוקשה על הבנק ועשויים להקשות להוציא אל הפועל את האסטרטגיה העסקית של הבנק.

  הבנק מנהל את הפעילות העסקית במסגרת תכנון הון המותאם בהתאם לדרישות הפיקוח תוך שמירה על יעדי הון מעבר לדרישה המזערית הנדרשת. במקביל, פועל הבנק ליישום כלים להפחתת נכסי הסיכון, שיפור דרכי ניהול הסיכונים וזאת על מנת להפחית את דרישות ריתוק ההון. למידע בדבר תכנון ההון של הבנק ראה להלן פרק הון והלימות הון.

- **סיכון ציות:** המשך מגמת הטלת קנסות ועיצומים על בנקים בהקשר להפרות של הנחיות רגולטוריות, כגון בדבר סיוע בהעלמות מס ומניעת מימון טרור והלבנת הון מהווה מוקד תשומת הלב של הנהלת הבנק בכל הקשור למאמץ מתמשך של הבנק בחיזוק הפרקטיקות לניהול סיכונים אלה ומניעתם. בנוסף, הבנק מקדיש תשומת לב מוגברת לסיכון ההתנהגותי (Conduct Risk) הגלום באופן ההתנהלות של הבנק מול לקוחותיו תוך דגש על התנהלות עסקית ראויה (הגינות, הוגנות ושקיפות). ניהול סיכון זה בא לידי ביטוי, בין השאר, באופן בו הבנק מיישם פרקטיקות של פניה יזומה ללקוחות, הליכי שיווק ומכירה ומתן שירות ללקוח. לבנק פונקציית ציות אשר אמונה לפעול למניעה וניהול סיכונים אלה בעקביות עם מדיניות ממשל תאגידי של הבנק ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

- **סיכון סייבר:** הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשופים להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות, גניבת כספים ופגיעה במוניטין הבנק. הנזקים בגין אירועים אלה עשויים להיות גם חשיפת הבנק לתביעות משפטיות ו/או פגיעה בבסיס הלקוחות. הבנק משקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע כדי להגן על נכסי הלקוחות ועל סודיות המידע, החל מהטמעה של מערכות הגנה ואבטחת מידע, ביצוע בקרות וניטור שוטף כל שעות היממה, ביצוע סקרי סיכונים באופן מתמשך, ביצוע סקרי אבטחה וחדירות לכל מערכת ויישום שבשימוש הבנק. הבנק משתמש בכלים ועזרים שונים כדי לשמור על רמת עדכניות גבוהה לגבי מגמות והתפתחויות בתחום הסייבר ופועל באופן מתמיד להגברת מודעות העובדים בתחום זה.

- **סיכון מאקרו כלכלי וסיכון משקי:** פעילות הבנק תלויה בעיקר בסביבה העסקית ומקרו-כלכלית בישראל. מצב הכלכלה בישראל, מצב המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור וכפועל יוצא רמת ההכנסה של משקי הבית ושיעור האבטלה הם גורמי הסיכון המרכזיים לאיכות תיק האשראי בבנקים שפועלים באשראי קמעונאי ואשראי לדיור. בשלב זה הבנק סבור שלא נשקף סיכון משמעותי, זאת לאור מדדים מקרו כלכליים טובים של ישראל. עם זאת, התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק ומודלים לביצוע תרחישי קיצון, מביאים בחשבון, בזהירות המתחייבת את הסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה במשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי ביצועים לתכנון הון שמרני וזהיר וכן בין שיקולי תשואה לסיכון.

1.5. תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית, וצפי להתפתחות בשנה הקרובה, העוקבת לשנת הדוח.

לבנק תוכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה מבוקרת תוך מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני, התוכנית האסטרטגית עודכנה בחודש דצמבר 2018 על-ידי דירקטוריון הבנק (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית").

התוכנית גובשה תוך התייחסות למכלול השינויים בסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק. סביבה אשר מושפעת משינויים בהרגלי הצרכן, שינוים טכנולוגים מואצים, שינויים רגולטורים (כגון חוק נתוני אשראי) ורפורמות מבניות מתוכננות. הבנק התאים את התוכנית האסטרטגית לשינויים אלה ורואה בהם אתגר לצד הזדמנות לפיתוח אפשרויות עסקיות חדשות.

הבנק נערך לשינויים בסביבה התחרותית, כדוגמת יישום הנגזרות של החוק להגברת התחרותיות, יישום חוק נתוני אשראי, היערכות לשינויים טכנולוגים כדוגמת פרויקט הבנקאות הפתוחה, מעבר לעולם תשלומים חדשני ומעבר לעבודה בענן, לצד היערכות להתגברות התחרות החוץ בנקאית וכניסתם של שחקנים חדשים. בבסיסה של התכנית האסטרטגית, מתן פתרון בנקאי משלים ללקוחות כל הבנקים, אשר אינם מקבלים מענה למלוא הצרכים הפיננסים שלהם מהבנק העיקרי בו מתנהל חשבונם. הבנק חותר ליישום אסטרטגיה זו בין היתר באמצעות הנגשה של מוצרים ושירותים, בדגש על חיזוק פתרונות דיגיטליים וצמצום התלות הפיזית הקיימת ברכישת פתרונות ושירותים בנקאיים. האסטרטגיה מתבססת בין היתר על גיוס לקוחות למוצרים פיננסים ללא קשר למיקום בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

התוכנית האסטרטגית מאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון ונועדה להביא לשמירה על יציבותו וחוסנו של הבנק, השגת רווחיות נאותה וצמיחה מדודה, וכל זאת תוך השאת ערך ללקוחות ולמחזיקי העניין.

במסגרת הראיה הכוללת של נקודות המגע עם הלקוח ובכלל זה המוקדים, האינטרנט והסניפים עדכן הבנק את פרישת הסניפים באמצעות הרחבה ועיבוי של הפעילות בחלק מסניפי הבנק לצד צמצום של סניפים קיימים והקמת מוקדי מומחים: מוקד משכנתאות ,מוקד אשראי צרכני ומוקד פיקדונות. מוקדי הבנק השונים פועלים לצד פלטפורמות דיגיטליות מתקדמות המאפשרות ללקוחות כל הבנקים לרכוש באופן מלא/ חלקי את מוצרי הבנק בדיגיטל ללא הגעה לסניף. בכך מדגיש הבנק את חשיבות השילוב של הערוץ הדיגיטלי עם הערוץ המוקדי, וזאת מתוך הבנת הצורך של הלקוחות לשירות לקוחות היברידי שאינו חד ערוצי, תוך הקפדה על רמת שירות נאותה ללקוחות.

כחלק ממיקוד הבנק במכירת פתרונות בנקאיים משלימים ללקוחות כל הבנקים, המשיך הבנק להרחיב את פעילותו בתחום האשראי לדיור אשר עומד בליבת העסקים של הבנק. הבנק השיק פלטפורמה דיגיטלית לקבלת אישור עקרוני במשכנתא הן עבור לקוחות פרטיים והן באמצעות יועץ משכנתאות.

הבנק ממשיך במתן אשראי צרכני ללקוחות קיימים וללקוחות חדשים תוך חתירה לשיפור מתמשך באיכות חיתום האשראי והנגשת האשראי בערוצים מתקדמים. בין היתר מכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות. בכך הבנק נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים, תוך הרחבת הפיזור הגיאוגרפי של הבנק והגעה לקהל לקוחות נוסף.

הבנק מציע מגוון רחב של מוצרים ושירותים לניהול נכסי הלקוחות בהצעת ערך פיננסית טובה ובאיכות גבוהה באמצעות בנקאים מומחים, מוקד שירות יעודי ופיתרון דיגיטלי מלא.

הבנק מעמיד אשראי למימון פרויקטי נדל"ן למגורים במסגרת ליווי סגור ותוך שמירה על רמת סיכון נאותה. כחלק מפעילות זו פועל הבנק, בין היתר, בשיתוף פעולה עם חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרויקטים והנפקת בטוחות לפי חוק המכר וערבויות אחרות.

הבנק התקשר עם חברת מאסטרכארד להנפקת כרטיסי חיוב נטענים בארץ והחל להנפיק כרטיסי חיוב, אשר בין היתר מאפשרים למעסיקים השונים בארץ לשלם לעובדיהם באמצעות טעינת כרטיס החיוב במשכורת.

הבנק ממשיך להשקיע ביכולות המחשוב שלו וחיזוק הגנת הסייבר בכדי להבטיח מתן שירות שוטף ללקוחות הבנק, הגברת הגמישות ומתן מענה מהיר לשינויים בטעמי הלקוחות ולשינויים בסביבה התחרותית. הבנק פועל להטמעת טכנולוגיות חדשות בכדי לאפשר תקשורת רב ערוצית מתקדמת תוך דגש על חווית הלקוח.

הבנק פועל לשיפור יחס היעילות התפעולי תוך קיום בסיס עלויות צר ומיטבי כחלק מהתרבות הארגונית של הבנק.

הבנק רואה בעובדיו שותפים לדרך וימשיך לחתור להשגת יעדיו באמצעות פתיחות ושיתוף פעולה עם עובדי ומנהלי הבנק.

הבנק מוודא כי הוא עומד בפרופיל הסיכון שקבע לעצמו, תוך מעקב וניהול של יחס הלימות ההון, יחס הנזילות ובחינה שוטפת של תמהיל תיק האשראי ואיכותו.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית וניהול הסיכונים של הבנק

בראייה צופה פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש של התאגיד.

דירקטוריון הבנק עוקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית באופן שוטף, ומוודא התאמתה להתפתחויות הרגולטוריות והמשקיות.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק בעת קבלת ההחלטות הרלבנטיות. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

1.6. אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן

1. ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו- מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' בתמורה כוללת של 21 מיליוני ש"ח. בניכוי הוצאות שונות להשלמת העסקה, הבנק רשם בספריו, בתקופת הדוח, רווח לפני מס בגין העסקה בסך של כ-15 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

2. ביום 21 בפברואר 2018 הושלמה עסקת מכירת של 50% מזכויות הבנק בתיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 600 מיליון ש"ח בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח ("הרוכשת"). בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק מנהל ומתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק ההלוואות שנרכש על ידה בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו. הבנק רשם בספריו הכנסה בגין המכירה בסך 10.7 מיליוני ש"ח.

3. ביום 27 במרץ, 2018, ובהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק, שלח יו"ר הדירקטוריון מכתב לדירקטוריון בנק דקסיה ישראל בע"מ (להלן: "בנק דקסיה") שבו הודיע דירקטוריון הבנק כי ברצונו להיכנס עם דירקטוריון בנק דקסיה בזמן הקרוב (נכון למועד משלוח המכתב) לתהליך של בחינה ומו"מ ביחס לביצוע רכישה ע"י בנק ירושלים של 100% ממניות בנק דקסיה ולאחר מכן מיזוגו עם בנק ירושלים (להלן: "העסקה"). ביום 28 באוגוסט 2018 הגיש הבנק לדירקטוריון בנק דקסיה הצעה בלתי מחייבת למיזוג עם בנק דקסיה. ביום 12 בספטמבר 2018 ובהמשך לדיווח בנק דקסיה על קבלת הצעת בנק דיסקונט לרכישת מלוא הונו המונפק של בנק דקסיה, התקבל בידי הבנק מכתב חתום על ידי יו"ר בנק דקסיה, לפיו בנק דקסיה אינו רואה מקום להמשיך ולדון בהצעת הבנק.

   ביום 7 בנובמבר 2018 שיגר הבנק פנייה לדירקטוריון בנק דקסיה, ובפנייתו הציג הצעה משופרת למיזוג (בדרך של "מיזוג משולש הפכי") בין הבנק לבין בנק דקסיה. במסגרת הפנייה האמורה הציע הבנק, בין היתר, כי הצדדים יפגשו וידונו בהצעה המשופרת על מנת שזו תוכל להתגבש לכלל הסכם מחייב שיאושר על ידי האורגנים המתאימים (וכמובן הרשויות המוסמכות), לטובת כלל הצדדים הרלבנטיים, וביקש לקחת חלק בכל מהלך למכירת בנק דקסיה, הכל כמובע בפנייה.

   ביום 14 בנובמבר 2018, התקבל בידי הבנק מכתב מטעם דירקטוריון בנק דקסיה, לפיו בנק דקסיה דן בהצעת הבנק והחליט, בהתבסס, בין היתר, על חוות דעת כלכליות, כי הצעת הבנק נחותה מההצעה שהוצעה לבעלי המניות על ידי קבוצת דיסקונט ובכלל זה התמורה שעל פי הצעת הבנק נמוכה משמעותית מההצעה הנ"ל, וכי היא מעוררת קשיים נוספים וכוללת תנאים וסייגים אחרים אשר אינם מקובלים על דירקטוריון בנק דקסיה. לנוכח כך הודיע דירקטוריון בנק דקסיה כי החליט לדחות את הצעת הבנק.

   ביום 25 בדצמבר 2018, פנה הבנק לדירקטוריון בנק דקסיה, ובפנייתו, בין היתר, שב וביקש הבנק כי בנק דקסיה ייבחן את הצעת הבנק באופן יסודי ומקצועי, ולצורך כך ייפגש עם נציגי הבנק על מנת לבחון את הצעת הבנק והאפשרויות הגלומות בה כשברשותו המידע הנדרש לשם כך, שלא היה ברשות בנק דקסיה בעת שדחה את הצעת הבנק. הבנק ציין כי על פני הדברים, נראה שאין קושי או הכבדה ממשיים בדחיית האסיפה הכללית שכונסה לדון בהצעה הנוספת שהוגשה לבנק דקסיה לשם בחינת הצעת הבנק כאמור.

   ביום 2 בינואר 2019, התקבל בידי הבנק מכתב מטעם דירקטוריון בנק דקסיה, לפיו דירקטוריון בנק דקסיה לאחר שקרא ולמד את הצעת בנק ירושלים, ודן בה ביסודיות הראויה תוך הסתייעות ביועציו המקצועיים, הגיע לכלל מסקנה שיש לדחות את הצעת בנק ירושלים.

   לפרטים נוספים ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

4. בהמשך לדיווח מיום 18 בינואר 2018, לפיו החליט דירקטוריון הבנק להציע לבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, למכור את כל מניות הבנק בחברת הבורסה, ביום 27 באוגוסט 2018 הודיעה הבורסה לניירות ערך בתל אביב לבנק כי הושלמה עסקת המכירה של 5.39% מהון המניות של חברת הבורסה אשר היו בבעלות הבנק.

תמורת המכירה הסתכמה בכ- 27 מיליוני ש"ח. הבנק רשם בגין המכירה רווח לפני מס בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2018 בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח.

5. ביום 7 במאי 2018 הודיעה חברת הדירוג Maalot◦Standard&Poor s כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק 'ilA+' ואת תחזית הדירוג החיובית.

6. ביום 31 באוקטובר 2018 נחתם הסכם בין הבנק לבין מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ על פיו, מכר הבנק 80% מתיק אשראי צרכני שסכומו הכולל כ - 180 מיליוני ש"ח ("תיק ההלוואות"). יתרת תיק ההלוואות (20%) נותרת בבעלות הבנק. הבנק ממשיך לתפעל את תיק ההלוואות, בתמורה לדמי ניהול,באופן ולפי אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל אשראי צרכני עבור עצמו, לרבות את חלק תיק האשראי שנותר בבעלותו.

הבנק הכיר בדוחות לשנת 2018, באופן ישיר, ברווח של כ -5.7 מליון ש"ח (לפני מס), בגין עסקה זו. כמו כן, בהתאם להוראות ההסכם, ככל שהפסדי האשראי בתיק ההלוואות שנמכר יהיו נמוכים ביחס לשיעור שנקבע בהסכם המכירה, יקבל הבנק תמורה נוספת.

לפרטים נוספים ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

7. בתקופת הדוח חולקו דיבידנדים בסך 20.2 מיליוני ש"ח. בנוסף ביום 16 בדצמבר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2018 בסך 9.7 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.14 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ביום 6 בינואר 2019, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 24 בדצמבר 2018 (המועד הקובע).

8. ביום 27 בינואר 2019 התקבלה עמדת רשות המסים ביחס לכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על-ידי חברת הבת של הבנק, בהתאם לעקרונות באזל, המציינת כי עמדת רשות המסים הינה כי בעת מחיקת קרן החוב לא מתקיים אירוע מס למחזיקים בכתבי ההתחייבות אלא רק בתום התקופה הקבועה להתאוששות (7 שנים).

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

שינויים עיקריים בתקופה המדווחת

במהלך תקופת הדוח המשיך הבנק ביישום התוכנית האסטרטגית, תוך התמקדות בחדשנות מוצרית ובהנגשת פתרונות פיננסיים ללקוחות כל הבנקים במגוון ערוצי מכירה מתקדמים.

במסגרת הטמעת התוכנית האסטרטגית והראיה הכוללת של נקודות המגע עם הלקוח ובכלל זה הסניפים, המוקד והדיגיטל, השיק הבנק מוקד מומחים בתחום הפקדונות. המוקד מספק שירותים בתחום זה ללקוחות כל הבנקים לצד פלטפורמה דיגיטלית המאפשרת הפקדה לפיקדון או לתוכנית חיסכון ללא הגעה לסניף. בהקמת מוקד זה השלים הבנק מהלך מקיף וארוך טווח שמטרתו לאפשר. ללקוחות כל הבנקים לרכוש פתרונות מבנק ירושלים באמצעות הדיגיטל ו/או המוקדים. הבנק מדגיש את חשיבות השילוב בין הערוץ הדיגיטלי לערוץ המוקדי מתוך הבנת הצורך של הלקוחות לשירות היברידי שאינו חד ערוצי. כחלק מהשלמת המהלך עדכן הבנק בסוף שנת 2018 את ערכי המותג, בדגש על "בנקאות משלימה", בנקאות המציעה פתרונות פיננסים מותאמים המשלימים את הצורך של לקוחות כל הבנקים, צורך שלא מקבל מענה בבנק העיקרי וזאת ללא הצורך לעבור בנק.

פרטים אודות מכירת תיקי אשראי, מכירת תיק הלקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' ומכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב מפורטים לעיל בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן וביאור 35 לדוחות הכספיים.

התפתחויות בסביבה הכלכלית

שנת 2018 התאפיינה בהתפכחות מציפיות לצמיחה גלובלית מהירה ומסונכרנת, אשר התחלפו בחשש מפני הצטרפות של כלכלת ארה"ב להאטה בצמיחה הכלכלית שהייתה מנת חלקן של כלכלת אירופה וסין. העלאות הריבית על ידי הבנק המרכזי בארה"ב והקטנת היקף המאזן, לצד מיצוי התרומה של הפחתות המסים והתמריצים הפיסקאליים של ממשל טראמפ, הכבידו על הצמיחה בארה"ב, וברבעון האחרון נראה שקצב הצמיחה ירד לקצבים המתאימים יותר להיקף החוב הגדול. גם החששות מהשפעה שלילית של מלחמת סחר בין ארה"ב לסין על הצמיחה הגלובלית, והשפעה של התחזקות הדולר על יכולת שירות החוב במטבע זר בשווקים המתעוררים תרמו להנמכת ציפיות הצמיחה הגלובליות. בהתאם, בשוקי ההון התחלפה אופוריה בתחילת 2018 בירידות חדות מאוד בשוקי המניות והנכסים המסוכנים בדצמבר.

בחודש נובמבר 2018, לראשונה מזה 7 שנים, העלה בנק ישראל את הריבית מ-0.1% ל- 0.25%.

בשנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן ב- 0.8%, שער השקל מול הדולר נחלש מתחילת שנת 2018 בשיעור של כ- 8.1% ומול האירו נחלש ב- 3.3%.

שיעור האבטלה בישראל בסוף בשנת 2018 עמד על 4.0%, לעומת שיעור של 4.2% בשנת 2017.

מתחילת שנת 2018 מדד ת"א 35 רשם ירידה של כ- 3.0%, מדד ת"א 125 רשם ירידה של כ-2.3%. מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות רשם ירידה של כ- 1.2%, מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות רשם ירידה של כ- 1.4% (ריאלית) ומדד התל בונד 60 רשם ירידה של כ- 0.8%. המחזור היומי הממוצע במניות ובתעודות סל הסתכם ב- 1.6 מיליארד שקלים, עליה של כ- 13.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. מתחילת השנה הסתכמו הנפקות והקצאות של מניות על ידי חברות ישראליות בארץ ובחו"ל בכ- 7.9 מיליארד שקלים, ירידה של כ-40.6% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בשנת 2018 הכמות המבוקשת של דירות חדשות (דירות חדשות שנמכרו ודירות שלא למכירה שהחלה בנייתן) עמדה על כ-38,240 דירות, ירידה של 10.8% לעומת שנת 2017, מזה - סך של 21,620 דירות חדשות שנמכרו - ירידה של כ-11.2% בהשוואה לשנת 2017.

בשנת 2018 בוצעו במערכת הבנקאית משכנתאות לדיור בסך שך 59.6 מיליארדי ש"ח לעומת ביצוע של 53.4 מיליארדי בשת 2017 (גידול של כ-12%), מזה סך של 7.8 מיליארדי ש"ח עבור דירות להשקעה (13% מן הביצוע) ו 1.8 מיליארד ש"ח לקבוצות רכישה (3% מן הביצוע). בחלוקה לפי מגזרי הצמדה - נחלק הביצוע המשכנתאות לדיור בשנת 2018 כדלקמן: במגזר הלא צמוד 63%, צמוד מדד 36% ומט"ח וצמוד מט"ח 1% (2017 - לא צמוד 66%, צמוד מדד 33%, מט"ח וצמוד מט"ח 1%), כאשר 43% מן הביצוע ב-2018 היה בריבית קבועה לעומת 45% בשנת 2017 .

על פי הדוחות הכספיים של הבנקים בישראל וחברות כרטיסי האשראי (לרבעון השלישי של 2018) ניכרת מגמה של עלייה בשיעור הפסדי האשראי בגין אנשים פרטיים כאשר הגידול נובע בין היתר מהקלה רגולטורית משמעותית בביצועי הליכי פשיטת רגל, וכתוצאה מכך חל גידול משמעותי במספר החייבים שנכנסים להליכים אלה.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו

בשנת הדוח לא היו שינויים מהותיים במדיניות חשבונאית קריטית, באומדנים חשבונאים קריטיים שיש להם השפעה (או שצפויה להיות להם השפעה) מהותית על מצב התאגיד הבנקאי ועל תוצאות פעילותו. לפרטים אודות מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים ראה להלן בפרק 4 לדוח זה.

2.2. התפתחויות עיקריות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכם לסך של כ- 87.2 מיליוני ש"ח, לעומת 37.0 מיליוני ש"ח אשתקד - גידול של כ-136%.

הרווח הנקי בשנת 2018 הושפע, מהכנסות ממכירות תיקי אשראי בסך 16.4 מיליוני ש"ח, מהכנסות ממכירת תיק הלקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' בסך 21.0 מיליוני ש"ח ומהכנסות ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בסך 27.0 מיליוני ש"ח. סך הכול רווח נטו של כ-42.5 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות השפעות אלו ראה לעיל בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 10.0%, לעומת 4.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

בנטרול ההכנסות לעיל ובנטרול השפעות הנגזרות שלהן, הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכם ב- 44.7 מיליוני ש"ח ותשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 5.3%.

הכנסות והוצאות ריבית

בשנת 2018 הסתכמו הכנסות ריבית, נטו לסך של כ-383.7 מיליוני ש"ח, לעומת 363.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-6%.

הגידול נובע בעיקר מגידול בהיקף האשראי, משיפור בפער הריביות ומהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן.

התפתחויות בשיעורי הכנסות והוצאות

להלן פערי הריבית בין נכסים כספיים שהניבו הכנסות בניכוי עלויות על התחייבויות במגזרי הצמדה השונים:

	2018	2017
לא צמוד	3.04%	3.07%
צמוד למדד[1]	3.04%	2.66%
מט"ח וצמוד מט"ח[2]	2.15%	1.96%
סך הכול פער הריבית	**2.93%**	**2.85%**
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית	**3.09%**	**2.96%**

להלן היקף הפעילות[3] והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי הצמדה השונים:

	2018			2017		
	היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו		היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	
	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח
לא צמוד	66	68	259.2	63	66	240.0
צמוד[1]	25	25	95.7	27	26	94.1
מט"ח[2]	9	7	28.8	10	8	29.3
סה"כ	**100**	**100**	**383.7**	**100**	**100**	**363.4**

(1) הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה

(2) הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים.

(3) היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית לפי מגזר הצמדה, מתוך סך היתרות הממוצעות של נכסים והתחייבויות נושאי ריבית. לפירוט נוסף ראה נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגידי.

להלן ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
	גידול (קיטון) בגלל שינוי		שינוי
	כמות	מחיר	נטו
	מיליוני ש"ח		
סך כל הכנסות הריבית	8.0	46.3	54.3
סך כל הוצאות הריבית	2.5	31.5	34.0
סך הכול	5.5	14.8	20.3

לפירוט נוסף ראה נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית לדוח ממשל תאגידי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

	31 בדצמבר	
	2018	2017
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי	0.3	(0.5)
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	34.4	37.4
סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי	34.7	36.9
הרכב:		
הוצאה בגין אשראי מסחרי	(0.1)	(1.8)
הוצאה (הכנסה) בגין אשראי לדיור	2.4	(1.3)
הוצאות בגין אשראי לאנשים פרטים	32.4	40.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור	0.35%	0.38%
מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור	(0.01%)	(0.01%)
הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך כלל סיכון האשראי	0.27%	0.29%

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת הדוח הסתכמו בכ-34.7 מיליוני ש"ח, לעומת כ-36.9 מיליוני ש"ח אשתקד - קיטון של כ-6%. עיקר הקיטון נובע מירידה בהפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים עקב מכירת תיק אשראי צרכני.

למדדי איכות אשראי נוספים בפריסה רב שנתית ראה פרק 1.2 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל. לפרטים נוספים ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3 - סקירת הסיכונים וכן ביאורים 13 ו-30 לדוח הכספי.

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2018 ב- 173.8 מיליוני ש"ח, לעומת 129.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ-35% הנובע בעיקר מהסיבות כדלהלן:

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת 2018 הסתכמו ב- 43.1 מיליוני ש"ח לעומת הוצאה בסך של 0.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מהכנסות ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב בסך 27.0 מיליוני ש"ח, מהכנסות ממכירת תיק אשראי בסך 16.4 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות מכירת תיק אשראי ומכירת מניות הבנק בחברת הבורסה ראה להלן בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן.

העמלות בשנת 2018 הסתכמו ב-98.3 מיליוני ש"ח, לעומת 118.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-17%, הנובע בעיקרו מירידה בעמלות ניירות ערך בעקבות מכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים אודות המכירה ראה להלן בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן.

הכנסות אחרות בשנת 2018 הסתכמו ב-32.4 מיליוני ש"ח, לעומת 11.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מהכנסות ממכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז' בסך 21.0 מיליוני ש"ח.

הוצאות

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת הדוח הסתכמו ב-403.6 מיליוני ש"ח, בדומה לשנה המקבילה אשתקד בה הסתכמו ההוצאות ב-403.4 מיליוני ש"ח.

הוצאות השכר בשנת הדוח הסתכמו ב-182.2 מיליוני ש"ח לעומת 175.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד - גידול של כ-4%. עיקר הגידול נובע מעלות תגמול משתנה בגין שנת 2018.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בשנת הדוח הסתכמו ב-102.3 מיליוני ש"ח, לעומת 99.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ-3% הנובע ברובו מגידול בהוצאות הפחת כמפורט בביאור 16 לדוחות הכספיים.

ההוצאות האחרות בשנת הדוח הסתכמו ב-119.1 מיליוני ש"ח, לעומת 129.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - קיטון של כ-8% הנובע ברובו מקיטון בהוצאות המחשוב כמפורט בביאור 7 לדוחות הכספיים.

הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות מידע[1][2]

להלן פרטים אודות ההוצאות וההשקעות במערך טכנולוגיות המידע:

	2018	2017
הוצאות שנרשמו בדוח רו"ח והפסד		
הוצאות בגין שכ"ע ונלוות	21.5	17.9
הוצאות בגין פחת (עלויות תוכנה ומחשוב)	54.0	50.0
מחשוב (הוצאות אחרות)[3]	39.8	58.5
סה"כ	**115.3**	**126.4**
עלויות שנרשמו כנכסים		
היוון בגין שכ"ע ונלוות	15.3	14.0
עלויות תוכנה נוספות וציוד מחשוב	52.3	32.8
סה"כ	**67.6**	**46.8**
יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית מידע		
עלות מופחתת (עלויות תוכנה)	131.7	118.4
עלות מופחתת (ציוד מחשוב)	1.8	3.3
סה"כ	**133.5**	**121.7**

(1) מערך טכנולוגיית המידע כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 "ניהול טכנולוגיית המידע".
(2) לפרטים נוספים אודות מערך טכנולוגיות המידע בבנק, ראה להלן בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.
(3) כולל תשלומים עבור מערכת פלטפורמת תשתיות ומסחר בניירות ערך. הירידה בשנת 2018 כוללת השפעת מכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'.

הפרשה למיסים

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2018 בסך של 32.0 מיליוני ש"ח. לעומת 15.2 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, שעור המס האפקטיבי הינו 26.8% לעומת 29.1% בתקופה מקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 34.19%. שיעור המס האפקטיבי הנמוך נובע בעיקרו משיעור המס בגין עסקת מכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) הסתכם בשנת הדוח בסך 0.6 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-0.9 מיליוני ש"ח בשנת 2017. עיקר השינוי נובע בשל קיטון הפסד שהוכר אשתקד בגין התאמות של התחיבויות בגין הטבות לעובדים.

לפרטים אודות קרן הונית שלילית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

רווח כולל

סך הכל הרווח הכולל הסתכם בשנת 2018 בסך של 87.8 מיליוני ש"ח, לעומת 36.1 מיליוני ש"ח בשנת 2017.

עיקר השינויים מקורם בגידול ברווח הנקי כמוסבר לעיל.

לפירוט אודות נתוני רווח והפסד רב שנתיים, ראה נספח 3 לדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים. וכן בפרק 1.2 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן לעיל.

2.3. המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והמינוף

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 31 בדצמבר 2018, הסתכם ב-13,293 מיליוני ש"ח, לעומת 13,554 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017.

מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך

יתרת הנכסים הנזילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 31 בדצמבר 2018, הסתכמה ב-3,073 מיליוני ש"ח, לעומת 3,517 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017, קיטון של כ-13%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2018, הסתכמה ב-2,117 מיליוני ש"ח, לעומת 2,659 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017, קיטון של כ-20%.

יתרת ניירות הערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב-956 מיליוני ש"ח, לעומת 858 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017, גידול של 11%.

הקיטון ביתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ומנגד הגידול ביתרת ניירות הערך נובע משינוי בתמהיל יתרות הנכסים הנזילים בהתאם לצרכי הבנק תוך התחשבות בדרישות הנזילות ובניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק.

להלן התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	תנועות שוטפות[1]	שערוך[2]	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	שינוי יתרות-%
ניירות ערך זמינים למכירה	523	374	16	913	75%
ניירות ערך למסחר	335	(303)	11	43	(87%)
	858	**71**	**27**	**956**	**11%**

(1) כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי ריבית.
(2) כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר, הכנסות מריבית והפרשי שער.

לפרטים נוספים ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

אשראי לציבור

להלן התפתחות תיק האשראי (במיליוני שקלים):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	ביצועים	פירעונות, מכירות תיקים ואחר[2]	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	שינוי יתרות-%
אשראי לדיור	7,278	[1]1,554	[1](1,329)	7,503	3%
אשראי צרכני סולו	1,041	679	(700)	1,020	(2%)
סך הכל אשראי לדיור וצרכני	**8,319**	**2,233**	**(2,029)**	**8,523**	**2%**
אשראי עסקי למעט נכסים מסחריים	817	517	(459)	876	7%
אשראי לרכישת נכסים מסחריים	438	86	(81)	443	1%
אחר	198	59	(90)	167	(16%)
סך הכל אשראי לציבור ברוטו	**9,772**	**2,895**	**(2,659)**	**10,009**	**2%**
הפרשה להפסדי אשראי	(102)			(101)	
סך הכל אשראי לציבור נטו	**9,670**			**9,908**	**2%**

(1) לא כולל מיחזורים.
(2) כולל גם מכירות תיקי אשראי בסך של כ-442 מיליוני ש"ח וכן צבירת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער.

לפרטים נוספים, ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3.1 לדוח זה בדוח על הסיכונים המוצג באתר האינטרנט של הבנק, וכן בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור

	31 בדצמבר		
	2018	2017	
	במיליוני ש"ח		שינוי יתרות-%
פיקדונות של אנשים פרטיים[1]	8,586	8,321	3%
פיקדונות של גופים מוסדיים	524	727	(28%)
פיקדונות של תאגידים ואחרים	1,403	1,512	(7%)
סה"כ פיקדונות הציבור	**10,513**	**10,560**	-

(1) מזה סך של 2,400 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק (ליום 31 בדצמבר 2017 - 2,500 מיליוני ש"ח).

ליום 31 בדצמבר 2018 כ-82% מסך פקדונות הציבור הינם של משקי בית. כ-54% מסך פיקדונות הציבור הינם עד לגובה של 1 מיליוני ש"ח.

לפרטים נוספים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל ראה ביאור 19 פיקדונות הציבור.

לפרטים נוספים אודות ניתוח איכותי וקבוצות המפקידים הגדולים ראה להלן בפרק 3.3 סיכון נזילות ומימון.

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, מספר הלקוחות המחזיקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על כ-8 אלפי לקוחות, לעומת כ-14 אלפי לקוחות בסוף שנת 2017. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על כ-3.2 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-7.5 מיליארדי ש"ח בסוף שנת 2017. עיקר השינוי נובע ממכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים ראה להלן בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן.

פיקדונות הממשלה (סעיף זה סווג מחדש לפרטים נוספים ראה ביאור 1 (ז) לדוחות הכספיים)

יתרת פיקדונות הממשלה הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 בכ-50 מיליוני ש"ח (מזה 49 מיליוני ש"ח בגין פעילות השאלת ני"ע), לעומת כ-35 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017 (מזה 34 מיליוני ש"ח בגין פעילות השאלת ני"ע).

הבנק סיווג מחדש במאזן את מספרי ההשוואה ליום 31 בדצמבר, 2017 סך של 34.4 מיליוני ש"ח, מסעיף ניירות ערך שהושאלו לסעיף פיקדונות הממשלה.

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	פירעונות[1]	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	שינוי יתרות
	במיליוני שקלים			באחוזים
אגרות חוב	1,337	(245)	1,132	(18%)
כתבי התחייבות נדחים	260	(12)	248	(5%)
כתבי התחייבות נדחים מותנים (coco)	235	3	238	1%
סך הכל כתבי התחייבות	**1,872**	**(254)**	**1,618**	**(14%)**

(1) כולל גם צבירת ריבית והפרשי הצמדה.

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב-8.5 מיליוני ש"ח (מזה כ-7.8 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת 64.0 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017. (מזה כ-63 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב-14.8 מיליוני ש"ח (מסכום זה כ-7.8 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת 66.2 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017 (מזה כ-63 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

הקיטון ביתרות נובע מקיטון בפעילות הברוקראז' בעקבות מכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז'. לפרטים נוספים ראה בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן.

הון והלימות הון

להלן טבלה המציגה יחס הלימות הון:

	31 בדצמבר	
	2018	2017
	במיליוני ש"ח	
א - הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	872.1	822.9
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	-	-
הון רובד 2, לאחר ניכויים	365.5	407.6
סך הכל הון כולל	**1,237.6**	**1,230.5**
ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	7,430.5	7,286.2
סיכוני שוק	31.2	42.8
סיכון תפעולי	876.8	768.5
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	**8,338.5**	**8,097.5**
	באחוזים	
ג - יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.5	10.2
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.8	15.2
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.9	9.9
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	13.4	13.4

להלן נתונים אודות ההשפעה על יחס הון עצמי רובד 1 ויחס ההון הכולל בעקבות שינויים היפוטטיים בהון הבנק ובנכסי הסיכון (בנקודות האחוז):

	השפעה על יחס הון עצמי רובד 1		השפעה על יחס ההון הכולל	
	ליום 31 בדצמבר			
תרחיש[1]	2018	2017	2018	2017
עלייה של 10% בהון העצמי	1.1	1.0	1.1	1.0
עלייה של 10% במכשירי הון רובד 2	-	-	0.3	0.4
עלייה של 10% בנכסי הסיכון	(1.0)	(0.9)	(4.1)	(1.4)

(1) השפעה מקבילה בתרחיש של ירידה היפותטית.

להלן התפתחות ההון בשנת 2018:

	הון עצמי	הון עצמי רובד 1	הון רובד 2	הון כולל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	837.3	822.9[2]	407.6	1,230.5
רווח נקי לתקופה[1]	87.2	87.2	-	87.2
דיבידנד ששולם	(20.2)	(20.2)	-	(20.2)
דיבידנד שהוכרז	(9.7)	(9.7)	-	(9.7)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	0.6	0.6	-	0.6
שינוי ביתרת כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון רובד 2	-	-	(42.0)	(42.0)
שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2	-	-	(0.1)	(0.1)
אחר	-	(8.7)	-	(8.7)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**895.2**	**872.1**	**365.5**	**1,237.6**

(1) ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות בפרק 2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.
(2) לאחר ניכויים מההון

לפרטים נוספים בדבר שינויים בהון העצמי, ראה בדוחות הכספיים, דוח על השינויים בהון.

ביום 30 במאי 2013, פרסם בנק ישראל הוראות נוהל בנקאי תקין מעודכנות המאמצות את המלצות באזל II ובאזל III החל מיום 1 בינואר 2014 במערכת הבנקאית בישראל (הוראות ניהול בנקאי תקין 201 - 211).

בהוראות הנוהל הבנקאי נקבע כי על התאגידים הבנקאיים וחברות האשראי:

- לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015 ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 10% החל מיום 1 בינואר 2017.
- לעמוד ביחס הון כולל מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 12.5% עבור כלל המערכת הבנקאית החל מיום 1 בינואר 2015 ועבור תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, בהתאם להנחיות המערכת הבנקאית נדרשת להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור עד ליום 1 בינואר 2017. על פי האמור יסתכם החישוב ליום 31 בדצמבר 2018 לסך של כ-70 מיליוני ש"ח המהווים כ-0.9% תוספת לדרישת ההון המזערי.

בהתאם להנחיות המפקח המצויינות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 עומד על 9.9%.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. במסגרת דיוניו על תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), קבע הדירקטוריון בישיבתו מיום 17 לפברואר 2019 להתאים את יעד הון עצמי רובד 1 לתוצאות ה- ICAAP ושהחל מה- 1 ליולי 2019 יעד ההון לשנים הקרובות יהיה 10.0% (לעומת 10.5% עד כה) ויעד הון כולל 13.5%.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי התאגיד. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית צופה פני עתיד, הסיכון שהוגדר, סביבת הסיכונים, הממשל התאגידי, והמצב הכספי של הבנק. בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ- 90% מהפעילות. והינו בעל פרופיל סיכון נמוך, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. בנוסף, כ- 90% תיק האשראי של הבנק מובטח בבטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. כמו כן בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון סיסטמי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתיאבון הסיכון וברצון הבנק לעמוד ביחסי ההון המזערי גם לאחר התממשות תרחישי קיצון, בראייה צופת פני עתיד והמביאה בחשבון את דרישות בנק ישראל.

למטרת קביעת משקלי הסיכון, השתמש הבנק עד הדו"ח הכספי ליום 30 בספטמבר 2018 בנתוני סוכנויות דירוג Moody◦s Investors Service ו-Standard and Poor◦s Rating Group.

דירקטוריון הבנק החליט, בהתחשב בתאבון לסיכון ובשימושי הבנק בדירוגים של סוכנויות הדירוג, להשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 רק בדירוגי חברת דירוג אחת - Standard and Poor◦s Rating Group. להחלטה זו אין השפעה מהותית על יחסי ההון המדווחים.

הון רובד 2

	31 בדצמבר	
	2018	2017
כתבי התחייבות נדחים מסוג COCO*	237.7	234.9
מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים אחרים	37.2	82.0
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי	90.6	90.7
סך-הכל הון רובד 2	**365.5**	**407.6**

* כתבי התחייבות נדחים הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן

יחס מינוף

	31 בדצמבר	
	2018	2017
הון עצמי רובד 1	**872.1**	**822.9**
סך חשיפות מאזניות	13,383.0	13,644.3
חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)	779.2	740.5
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	0.1	43.8
סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון עצמי רובד 1	(23.1)	(14.4)
סך החשיפות	**14,139.2**	**14,414.2**
יחס מינוף	**6.2%**	**5.7%**
יחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	**5.0%**	**5.0%**

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

מדיניות חלוקת דיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"), כמפורט בדוח המידי שפרסם הבנק ביום 27 באפריל 2017 (מספר אסמכתא 2017-01-043638), אשר המידע המופיע בו מובא על דרך ההפניה. בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיהן (נכון למועד הדוח המיידי, 10.5% יחס הון עצמי רובד 1 בסוף שנת 2019), ניתן יהיה לחלק דיבידנד בסכום של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק (לפרטים אודות מדיניות חלוקת הדיבידנד הקודמת של הבנק ראה ביאור 25א(ב) לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016).

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

בתקופת הדוח חולקו דיבידנדים בסך 20.2 מיליוני ש"ח.

לאחר תאריך המאזן חולק דיבידנד נוסף אשר הוכרז ביום 16 בדצמבר 2018, בגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2018 בסך 9.7 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.14 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ביום 6 בינואר 2019, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 24 בדצמבר 2018 (המועד הקובע).

2.4. תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים.

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית כמתואר להלן:

- **מגזר משקי הבית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).
- **מגזר בנקאות פרטית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **מגזר עסקי** - לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.
- **מגזר מוסדיים** - לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.
- **מגזר ניהול פיננסי** - המגזר כולל את פעילות הנוסטרו של הבנק ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. (כולל פעילויות מכירה ושירותי ניהול תיקי אשראי).

לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ולפרטים נוספים אודות תוצאות הפעילות ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט היתרות הממוצעות של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי פעילות:

	נכסים			התחייבות		
	2018	2017	שינוי	2018	2017	שינוי
מגזרים	**מיליוני ש"ח**		**%**	**מיליוני ש"ח**		**%**
משקי בית	8,660.5	8,388.7	3	6,590.9	6,635.1	(1)
בנקאות פרטית	7.1	9.5	(25)	1,599.2	1,625.8	(2)
עסקים קטנים וזעירים	817.6	923.1	(11)	824.4	926.0	(11)
עסקים בינוניים וגדולים [1]	365.6	487.9	(25)	666.3	560.2	19
גופים מוסדיים	-	13.1	(100)	649.9	898.5	(28)
מגזר ניהול פיננסי	3,500.7	3,628.2	(4)	2,148.0	1,985.8	8
סה"כ	**13,351.5**	**13,450.5**	**(1)**	**12,478.7**	**12,631.4**	**(1)**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות:

הרווח הנקי (הפסד)	**לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר**		
	2018	2017	שינוי
מגזרים	**מיליוני ש"ח**		
משקי בית	(2.0)	17.8	(19.8)
בנקאות פרטית	(2.4)	(3.8)	1.4
עסקים קטנים וזעירים	17.1	20.9	(3.8)
עסקים בינוניים וגדולים[1]	8.8	10.6	(1.8)
גופים מוסדיים	(5.4)	(17.8)	12.4
מגזר ניהול פיננסי[2]	71.1	9.3	61.8
סכומים שלא הוקצו	-	-	
סה"כ	**87.2**	**37.0**	**50.2**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.
(2) מגזר זה כולל את ההכנסות ממכירת פעילות הברוקראז', מניות הבורסה ותיקי המשכנתאות.

לפרטים בקשר עם שינויים ברווחיות המגזרים, ראה להלן בכל מגזר.

מגזר משקי בית

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות, כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק, חשבונות עו"ש, פיקדונות וחסכונות ופעילות בשוק ההון בניירות ערך.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה-IVR.

לפרטים נוספים אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור וסיכונים בתיק הלוואות לאנשים פרטיים שאינם לדיור, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים.

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2018			2017		
	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל משקי בית	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל משקי בית
סך הכנסות ריבית, נטו	148.1	151.1	299.2	139.6	153.4	293.0
סך הכנסות שאינן מריבית	24.0	41.9	65.9	25.6	42.0	67.6
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1.8	32.4	34.2	(1.6)	40.2	38.6
הוצאות תפעוליות ואחרות	89.9	243.5	333.4	70.0	227.0	297.0
רווח נקי (הפסד)	**56.2**	**(58.2)**	**(2.0)**	**68.7**	**(50.9)**	**17.8**

בתקופת הדוח נרשם במגזר זה הפסד בסך 2.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח נקי של 17.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה ברווחיות של תת מגזר הלוואות לדיור נובעת בעיקר מעלייה בהוצאות הישירות והעקיפות, בשל עליה בהיקף הביצועים.

העליה בהפסד בתת מגזר אחר נובעת בעיקר בגידול בהוצאות המיוחסות לתת מגזר זה, בין היתר בגין עלויות השלמת עסקת מכירת תיק לקוחות ניירות ערך לבית ההשקעות מיטב דש.

הכנסות מגזר זה מהוות כ- 65% מכלל הכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ- 83% מהוצאות הבנק.

מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית (במיליוני ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
הכנסות ריבית, נטו	4.9	4.6
הכנסות שאינן מריבית	4.7	5.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	0.1	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	13.0	15.4
הפסד	**(2.4)**	**(3.8)**

בתקופת הדוח נרשם הפסד במגזר פעילות זה בסך 2.4 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 3.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מגזר זה מהוות כ- 2% מכלל הכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ- 3% מהוצאות הבנק.

מגזר עסקי

במסגרת פעילות המגזר העסקי מספק הבנק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה ניתנים ללקוחות הבנק, באמצעות סקטור הנדל"ן ובאמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרוייקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרוייקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- מגזר עסקים בינוניים וגדולים* - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.

להלן תוצאות הפעילות של המגזר העסקי לפי תתי מגזרים (במיליוני ש"ח):

	מגזר עסקים קטנים וזעירים					
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2018			2017		
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל
סך הכנסות ריבית, נטו	22.1	3.5	25.6	24.8	2.3	27.1
סך הכנסות שאינן מריבית	16.6	9.1	25.7	16.4	10.0	26.4
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	0.5	0.1	0.6	(2.4)	-	(2.4)
הוצאות תפעוליות ואחרות	17.8	8.6	26.4	15.7	10.6	26.3
רווח נקי	**14.3**	**2.8**	**17.1**	**19.8**	**1.1**	**20.9**

	מגזר עסקים בינוניים וגדולים*					
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2018			2017		
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל
סך הכנסות ריבית, נטו	11.3	0.6	11.9	12.1	0.3	12.4
סך הכנסות שאינן מריבית	9.4	1.1	10.5	10.7	0.6	11.3
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(0.1)	-	(0.1)	0.7	-	0.7
הוצאות תפעוליות ואחרות	10.1	0.2	10.3	7.9	-	7.9
רווח נקי	7.6	1.2	8.8	10.0	0.6	10.6

*מגזר זה כולל את הפעילות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי במגזר העסקי בכללותו בסך 25.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך 31.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר הקיטון ברווח נובע מריקברי שנרשם בתקופה מקבילה אשתקד וכן ירידה ביתרות.

הכנסות מגזר זה בכללותו מהוות כ- 13% מכלל הכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה בכללותו מהוות כ- 9% מהוצאות הבנק

מגזר גופים מוסדיים

במסגרת פעילות מגזר גופים מוסדיים, הבנק מספק שירותים בנקאיים לחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
הכנסות ריבית, נטו	1.9	1.8
הכנסות שאינן מריבית	1.0	19.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	10.6	45.9
הפסד	**(5.4)**	**(17.8)**

בתקופת הדוח נרשם במגזר זה הפסד בסך 5.4 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 17.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופת הדוח נרשם קיטון בהכנסות שאינן מריבית וכן קיטון בהוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר זה. ראה בפרק "אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן".

הכנסות מגזר זה מהוות כ-1% מכלל הכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ- 3% מהוצאות הבנק.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול נכסים והתחייבויות.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכוני שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל.
- פעילות מכירה ושירות ניהול תיקי אשראי.

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	**2017**
הכנסות ריבית, נטו	40.2	24.5
הכנסות שאינן מריבית	66.0	(0.6)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(0.1)	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	9.9	10.9
רווח נקי	**71.1**	**9.3**

בתקופת הדוח נרשם במגזר זה רווח בסך 71.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך 9.3 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

עיקר הגידול ברווח נובע מהכנסות שנרשמו במגזר זה: הכנסות ממכירת תיק אשראי, הכנסות ממכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז' והכנסות ממכירת השקעה במניות הבורסה.

לפרטים ראה לעיל בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח ואירועים לאחר תאריך המאזן: הכנסות ממכירת תיק אשראי סעיפים 2 ו-6, הכנסות ממכירת תיקי לקוחות בתחום פעילות הברוקראז' סעיף 1, והכנסות ממכירת השקעה במניות הבורסה סעיף 4.

הכנסות מגזר זה מהוות כ-19% מכלל הכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ- 2% מהוצאות הבנק.

2.5. חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות. לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

פרק 3 - סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מנהל את עסקיו ואת סיכוניו בהתאם לעקרונות וסטנדרטים בינלאומיים מקובלים המותווים ע"י בנק ישראל ובהתאם לתיאבון לסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. הבנק פועל כך שתהליכי ניהול סיכונים יתקיימו הן בתוך קווי העסקים והן לרוחב הבנק בחתך של סוגי סיכון. סוגי המדיניות הספציפית לגבי כל סיכון שזוהה מבטאות גישה זו. לגבי כל סיכון צריכים להתקיים זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, הפחתה, ניטור ודיווח.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים הקשורים לבנק כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות: אשראי, שוק ונזילות ישנה התייחסות גם לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיים וסיכוני סייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני רגולציה סיכוני ציות, סיכוני מוניטין וסיכון אסטרטגי.

דירקטוריון הבנק קובע את התיאבון לסיכון שמגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף ואת רמת הסיכון שהוא מוכן לקבל או לשאת על עצמו במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. כמו כן, הגדרת תיאבון הסיכון כוללת מערכת של מגבלות כמותיות ו/או איכותיות.

למידע נוסף אודות הסיכונים ואופן ניהולם ראה גם את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

3.1. סיכון אשראי

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- מגזר עיסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה למנכ"ל הבנק.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכוני אשראי ומדיניות אשראי המאושרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכוני אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות. הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן בפיתוח כלים ממוחשבים שיסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה.

לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכוני אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של תיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לווים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנוטרים באופן שוטף.

במסגרת ההיערכות לכניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי ומאגרי המידע, הבנק בוחן את אופן השימוש במידע הנוסף שיהיה זמין לצורך עדכון ושיפור של מודלי האשראי הקמעונאי. לפרטים נוספים אודות חוק נתוני אשראי ראה בפרק עדכוני חקיקה בדוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אלו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור כנדרש בנוהל בנקאי תקין 314.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי.

במסגרת הפחתת סיכון האשראי הבנק דורש שיעבוד בטחונות עבור סוגי אשראי מסוימים בהתאם למדיניות האשראי שאושרה. הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן. כמו כן מתקבלים בבנק בטחונות נוספים: שעבוד רכב, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטחונות מותאמים לנסיבות ההלוואה.

בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטחונות ולעדכון ערכם.

בשנת 2018 הבנק נקט בצעדים נוספים להפחתת סיכון האשראי באמצעות הקשחת מדיניות האשראי. שיפור תהליכי חיתום והידוק מגבלות לחשיפות מסוימות.

תיאור הגורמים הפעילים היוצרים, מנהלים ומבקרים את סיכון האשראי

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה". מעגל הפיקוח כולל את הדירקטוריון ואת ועדותיו הרלוונטיות (ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וועדת ביקורת) וכן את ההנהלה. קו ההגנה הראשון כולל את נוטלי ומנהלי הסיכון כגון ועדת האשראי הפנימית, מנהל החטיבה הקמעונאית, סקטור הנדל"ן, מוסמכי האשראי ויחידת הגבייה. קו ההגנה השני כולל את פונקציות ניהול הסיכון בחטיבת הסיכונים בראשות מנהל חטיבת הסיכונים שמשמש כמנהל הסיכונים הראשי של הבנק. הקו השני כולל גם את אגף הכספים של הבנק. הקו השלישי כולל את הביקורת הפנימית.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת סיכון האשראי ראה גם את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

ריכוזיות

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- **סיכון ריכוזיות לווים** - סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר.

  במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על-ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד ומסגרת לקבוצת לווים.

  הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.

- **סיכון ריכוזיות ענפי משק** - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים.

  לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרוייקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרויקטים ו/או בטוחות לבעלי קרקע בעסקאות קומבינציה וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים - "פארי פסו".

  כמו כן, הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים, בתחום ליווי פרויקטים, גופים אלה מעמידים אשראי יחד עם הבנק ביחס שנקבע מראש.

  הבנק עומד ומנהל מעקב שוטף אחר עמידה במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.

- **סיכון ריכוזיות גיאוגרפית** - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטחונות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים.

  במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה.

  עיקר הריכוזיות בבנק הינו במרכז הארץ ובירושלים רבתי.

- **סיכון ריכוזיות מגזרי** - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה.

  לבנק פעילות רחבה יחסית עם לקוחות המגזר החרדי והערבי.

  הבנק בוחן חשיפתו למגזרי האוכלוסייה השונים באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזר מסויים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

רוב תיק האשראי בבנק מנוהל בחטיבה הקמעונאית, האשראי בתחום ליווי פרויקטים ומימון בניה, מנוהל במחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה ישירות למנכ"ל. בשתי היחידות קיימת חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות ובהתאם לעקרונות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

בחטיבה הקמעונאית פועל מרכז חיתום, המאשר או מביא לאישור בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי, כל בקשת משכנתא או אשראי צרכני, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן תיק משכנתא טרם ביצועו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי וכל זאת מתוך מטרה לקיים פונקציית ניטור על תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים לבין בחינתם.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לדיור, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לדיור.

הלוואות לפרטיים במסגרת פעילות האשראי הצרכני, לרבות מסגרות בעו"ש ובכרטיסי אשראי, מאושרות ומבוצעות בהתאם למודל דירוג והמלצה לחשיפה הניתנת על ידי מערכת חיתום האשראי. בקשות שאינן בסמכות הסניף מועברות לדיון ואישור מרכז חיתום במטה החטיבה הקמעונאית.

לפרטים נוספים על תהליך מתן האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור), ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים (שאינו לדיור).

במחלקת סקטור הנדל"ן נערכות בקשות האשראי על-ידי צוות בקרה ודוחות ולא על-ידי הרפרנטים (יוצרי הסיכונים), והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (ניהול סיכון אשראי) הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, יחידת הבחינה בסקטור בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים, טרם מתן האשראי ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכוני אשראי, יחידת נס"א בחטיבת הסיכונים נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי (להלן - "מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדיון במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה.

במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה, מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמות הפרויקט. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על-ידי הרפרנטים באגף.

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסקירה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד' ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים או הכללתו ברשימת מעקב (לקוחות בעלי תסמינים שליליים, על פי קריטריונים שהוגדרו בנהלי הבנק, ואשר הוחלט כי אין צורך בסיווגם). ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה.

בקרות אירועים מהותיים העלולים להשפיע על קבוצת לקוחות או על תיק האשראי, הבנק בוחן את השפעת האירוע על תיק האשראי ומגיב בהתאם. התגובה יכולה להיות בדרך של שינוי המדיניות או בדרך של פעולה מול הלווים הקיימים.

כאשר הלוואה לאנשים פרטיים נכנסת לפיגור -הסניף מטפל בגביית פיגורים בשלבים הראשונים של הפיגור, עם העמקת הפיגור הטיפול בהלוואה מועבר לטיפול מחלקת הגביה. במקרים חריגים בהם יש חשש לזיוף או מרמה העברת התיק על-ידי הסניף למחלקת הגביה מתבצעת מיידית.

כאשר מזהה מחלקת סקטור הנדל"ן או היחידה לבנקאות מסחרית שבמערך אשראי ותפעול סניפים כי לווה נקלע לקשיים או עולה חשש כי הוא עלול להיקלע לקשיים מתקיים דיון מיידי בהשתתפות הגורמים העיקריים המטפלים בלקוח ומתקבלות החלטות מיידיות באם להעבירו לטיפול מחלקת הגביה בבנק, טיפול משפטי מחוץ לבנק, הטלת כינוס, פירוק או עריכת הסדר על החוב.

מחלקת הגביה מרכזת את כל ההליכים במסגרת פעולת הגביה בבנק ומפקחת על עבודת עורכי הדין ונותני שירותים נוספים המעורבים בהליכי הגביה.

הבנק פועל בהתאם למערך נהלים מסודר הדן באיתור, סיווג וטיפול בחובות בעייתיים וקיימת מערכת קשרי עבודה משותפים בין מנהלי האשראי למחלקת הגביה.

הבנק פועל להסדיר עם לווים שבפיגור את חובם לבנק ואת ההמשך השוטף של התשלומים החודשיים, ובלבד שבתיק ההלוואה קיימים בטחונות מספיקים.

במקרים בהם הלווים אינם משתפים פעולה ו/או נמנעים מתשלום החוב, יינקטו הליכי כינוס שהם בבחינת מוצא אחרון לסילוק החוב.

הדירקטוריון וועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בדבר התפלגות האשראי, פילוחו למגזרים, לווים גדולים ופרמטרים נוספים המודדים את החשיפה לסיכון האשראי.

לפרטים נוספים וגילוי איכותי נוסף אודות זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים 1, 13 ו-30 בדוח הכספי.

להלן טבלה המציגה סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים במיליוני ש"ח:

	יתרת סיכון אשראי[3] ליום					
	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017		
	מאזני	חוץ מאזני	כולל	מאזני	חוץ מאזני	כולל
1. סיכון אשראי בעייתי[1]:						
סיכון אשראי פגום	21.5	0.1	21.6	41.2	2.8	44.0
סיכון אשראי נחות	14.2	0.4	14.6	15.5	0.9	16.4
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת[2]	149.5	-	149.5	160.1	-	160.1
סך הכל סיכון אשראי בעייתי*	**185.2**	**0.5**	**185.7**	**216.8**	**3.7**	**220.5**
*מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 יום או יותר (בעיקר דיור)[4]	149.1	-	149.1	165.0	-	165.0
2. נכסים שאינם מבצעים:						
חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית[4]	11.8	0.1	11.9	30.3	2.8	33.1
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	**11.8**	**0.1**	**11.9**	**30.3**	**2.8**	**33.1**

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות שבגינן הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
(3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(4) לא כולל חובות שהכרת הכנסות בגינן נעשית על בסיס מזומן.

להלן פרטים בנוגע לתנועה בחובות פגומים במיליוני ש"ח:

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה	41.2	45.9
חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה	6.7	6.5
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום	(17.4)	(6.3)
מחיקות חשבונאיות	(2.9)	(2.9)
גבייה על בסיס מזומן	(6.1)	(2.0)
יתרת חובות פגומים ליום 31 בדצמבר	**21.5**	**41.2**

יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעיתיים ביום 31 בדצמבר 2018 עומדת על כ-15.9 מיליוני ש"ח, לעומת 19.3 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017.

יתרת הפרשה להפסדי אשראי הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2018 ב-100.9 מיליוני ש"ח, מזה יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב-9.1 מיליוני ש"ח, לעומת 10.5 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017.

להלן פרטים על הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 במיליוני ש"ח:

	31 בדצמבר 2018							
	עומק הפיגור (מיליוני ש"ח)							
		בפיגור של 90 ימים או יותר						
	בפיגור של 30 ועד 89 ימים	90 ימים ועד 6 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 33 חודשים	סך הכל מעל 90 ימים	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו[3]	סך הכל
סכום הפיגור	0.5	2.3	2.5	2.2	8.1	15.1	-	15.6
מזה: יתרת ההפרשה לריבית[1]	-	-	-	0.2	1.8	2.0	-	2.0
יתרת חוב רשומה	27.8	64.9	45.9	13.0	7.7	131.5	9.5	168.8
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי[2]	-	-	5.6	6.0	5.8	17.4	1.3	18.7
יתרת חוב נטו	**27.8**	**64.9**	**40.3**	**7.0**	**1.9**	**114.1**	**8.2**	**150.1**

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונן, ללא ויתור על ההכנסה.

כפי שניתן לראות סכום הפיגור מהווה 9% מיתרת החובות בפיגור.

ניתוח הוצאות להפסדי אשראי והתפתחויות עיקריות בסיכוני האשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחנים באופן פרטני, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים. ההפרשה להפסדי אשראי בהתייחס לתיק האשראי נחלקת להפרשה פרטנית ולהפרשה קבוצתית.

הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדוח הסתכמו ב-34.7 מיליון ש"ח, המהווה שיעור של כ-0.35% מתיק האשראי לציבור, השיעור הושפע ממספר גורמים עיקריים:

- **אשראי פרטי אחר** - יתרת ההפרשה לסוף השנה בסך 50.7 מיליוני ש"ח המהווה כ-50% מסך יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה בסך 32.4 מיליוני ש"ח הנובעת בעיקרה ממחיקות חשבונאיות נטו באשראי לאנשים פרטיים בסך 34.9 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד 40.0 מיליוני ש"ח) הנרשמות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הקיטון נובע משיפור תהליכי גבייה. לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור.
- **אשראי לדיור** - יתרת הפרשה לסוף השנה בסך 44.7 מיליוני ש"ח המהווה 44% מסך יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. בתקופת הדוח נרשמה הוצאה בסך 2.4 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בסך 1.3 מיליוני ש"ח) לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק סיכונים בתיק הלוואות לדיור.
- **אשראי מסחרי** - הפרשה בסך 5.5 מיליוני ש"ח המהווה 6% מסך יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. בתקופת הדוח נרשמה הכנסה בסך 0.1 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה בסך 1.8 מיליוני ש"ח).
-

להלן פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

	31 בדצמבר	
	2018	2017
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור	0.12%	0.31%
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	1.49%	1.69%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	1.01%	1.04%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית	855%	336%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר	63%	52%
שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	1.53%	1.87%
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור	0.35%	0.38%
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת	0.36%	0.38%
שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	35.4%	36.8%

לפרטים נוספים, ראה ביאורים 13 ו- 30 לדוחות הכספיים.

סיכון האשראי לפי ענפי משק

	31 בדצמבר 2018										
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]							
						מזה		הפסדי אשראי[4]			
	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[7]	בעייתי[5]	סך הכל	חובות[2]	בעייתי[5]	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
בינוי ונדל"ן - בינוי[6]	1,932.3	1,923.3	9.0	1,932.3	875.7	9.0	3.6	(0.9)	-	4.1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	526.3	519.1	7.2	526.3	443.3	7.2	3.1	0.5	-	3.2
שירותים פיננסיים	140.9	140.9	-	133.6	85.1	-	-	(0.1)	(0.1)	0.1
אחרים	21.0	21.0	-	6.4	4.8	-	-	0.4	0.4	0.1
סך הכל מסחרי	**2,620.5**	**2,604.3**	**16.2**	**2,598.6**	**1,408.9**	**16.2**	**6.7**	**(0.1)**	**0.3**	**7.5**
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	8,266.5	7,895.7	141.0	8,266.5	7,503.3[9]	141.0	2.3	2.4	0.5	45.3
אנשים פרטיים - אחר	1,227.8	1,167.6	28.5	1,227.8	1,096.7[9]	28.5	12.6	32.4	34.9	51.1
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**12,114.8**	**11,667.6**	**185.7**	**12,092.9**	**10,008.9**	**185.7**	**21.6**	**34.7**	**35.7**	**103.9**
בנקים בישראל	125.3	125.3	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	698.8	698.8	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**12,938.9**	**12,491.7**	**185.7**	**12,092.9**	**10,008.9**	**185.7**	**21.6**	**34.7**	**35.7**	**103.9**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	118.7	118.7	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	**13,057.6**	**12,610.4**	**185.7**	**12,092.9**	**10,008.9**	**185.7**	**21.6**	**34.7**	**35.7**	**103.9**

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 10,008.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 956.2 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 8.5 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 2,084.0 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 217.1 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 319.1 מיליוני ש"ח

(7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

(9) במהלך שנת 2018 נמכרו: תיק אשראי הלוואות לדיור של כ-300 מיליוני ש"ח, תיק אשראי צרכני של כ-140 מליוני ש"ח.

סיכון האשראי לפי ענפי משק

	31 בדצמבר 2017										
	סיכון אשראי כולל[1]			חובות[2] וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים)[3]							
							הפסדי אשראי[4]				
					מזה						
	סך הכל	דירוג ביצוע אשראי[7]	בעייתי[5]	סך הכל	חובות[2]	בעייתי[5]	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
ציבורי מסחרי										
בינוי ונדל"ן - בינוי[6]	1,829.8	1,805.1	24.7	1,829.8	817.3	24.7	24.0	(0.5)	0.1	5.0
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	488.8	482.0	6.8	488.8	438.3	6.8	4.0	(1.0)	(0.2)	2.7
שירותים פיננסיים	324.8	324.8	-	262.9	87.2	-	-	(0.3)	-	0.1
אחרים	29.6	29.1	0.5	29.0	10.9	0.5	0.5	-	-	0.1
סך הכל מסחרי	**2,673.0**	**2,641.0**	**32.0**	**2,610.5**	**1,353.7**	**32.0**	**28.5**	**(1.8)**	**(0.1)**	**7.9**
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	7,800.3	7,504.4	153.8	7,800.3	7,278.1	153.8	1.3	(1.3)	0.1	43.4
אנשים פרטיים - אחר	1,291.7	1,221.4	34.7	1,291.7	1,140.6	34.7	14.2	40.0	37.4	53.6
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**11,765.0**	**11,366.8**	**220.5**	**11,702.5**	**9,772.4**	**220.5**	**44.0**	**36.9**	**37.4**	**104.9**
בנקים בישראל	2.1	2.1	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	737.3	737.3	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**12,504.4**	**12,106.2**	**220.5**	**11,702.5**	**9,772.4**	**220.5**	**44.0**	**36.9**	**37.4**	**104.9**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	118.7	118.7	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	**12,623.1**	**12,224.9**	**220.5**	**11,702.5**	**9,772.4**	**220.5**	**44.0**	**36.9**	**37.4**	**104.9**

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,772.4 מיליוני ש"ח, אג"ח - 856.6 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 64.0 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,930.1 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 187.0 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 292.5 מיליוני ש"ח.

(7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (**PTI**), מטרת ההלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע.

להלן פרטים בנוגע להתפתחות ביצועי האשראי לדיור[1] ומדדי ביצוע עיקריים:

	31 בדצמבר				
	2018	2017	2016	2015	2014
ביצועים במטבע ישראלי (במיליוני ש"ח)	1,485	1,244	955	1,053	1,064
ביצועים במט"ח (במיליוני ש"ח)	70	95	177	190	105
סה"כ ביצוע[2] (במיליוני ש"ח)	**1,554**	**1,339**	**1,132**	**1,243**	**1,169**
אחוז השינוי ביחס לשנה קודמת	16%	18%	(9%)	6%	(14%)
ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים	31%	30%	30%	29%	28%
תקופת ההלוואה ממוצעת (בחודשים)	262	249	245	215	208
הכנסה לנפש בממוצע (בש"ח)	5,638	5,614	[4]5,801	[4]5,796	[4]5,702
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס[2] (LTV)					
0%-60%	83%	87%	87%	87%	87%
61%-75%	17%	13%	13%	13%	12%
מעל 75%	-	[3]-	[3]-	[3]-	1%
התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים[2][4]					
שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע	28%	28%	23%	23%	28%
0%-40%	100%	99%	[4]96%	[4]95%	90%
מעל 40%	-	1%	[4]4%	[4]5%	10%
מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%	-	[3]-	1%	1%	4%
התפלגות מספר הסכמים על-פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח):					
0-500	50%	49%	59%	64%	68%
500-1,000	34%	35%	28%	24%	21%
מעל 1,000	16%	16%	13%	12%	10%
סכום הסכם ממוצע	676	674	[4]624	[4]599	[4]530
הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:					
מספר הלוואות	40	46	30	48	30
סכום כולל (במיליוני ש"ח)	112	131	103	138	107

(1) הלוואות חדשות בלבד (לא כולל מיחזורים).
(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.
(3) מציין סכום הנמוך מ-1%.
(4) הוצג מחדש.

להלן פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח):

		יתרה ליום 31 בדצמבר 2018						
		גיל ההלוואה (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)[1]						
שיעור מימון	שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	עד 3 חודשים	3 חודשים עד שנה	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה	סך הכל
עד 45%	עד 40%	167.9	532.5	526.6	818.3	443.1	107.2	2,595.6
	40%-50%	4.5	2.5	6.7	47.3	74.6	15.5	151.1
	50%-80%	1.8	1.4	15.4	13.1	88.4	23.8	143.9
	מעל 80%	-	-	-	-	28.2	9.1	37.3
	סך הכל	**174.2**	**536.4**	**548.7**	**878.7**	**634.3**	**155.6**	**2,927.9**
45%-60%	עד 40%	136.4	410.5	445.0	747.3	715.9	206.8	2,661.9
	40%-50%	1.7	2.7	8.6	59.9	149.2	33.1	255.2
	50%-80%	-	4.9	8.0	24.0	141.1	34.4	212.4
	מעל 80%	-	-	0.4	1.2	53.0	14.5	69.1
	סך הכל	**138.1**	**418.1**	**462.0**	**832.4**	**1,059.2**	**288.8**	**3,198.6**
60%-75%	עד 40%	85.7	170.3	136.6	251.4	270.2	104.0	1,018.2
	40%-50%	-	1.4	-	15.2	40.4	18.7	75.7
	50%-80%	0.4	0.3	0.1	10.1	60.3	14.1	85.3
	מעל 80%	-	-	-	-	10.9	7.8	18.7
	סך הכל	**86.1**	**172.0**	**136.7**	**276.7**	**381.8**	**144.6**	**1,197.9**
מעל 75%	עד 40%	4.1	40.6	11.2	30.3	19.2	29.1	134.5
	40%-50%	-	-	2.3	1.8	4.4	8.0	16.5
	50%-80%	-	-	-	2.1	7.0	5.6	14.7
	מעל 80%	-	-	-	-	7.4	0.2	7.6
	סך הכל	**4.1**	**40.6**	**13.5**	**34.2**	**38.0**	**42.9**	**173.3**
שיעבודים אחרים	עד 40%	-	-	-	-	0.9	0.9	1.8
	40%-50%	-	0.1	-	2.6	-	0.1	2.8
	50%-80%	-	-	-	-	1.0	-	1.0
	מעל 80%	-	-	-	-	-	-	-
	סך הכל	-	0.1	-	2.6	1.9	1.0	5.6
סך הכל		**402.5**	**1,167.2**	**1,160.9**	**2,024.6**	**2,115.2**	**632.9**	**7,503.0**

(1) כאשר מדובר במיחזור הגיל הינו מיום ביצוע המיחזור.

מאפייני תיק האשראי לדיור

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק, כ-50% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדיור בשנת 2018 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-28%, לא ניתנו הלוואות בשיעור החזר של הגבוה מ- 40% מההכנסה וכ-83% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס.

בשנת 2018 כ-9% מסך ביצועי האשראי לדיור (132 מיליוני ש"ח) ניתנו לתקופה העולה על 25 שנים בריבית קבועה, לעומת כ-3% (45 מיליוני ש"ח) בתקופה מקבילה אשתקד.

תקופת ההלוואה המקורית של 93% מיתרת תיק האשראי לדיור נמוכה מ-25 שנים, הבנק לא מעניק הלוואות לתקופה העולה על 30 שנים.

יתרת חוב נטו של ההלוואות לדיור בפיגור מעל ל-90 ימים עומדת על 114.1 מיליוני ש"ח, לעומת יתרה של 127.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. לפרטים נוספים, ראה לעיל טבלה בדבר הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314.

למידע נוסף על סיכונים בתיק ההלוואות לדיור, ראה בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018, הנמצא באתר האינטרנט של הבנק וכן בביאור 3ב30 לדוחות הכספיים.

פעילות המשכנתאות כוללת בעיקר מתן הלוואות לדיור וכנגד שעבוד דירת מגורים לתושבי ישראל בבסיסי הצמדה שונים ועל-פי מגוון מסלולי ריבית ולתושבי חוץ במט"ח במטבעות עיקריים (בעיקר דולר ארה"ב, לירה שטרלינג ואירו).

בתיק ההלוואות לדיור קיימים שני סוגי הלוואות: הלוואות מכספי בנק והלוואות מכספי ממשלה ובאחריותה לזכאי משרד הבינוי והשיכון (להלן: "הלוואות תקציב") אשר יתרתן ליום 31 בדצמבר 2018 עומדת על סך של כ-671 מיליוני ש"ח. לבנק אין סיכון אשראי על הלוואות התקציב.

תהליך הערכת ואישור האשראי בשעבוד דירת מגורים הינו תהליך מובנה וסטנדרטי. האישור להלוואה מבוצע בסניף ו/או מועבר לדרג מאשר בכיר יותר, על-פי מדרג הסמכויות שקבע דירקטוריון הבנק.

התהליך מחייב הפרדת תפקידים (קצין האשראי אינו רשאי לאשר את הבקשות אותן הוא מעריך - מערכת המחשב חוסמת אפשרות זו) כך שגם בקשות בסמכות הסניף אינן יכולות להתבצע על-ידי בעל תפקיד אחד.

בקשות החורגות מסמכות מנהל סניף מועברות לאישור מרכז חיתום. תפקיד מרכז החיתום הוא לבחון את הבקשה מחדש, לאשרה או לדחותה. במידה ובקשת האשראי בסמכות גבוהה מסמכות מרכז החיתום, מרכז חיתום מגבש המלצה ומעבירה לאישור גורם בכיר (מנהל אגף, מנכ"ל או ועדות האשראי) לפי הסמכות הרלוונטית.

כחלק מתהליך ייצור ההלוואה, תיקי האשראי במסגרת פעילות המשכנתאות נבדקים על-ידי יחידת בחינה מרכזית הבודקת את שלמות התיק לאחר שאושר וקבלת כל המסמכים והביטחונות הנדרשים. יחידה זו כפופה למערך התפעול האחורי בחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים ובין בחינתו בטרם ביצוע.

סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

להלן יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
הלוואות צרכניות סולו [1][2]	1,019.6	1,041.0
אשראי קמעונאי אחר[3]	77.10	99.6
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)[4]	**1,096.7**	**1,140.6**
[4] מזה לא בעייתיים	1,068.3	1,106.0
בעייתיים פחות מ 90 יום	7.0	10.5
בעייתיים יותר מ 90 יום	8.8	9.9
פגומים שצוברים הכנסות ריבית	6.5	6.7
פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית	6.1	7.5
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	**1,096.7**	**1,140.6**
שיעור האשראי שמסווג כבעייתי מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	**2.6%**	**3.0%**
[2] הרכב:		
יתרות עו"ש בחובה	13.8	15.7
אחר (רכב וכרטיסי אשראי)	63.3	83.9
סה"כ אשראי קמעונאי אחר	**77.1**	**99.6**

(2) במהלך שנת 2018 נמכר תיק אשראי צרכני בהיקף של כ-140 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים נוספים על התפלגות יתרות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור):

	31 בדצמבר	
	2018	2017
	שיעור מסה"כ	
סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	**1,096.7**	**1,140.6**
לפי תקופה ממוצעת שנותרה לסיום ההלוואה		
עד שנה	2%	2%
משנה עד 3 שנים	14%	16%
מ-3 שנים עד 5 שנים	46%	41%
מ-5 שנים עד 7 שנים	29%	35%
מעל 7 שנים	3%	3%
אחר[1]	5%	3%
לפי גודל חבות לווה (באלפי ש"ח)		
עד 10	5%	2%
מ-10 עד 20	8%	6%
מ-20 עד 40	31%	24%
מ-40 עד 80	44%	57%
מ-80 עד 120	9%	7%
מ-120 עד 150	2%	1%
מ-150 עד 300	1%	1%
לפי סוג האשראי		
לוח שפיצר חודשי בריבית משתנה	98%	98%
לוח שפיצר חודשי בריבית קבועה	-	-*
הלוואות שתנאיהן מאפשרים ללווה לדחות תשלומי קרן או לשלם תשלום נמוך אחר	1%	1%
אחר	1%	1%
ביטחונות		
נכסים פיננסיים בבנק	1%	1%
ביטחונות אחרים	4%	5%
ללא בטחונות	95%	94%
הכנסה קבועה לחשבון		
לקוחות אשראי שאינם מנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון	84%	83%
לקוחות אשראי שמנהלים חשבון עו"ש בבנק עם הכנסה קבועה לחשבון	16%	17%

(1) כולל יתרת חובה עו"ש וכרטיסי אשראי לפרעון מיידי.

* יתרה קטנה מ-1%.

להלן פרטי מחיקות חשבונאיות בגין אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) במיליוני ש"ח:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
מחיקות חשבונאיות	44.5	47.8
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	(9.6)	(10.4)
מחיקות חשבונאיות נטו	**34.9**	**37.4**
שיעור המחיקות נטו מיתרת האשראי לסוף תקופה*	3.2%	3.3%

* במונחים שנתיים אפקטיביים

להלן נתונים אודות יתרות ממוצעות של סיכון אשראי* לאנשים פרטיים (שאינו לדיור) ללקוחות עו"ש פעילים (באלפי ש"ח):

	31 בדצמבר	
	2018	2017
סיכון אשראי ממוצע ללקוח	19.0	19.8
מזה מסגרת עו"ש מאושרת	3.7	4.9
שיעור לקוחות עו"ש פעילים בבנק להם מסגרת מאושרת מסך לקוחות האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)	13%	15%

* כולל יתרות חובה ומסגרות מאושרות שטרם נוצלו בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות.

היקף הביצועים באשראי קמעונאי אחר אינו מהותי ועל כן עיקר הדיון להלן ומדדי הביצועים יתייחסו להלוואות צרכניות סולו בלבד.

להלן התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

	2018	2017	2016
ביצועים במהלך התקופה (במיליוני ש"ח)	679	625	634
שיעור יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלווה			
יחס החזר עד ל-20%	95%	95%	95%
יחס החזר מעל ל-20%	5%	5%	5%
שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של ההלוואה			
עד 6 שנים	99%	100%	99.8%
מעל 6 שנים	1%	-	0.2%
תקופת הלוואה ממוצעת (בשנים)	4.9	5.2	5.4
שיעור ביצוע לפי סכומי הלוואות (באלפי ש"ח)			
עד 50	54%	61%	71%
בין 50 ל 60	7%	4%	6%
בין 60 ל 70	5%	5%	10%
בין 70 ל 80	13%	20%	7%
מעל 80 אש"ח	21%	10%	6%
סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)	48	48	40

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר באמצעות ערוצים דיגיטליים או באמצעות סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן ההלוואה בבנק.

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך 2017 עודכן מודל החיתום באופן שאפשר הגדלת סכומי החשיפה ללקוח פרטי עד 150 אלפי ש"ח ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת על-פי המודל.

הלוואות אלו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן, הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

הבנק מנהל מיזם למכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את הפיזור הגיאוגרפי שלו, תוך הגעה לקהל לקוחות נוסף.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 בדצמבר 2018 עומדת על כ-137.2 מיליוני ש"ח (כ-13% מיתרת האשראי), לעומת יתרה של 145.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017 (כ-15% מיתרת האשראי).

תהליך מתן אשראי להלוואות צרכניות סולו

תהליך מתן האשראי ללקוחות יכול להתבצע באחד מהערוצים הבאים: המוקד הטלפוני, אתר האינטרנט, נקודות מכירה או סניפי הבנק.

הגורמים המוסמכים בבנק רשאים לאשר אשראי צרכני סולו תוך בחינת הבקשה באמצעות מערכת חיתום האשראי. מערכת חיתום האשראי כוללת את כללי מדיניות האשראי ואת מודל הדירוג ועל בסיסם מתקבלת המלצה לאישור האשראי.

כמו כן, בחינת מתן אשראי תבוצע על פי מדיניות הבנק, בדגש על הכללים הבאים:

- הבנת צורכי האשראי של הלקוח ויכולת ההחזר שלו.
- הבנה וניתוח מקור הכנסותיו הקבועות של הלקוח וסכומן וכן סך התחייבויות שלו.
- הבנה וניתוח של רמת סיכון הלקוח בהתאם לקבוצת הדרוג על פי מודל הדרוג, ניסיון הבנק בפעילות עם הלקוח, ככל שקיים וניסיון מול פלח הלקוחות הרלוונטי.

בעת מתן הלוואה צרכנית סולו ללקוחות חדשים, חלק מהלקוחות מתבקשים להעביר חומר חיתומי מלא ובגין חלק מהלקוחות מסתפק הבנק בהצהרת הלקוח.

בעת מתן הלוואה ללקוחות קיימים הבנק מתבסס בין היתר על חומר חיתומי קיים, על ההכרות עם הלקוח ועל הצהרותיו ומקבל עדכון לחומר החיתומי במידת הצורך.

הבנק קבע כללים לפנייה יזומה לשיווק ומתן אשראי שאינו לדיור ללקוחות קמעונאיים בהתאם לחוזר בנק ישראל מחודש ספטמבר 2015. קהלי היעד אליהם מתבצעת פנייה יזומה כוללים את הלקוחות הקיימים בבנק אשר עומדים במדיניות האשראי של הבנק כפי שמפורט לעיל.

ככלל, בפנייה יזומה למתן הלוואות צרכניות סולו מבוצעת בחינת אינדיקטורים מצביעי סיכון. בחינה זו מבוצעת טרם הפנייה ללקוח ובכפוף לעמידתו בקריטריונים.

פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון

במסגרת פעילות זו, בבנק מבוצעים בקרה וניטור הסיכון ומדווחים להנהלה ולדירקטוריון באופן שוטף וביניהם:

- דיווח ממצאי בקרות חיתום וניהול האשראי.
- מעקב ודיווח על שיעורי הפיגור וההפרשה מהפעילות.
- דיווח על מאפיינים ומגמות בתיק האשראי ועמידה בכל המגבלות שנקבעו במדיניות האשראי.

אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי גופים מוסדיים עימם קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים מוסדיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכוני האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

הבנק מנהל נכון ליום 31 בדצמבר 2018 כ- 210 פרויקטים בהיקף כולל של כ- 10,000 יחידות דיור, מהם בכ-48 פרויקטים הפעילות, לרבות היקפי המימון הכספי, הינם בשיתוף פעולה עם גופים מוסדיים.

היקף תיק מנוהל כ-7.1 מיליארד ש"ח (לא כולל קבוצות רכישה), מזה כ-1.1 מיליארד ש"ח באחריות הבנק והיתרה באחריות הגופים המוסדיים.

הבנק ממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. ככלל, האשראי למימון קרקעות ניתן לפרויקטים שזמן בנייתם הצפוי לא יעלה על 24 חודשים מיום מימון הקרקע.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 האשראי שניתן לפרוייקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 35% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצויין כי 87% מהאשראי הקיים בפרויקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרוייקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 האשראי שניתן לפרוייקטים באזור מרכז הארץ מהווה 64% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 8% בירושלים רבתי ו-28% בשאר הארץ.

לפרטים נוספים, ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

חשיפות עיקריות למדינות זרות[1] במיליוני ש"ח

חלק א - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך מביניהם:

31 בדצמבר 2018						
המדינה	חשיפה מאזנית[2]			חשיפה חוץ מאזנית[2][3]	חשיפה מאזנית מעבר לגבול[2]	
	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים[7]	סך החשיפה המאזנית[8]	סך החשיפה החוץ מאזנית[8]	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה
ארצות הברית	118.7	52.3	144.1	315.1	-	129.0	186.1
אחרות	-	0.2	197.6	197.8	8.8	76.3	121.5
סך כל החשיפות למדינות זרות	**118.7**	**52.5**	**341.7**	**512.9**	**8.8**	**205.3**	**307.6**
מזה:							
סך כל החשיפות למדינות LDC[5]	-	-	**2.8**	**2.8**	-	-	**2.8**
מזה:							
סך כל החשיפות למדינות ה-GIIPS[6]	-	-	**3.7**	**3.7**	-	-	**3.7**

31 בדצמבר 2017						
המדינה	חשיפה מאזנית[2]			חשיפה חוץ מאזנית[2][3]	חשיפה מאזנית מעבר לגבול[2]	
	לממשלות[4]	לבנקים	לאחרים[7]	סך החשיפה המאזנית[8]	סך החשיפה החוץ מאזנית[8]	לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה
ארצות הברית	110.4	5.7	189.6	305.7	4.8	48.0	257.7
אחרות	8.3	18.4	148.9	175.6	6.9	42.2	133.4
סך כל החשיפות למדינות זרות	**118.7**	**24.1**	**338.5**	**481.3**	**11.7**	**90.2**	**391.1**
מזה:							
סך כל החשיפות למדינות LDC[5]	-	-	**3.3**	**3.3**	-	-	**3.3**
מזה:							
סך כל החשיפות למדינות ה-GIIPS[6]	-	-	**3.8**	**3.8**	-	-	**3.8**

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
(2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.
(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
(4) ממשלות, מוסדות, רשמיים ובנקים מרכזיים.
(5) החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.
(6) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
(7) כולל הלוואות לדיור.
(8) לא קיים סיכון אשראי מאזני או חוץ מאזני בעייתי וכן לא קיימים חובות פגומים בחשיפות למדינות זרות.

חלק ב - המידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון אינו מהותי

חלק ג - החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופת הדיווח אינה מהותית

חשיפות[1][2] אשראי למוסדות פיננסיים[3] זרים במיליוני ש"ח

דרוג אשראי חיצוני[4]	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
AAA עד -AA	72	17
+A עד -A	57	20
+BBB עד -BBB	49	34
ללא דרוג	1	10
סך הכול חשיפה	**179**	**81**

(1) פיקדונות ויתרות עו"ש במוסדות פיננסיים זרים, לבנק אין סיכוני אשראי חוץ מאזני.
(2) לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
(3) מוסדות פיננסיים זרים הינם בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
(4) על פי חברת הדרוג S&P. (דירקטוריון הבנק החליט, בהתחשב בתאבון לסיכון ובשימושי הבנק בדירוגים של סוכנויות הדירוג, להשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 רק בדירוגי חברת דירוג אחת - Standard and Poor's Rating Group.)

היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, קנדה, בלגיה ושוויץ.

הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בלווים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות הבנק במתן אשראי בתחומי הבניה, הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום הסביבה וקבלת אישורים מתאימים לפני מתן אשראי בסקטור נדל"ן.

סיכוני סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכוני סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכוני סליקה בפעילותו עבור עצמו ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכוני סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה שאינם במקביל לתשלום Non-DVP (Non Delivery Versus Payment). היקף עסקאות אלו קטן יחסית.

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחו"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך השנה לא התממשו סיכוני סליקה או סיכון צד נגדי בבנק. כתוצאה ממכירת תיק הלקוחות העצמאיים והמוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' וקיטון הפעילות מול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן הצטמצם סיכון זה בשנת 2018.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו ועל-ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

3.2. סיכון שוק

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

התוצאות העסקיות השוויי ההוגן של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי נירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

לתיאור נרחב של מסגרת העבודה לניהול ובקרת ניהול סיכוני שוק, ראה את דו"ח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים וכן בדוח הכספי השנתי לשנת 2018.

VaR

הבנק מכמת את סיכוני השוק גם על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

הסיכון הנמדד על-ידי VaR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת הפוזיציות המאזנית והחוץ מאזנית ובכלל זה הפוזיציות של התיק למסחר החשופות לסיכוני שוק.

הבנק מבצע תהליך Back-Testing לתוצאות ה-VaR. תוצאות ה- Back-Testing במהלך התקופה היו תקינות.

להלן אומדן ה-VaR:

	אומדן ה-VaR לשנה שהסתיימה ביום			
	31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2017	
	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך השנה
	במיליוני ש"ח			
חשיפה בפועל	12.8	12.8	8.4	10.4
מגבלת הבנק	20.0	20.0	18.0	18.0

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על-ידי קביעת מגבלות כמותיות התואמות את תאבון הסיכון של הבנק. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות הנובע מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. שינויים אלה עלולים לפגוע ברווחיות ו/או להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות בתחום האשראי עקב הוראות בנק ישראל שמגבילות את היקף ההלוואות לדיור בריבית משתנה ובתיק הנוסטרו. חשיפה קיימת גם במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך.

הבנק מנהל מעקב אחר מדדים מקובלים לאמידת סיכון הריבית של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה להתאים את ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו לתיאבון הסיכון של הבנק. בין כלים אלו נמדדים פערי מח"מ, מבוצע כימות באמצעות VaR ונאמדת החשיפה במגוון של תרחישים. כמו כן, עוקב הבנק אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, להם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת הפירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1 נקודת האחוז בשיעור הריביות נמוכה וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהוון של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפרעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני ש"ח):

א. שווי הוגן[4] של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]		
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	סה"כ
נכסים פיננסיים[1]	8,736.7	2,981.9	862.8	381.2	12,962.6
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	489.7	-	22.5	10.0	522.2
התחייבויות פיננסיות	8,288.1	2,857.8	832.0	367.5	12,345.4
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	2.6	424.4	70.7	31.2	528.9
שווי הוגן נטו	935.7	(300.3)	(17.4)	(7.5)	610.5

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]		
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	סה"כ
נכסים פיננסיים[1]	8,775.5	3,209.1	842.6	292.2	13,119.4
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	308.8	-	191.6	66.5	566.9
התחייבויות פיננסיות	8,246.7	3,147.7	950.0	329.4	12,673.8
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים[3]	136.6	281.0	111.7	38.7	568.0
שווי הוגן נטו	**701.0**	**(219.6)**	**(27.5)**	**(9.4)**	**444.5**

1. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
4. בחישוב שווי הוגן לא נלקחו בחשבון הנחות התנהגותיות כגון פירעונות מוקדמים של הלוואות לדיור ופריסת יתרות העו"ש.

ב. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

	ליום 31 בדצמבר 2018					
	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)				שינוי בשווי הוגן	
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]		במיליוני ש"ח	באחוזים
השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	סה"כ	סה"כ
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	945.4	(331.8)	(17.6)	(10.1)	(24.6)	(4.03%)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	936.6	(303.6)	(17.3)	(7.9)	(2.7)	(0.44%)
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	927.8	(264.7)	(16.9)	(5.0)	30.7	5.03%

	ליום 31 בדצמבר 2017					
	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)				שינוי בשווי הוגן	
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[2]		במיליוני ש"ח	באחוזים
השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	סה"כ	סה"כ
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	719.3	(229.6)	(29.3)	(11.4)	4.5	1.01%
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	702.9	(220.7)	(27.6)	(9.7)	0.4	0.09%
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	682.2	(207.0)	(25.4)	(7.4)	(2.1)	(0.47%)

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

ג. להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית (במיליוני ש"ח):

	השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי - רווח (הפסד)				השינוי הפוטנציאלי ברווח השנתי - רווח (הפסד)	
	ליום 31 בדצמבר					
	2018		2017		2018	2017
השפעת שינוי מיידי מקביל בעקום התשואות	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%		
מגזר						
לא צמוד	9.7	(7.9)	18.3	(18.8)	30.7	34.7
צמוד	(31.5)	35.6	(10.0)	12.6	(3.7)	(6.6)
מטח	(2.8)	3.0	(3.9)	4.1	2.2	3.2
סה"כ	**(24.6)**	**30.7**	**4.4**	**(2.1)**	**29.2**	**31.2**
מגבלה	40	40	(40)	20	40	40
מקסימום במהלך התקופה	2.2	30.7	4.5	23.6	32.8	37.5
מינימום במהלך התקופה	(24.6)	1.3	(20.1)	(2.1)	28.5	22.7

חישובי החשיפה כוללים הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות על פי נסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש להתחייבויות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות. להערכות אלו חשיבות משמעותית לתוצאות החשיפה

לפרטים נוספים, ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

להלן משך החיים הממוצע (מח"מ ריבית) של הנכסים וההתחייבויות (בשנים):

	ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2017		
	לא צמוד	צמוד	מט"ח וצמוד מט"ח	לא צמוד	צמוד	מט"ח וצמוד מט"ח
מח"מ הנכסים[1]	0.89	4.00	0.71	0.60	3.77	0.76
מח"מ התחייבויות[1]	0.89	1.91	0.26	0.79	2.47	0.21
פער המח"מ בשנים	-	2.09	0.45	(0.19)	1.30	0.55
הפרש שת"פ (%)	3.48	3.23	1.70	3.38	3.67	2.59

(1) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני שווי הוגן של המכשירים הפיננסים.

בסך כל הנכסים וההתחייבויות פער המח"מ הינו 0.69% שנים והשת"פ הינו 3.01%.

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיס, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכוני השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	המגבלה המאושרת		המגבלה המאושרת		חשיפה בפועל
	באחוזים מההון הפיננסי[1]		במיליוני ש"ח		
	מקסימלית	מינימלית	מקסימלית	מינימלית	
לא צמוד	125	50	923	369	577
הצמדה למדד[3]	50	(25)[3]	369	(185)	151
במט"ח ובהצמדה למט"ח	5	(5)[3]	38	(38)	10

(1) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד (ליום 31 בדצמבר 2018 738 מיליוני ש"ח).
(2) כולל תוכניות חסכון עם רצפה שקלית אשר נכון ליום 31 דצמבר 2018 עומדת על כ-21 מיליוני ש"ח.
כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2018 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-375 מיליוני ש"ח.
(3) מקסימלית.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

לפרטים נוספים אודות בסיסי ההצמדה השונים, ראה ביאור 31 לדוחות הכספיים

להלן ריכוז בסיסי ההצמדה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018:

	מטבע ישראלי		מטבע חוץ			
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים	סך הכל
נכסים	8,854.3	2,932.2	891.2	393.7	221.1	13,292.5
התחייבויות	8,360.6	2,761.7	815.1	395.6	64.3	12,397.3
מכשירים נגזרים	83.2	(19.1)	(68.3)	4.2	-	-
סך הכל כללי	**576.9**	**151.4**	**7.8**	**2.3**	**156.8**	**895.2**

להלן נתונים אודות ההשפעה על הון הבנק לפני השפעת המס בעקבות שינויים תאורטיים במדד המחירים לצרכן (במיליוני ש"ח):

תרחיש	השפעת התרחיש ליום 31 בדצמבר 2018	השפעה חיובית מקסימלית של התרחיש בשנת 2018[1]	השפעה שלילית מקסימלית של התרחיש בשנת 2018[1]
עלייה של 3% במדד[2]	5.5	9.8	-
ירידה של 3% במדד[3]	(12.2)	-	(22.1)

(1) נמדד לפי יום פרסום המדד בחודשים ינואר עד דצמבר 2018.
(2) כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2018 גבוהה מהמדד בפועל בסכום של כ-21 מיליוני ש"ח.
(3) כולל השפעת תוכניות חסכון עם רצפת הצמדה למדד אשר ליום 31 בדצמבר 2018 נמוכה מהמדד בפועל בסכום של כ-375 מיליוני ש"ח.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

	ליום 31 בדצמבר 2018		מקסימום שנת 2018		מינימום שנת 2018	
תרחיש	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר
התחזקות של 10%	(0.1)	0.9	2.4	0.9	(2.1)	0.2
החלשות של 10%	0.1	(0.9)	2.1	(0.2)	(2.4)	(0.9)

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, לבנק חוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכוני שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציה במטבע חוץ. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על סכומי העודף (גרעון) של הנכסים על ההתחייבויות. הבנק פועל רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

סיכון מחיר מניות

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכוני שוק), דירקטוריון הבנק קבע מסגרת מצומצמת של 40 מיליוני ש"ח להשקעה בתעודות סל ומניות בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה (אין מסגרת לרכישת מניות בתיק הבנקאי ליום 31 בדצמבר 2018 לבנק אין השקעות בתעודות סל ומניות (בתיק למסחר ובתיק הזמין) בהשוואה להשקעה בסך 1.7 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

3.3. סיכון נזילות ומימון

סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. סיכון הנזילות הינו הסיכון לפגיעה בהון וביציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם, באופן בלתי צפוי בתוך פרק זמן קצר מבלי שיגרם הפסד מהותי והיכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם ניתנו בריבית משתנה) הממומנות על-ידי מקורות לטווח קצר.

הבנק חשוף לסיכוני נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, ובפרט התמקדות בגיוס פיקדונות ממשקי בית. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה, כפי שהיא באה לידי ביטוי בהיקף נכסים נזילים זמינים, ובפערי תזרים קטנים בין פירעון הנכסים להתחייבויות. לאופי האשראי והמפקידים, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי ההצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

לפרטים אודות פיקדונות הציבור ראה ביאור 19 לדוח הכספי.

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחן בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה מהנחות מחזור פיקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי על פי התרחיש המחמיר הנ"ל עמד ביום 31 בדצמבר 2018 על 150%.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

ביום 28 בספטמבר 2014, במסגרת ההיערכות ליישום באזל III, פירסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio – LCR).

יחס כיסוי הנזילות מכיל שני מרכיבים:

- שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets – HQLA) בתנאי קיצון (מונה).
- סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדרים הבאים (מכנה).

על פי ההוראה, למעט מצב של לחץ פיננסי (financial stress), ערכו של היחס לא יפחת מ-100%. דהיינו, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ישתווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא נטו על בסיס שוטף.

הבנק עומד ביחס הנזילות הקבוע בהוראה. להלן יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

	לשלושת החודשים שהסתיימו ביום	
	31 בדצמבר	31 בדצמבר
	2018	2017
	באחוזים	
יחס כיסוי נזילות	325	243
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	100	100

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחסי הנזילות גבוהים מהיחסים הנדרשים.

נכון למועד הדוח יתרת סך פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות עומד על כ-545 מיליוני ש"ח (המהווים כ-5.2% מסך הפקדונות בבנק) בהשוואה ל-528 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342. יחס המימון היציב ,לפי מקדמי הוראות באזל, עמד ביום 31 בדצמבר 2018 על 134% בהשוואה ל- יחס של 116% בסוף שנת 2017.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ - 74% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-79% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-54% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים והתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן:

תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכון המימון

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך שמירת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים.

לבנק יכולת לקבל הלוואה Overnight מבנק ישראל במקרי חירום. כמו כן הבנק יכול דרך עסקאות SWAP להעביר נזילות ממט"ח לשקלים ולהיפך.

הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון תיערך אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים.

להלן פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך:

	31 בדצמבר 2018		
	ערך במאזן	משועבד כבטוחה	לא משועבד
	במיליוני שקלים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	4.7	2,112.1
ניירות ערך	956.2	26.5	929.7

	31 בדצמבר 2017		
	ערך במאזן	משועבד כבטוחה	לא משועבד
	במיליוני שקלים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,659.0	15.0	2,644.0
ניירות ערך	858.3	175.6	682.7

הנכסים ששועבדו כבטוחה שועבדו לטובת מסלקות הבורסה והמעוך.

לפרטים נוספים אודות סיכון המימון ראה בדוח על הסיכונים המופיע באתר האינטרנט של הבנק.

3.4. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון כוללת סיכונים משפטיים אך היא איננה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכוני מוניטין. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות הבנקאיות השונות ומובנים בכל תהליכי העבודה בבנק. הבנק פועל במגוון פעילויות פיננסיות וחשוף לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכוני מעילות והונאות, סיכוני טכנולוגיית המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע. הסיכון התפעולי יוצר השלכות גם על סיכונים אחרים כגון סיכוני אשראי וסיכוני שוק.

מוקדי הסיכון התפעולי

הסיכונים התפעוליים המהותיים עימם מתמודד הבנק הם סיכונים המצויים בכל גוף פיננסי. בשנים האחרונות התרבו הסיכונים מבחוץ, בעיקר בהיבט סיכוני סייבר והבנק משקיע משאבים רבים להגנת משאבי הבנק מפני גורמים עויינים ופועל עפ"י הנחיות בנק ישראל תוך סיוע של יועצים חיצוניים. להלן מוקדי הסיכון העיקריים:

- סיכוני סייבר ואבטחת מידע.
- המשכיות עסקית והתאוששות מאסון.
- סיכוני מערכות מידע לרבות כשל מערכות.
- מעילות והונאות.

הפחתת הסיכון התפעולי

הבנק מקיים מסגרת מקיפה של תהליכים ושיטות על מנת להקטין את החשיפה להפסדים הנובעים מסיכונים תפעוליים. מסגרת זו כוללת, בין היתר, את האמצעים הבאים:

- הפעילויות המבוצעות בבנק מעוגנות בנהלים המבוססים על הוראות בנק ישראל, הניסיון המצטבר בבנק ובסיוע יועצים/מומחים חיצוניים. זאת על מנת לשפר ולייעל את שיטות העבודה, תהליכי הבקרה הפנימיים ולמנוע טעויות אנוש.
- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.
- ביצוע בקרות רוחביות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.
- ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות וגיבוש תוכניות להפחתת הסיכונים שזוהו בסקר.
- הטמעת תרבות ארגונית לניהול הסיכון התפעולי והגברת המודעות אליו בקרב העובדים.
- יישום תהליך אישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדש - המחייב ביצוע סקר סיכונים מקיף, בניית תוכנית הפחתה מותאמת לרמת הסיכון, ואישור כל מוצר חדש מהותי בפורום ניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ובועדת ניהול סיכונים הדירקטוריונית.
- איסוף מידע על אירועי הפסד או כמעט הפסד וביצוע הפקות לקחים - הבנק אוסף נתונים על אירועי כשל תפעולי שאירעו וגרמו לנזק תפעולי בפועל או שהיה בהם פוטנציאל להפסד תפעולי. באירועים מהותיים או רוחביים מבוצע תחקיר והפקת לקחים של כל הגורמים המעורבים. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח על ארועים תפעוליים בהם נגרם הפסד ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד.
- מפת הסיכונים התפעוליים, תוכניות ההפחתה של הסיכונים ודיווח אירועי הפסד וכמעט הפסד - מנוהלים במערכת ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים.
- מינוי רפרנטים חטיבתיים לניהול סיכונים תפעוליים - לשם שיפור והטמעה של ניהול הסיכון התפעולי בכל יחידות הבנק.

מדי רבעון מדווח להנהלה ולדירקטוריון מסמך סיכונים עבור סיכונים תפעוליים במסגרתו דיווח על אירועי הכשל שאירעו בתקופת הדוח, מוקדי הסיכון הקיימים, כולל סיכוני IT, סייבר ואבטחת מידע,המשכיות עסקית ומצב ההתקדמות בישום תכנית ההפחתה.

על מנת להפחית את הסיכונים התפעוליים להם הבנק חשוף, רוכש הבנק מידי שנה ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח נכסים וביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי.

סיכוני IT, הגנת הסייבר ואבטחת מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול תקין של הבנק. סיכוני טכנולוגיית המידע נובעים מפעילותן השוטפת של מערכות המידע של הבנק, תהליכי טכנולוגיית המידע רוחביים ופיתוח פעילויות חדשות (פרוייקטים ומערכות). סיכוני טכנולוגיית המידע כוללים גם סיכוני סייבר ואבטחת מידע וסיכוני בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק. מנהל חטיבת המשאבים אחראי על ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע בבנק.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע:

הבנק, כמו יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל חשופים להתקפות סייבר ותקריות קיברנטיות. זהו אחד הסיכונים הלא פיננסיים המהותיים אליהם חשופים הבנקים בשל אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק, אשר עשויה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות ופגיעה במוניטין הבנק.

הבנק הרחיב בשנים האחרונות את יחידת הגנת הסייבר ואבטחת המידע ומשפר באופן תמידי את תחום אבטחת מידע. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכוני סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע החל מהטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקרות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות, ניטור באופן שוטף ועוד. כל מוצר חדש, מערכת חדשה או שינוי בתהליך ובפעילות עובר בדיקות מקיפות של יחידת הגנת הסייבר ואבטחת מידע.

בשנת 2018 פעל הבנק לוודא עמידה בתקנות חוק הגנת הפרטיות כך שכל מאגרי המידע בבנק מופו והוגדרו מחדש ועבור כל מאגר נבחנה עמידה בהוראות החוק.

בשנים האחרונות והוטמעו בבנק כלים חדשים להתגוננות בפני התקפות קיברנטיות וננקטים אמצעי ההגנה בפני דלף מידע ושמירת נתוני הלקוחות. בנוסף, לבנק קיימים שני עותקי שמירה של נתונים ואתר מחשב חלופי, אשר נועדו לאפשר לבנק את ההמשכיות העסקית וחזרה לפעילות תקינה תוך זמן קצר. כמו כן, הבנק נוקט הסדרי ביטוח בפני נזקים אפשריים בגין תקריות קיברנטיות.

סיכוני טכנולוגיית המידע:

הבנק פועל באופן תמידי לפיתוח ושיפור מערכות המידע שלו ומנהל בצורה מתודולוגית את סיכוני טכנולוגיית המידע. קיים סט נהלים ומתודולוגיית עבודה המהווים תשתית טובה למעקב ובקרה על סיכוני טכנולוגיית המידע. הבנק מחזיק מפת סיכוני טכנולוגיית המידע וקיימת תוכנית עבודה רב שנתית של ריענון הסקרים לזיהוי והערכת סיכוני IT. בכל הפרויקטים המרכזיים שבפיתוח מתנהל תהליך סדור של ניהול סיכונים על פי מתודולוגיה אחידה. לכל פרויקט מתקיימות ישיבות סיכוני פרויקט אחת לחודש בשיתוף אנשי מערכות מידע, הגורמים העסקיים, ומנהלת סיכונים תפעוליים. מתנהל מעקב סדיר אחר כלל הסיכונים המזוהים של טכנולוגיות המידע. הבנק מתחזק באופן קבוע אתר מחשב משני המהווה אתר גיבוי, אתר חליפי, במקרה של כשל באתר המחשב המרכזי של הבנק.

ניטור ובקרה - הניטור והבקרה על זמינות המערכות מהווים נדבך חשוב באיתור תקלות לפני התרחשותן וביצוע פעולות למניעת הכשל. בבנק קיימת מערכת שליטה ובקרה המאפשרת איתור וזיהוי מהיר של תקלה לפני או בעת התרחשותה ויכולת לבצע דיאגנוסטיקה מהירה, הבנת מהות התקלה ותיקונה בזמן קצר.

מדדי חשיפה לסיכון תפעולי

הבנק הגדיר את תאבון (סובלנות) הסיכון עבור סיכונים תפעוליים. ההגדרה כוללת מגבלה על שיעור סיכון גבוה מתוך כלל הסיכונים (כלומר כמה סיכונים גבוהים הבנק מוכן להכיל), מגבלה על מספר הסיכונים התפעוליים שהוערכו ברמה גבוהה, מגבלה על הפסד כספי שנתי בגין סיכונים תפעוליים, מגבלה על הנזק בגין תרחיש קיצון תפעולי. ברמה פרטנית הוגדרה מגבלה על תלונות ציבור, ומגבלה על זמינות המערכות המשפיעות על השירות ללקוח.

מבוצע מעקב שוטף אחר העמידה במגבלות אלה והבנק עומד בהן.

לפרטים נוספים אודות הסיכון התפעולי ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

3.5. סיכונים אחרים

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה - סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות רגולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש; הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת אכיפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק.

הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקויה או שגויה אשר בהסתמך עליה נתן הבנק שירות ללקוח, קיבל שירות מספק ו/או קיבל בטוחה מלקוח או מצד שלישי כגון: התקשרות שאינה מגובה בהסכם נאות, בטוחה שאינה ניתנת למימוש כתוצאה מפגם ביצירתה או ברישומה, או מכיוון שהבטוחה נגנבה או איבדה את ערכה וכד'.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) הסתכם ליום 30 בספטמבר 2018 בכ-4 מיליוני ש"ח.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט האמור בסעיף 3 בביאור 26ב לדוחות הכספיים בדבר תובענה שאושרה כיצוגית כנגד כלל בטוחה.

הבנק חשוף לסיכונים אחרים נוספים כגון: סיכון אכיפה פנימית וסיכוני הלבנת הון. למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכוני הציות

סיכון הציות הינו הסיכון שתוטל על התאגיד סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית למכלול הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק, או על נהלים הפנימיים.

כחלק מניהול סיכון הציות מגובשת המדיניות לניהול הסיכון האמור, מבוצע מיפוי של סיכוני הציות, מטופלים מקרים של הפרות ציות, וכן מתנהל פיקוח שוטף על יישום מכלול הוראות החוק הנהלים והרגולציה החלים על הבנק.

ניהול סיכון הציות מיושם בהתאם להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין החלים על הבנק בהקשר זה, ובכלל זה בהתאם לנוסחו העדכני והמורחב של נב"ת 308 שהינו בתוקף מיום 1 בינואר 2016.

למידע נוסף על ניהול סיכון הציות ראה דו"ח מפורט על הסיכונים, באתר האינטרנט של הבנק במסגרת האכיפה הפנימית, מנוהל סיכון ה-FATCA וסיכון ה-CRS.

על פי הוראות תקנות ה-FATCA, הבנק מינה Responsible Officer (RO) אשר אחראי על הטמעת התקנות בבנק, להוות איש הקשר מול רשויות המס ולתת הצהרות שונות בשם הבנק. קצין הציות של הבנק משמש גם כ-RO לעניין ה-FATCA.

בעקבות פרסום חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אומץ בבנק ירושלים מנגנון אכיפה מנהלית, אשר חוסה תחת דיני ניירות ערך.

בהתאם לעקרונות שהותוו על-ידי רשות ניירות ערך, גיבש הבנק תוכנית אכיפה פנימית מקיפה אשר נועדה למזער את חשיפת הבנק לסיכון כי יוטלו על הבנק סנקציות כספיות או אחרות בגין אי ציות של הבנק ו/או עובדיו להוראות הדינים החלים עליו.

ניהול סיכוני הציות בבנק מתבצע ע"י קצינת הציות, הכפופה ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק. סיכון התנהלות (Conduct Risk) מוחל בתוך סיכון הציות ומבטא את הסיכון של הבנק בקיום התנהלות שאינה הוגנת, ראויה ושקופה מול מחזיקי העניין השונים בבנק (ספקים, בעלי מניות, לקוחותיו וכו'). הסיכון ההתנהגותי הינו סיכון מתפתח ומצוי, לאחרונה, בלב השיח הציבורי.

סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן: "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין. במסגרת פעילותו חשוף הבנק לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור. חשיפתו זו מתמקדת הן בשלב פתיחת החשבון והן במהלך ניהול החשבון. הבנק עשוי להיחשף לגורמים המעוניינים "לנצלו" לצורך הלבנת כספים שמקורם בעבירות שהוגדרו "כעבירות מקור" בחוק איסור הלבנת הון והן לצורך מימון טרור באמצעותו.

על הבנק חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ניהול הסיכון בבנק מתבצע ע"י קצין הציות, הכפוף ישירות למנהלת האגף ליעוץ משפטי ציות ואכיפה, שהינה חברה בהנהלת הבנק. הדירקטוריון והנהלת הבנק קבעו נהלים ומדיניות בנושא של איסור הלבנת הון ומימון טרור. הנחיות קצין הציות הינן בהתאמה ובכפוף להוראות החוק. תפקידיו כוללים, בין היתר, ביצוע בקרות אחר דיווחים על פי סוג וגודל הפעולה ודיווחם לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון, ביצוע בקרות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי הפרופיל שלהם, מתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם.

לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו, מינה הבנק נאמני ציות וקציני פיקוח המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים ובמטה (להלן: "הנאמן"), אשר מהווים כתובת מקצועית ראשונה לעובדי הסניף או היחידה בהם הם עובדים בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור, ומשמשים כגורם.

3.6. השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי

הבנק נדרש, כמו יתר התאגידים הבנקאיים, לכלול טבלת גורמי סיכון בכל אחת מהקטגוריות המפורטות להלן, ולהעריך את השפעתו של כל גורם סיכון על עסקיו. במסגרת הערכות אלו יש לאמוד הן את פוטנציאל החשיפה או הנזק כתוצאה מהתרחשות של אירוע מסוים והן את ההסתברות שאותו אירוע אכן יקרה. כמו כן, להלימות הבקרה לסביבת הסיכון, כמו ליתר הפעולות שעושה הבנק לצורך ניהול הסיכון, יש השפעה על רמת החשיפה לסיכון. לפיכך, הערכת הסיכונים המפורטת בטבלה להלן הינה הערכה סובייקטיבית של הבנק את השפעת הסיכון השיורי על עסקיו.

הבנק מבצע הערכת סיכון הן איכותית והן כמותית במסגרת תהליך ה- ICAAP. במסגרת זו הסיכונים מכומתים ונקבעות הקצאות הון (הן לנדבך 1 והן לנדבך 2) לסיכונים השונים. הקצאות ההון מבטאות הפסד פוטנציאלי בהתממשות תרחיש קיצון ובכך מאפשרות הערכת סיכון איכותית המתבססת על הערכה כמותית.

להלן ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

	גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1	**השפעה כוללת של סיכוני אשראי** סיכון הנובע מכך שהלווה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם. הרעה ביציבותם של הלווים השונים ו/או ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לווים שונים במגזרי הפעילות השונים.	בינונית
1.1	**סיכון בגין איכות לווים וביטחונות** סיכון הנובע מהרעה באיכות הלווים ו/או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום, והגבלת פעילות לסוגי לווים ספציפיים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.	בינונית
1.2	**סיכון בגין ריכוזיות ענפית** סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על-ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק עומד במגבלות האמורות.	בינונית
1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווה גדול או של קבוצת לווים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווה ולקבוצת לווים. כן מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק עומד בכל המגבלות.	נמוכה
2	**השפעה כוללת של סיכוני שוק** סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה-VaR.	נמוכה

	גורם הסיכון	השפעת הסיכון
2.1	**סיכון ריבית** סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי המהוון של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	נמוכה
2.2	**סיכון אינפלציה** סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	נמוכה
2.3	**סיכון שערי חליפין** סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכוני שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	נמוכה
2.4	**סיכון מחירי מניות ואג"ח** סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק. לבנק תיק ניירות ערך שמרביתו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר לבין צרכי השקעה). שיעור ההחזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובמדדי מניות הינו זניח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירותן, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מהשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחישי קיצון.	נמוכה
3	**סיכון נזילות** סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פנימי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה.	נמוכה

	גורם הסיכון	השפעת הסיכון
4	**סיכון תפעולי** סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, הערכת חומרת הסיכונים, כתיבת נהלים, יישום בקרות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים וכדומה. בבנק קיים תהליך סדור לאישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדשים, הכולל בחינת הסיכונים ויישום בקרות הולמות. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי הפסד וכמעט הפסד תפעוליים לצורך הפקת לקחים ושיפור הבקרה.	בינונית
5	**סיכוני טכנולוגית המידע** סיכון הנובע מכשל בפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/ או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה. לרבות, סיכוני אבטחת מידע וסיכוני בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.	בינונית
6	**סיכוני אבטחת מידע וסייבר** סיכון לפגיעה בנכס מהותי של הבנק באמצעות התקפה דרך מרחב הסייבר, כולל חשיפת מידע (זליגה), זמינות המידע (השבתה), מהימנות ושלימות המידע (שיבוש). ניהול סיכוני אבטחת מידע בבנק תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיית המידע של הבנק.	בינונית
7	**סיכון משפטי** סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקרות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.	נמוכה
8	**סיכון רגולטורי** סיכון רגולטורי הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה שיש בהם להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק והחובות המוטלות עליו. הבנק, כתאגיד בנקאי וכחברה ציבורית כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה, ומדיניות והוראות ביצוע של רשויות וגופי פיקוח שונים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות קיום מעקב שוטף אחר הצעות ותזכירי חוק, הוראות חוק, וטיוטות והוראות של הרגולטורים השונים (הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון, הרשות למידע וטכנולוגיה במשרד המשפטים, וכד'). כמו כן, מתבצע מעקב אחר פסיקה חדשה של ערכאות המשפט השונות בישראל. בכדי לוודא שלמות ההוראות לגביהן מבוצע המעקב, מנויה המחלקה המשפטית על פרסומים מקצועיים שוטפים של מספר משרדי עו"ד מובילים בישראל בתחומי הבנקאות, שוק ההון, מקרקעין, דיני עבודה, וכד'.	בינונית
9	**סיכון מוניטין** סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמוסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק (בעיקר מחשיפה לסיכון מרווח). ניהול החשיפה מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.	בינונית

	גורם הסיכון	השפעת הסיכון
10	**סיכון אסטרטגיה** סיכון האסטרטגיה נובע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים והגדלת השקעות בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בניית תהליך אסטרטגי סדור, קבלת ייעוץ חיצוני ממומחים בתחום ופעולות נוספות להפחתת הסיכון.	בינונית
11	**סיכון ציות** סיכון הציות נובע מכישלון הבנק לציית להוראות צרכניות, הוראות חוק, הוראות המפקח על הבנקים והוראות רגולציה רלוונטיות אחרות. החובות החלות על הבנק הינן חוצות ארגון הנוגעות למגוון רחב של פעילויות, תהליכים ומוצרים.	בינונית
12	**סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור** סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון המוניטין.	בינונית
13	**סיכון אכיפה מנהלית** סיכון אכיפה מנהלית הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים ו/או עיצומים על הגבלת עיסוק על מי מבין עובדי הבנק , בגין חוסר ציות לדיני ניירות ערך. הבנק נערך להקטנת הסיכון דרך , הקמת מחלקת אכיפה פנימית, גיבוש תכנית אכיפה פנימית על פי העקרונות שנקבעו על ידי רשות ניירות ערך, עריכת סקר למיפוי פערים בתחום וטיפול בהשלמת הפערים, ביצוע פעילות הדרכה והטמעה, וטיפול שוטף באירועים העלולים להיחשב כהפרות לרבות הפקת לקחים מתאימה. בנוסף, לבנק ועדת אכיפה עליונה וועדת משמעת.	נמוכה

לפרטים נוספים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

פרק 4 - מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קובע את ההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין יתרת הלוואות לדיור שלא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות לדיור שלא מוחזקת בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית.

ביתר האשראי הקמעונאי וכן באשראי העסקי, הבנק קובע הפרשותיו בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" שפורסם ביום 31 בדצמבר 2007.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב7 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

מיסים נדחים

המיסים הנדחים מחושבים עבור הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים לבין הסכומים שיובאו בחשבון לצרכי מס. חישוב המיסים הנדחים נעשה על פי שיעורי המס הצפויים לחול כאשר מיסים אלה ייזקפו לרווח והפסד כפי שהם ידועים סמוך לתאריך אישור הדוחות הכספיים. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים לחול בעת ניצול העתודה או מימוש הטבת המס, בהתבסס על חוקי המס אשר היו בתוקף בתאריך המאזן.

בעת רישום מיסים נדחים לקבל הבנק מבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרות מימושם בעתיד.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב13 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה ביאור 8 בדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, המכשירים הנגזרים בבנק מוצגים במאזן על פי שווים ההוגן. השווי ההוגן של הנגזרים נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים או על אומדן השווי ההוגן שנקבע על פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עקומי ריבית, שיעורי מטבעות וסטיות תקן. ההערכה כוללת התחשבות בהנחות אודות גורמים שונים כגון סיכוני אשראי של הצד הנגדי לעסקה ונזילותו. לא קיימים מקרים בהם שערוך הנגזרים והשווי ההוגן לא נקבע על סמך מודל אלא על סמך ציטוטי מחירים המתקבלים מצדדים שלישיים.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב14 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים.

מדידות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ביום 28 באפריל 2011, פרסם המפקח על הבנקים חוזר המכיל על המערכת הבנקאית את תקן ASC 820-10 (FAS 157) בנושא מדידת שווי הוגן. במסגרת יישום התקן, הבנק עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים. מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר.

הבנק מסווג מדידות שווי הוגן תוך שימוש במדרג שווי הוגן שמשקף את המשמעותיות של הנתונים ששימשו בביצוע המדידות.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב15 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההשפעה הכמותית ליישום מדידה לפי שווי הוגן - ראה ביאור 33 בדוחות הכספיים.

ירידת ערך ניירות ערך שאינה בעלת אופי זמני

הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים סימנים איכותיים וכמותיים.

בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.

ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.

במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב5 לדוחות הכספיים.

בשנים 2018 ו-2017 לא נרשמה הפרשה לירידת ערך.

התחייבויות תלויות

הבנק הינו צד בהליכים משפטיים אשר ננקטו כלפיו על-ידי לקוחות הבנק, לקוחות לשעבר וצדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק. לצורך הערכת הסיכונים בהליכים המשפטיים מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של עורכי הדין הפנימיים של הבנק, או על חוות דעתם של יועצים משפטיים חיצוניים, הנבדקות על-ידי עורכי הדין הפנימיים של הבנק. הערכות אלו מתבססות על מיטב שיפוטם של היועצים המשפטיים, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון משפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ.

הערכת הסיכויים בתובענות ייצוגיות כרוכה בקושי רב יותר בשל מיעוט ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. כמו כן, ישנן תביעות ייצוגיות שלא ניתן להעריך את סיכוייהן בשל השלב בו הן נמצאות.

יש להביא בחשבון כי תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי תביעה בשל העובדה שבתחום המשפטי אין אפשרות לתת הערכה ודאית.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב17 לדוחות הכספיים.

לפירוט נוסף אודות ההתחייבויות התלויות ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

עתודות לכיסוי זכויות עובדים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים, יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל, כמו כן ובהתאם להוראות, קבע הבנק מדיניות ונהלים המפרטים כיצד יש לבחור את אגרות החוב הממשלתיות שעל בסיסן יחושב שיעור ההיוון.

לפרטים נוספים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1ב16 לדוחות הכספיים.

לפירוט ההשפעה הכמותית - ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים.

4.2. אומדנים חשבונאיים קריטיים

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

4.3. בקרות ונהלים

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של התאגיד הבנקאי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל התאגיד הבנקאי והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהתאגיד הבנקאי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

ביום 5 בדצמבר 2005 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-SOX Act. בסעיף 404 נקבעו על-ידי ה-SEC וה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחו.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 1992 עונה על הדרישות ומשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
- יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקרות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.

במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבונות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיווח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקרות תוך מיפוי הסיכונים והבקרות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.

כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקרות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקרות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית. הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

פרק 5 - מידע נוסף

5.1 תרומות ופעילות קהילתית

הבנק תורם מזה שנים רבות למטרות חברתיות שונות במסגרת תקציב הבנק המאושר מראש ובהתאם להחלטות ועדת תרומות של הנהלת הבנק ונוהל עבודת הועדה. בתקופת הדוח לא ניתנו תרומות מעל 50 אלפי ש"ח לגוף יחיד.

תרומות הבנק מתמקדות בעיקר בעמותות הפועלות לסיוע, תמיכה ועזרה לאוכלוסיות מוחלשות ונזקקות, כלכלית ופיזית. בין העמותות הללו ניתן למנות עמותות הפועלות לסיוע לילדים ונוער במצוקה, נזקקים כלכלית, בעלי מוגבלויות ועוד. חלק מעמותות אלה, בנוסף לסיוע הישיר הניתן על-ידן לאוכלוסיות הללו, פועלות גם לסייע לאותם אנשים ולחלץ אותם ממעגל המצוקה בו הם נמצאים.

בשנים האחרונות, נטלו עובדי סניפי הבנק חלק בפעילויות התנדבויות שונות בתחום העיר בה נמצא הסניף. הבנק מעודד פעילויות אלה בסיוע ובתרומות.

בנוסף, רוכש הבנק מתנות מבתי עסק או עמותות המעסיקות אוכלוסיות מוגבלות ונזקקות ומעניק אותן כמתנות לעובדי ומנהלי הבנק ולקוחותיו או תורם אותן לאוכלוסיות נזקקות.

5.2 נושאים נוספים

במהלך שנת 2018 סיימו כהונתם כדירקטורים בבנק, מר משה באואר (בחודש ספטמבר), לאחר כהונה של למעלה מ-40 שנים, מהן שנים ארוכות כיו"ר וועדת האשראי הדירקטוריונית של הבנק.

עוד סיימו כהונתם במהלך השנה, ד"ר נורית קראוס (בחודש ינואר), בתום כהונתה השנייה כדירקטורית בלתי תלויה על-פי חוק החברות ודירקטורית חיצונית על פי הוראות בנק ישראל, מר רם הרמלך (בחודש ספטמבר) בתום שש שנות כהונה ומר שמואל אשל (בחודש דצמבר) בתום כהונתו השלישית כדירקטור חיצוני על פי חוק החברות ודירקטור חיצוני על-פי הוראות בנק ישראל, במהלכן כיהן גם כיו"ר וועדת הביקורת של הבנק. בחודש פברואר, 2019, סיימה כהונתה גב' אירה סובל בתום כהונתה השנייה כדירקטורית בלתי תלויה עפ"י חוק החברות ודירקטורית חיצונית על פי הוראות בנק ישראל.

הדירקטוריון מודה לדירקטורים שסיימו כהונתם על תרומתם להתפתחותו וקידומו של הבנק, וכן את הערכתו על תרומתם לעבודת הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיו.

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

גיל טופז
מנהל כללי

7 במרץ 2019

הצהרה (certification)

אני, גיל טופז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - "הבנק") לשנת 2018 (להלן: - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). וכן:

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל טופז
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
7 במרץ, 2019

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק ירושלים בע"מ (להלן: - "הבנק") לשנת 2018 (להלן: - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). וכן:

א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
7 במרץ, 2019

דוחות כספיים

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוחות כספיים - תוכן העניינים

דוח רואה החשבון המבקר - בקרה פנימית על דיווח כספי	91
דוח רואה החשבון המבקר	93
דוח רווח והפסד	93
דוח מאוחד על הרווח הכולל	96
מאזן	97
דוחות על השינויים בהון	98
דוח על תזרימי המזומנים	99
ביאורים לדוחות הכספיים	101

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.
הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission(COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2018, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק קוסט פורר גבאי את קסירר, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 95 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018.

זאב נהרי	**גיל טופז**	**אלכסנדר זלצמן**
יו"ר הדירקטוריון	מנהל כללי	סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי

7 במרץ, 2019

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' דרך מנחם בגין 144 א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק ירושלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד- "הבנק") ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018 והדוח שלנו מיום 7 במרס, 2019 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

תל-אביב,
7 במרס, 2019

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' דרך מנחם בגין 144 א',
תל-אביב 6492102

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ- דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק ירושלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן – "הבנק") לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר, 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 7 במרס, 2019 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

תל-אביב,
7 במרס, 2019

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	ביאור	2018	2017	2016
הכנסות ריבית	2	**527.8**	473.5	438.3
הוצאות ריבית	2	**144.1**	110.1	95.3
הכנסות ריבית, נטו	2	**383.7**	363.4	343.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי	13,30	**34.7**	36.9	30.4
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		**349.0**	326.5	312.6
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	3	**43.1**	(0.6)	35.4
עמלות	4	**98.3**	*118.2	120.9
הכנסות אחרות	5	**32.4**	11.5	11.5
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		**173.8**	129.1	167.8
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נילוות	6	**182.2**	*175.2	*172.6
אחזקה ופחת בניינים וציוד	16	**102.3**	*99.2	89.9
הוצאות אחרות	7	**119.1**	*129.0	*124.0
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		**403.6**	403.4	386.5
רווח לפני מיסים		**119.2**	52.2	93.9
הפרשה למיסים על הרווח	8	**32.0**	15.2	38.3
רווח נקי		**87.2**	37.0	55.6
רווח למניה (בש"ח)				
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	9	**1.24**	0.52	0.79

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

גיל טופז
מנהל כללי

אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

* סווג מחדש לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו')

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
7 במרץ, 2019

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	ביאור	2018	2017	2016
רווח נקי		**87.2**	37.0	55.6
רווח (הפסד) כולל אחר:				
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	10	**(1.7)**	2.0	(27.7)
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים	10	**2.6**	(3.2)	-
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים		**0.9**	(1.2)	(27.7)
השפעת המס המתייחס	10	**(0.3)**	0.3	10.2
רווח (הפסד) כולל אחר לאחר מיסים	10	**0.6**	(0.9)	(17.5)
סך הכל הרווח הכולל		**87.8**	36.1	38.1

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ביאור	ליום 31 בדצמבר 2018	
		2018	2017
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	11	**2,116.8**	2,659.0
ניירות ערך[1]	12	**956.2**	858.3
אשראי לציבור	13,30	**10,008.9**	9,772.4
הפרשה להפסדי אשראי		**(100.9)**	(101.7)
אשראי לציבור, נטו		**9,908.0**	9,670.7
בניינים וציוד	16	**164.9**	150.6
נכסים בלתי מוחשיים	17	**-**	0.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	28	**8.5**	64.0
נכסים אחרים	18	**138.1**	150.6
סך כל הנכסים		**13,292.5**	13,553.6
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	19	**10,513.3**	10,560.1
פיקדונות מבנקים	20	**30.9**	33.6
פיקדונות הממשלה[3]		**50.0**	34.9
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	21	**1,618.7**	1,872.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	28	**14.8**	66.2
התחייבויות אחרות[2]	22	**169.6**	149.3
סך כל ההתחייבויות		**12,397.3**	12,716.3
הון עצמי	25א	**895.2**	837.3
סך כל ההתחייבויות וההון		**13,292.5**	13,553.6

(1) לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששועבדו ראה ביאור 5.
(2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ובמאוחד ליום 31 בדצמבר 2018 בסך 3.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3.2 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017.
(3) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

		קרנות הון					
	הון המניות הנפרע	מפרמיה	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל הון עצמי
יתרה ליום 1 בינואר 2016	127.3	95.3	4.2	226.8	16.7	540.5	784.0
רווח נקי	-	-	-	-	-	55.6	55.6
דיבידנד	-	-	-	-	-	(13.8)	(13.8)
פקיעת הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	4.2	(4.2)	-	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	-	-	-	-	(17.5)	-	(17.5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**127.3**	**99.5**	**-**	**226.8**	**(0.8)**	**582.3**	**808.3**
יתרה ליום 1 בינואר 2017	127.3	99.5	-	226.8	(0.8)	582.3	808.3
רווח נקי	-	-	-	-	-	37.0	37.0
דיבידנד	-	-	-	-	-	(7.1)	(7.1)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	-	-	-	-	(0.9)	-	(0.9)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	**127.3**	**99.5**	**-**	**226.8**	**(1.7)**	**612.2**	**837.3**
יתרה ליום 1 בינואר 2018	127.3	99.5	-	226.8	(1.7)	612.2	837.3
רווח נקי	-	-	-	-	-	87.2	87.2
דיבידנד	-	-	-	-	-	(20.2)	(20.2)
דיבידנד שהוכרז וטרם שולם	-	-	-	-	-	(9.7)	(9.7)
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס	-	-	-	-	0.6	-	0.6
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**127.3**	**99.5**	**-**	**226.8**	**(1.1)**	**669.5**	**895.2**

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי לשנה	**87.2**	37.0	55.6
התאמות:			
פחת על בניינים וציוד	**61.4**	55.7	52.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**34.7**	36.9	30.4
הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	**(43.4)**	(1.8)	(35.2)
ירידת ערך של נכסים המוחזקים למכירה	**-**	-	0.1
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	**(0.3)**	2.6	0.1
מיסים נדחים, נטו	**8.8**	(2.7)	25.4
פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)	**0.7**	3.9	0.7
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	**26.3**	8.5	11.1
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
אשראי לציבור	**(272.0)**	82.5	68.7
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**55.5**	87.1	44.0
ניירות ערך למסחר	**291.8**	219.9	10.4
נכסים אחרים	**3.8**	(1.5)	(34.9)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
פיקדונות מבנקים	**(2.7)**	(2.9)	(2.9)
פיקדונות הציבור	**(46.8)**	(308.2)	(150.7)
פיקדונות הממשלה	**15.1**	*(556.6)	*203.4
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**(51.4)**	(80.5)	(48.5)
התחייבויות אחרות	**135.2**	6.6	39.0
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים	**(18.2)**	5.2	7.8
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	**285.7**	(408.3)	276.6

* סווג מחדש

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	**2017**	**2016**
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	**(1,674.1)**	(2,845.3)	(4,365.4)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	**1,327.8**	2,468.3	4,281.9
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	**(27.7)**	726.0	414.3
רכישת בניינים וציוד	**(75.7)**	(51.1)	(50.9)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	-	0.5	-
מזומנים נטו מפעילות בהשקעה	**(449.7)**	298.4	279.9
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	-	505.4	224.5
פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**(376.2)**	(246.2)	(309.3)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות	**(20.2)**	(7.1)	(13.8)
מזומנים נטו מפעילות מימון	**(396.4)**	252.1	(98.6)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים	**18.2**	(5.2)	(7.8)
גידול במזומנים ופיקדונות בבנקים	**(560.4)**	142.2	457.9
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת השנה	**2,659.0**	2,522.0	2,071.9
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף השנה	**2,116.8**	2,659.0	2,522.0
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:			
ריבית שהתקבלה	**621.7**	599.6	611.0
ריבית ששולמה	**123.5**	149.3	163.5
מיסים על הכנסה ששולמו	**29.3**	33.1	24.8
מיסים על ההכנסה שהתקבלו	**0.6**	18.7	18.6
נספח ג' - פעולות השקעה שלא במזומן בתקופת הדוח			
רכישת רכוש קבוע באשראי	**11.9**	8.5	10.6

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים
לדוחות הכספיים

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תוכן העניינים

ביאור 1	**מדיניות חשבונאית**	**105**
	א. בסיס העריכה של הדוחות הכספיים	**105**
	ב. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים	**106**
	ג. דוח על תזרימי המזומנים	**121**
	ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים	**121**
	ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם	**122**
ביאור 2	ביאור הכנסות והוצאות ריבית	**126**
ביאור 3	סכנות מימון שאינן מריבית	**127**
ביאור 4	עמלות	**128**
ביאור 4א	הכנסות מחוזים עם לקוחות	**128**
ביאור 5	הכנסות אחרות	**129**
ביאור 6	משכורות והוצאות נלוות	**129**
ביאור 7	הוצאות אחרות	**130**
ביאור 8	הפרשה למיסים על הרווח	**131**
ביאור 9	רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק	**133**
ביאור 10	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	**134**
ביאור 11	מזומנים ופקדונות בבנקים	**135**
ביאור 12	ניירות ערך	**135**
ביאור 13	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	**138**
ביאור 14	אשראי לממשלה	**140**
ביאור 15	השקעות בחברות מוחזקות	**140**
ביאור 16	בניינים וציוד	**141**
ביאור 17	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	**142**
ביאור 18	נכסים אחרים	**142**
ביאור 19	פיקדונות הציבור	**143**
ביאור 20	פיקדונות מבנקים	**143**
ביאור 21	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	**144**
ביאור 22	התחייבויות אחרות	**145**
ביאור 23	זכויות עובדים	**146**
ביאור 24	עסקאות תשלום מבוסס מניות	**159**
ביאור 25א	הון עצמי	**160**
ביאור 25ב	הלימות הון, מינוף ונזילות	**161**
ביאור 26	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	**163**
ביאור 26	ערבויות	**167**
ביאור 27	שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות	**168**
ביאור 28	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	**170**

תוכן העניינים

ביאור 29	מגזרי פעילות פיקוחיים	**174**
ביאור 30	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	**186**
ביאור 31	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	**198**
ביאור 32	נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון	**200**
ביאור 33	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	**202**
ביאור 34	בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו	**207**
ביאור 35	נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך מאזן	**214**
ביאור 36	מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס	**216**
ביאור 37	תמצית הבנק סולו	**217**

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

בנק ירושלים בע"מ (להלן - הבנק) הינו בנק מסחרי העוסק בעיקר במתן אשראי לדיור ואשראי קמעונאי אחר, מימון בנייה לדיור, גיוס פיקדונות לזמן קצוב, פעילות בשוק ההון, ניהול חשבונות עו"ש ומתן שירותי בנקאות פרטית לתושבי חוץ.

הבנק הינו חברה בת של "יצוא" חברה להשקעות בע"מ (להלן - "יצוא") ומניותיו רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

הבנק קיבל את אישור הפיקוח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 37 מוצגת תמצית הדוחות של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי מזומנים.

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים באופן עקבי, והתואמים את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, הם:

א. בסיס העריכה של הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה של הדוחות הכספיים

הבנק ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו לאחר מועד המעבר נכללו בערכים נומינליים. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 12 בדבר "הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים" הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה ביום 31 בדצמבר 2003 והחל מאותו מועד הבנק החל לדווח בסכומים מדווחים. סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.

בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.

תמצית הנתונים של הבנק בערכים נומינליים היסטוריים לצורכי מס ניתנת בביאור 36.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח שהינו מטבע הפעילות וההצגה של הבנק ושל החברות הבנות. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

3. מטבע חוץ והצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים אליו ואלה הצמודים למדד המחירים לצרכן כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

א. אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן מוצגים לפי המדד הידוע בתאריך המאזן ולפי תנאי ההצמדה שנקבעו.

ב. אלה שבמטבע חוץ או הצמודים אליו מוצגים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על-ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, למעט במקרים בהם תנאי ההסכם קובעים אחרת.

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב ושיעורי עלייתם (ירידתם):

	ליום 31 בדצמבר			שיעור עליה (ירידה) בשנת		
	2018	2017	2016	2018	2017	2016
	בש"ח			באחוזים		
שער דולר	3.748	3.467	3.845	8.1	(9.8)	1.5
מדד המחירים לצרכן-בסיס 1993 (נקודות):						
חודש נובמבר	224.7	221.3	220.7	1.5	0.3	(0.3)
חודש דצמבר	224.0	221.6	220.7	1.1	0.4	(0.2)

עסקאות שאינן במטבע הפעילות טופלו כלהלן:

א. עסקה הנקובה במטבע חוץ נרשמה, בעת ההכרה לראשונה, במטבע הפעילות, תוך שימוש בשער החליפין המיידי בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ במועד העסקה בכל תאריך מאזן, פריטים כספיים במטבע חוץ מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין המיידי בתאריך המאזן.

ב. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בעלות היסטורית, מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד העסקה.

ג. בכל תאריך מאזן, פריטים לא כספיים במטבע חוץ הנמדדים בשווי הוגן מתורגמים תוך שימוש בשער החליפין במועד קביעת השווי ההוגן.

ד. הפרשי שער הנובעים מסילוק של פריטים כספיים, או הנובעים מתרגום של פריטים כספיים לפי שערי חליפין שונים מאלה ששימשו לתרגום בעת ההכרה לראשונה במהלך התקופה, או מאלה ששימשו לתרגום בדוחות כספיים קודמים, מוכרים בדוח רווח והפסד בתקופה בה נבעו.

4. שימוש באומדנים בעריכת דוחות כספיים

הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, דורשת מההנהלה שימוש באומדנים, הערכות ושיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. איחוד דוחות כספיים

א. כללי:

כאשר התאגיד הבנקאי מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בישות מושקעת, אותה ישות מסווגת כחברה בת.

קיימים שני מודלים לאיחוד של ישות מושקעת: מודל הזכויות המשתנות ומודל זכויות ההצבעה. התאגיד הבנקאי נדרש להעריך תחילה אם הישות המושקעת הינה ישות בעלת זכויות משתנות, כמפורט מטה. אם נקבע כי הישות אינה נחשבת כישות בעלת זכויות משתנות, התאגיד הבנקאי נדרש להעריך אם הוא מחזיק בזכויות פיננסיות שמקנות שליטה בישות מושקעת, בהתבסס על זכויות ההצבעה המוחזקות על ידו.

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את המצב הכספי ותוצאות הפעולות של התאגיד הבנקאי ושל החברות הבנות שלו כדוחות כספיים של ישות כלכלית אחת. לפיכך, יתרות תוך קבוצתיות המתייחסות לעסקאות בין הישויות של הקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות תוך קבוצתיות על נכסים שנותרים בקבוצה, מבוטלים במלואם.

ב. מודל הזכויות המשתנות:

התאגיד הבנקאי מאחד ישות בעלת זכויות משתנות ונקרא הנהנה העיקרי של אותה ישות, כאשר יש לו זכות משתנה (או צירוף של זכויות משתנות) המעניקה לו זכות פיננסית שמקנה שליטה.

ג. מודל זכויות ההצבעה:

באופן כללי, החזקה, במישרין או בעקיפין, של יותר ממחצית מניות ההצבעה הקיימות בישות מושקעת, מצביעה על כך שיש לאחדה בדוחות כספיים. יחד עם זאת, לתאגיד הבנקאי יכול להיות כוח לשלוט בישות מושקעת גם אם הוא מחזיק בשיעור בעלות נמוך יותר, למשל באמצעות חוזה, הסכם עם בעלי מניות אחרים או לפי צו בית משפט.

2. צירופי עסקים

צירוף עסקים מתרחש כאשר הקבוצה משיגה שליטה בעסק אחד, או במספר עסקים (להלן: "הנרכש").

התאגיד הבנקאי מטפל בכל צירוף עסקים על ידי יישום שיטת הרכישה. ביישום שיטה זו התאגיד הבנקאי מזהה את הרוכש, קובע את מועד הרכישה ומכיר בנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו, בהתחייבויות שניטלו ובזכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכש, ומודד אותם בשוויים ההוגן במועד הרכישה, למעט חריגים.

התאגיד הבנקאי מודד את התמורה שהועברה לפי השווי ההוגן של הנכסים שהועברו, של ההתחייבויות שניטלו ושל הזכויות ההוניות שהונפקו. עלויות הקשורות לרכישה כגון עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות ועלויות הנהלה וכלליות, מוכרות כהוצאות בתקופות שבהן העלויות מתהוות והשירותים מתקבלים, למעט עלויות להנפקת ניירות ערך המהווים חוב וניירות ערך הוניים המוכרים בהתאם לכללים החלים על ניירות ערך אלה.

ביום 12 במרס, 2014, נתקבלה מרשות המיסים החלטת המיסוי לביצוע שינוי מבנה לפיו, אושרה תכנית המיזוג ליום 31 בדצמבר, 2013, של חברת כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ לתוך בנק ירושלים. כתוצאה מהצגת נכס המס הנדחה בגין הפסדים המועברים, נוצרה יתרת רווח מרכישה בסך של 57.1 מיליוני ש"ח.

על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה בשנים 2014 עד 2018) ממועד הרכישה ונכללת בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.

יצוין כי לצורך מדידת הלימות הון, על פי הסיכום עם הפיקוח על הבנקים לצורך יישום הוראות באזל III, מיתרת המס הנדחה שנוצרה כתוצאה מרכישה זו, מקוזזת יתרת ההכנסה הנדחית כאמור, לסוף כל תקופת דיווח.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ההכנסות וההוצאות מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, למעט המפורטים להלן:

1. לעניין הכרה בהכנסה בגין חובות שסווגו כפגומים, ראה סעיף ב.7 להלן.
2. עמלות מעסקי מימון שעניינן עמלות בגין קיבולים, ערבויות, לווי פרויקטים, ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות
3. לעניין ההכרה בהכנסות ובהוצאות בגין ניירות ערך ובגין מכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף ב.4 להלן וראה סעיף ב.14 להלן, בהתאמה.
4. עמלות ישירות ביצירת הלוואה (למעט הלוואות עם תקופה מקורית של עד 3 חודשים) נדחות ומוכרות כהתאמת תשואה על פני אורך החיים של ההלוואה. עמלות אלו כוללות בין היתר עמלות שנתקבלו מהלווה כריבית ששולמה מראש או שמטרתן הפחתת שיעור הריבית הנומינלי על ההלוואה, עמלות שמהוות החזר הוצאות לבנק בגין יצירת ההלוואה, עמלות שמהותן פיצוי לבנק בגין הסכמתו לספק הלוואה בתנאים מורכבים או תוך פרק זמן מהיר וכן עמלות שהלווה חויב בהן בקשר להליך היצירה של ההלוואה כגון דמי ניהול, עמלות השמה, עמלות ארגון, עמלות חיתום וכן עמלות אחרות הנלוות לעסקאות מתן ההלוואות.

5. העמלות שמתקבלות כתוצאה מארגון מחדש (שאינו ארגון מחדש של חוב בעייתי) מטופלות באופן הבא:

הבנק בוחן את השינויים שבוצעו וקובע האם כתוצאה מהם תנאיה של ההלוואה החדשה עדיפים לבנק לפחות כמו התנאים של הלוואות בנות השוואה ללקוחות אחרים בעלי סיכוני גביה דומים. במידה וכן ההלוואה שמומנה מחדש תטופל חשבונאית כהלוואה חדשה וכל העמלות שטרם הופחתו ועמלות פירעון מוקדם של ההלוואה המקורית מוכרות כהכנסות ריבית במועד מתן ההלוואה החדשה. לעומת זאת, אם תנאיה של ההלוואה החדשה אינם עדיפים לתאגיד הבנקאי או אם נעשו רק שינויים מינוריים בחוזה ההלוואה המקורי, כלומר הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים בהתאם לתנאיה של ההלוואה החדשה שונה בפחות מ- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנותרים בהתאם לתנאים של ההלוואה המקורית, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות בהתאמת תשואה.

6. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו מעסקאות לפני ה- 1 בינואר 2014 מוכרות כחלק מהכנסות ריבית ונפרסות בדוח רווח והפסד בשיעורים שווים לפי יתרת התקופה לפירעון של האשראי או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון - בהתאם לתקופה הקצרה מבין השתיים. עמלות מפירעון מוקדם שנוצרו לאחר ה- 1 בינואר 2014, מוכרות מיידית או מטופלות בהתאם ליתר העמלות שטרם הופחתו.

לעניין הוראות המפקח על הבנקים בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" ראה סעיף ד.1 להלן.

4. קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר, 2012, אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר נועדו להתאים את ההוראות בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מצד נגדי זהה מוצגים במאזן בסכום נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (Legally Enforceable Right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו ו/או בו זמנית.
- הבנק והצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).

נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים מוצגים במאזן לפי סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים שנמנו לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

- במקרים מסוימים, בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (Master Netting Arrangement).

הבנק בוחן קיומן של מגבלות משפטיות בכדי לקבוע כי זכות הקיזוז היא בת אכיפה. כדי שתתקיים זכות חוקית בת אכיפה, בוחן הבנק כי זכות הקיזוז תהיה תקפה גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.

פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

5. ניירות ערך

ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (Substantially All) השקעתו הרשומה. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח.

ב. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. השווי ההוגן מתבסס על מחיר ציטוט לגבי ניירות ערך שיש להם מחיר ציטוט או על נתוני שיערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים

לגבי אגרות חוב שאין להם שער. הרווח או ההפסד בגינם בניכוי העתודה המתאימה למס מוצג בסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי הנקרא: "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

ג. ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרן בתקופה הקרובה או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ד. סיווג הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד:

- הכנסות ריבית על בסיס צבירה על אגרות חוב מוחזקות לפדיון, זמינות למכירה ומוחזקות למסחר יוכרו בסעיף "הכנסות ריבית".
- רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב מוחזקות למסחר מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות למטרות מסחר".
- רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (לרבות הפסדים לירידת ערך) מוצגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר".
- עמלות ישירות שנוצרו בעת הרכישה של אגרות חוב מוחזקות לפדיון או איגרות חוב זמינות למכירה נדחות ומוכרות כהתאמת תשואה. עמלות ישירות שנצרו בגין אגרות חוב מסחר מוכרות מיידית.

ה. הבנק בוחן מידי תקופה האם ירידה שחלה בשווים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (עלותם המופחתת) היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- ההיקף של שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, התאגיד הבנקאי מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית.
- איגרת חוב שחל לגביה כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

בנוסף, בהתקיים שני המצבים הבאים במצטבר, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- ירידה של 40% בערך נייר הערך לעומת עלות מופחתת.
- ירידה לתקופה רציפה של תשעה חודשים.

במידה והירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות (העלות המופחתת) של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.

במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של

המכשיר במועד הירידה (בסיס עלות חדש). בזכויות מוטב שנרכשו או זכויות מוטב הממשיכות להיות מוחזקות על ידי התאגיד הבנקאי באיגוח נכסים פיננסיים והמטופלות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, יתכן שבמקרים נדירים אם לא קיים כל אומדן סביר לגבי סכומים ולגבי העיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות, יכיר הבנק בהכנסות לפי שיטת השבת העלות או בהתאם להכרה בהכנסה על בסיס מזומן.

6. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 166 וכן FAS 140 שתוקן על ידו) ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונאלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (Subordinated) או בכירות ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. ההפרש בין השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה לבין סכום הנכס שנגרע מוכר בדוח רווח והפסד. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת כהכנסות או הוצאות מימון, בהתאמה.

עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך

1. שאילה לא מובטחת של ניירות ערך:

כאשר התאגיד הבנקאי שואל ניירות ערך בשאילה לא מובטחת, התאגיד הבנקאי מכיר בנייר ערך וכנגדו בפיקדון לפי השווי של אותו נייר ערך שהתקבל בעסקת ההשאלה. נייר הערך שהתאגיד הבנקאי שאל מסווג כנייר ערך בתיק למסחר.

2. השאלה לא מובטחת של נייר ערך:

כאשר התאגיד הבנקאי משאיל נייר ערך ששאל מעסקת שאילה לא מובטחת מוכר אשראי ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהועבר. שינויים בבסיס הצבירה מטופלים כהכנסות ריבית ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס הצבירה) מסווגים בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

3. מכירה בחסר של נייר ערך שנשאל:

כאשר תאגיד בנקאי מוכר בחסר של נייר ערך שנשאל על ידו, מוכר מזומן כנגד פיקדון. הפיקדון משוערך רק אם שווי נייר הערך עלה במהלך התקופה הזאת, ומוכר בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

7. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר, 2011, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות והנחיות הפיקוח על הבנקים.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לחומרת הבעייתיות שלהם, בהתבסס על קריטריונים כמותיים ואיכותיים. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, ככלל מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני.

- אשראי בהשגחה מיוחדת - אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
- אשראי נחות - מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית. סיכון אשראי חוץ מאזני יסווג בסיווג נחות אם מתקיימים שני התנאים: א- קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית, לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ מאזני תתממש. וכן ב- החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג כחובות נחותים.
- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה ברמת הסתברות "צפוי" כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום למעט אם החוב מובטח היטב ובהליכי גבייה. כמו כן חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק גם יסווגו כחובות פגומים. חוב שיסווג כחוב פגום יוערך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.
- חוב בעייתי בארגון מחדש - חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה.

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- חוב בארגון מחדש עוקב - ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ממשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שהוא משולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסים להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו מתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים: א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב; וכן ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 22 במאי 2016 בדבר "ארגון מחדש של חוב בעייתי", תאגידים בנקאיים רשאים להפסיק לסווג חוב בעייתי בארגון מחדש, כאשר בוצע לחוב זה ארגון מחדש נוסף, ומתקיימים תנאים מסוימים. ההוראות חלות על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.
- אם בעקבות ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי לא מסווג את החוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, (בהתאם לסעיף 30א(22) אם החוב אינו נחשב יותר כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, אך לאחר מכן החוב שוב עובר ארגון מחדש של חוב בעייתי או שהחוב נבדק פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך, יש לערוך הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וכן, אם רלוונטי, לסווג את החוב מחדש כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.) ההפרשה להפסדי אשראי בגין החוב תחושב באופן קבוצתי, ויתרת החוב הרשומה לא תשתנה בעת ארגון החוב העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית:

- חוב פגום - במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נגבתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום, למעט האמור להלן לגבי חוב בעייתי בארגון מחדש.

  במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הפגום, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן.

  במידה ויתרת החוב נחשבת לברת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יוכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות.
- חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי -חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר, שהחוב ייפרע ויבוצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום, שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש נתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב לגבי מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. אחרת, החוב בארגון מחדש מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.

- חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית -חוב אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי, אינו מסווג כחוב פגום והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינו, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.

הפרשה להפסדי אשראי:

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, תאגיד בנקאי נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:

- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על-ידי התאגיד הבנקאי.

  לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS5 (ASC450) - טיפול חשבונאי בתלויות ועל הוראות השעה כמפורט להלן. לשנים 2011-2012 ניתנה הוראת שעה לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בחמש השנים האחרונות ובהתאם להנחיית המפקח באופן פרטני גם נתוני שנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011.

  כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממס.

  ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

- הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים - ביום 19 בינואר, 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן- התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטני לתאגידים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגביו מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות. הבנק מיישם הנחיות ספציפיות לגבי הפרשה קבוצתית. השפעת היישום של ההנחיות הספציפיות בהשוואה ליישום החוזר הנ"ל אינה מהותית.

- הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור שלא ניתנו למטרת עסק ואשר נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ו/או ריבית, התאגיד הבנקאי מחשב הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור. הפרשה זו מתבססת על נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות" לפיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בנוסף, התאגיד הבנקאי מיישם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". התאגיד הבנקאי מוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

מחיקה חשבונאית:

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל, בתקופה שאינה עולה על שנתיים.
- במקרה של חוב שגביתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כחוב שאינו בר גבייה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי, התאגיד הבנקאי מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הוא מזהה הפסדי אשראי ספציפיים, בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, חובות שאינם מובטחים או חובות המובטחים על ידי בטחון שאינו דירת מגורים, נמחקים כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בוויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

8. רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת עלויות שניתן לייחס במישרין לרכוש הקבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי עלות או שווי מימוש שלהם, כנמוך שבהם.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף - נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה המיועדת לשימוש עצמי:

עלויות שהתאגיד הבנקאי מהוון כחלק מעלות הנכס כוללות עלויות חיצוניות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכים במהלך הפיתוח או הרכישה של התוכנה, עלויות שכר בגין עובדים אשר קשורים במישרין לפרויקט ומקדישים לו מזמנם, על פי היקף הזמן שמוקדש במישרין לתכנית, וכן עלויות מימון הנוצרות במהלך פיתוח התוכנה. עלויות הנהלה וכלליות ועלויות עקיפות לא מהוונות כחלק מעלות הנכס, אלא נזקפות לדוח רווח והפסד עם היווצרותן.

עלויות שהוונו מופחתות על בסיס קו ישר על פני אורך החיים השימושיים של התוכנה, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימוש אליו יועדה. תוכנה נחשבת כמוכנה לשימוש אליו יועדה לאחר שהושלמו כל הבדיקות

העיקריות. אורך החיים השימושיים של התוכנה מוערך מחדש בכל תקופה. בקביעת אורך החיים השימושיים התאגיד הבנקאי לוקח בחשבון גורמים רבים, כגון שינויים טכנולוגיים, התיישנות ותחרותיות.

פחת

הפחת מחושב מהעלות ונזקף לדוח רווח והפסד (אלא אם נכלל בערך בספרים של נכס אחר), בהתאם לאורך החיים השימושי שלו, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש ביחס לעלות המקורית. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת. הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים כדלקמן:

	% הפחת לשנה	
משרדים להשכרה	4	
רהוט וציוד משרדי	7-10	(בעיקר 7%)
מחשבים וציוד נלווה	20-33	
עלויות תכנה	20-33	
שיפורים במושכר	10	

הפחתת נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי תוכנה, נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה. לפיכך, ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו נבחנת לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש על פי החלטת ההנהלה.

גריעה

ערך בספרים של רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "הכנסות אחרות".

9. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

ירידת ערך נכסים לא שוטפים מוחזקים לשימוש:

נכסים לא שוטפים המוחזקים לשימוש כפופים להערכת ירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של הנכסים עשוי שלא להיות בר השבה.

הפסד מירידת ערך יוכר רק אם הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) אינו בר השבה והוא עולה על השווי ההוגן שלו. הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) אינו בר השבה אם הוא עולה על סכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס ובסופו של דבר ממימושו.

הפסד מירידת ערך יימדד כסכום בו הערך בספרים של נכס (קבוצת נכסים) עולה על השווי ההוגן שלו.

אם הוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים של הנכס לאחר ירידת ערכו הוא בסיס העלות החדש שלו, והוא מופחת על פני יתרת אורך החיים השימושיים של אותו נכס. אין להשיב הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר.

קיבוץ נכסים לא שוטפים מוחזקים לשימוש:

לצורך בחינת הפסד מירידת ערך, התאגיד הבנקאי מקבץ נכסים והתחייבויות על פי הרמה הנמוכה ביותר עבורה קיימים תזרימי המזומנים הניתנים לזיהוי בנפרד, אשר במידה רבה אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצות נכסים והתחייבויות אחרות. הפסד מירידת ערך, אם קיים, יפחית רק את הערך בספרים של נכס או נכסים לזמן

ארוך שבקבוצה. ההפסד יוקצה לנכסים לא שוטפים של הקבוצה, באופן יחסי לערכם בספרים של אותם נכסים. ההפסד המיוחס לנכס בודד בקבוצה לא יפחית את הערך בספרים של נכס זה מתחת לשוויו ההוגן.

סמנים לירידת ערך של עלויות תוכנה לשימוש עצמי-

- התוכנה אינה צפויה לספק שירות משמעותי.
- צפוי להתבצע שינוי באופן או בהיקף בו נעשה שימוש בתוכנה כיום או בעתיד.
- צפוי להתבצע שינוי משמעותי בתוכנה
- העלויות הצפויות לפתח או לשנות את התוכנה עולות באופן משמעותי על הסכום המקורי החזוי.

כמו כן נוספו סימנים לכך שתוכנה לא צפויה לשמש את התאגיד הבנקאי-

- מחסור בתקצוב או הוצאות עבור הפרויקט
- חריגות תקציב
- קשיי תכנות שלא צפוי כי ייפתרו בזמן
- הוצגה טכנולוגיה חדשה בשוק כך שההנהלה לא צפויה להמשיך את הפיתוח הנוכחי.
- הושג מידע שהתוכנה זמינה בשוק בעלות הנמוכה באופן מהותי מהעלויות הצפויות לצרכי פיתוח.

כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים" ראה סעיף ד.2 להלן.

לעניין עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי והפחתתן, ראה סעיף ב.7 לעיל.

10. חכירות:

חכירה היא הסכם לפיו המחכיר מעביר לחוכר, בתמורה לתשלום או לסדרת תשלומים, את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוסכמת. קיימים שני סוגים של חכירות: חכירה מימונית (חכירה המעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות בנכס, ללא קשר להעברת הזכות הקניינית בסופו של ההסדר) וחכירה תפעולית (חכירה שאינה חכירה מימונית).

תקופת החכירה היא התקופה, שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס, ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

אם התאגיד הבנקאי הוא החוכר בחכירה תפעולית: הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן והתאגיד הבנקאי מכיר בתשלומי חכירה בגין חכירה תפעולית כהוצאה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה (הכוללת את תקופת האופציה הקיימת לחוכר שבמועד ההתקשרות בחכירה ודאי באופן סביר שתמומש.

לפרטים נוספים ראה להלן סעיף ה3.

11. דיווח מגזרי

1. מגזרי פעילות פיקוחיים:

התאגיד הבנקאי מדווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, הכוללת דרישת גילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. החלוקה למגזרי הפעילות הפיקוחיים מבוססת בעיקרה על מאפייני הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתייחס לתיק הנכסים הפיננסיים שיש להם ולקוחות עסקיים מסווגים בהתייחס למחזור פעילותם.

מתכונת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ערוכה בהתאם לכללי החשבונאות שאומצו לצורך עריכה והצגה של הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

2. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית, ועל כן הבנק מדווח על מגזרי הפעילות בהתאם למתכונת האחידה שקבע המפקח בלבד.

12. הוצאות הנפקה נדחות

הוצאות הנפקה והפצה של אגרות חוב מוצגות על בסיס העלות והן מופחתות במשך תקופת הפירעון של ההתחייבויות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

13. מיסים על הכנסה

שיעור המס החל על התאגיד הבנקאי הוא שיעור המס המוטל על מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף. שיעור זה כולל מס רווח ומס שכר המוטלים על הכנסה לפי חוק זה. מס השכר נכלל בסעיף "משכורת והוצאות נלוות" בדוח רווח והפסד.

הדוחות הכספיים כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. מסים שוטפים הנם סכום המסים על ההכנסה שיש לשלם או שניתן להשיב בתקופה השוטפת. מסים נדחים הוכרו בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין בסיס המס של נכס או התחייבות ובגין העברה קדימה של הפסדים לצרכי מס.

נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס החוקיים הצפויים לחול על הכנסה חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

התאגיד הבנקאי מכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס, אלא אם התחייבות המסים הנדחים נובעת מהכרה במוניטין שאינו מופחת לצרכי מס או מהתחייבות מסים נדחים בגין חברות בנות, ראה סעיף 5 להלן.

התאגיד הבנקאי לא הכיר בהתחייבות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו עד ליום 31 בדצמבר 2016 בגין השקעה בחברות בנות מקומיות. הפרשים זמניים אלו עשויים להתחייב במס, במידה והתאגיד הבנקאי יממש את ההשקעה בחברות הבנות המקומיות. מכיוון שהשקעות אלה נרכשו על ידי התאגיד הבנקאי כדי להחזיק בהן ולפתחן, והואיל ואין בכוונת התאגיד הבנקאי לממשן, לא הוכרה התחייבות כאמור. החל מיום 1 בינואר 2017, התאגיד הבנקאי הכיר בהתחייבות מסים נדחים, בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין חברות בנות מקומיות.

התאגיד הבנקאי מכיר בנכס מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. נכס מס נדחה מופחת בסכום יתרת הפרשה (valuation allowance) אם, על סמך משקל הראיות הקיימות, יותר סביר מאשר לא כי חלק או כל נכס המס הנדחה לא ימומש. לעניין נכס מס בגין הפסדים מועברים, התאגיד הבנקאי מיישם קריטריונים נוספים על מנת להעריך את ההסתברות שתהיה מספיק הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנהל את ההפסדים לצרכי מס.

הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה וכן קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה".

התאגיד הבנקאי מיישם את הטיפול החשבונאי בדבר חוסר ודאות במסים על הכנסה לעניין פוזיציות מס לא ודאיות מול רשויות המס (FIN 48). במקרים אלו, מיושמת גישה דו שלבית: בשלב הראשון, התאגיד הבנקאי מכיר בספרים רק בפוזיציות מס שצפוי (more likely than not) כי תתקבלנה על סמך העובדות הטכניות שלהן בלבד (בהתאם לחוקי המס, הנחיות הרגולציה והפרקטיקה הנהוגה, אם קיימת). תאגיד בנקאי שעומד בתנאי השלב הראשון מכיר בפוזיצית המס על בסיס הסכום הגבוה ביותר שצפוי (more likely than not) שיוכר, בהסתברות מצטברת מעל 50%.

לעניין הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה" ראה סעיף ד.2 להלן.

14. מכשירים פיננסיים נגזרים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, על תאגיד בנקאי להכיר בכל המכשירים הנגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסוימים המשובצים בחוזים אחרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ולמדוד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד, בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. שינויים בשווי הוגן של מכשירים נגזרים אשר אינם מגדרים מוכרים בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

הבנק מתקשר בחוזים אשר אינם עומדים בשלמותם בהגדרת מכשיר נגזר - חוזים כאלה יכולים להכיל מכשירים נגזרים משובצים. מכשיר נגזר משובץ יופרד מהחוזה המארח ויטופל כמכשיר נגזר בהתקיים שלושת התנאים הבאים, במצטבר: המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח, המכשיר המעורב אינו נמדד מחדש על פי שוויו ההוגן בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים, תוך דיווח על שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם ומכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. משזוהה הנגזר המשובץ הוא מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. הנגזרים המשובצים המופרדים בבנק נובעים ממתן אשראי צמוד מט"ח הכולל רצפה לבסיס ההצמדה וגיוס תכניות חסכון בעלות מאפיינים זהים.

רווח או הפסד מנגזר שלא יועד כמכשיר מגדר מוכר בדוח רווח והפסד באופן שוטף. העסקאות במכשירים נגזרים מהוות חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים מוצג במאזן כנכסים בגין מכשירים נגזרים או כהתחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים, לפי העניין, והתוצאות מעסקאות במכשירים נגזרים הנובעות מרישומן על בסיס שווי הוגן נכללות בדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

15. מדידת שווי הוגן וחלופת שווי הוגן

ביום 28 באפריל, 2011, פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן וחלופת השווי ההוגן. החוזר מאמץ בין היתר את תקן חשבונאות אמריקאי (FAS 157 ASC 820-10) להלן "ASC 820-10".

תקן "ASC 820-10 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על-ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

החוזר מבחין בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי ההוגן:

נתונים נצפים (observable inputs) מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים (unobservable inputs) משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או התחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם לא נצפים.

במדידת שווי הוגן, התאגיד הבנקאי עושה שימוש בטכניקות הערכת שווי המביאות למקסימום את השימוש בנתונים נצפים רלוונטיים ולמינימום את השימוש בנתונים לא נצפים

מדידת שווי הוגן מתבססת על ההנחה שהעסקה מתבצעת בשוק העיקרי (Principal market) של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר של הנכס או ההתחייבות. השוק העיקרי הוא השוק בעל הנפח ורמת הפעילות הגבוהים ביותר עבור הנכס או ההתחייבות. השוק המועיל ביותר הוא השוק המביא למקסימום את הסכום שהיה מתקבל במכירת הנכס או מביא למינימום את הסכום שהיה משולם בהעברת ההתחייבות, לאחר שהובאו בחשבון עלויות עסקה ועלויות הובלה.

ככלל, במדידות שווי הוגן מסוימות שאינן רמה 1, התאגיד הבנקאי מבצע התאמות לנתוני השוק הרלוונטיים על מנת לשקף, בין היתר, את סיכון האשראי של הצד הנגדי, את איכות האשראי של התאגיד הבנקאי עצמו, אילוצי נזילות וכדומה. למידע נוסף, ראה ביאור 34א(ד). כמו כן, כאשר קיים סיכון אשראי מהותי בגין מכשיר נגזר, שאין לגביו מחיר מצוטט בשוק פעיל, ואין אינדיקציות משוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי שיכולות להחשב כנתון ברמה 1 או ברמה 2, מדידת השווי ההוגן של המכשיר הנגזר נחשבת מדידת שווי הוגן ברמה 3.

כאשר הנתונים המשמשים למדידת שווי הוגן מסווגים לרמות שונות במדרג השווי ההוגן, התאגיד הבנקאי מסווג את מדידת השווי ההוגן בכללותה לרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהוא משמעותי למדידה בכללותה.

16. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה -פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו.. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את משך הזמן שחי העובד או חיים שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק) לדוגמה, תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

רווח או הפסד אקטוארי, הינו שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית.

רווחים והפסדים אקטואריים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ליום 1 בינואר 2013, ובתקופות לאחר מכן, נכללים במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ומופחתים בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע עלפי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו עלפי האמור לעיל, נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווחים אקטואריים מיום 1 בינואר 2013 ואילך, הנובעים כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, נרשמים ברווח הכולל האחר המצטבר, ומקטינים את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד לאיפוסה.

הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, מופחתים בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות עלפי התכנית

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

תכניות להפקדה מוגדרת - הטבות לאחר פרישה

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטים של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבונו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה. אם תכנית דורשת שייעשו הפקדות לתקופות לאחר שאדם פורש לגמלאות או מסיים את העסקתו, העלות הנאמדת תיצבר במהלך תקופת השירות של העובד.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

שי לחג

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

חופשה

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות, הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

מחלה

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

17. התחייבויות תלויות

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אומצו הוראות תקן חשבונאות אמריקאי ASC 450 וההוראות הנלוות אליו לעניין הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות, למעט במקרים נדירים כמו בתביעות ייצוגיות שבהן אין באפשרות הבנק ויועציו המשפטיים להעריך את תוצאותיהן.

בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי נכללות הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכת היועצים המשפטיים.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, התאגיד הבנקאי יוצר הפרשה בגין תביעה, בהתקיים שני תנאים מצטברים:

1. צפוי (Probable), כלומר הסתברות מעל ל-70%, שהתהוותה מחויבות לסוף תקופת הדיווח בהתאם למידע הזמין עד למועד שבו הדוחות הכספיים פורסמו; וכן
2. ניתן לאמוד את סכום המחויבות באופן סביר.

הערכת הנהלת הבנק, הנסמכת על יועציה המשפטיים בקשר להסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות נקבעת על בסיס שלושה תחומי הסתברות, כדלהלן:

1. סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.

3. סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרה בו התממשות החשיפה צפויה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים במלוא סכום החשיפה, כפי שנאמדה על-ידי הנהלת הבנק. במקרה של חשיפה אפשרית לא נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלא ניתן גילוי לסכום החשיפה. במקרה של חשיפה קלושה אין צורך בביצוע הפרשות ו/או במתן גילוי. בגין תביעות שהחשיפה בהן קלושה אולם ההתחייבות או ההפסד האפשרי המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולתו של הבנק, ניתן גילוי.

18. רווח למניה

הרווח למניה מחושב על-ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל שקיים במהלך התקופה. ברווח הבסיסי למניה נכללות רק מניות אשר קיימות בפועל במהלך התקופה.

19. בעלי עניין וצדדים קשורים

המידע על יתרות מאזניות וחוץ מאזניות והמידע על תוצאות העסקאות (להלן: "המידע") עם בעלי עניין צדדים קשורים ניתן לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור". המידע על בעלי עניין וצדדים קשורים מתייחס לתאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו, ואינו מוצג על בסיס התאגיד הבנקאי לבדו.

ג. דוח על תזרימי המזומנים

הבנק מיישם את נושא 10-230 בקודיפיקציה ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

סעיף המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים. ההשפעה על שינויים בשער חליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ מוצגות בנפרד מיתר השינויים במזומנים ושווי מזומנים.

הדוח מוצג תוך חלוקה לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר, 2018, מיישם הבנק לראשונה תקנים חשבונאיים והוראות הפיקוח על הבנקים כמפורט להלן:

1. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות"
2. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב";
3. תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר תגמול - הטבות פרישה, שיפור ההצגה של עלות פנסיה נטו לתקופה ועלות הטבה לאחר פרישה נטו לתקופה:

להלן תיאור מהות השינויים שנכנסו במדיניות החשבונאית דוחות כספיים שנתיים מאוחדים אלה והשפעת היישום לראשונה:

1. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות"

ביום 11 בינואר, 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר ובו תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". התיקונים נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". העדכון קובע כי הכנסה תוכר תוך יישום מודל בן חמישה שלבים, הכוללים, בין היתר, כללים לזיהוי חוזה עם לקוח ולקביעת מחיר העסקה, כללים המגדירים כיצד יש להפריד את החוזה למרכיביו השונים ואת האופן בו יש לייחס את מחיר העסקה הכולל לכל

מרכיב מזוהה ונפרד. כמו כן, בהתאם לעדכון, יש להכיר בהכנסה בגין כל מרכיב מזוהה בנפרד, זאת בהתאם לכללים שקובע העדכון לגבי עיתוי ההכרה בהכנסה - במועד ספציפי או על פני זמן.

ההוראות החדשות חלות מיום 1 בינואר, 2018. ליישום ההוראות הנ"ל לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

2. הוראות המפקח על הבנקים בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב"

ביום 13 באוקטובר, 2016, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב" המתאים את הטיפול החשבונאי בנושאים שונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

להלן עיקר התיקונים להוראות:

א. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו- תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 205-20 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".

ב. רכוש קבוע, ירידת ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה- תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".

ג. רווח למניה - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".

ד. דוח על תזרימי מזומנים - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 230-10 בקודיפיקציה בדבר "דוחות תזרים מזומנים".

ה. דיווח לתקופות ביניים - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח כספי לתקופות ביניים".

ו. היוון ריבית - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 835-20 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".

ז. ערבויות - תאגיד בנקאי נדרש לאמץ את נושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

הוראות חוזר זה יושמו החל מיום 1 בינואר, 2018 ואילך וכללו תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

3. תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר תגמול - הטבות פרישה, שיפור ההצגה של עלות פנסיה נטו לתקופה ועלות הטבה לאחר פרישה נטו לתקופה:

ביום 1 בינואר, 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה". בהתאם לחוזר, בחודש מרס 2017 פרסמה ה-FASB את תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה לגבי תגמול הטבות פרישה - שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה. התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.

תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי נדרשים ליישם את התיקונים מיום 1 בינואר, 2018 ואילך.

התיקונים מיושמים למפרע עבור ההצגה של עלות השירות ויתר הרכיבים של עלות הטבה נטו בדוח רווח והפסד ובאופן של מכאן ולהבא לגבי היוון של רכיב עלות השירות בעלות ההטבה נטו.

ההשפעה של אימוץ ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

חוזר של הפיקוח בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב -הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות

ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים

בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות". בהתאם לחוזר, על התאגידים הבנקאים להיערך ליישום עדכונים שחלו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בשנים האחרונות, בנושאים הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL- Current Expected ,Credit Losses) מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור, והטיפול החשבונאי בחכירות. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח הכספי ולחזק את אימון הציבור בדוחות הכספיים של הבנקים. בהתאם לחוזר, תאגידים בנקאיים נדרשים לאמץ את העדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הבאים:

1. תיקון מספר 2016-13 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי:

בחודש יוני, 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-13 (להלן: "העדכון"), שמטרתו העיקרית הינה לספק מידע שימושי יותר למשתמשי הדוחות הכספיים בנוגע להפסדי האשראי הצפויים בגין מכשירים פיננסיים ובגין מחויבויות אחרות למתן אשראי, בכל מועד דיווח. לצורך כך, התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע סביר ותומך בהערכת הפסדי אשראי.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעדכון:

נכסים הנמדדים בעלות מופחתת:

- נכס פיננסי (או קבוצה של נכסים פיננסיים) הנמדד בעלות מופחתת יוצג בסכום נטו שצפוי שייגבה. כלומר, ההפרשה להפסדי אשראי תקטין את העלות המופחתת של הנכס הפיננסי הקשור.
- דוח רווח והפסד ישקף את המדידה של הפסדי אשראי בגין נכסים פיננסיים שהוכרו במהלך התקופה, כמו גם שינויים בהפסדי האשראי הצפויים שחלו במהלך התקופה.
- המדידה של הפסדי האשראי הצפויים תתבסס על מידע רלוונטי בנוגע לאירועי עבר לרבות ניסיון היסטורי, לתנאים נוכחיים ולתחזיות סבירות ותומכות המשפיעות על יכולת הגבייה של הסכום המדווח.
- עודכנו ההנחיות בנוגע לנכסים פיננסיים שנרכשו עם איכות אשראי שהידרדרה.
-

ניירות ערך של חוב המסווגים כזמינים למכירה:

- הפסדי אשראי המתייחסים לניירות ערך של חוב המסווגים כזמינים למכירה יוכרו כהפרשה להפסדי אשראי ולא כמחיקה של נייר הערך. הפסדי אשראי וביטול הפסדי אשראי יוכרו בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.
- התאגיד הבנקאי לא ישתמש במשך הזמן שבו נייר הערך נמצא בפוזיציית הפסד שטרם מומש כדי להימנע מהכרה בהפסדי אשראי. בקביעה אם קיימים הפסדי אשראי, לא נדרש להתחשב בתנודתיות ההיסטורית והמשתמעת של השווי ההוגן של נייר הערך ובשינויים בשווי הוגן לאחר מועד הדיווח.
- עודכנו ההנחיות בנוגע לנכסים פיננסיים שנרכשו עם איכות אשראי שהידרדרה.

בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את התיקונים בעדכון זה החל מיום 1 בינואר, 2021 ואילך. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב.

הבנק בוחן את השלכות יישום ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אך אין ביכולתו בשלב זה להעריך את תוצאותיו.

2. תיקון מספר 2016-01 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר הכרה ומדידה של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות:

בחודש ינואר 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-01 (להלן: "העדכון"), שמתייחס להיבטים מסוימים בכללי ההכרה, המדידה, ההצגה והגילוי של מכשירים פיננסיים.

להלן סקירה של השינויים העיקריים בעדכון:

- השקעות בניירות ערך הוניים (למעט השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני או השקעות בחברות בנות), ככלל, תימדדנה לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי רשאי למדוד השקעות בניירות ערך הוניים שהשווי ההוגן שלהן אינו ניתן לקביעה בנקל לפי עלות בניכוי ירידת ערך,

תוך התאמות לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות עבור השקעה זהה או דומה של אותו המנפיק. כל ההתאמות לעלות ההשקעה נזקפות לדוח רווח והפסד. העדכון מפשט את הבחינה לירידת ערך של השקעות אלו שמיושמת לגביהן ההקלה הפרקטית כאמור, על ידי הוספת דרישה לבחינה איכותית שתבוצע בכל תקופת דיווח, לצורך זיהוי ירידת ערך. כמו כן, ניתן 'לבטל' הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר בגובה הגידול העוקב במחיר נצפה.

- נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות יוצגו בנפרד, במאזן או בביאורים לדוחות הכספיים, לפי קטגוריית המדידה וצורת הנכס הפיננסי (כלומר, ניירות ערך או הלוואות וחייבים).
- נדרש להעריך את הצורך ביתרת הפרשה בגין נכס מסים נדחים הקשור לניירות ערך זמינים למכירה, יחד עם נכסי מסים נדחים אחרים של התאגיד הבנקאי.
- בוטלה דרישת הגילוי לשיטות ולהנחות המשמעותיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת במאזן.
- בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את התיקונים בעדכון זה החל מיום 1 בינואר, 2019 ואילך.

בהתאם לעדכון, למעט התיקון המתייחס להתחייבות שנבחרה לגביה חלופת השווי ההוגן, אשר דורש הצגה נפרדת של חלק מהשינוי בשווי ההוגן שלה ברווח כולל אחר, אימוץ מוקדם של התיקונים בעדכון אינו מותר. התיקונים יישומו על ידי הכרה בהשפעה המצטברת כתיאום למאזן בתחילת התקופה השנתית של האימוץ. התיקונים הקשורים לניירות ערך הוניים שהשווי ההוגן שלהם אינו ניתן לקביעה בנקל (לרבות דרישת הגילוי) יישומו באופן פרוספקטיבי עבור השקעות בניירות ערך הוניים הקיימות במועד האימוץ.

בחודש פברואר 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-03 (להלן: "העדכון"), הכולל תיקונים ושיפורים לעדכון ASU 2016-01 שנועדו להבהיר היבטים מסויימים של הנחיות שפורסמו בעדכון ASU 2016-01.

התיקונים בעדכון מבהירים כי:

ישות אשר מודדת ניירות ערך הוניים ששווים ההוגן אינו ניתן לקביעה בנקל, לפי חלופת המדידה[ ] שנקבעה בסעיף 321-10-35-2 לקודיפיקציה, רשאית לשנות את שיטת המדידה לגישת השווי ההוגן בהתאם לנושא 820, מדידת שווי הוגן. מדידה זו תיושם גם לגבי כל ההשקעות הזהות או הדומות של אותו מנפיק, לרבות רכישות עתידיות של השקעות כאמור. בחירת המדידה לפי שווי הוגן הינה בלתי חוזרת.

ההתאמות בגין ניירות ערך הוניים ששווים ההוגן אינו ניתן לקביעה בנקל, בהתאם לחלופת המדידה בסעיף 321-10-35-2 לקודיפיקציה - נועדו לשקף את השווי ההוגן של נייר הערך נכון לתאריך שבו התרחשה עסקה נצפית (observable transaction) של נייר ערך דומה.

מדידה מחדש של חוזה אקדמה ואופציות שנרכשו על ניירות ערך הוניים לגביהם נבחרה חלופת מדידה לפי סעיף 321-10-35-2 לקודיפיקציה - מתייחסת למלוא השווי ההוגן ומביאה בחשבון את כל הנתונים העדכניים לצורך חישוב השווי ההוגן.

הוראות המעבר ב- ASU 2016-01 יישומו בדרך של מכאן ולהבא, בגין ניירות ערך הוניים אשר שווים ההוגן אינו ניתן לקביעה בנקל לגביהם מיושמת חלופת המדידה בסעיף 321-10-35-2 לקודיפיקציה.

מועד התחילה והוראות המעבר של העדכון יחולו במועד בו יאומץ עדכון ASU 2016-01.

להערכת הבנק, ההשפעה של אימוץ העדכון הנ"ל על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית

3. תיקון מספר 2016-02 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר חכירות:

בחודש פברואר 2016 פרסמה ה-FASB את ASU 2016-02 (להלן: "העדכון"), אשר קובע כללי חשבונאות מעודכנים בכללי חכירות. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח.

להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה:

- תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.

- בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.
- עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בתקן החדש.
- בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את התיקונים בעדכון זה החל מיום 1 בינואר, 2020 ואילך. יש לכלול גילוי כמותי על ההשפעה הצפויה של עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות לא יאוחר מהדוח הכספי לרבעון השני של שנת 2019. כמו כן נקבע בחוזר כי נכסי סיכון בגין זכות שימוש (right of use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב100% לצורך יחס ההון המזערי.

בהתאם לעדכון, התיקון יושם לפי שיטת יישום למפרע מותאם (modified retrospective). אימוץ מוקדם אפשרי.

בחודש יולי 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-11 [ ] (להלן: "העדכון"), אשר משנה ומבהיר היבטים מסוימים בתקן החכירות החדש.

העדכון מספק לישויות שיטת מעבר נוספת (אופציונלית) לאימוץ תקן החכירות החדש. בהתאם לשיטת המעבר החדשה, ישות תיישם לראשונה את תקן החכירות החדש במועד האימוץ ולא מתחילת התקופה המוקדמת ביותר המוצגת, ותכיר בהתאמת השפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של יתרת העודפים בתקופת האימוץ. שיטת המעבר הנוספת משנה רק את העיתוי שבו הבנק מיישם לראשונה את הוראות המעבר בנושא 842, ולא את האופן בו תיושמנה ההוראות.

כמו כן, העדכון מספק למחכירים הקלה מעשית, לפי סוג נכס הבסיס, לבחור לא להפריד בין רכיבים שאינם חכירה לבין מרכיב החכירה המשויך, ובמקום זאת לטפל ברכיבים אלה כמרכיב אחד, אם: א) רכיבים אלו, לו טופלו בנפרד, היו מטופלים בהתאם לנושא 606; ב) העיתוי ודפוס ההעברה של רכיבים אלו ורכיב החכירה, הם זהים; וכן ג) מרכיב החכירה, אם היה מטופל בנפרד, היה מטופל כחכירה תפעולית.

אם הרכיבים שאינם חכירה הקשורים לרכיב החכירה, הם החלק העיקרי ברכיב המשולב, הישות תטפל ברכיב המשולב בהתאם לנושא 606, אחרת, על הישות לטפל ברכיב המשולב כחכירה תפעולית בהתאם לנושא 842.

מועד התחילה והוראות המעבר של העדכון זהים לאלו של נושא 842, כפי שאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה של אימוץ העדכון הנ"ל על יחס ההון המזערי הינה קיטון של כ-0.2 נקודות האחוז.

ו. סיווג מחדש

- הבנק סיווג מחדש במאזן את מספרי ההשוואה לימים 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 מסעיף ניירות ערך שהושאלו לסעיף פיקדונות הממשלה סך של 34.4 מיליוני ש"ח ו-203.1 מילוני ש"ח בהתאמה.
- הבנק סיווג מחדש בדוח רווח והפסד את מספרי ההשוואה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בסך 3.7 מיליוני ש"ח, מסעיף עמלות לסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד.
- הבנק סייוג מחדש בדוח רווח והפסד את מספרי ההשוואה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2016 בסך 1.2 מיליוני ש"ח ו-0.8 מיליוני ש"ח בהתאמה, מסעיף הוצאות שכר לסעיף הוצאות אחרות.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	**2017**	**2016**
א. הכנסות ריבית			
מאשראי לציבור	**521.8**	469.0	432.3
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	**1.4**	1.3	0.9
מפיקדונות בבנקים	**0.1**	-	0.1
מאגרות חוב	**4.5**	3.2	4.1
מנכסים אחרים	**-**	-	0.9
סך הכל הכנסות הריבית	**527.8**	473.5	438.3
ב. הוצאות ריבית			
על פיקדונות הציבור	**101.8**	74.4	64.2
על פיקדונות מבנקים	**2.1**	1.9	1.7
על פיקדונות הממשלה	**0.3**	0.3	0.4
על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	**39.9**	33.5	29.0
סך הכל הוצאות הריבית	**144.1**	110.1	95.3
סך הכנסות ריבית, נטו	**383.7**	363.4	343.0
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב			
זמינות למכירה	**4.3**	2.7	3.1
למסחר	**0.2**	0.5	1.0
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	**4.5**	3.2	4.1

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM[1][2]	**(4.4)**	(0.9)	(6)
2. הפרשי שער, נטו (ללא השפעת נגזרים)	**6.7**	(3.5)	(0.3)
3. מהשקעה באיגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה[3]	**0.5**	2.7	36.2
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה[3]	**-**	(0.9)	(1.1)
סך הכל מהשקעה באג"ח	**0.5**	1.8	35.1
4. הפסדים מהשקעה במניות			
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה[7]	**27.0**	-	-
הפרשה לירידת ערך בגין מניות זמינות למכירה[3]	**-**	-	(0.1)
5. רווחים בגין הלוואות שנמכרו[8]	**16.4**	2.5	-
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	**46.2**	(0.1)	34.7
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	**(2.3)**	(1.2)	(1.7)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו[4]	**(1.1)**	0.7	2.4
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו[5]	**0.3**	-	-
סך הכל בגין פעילויות למטרת מסחר	**(3.1)**	(0.5)	0.7
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	**43.1**	(0.6)	35.4

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) מזה בגין נגזרי אשראי, בהם התאגיד הבנקאי מוטב לימים 31.12.2018, 31.12.2017 ו-31.12.2016 בסך של (1.5) מיליוני ש"ח, 1.1 מיליוני ש"ח ו-0 מיליוני ש"ח, בהתאמה. מזה בגין שערוך אופציה בגין תמורה מותנית ליום 31.12.2018 בסך של 2.8 מיליוני ש"ח, לפרטים נוספים ראה ביאור 35 (7).

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים לאג"ח ותעודות סל למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד, לימים 31.12.2018, 31.12.2017 ו-31.12.2016 בסך של (0.1) מיליוני ש"ח, 4.4 מיליוני ש"ח ו-(5.4) מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(5) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בבנק ובמאוחד לימים 31.12.2018, 31.12.2017 ו-31.12.2016 בסך של 0 מיליוני ש"ח, 0 מיליוני ש"ח ו- 0 מיליוני ש"ח.

(6) מציין סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

(7) נובע ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בתל אביב לפרטים נוספים ראה ביאור 35.

(8) לפרטים נוספים ראה ביאור 35.

ביאור 4 - עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
פעילות בניירות ערך*	**12.7**	32.5	39.4
עמלות ליווי פרוייקטים	**22.6**	22.6	22.4
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	**10.3**	10.0	11.0
טיפול באשראי	**6.4**	7.1	7.8
הפרשי המרה	**10.6**	11.0	12.7
עמלות מביטוח חיים	**7.4**	7.3	7.5
עמלות מעסקי מימון	**4.7**	7.4	8.0
עמלות מביטוח נכס	**1.4**	1.5	1.6
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	**3.4**	3.4	3.1
עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים	**14.5**	11.5	4.5
עמלות אחרות	**4.3**	3.9	2.9
סך כל העמלות התפעוליות	**98.3**	118.2	120.9

* הקיטון ביחס לתקופה קודמת נובע ממכירת תיקי הלקוחות בתחום פעילות הברוקראז'.

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

עמלות משירותים עיקריים	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקי - זעירים	עסקי - קטנים	עסקי - בינוניים וגדולים	מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ
פעילות בניירות ערך	8.5	1.4	1.3	-	0.1	0.8	0.6	**12.7**
עמלות ליווי פרוייקטים	1.1	0.4	9.8	3.6	7.7	-	-	**22.6**
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	9.1	-	-	-	-	-	1.2	**10.3**
טיפול באשראי	4.2	0.1	1.8	0.1	0.1	0.1	-	**6.4**
הפרשי המרה	4.5	0.5	4.7	0.1	0.8	-	-	**10.6**
עמלות מביטוח חיים	7.4	-	-	-	-	-	-	**7.4**
עמלות מעסקי מימון	0.7	0.1	1.5	0.8	1.6	-	-	**4.7**
עמלות מביטוח נכס	1.4	-	-	-	-	-	-	**1.4**
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	2.9	0.5	-	-	-	-	-	**3.4**
עמלות משיכה ממכשירים אוטומטיים	14.5	-	-	-	-	-	-	**14.5**
עמלות אחרות	3.5	-	0.8	-	-	-	-	**4.3**
סך כל העמלות התפעוליות	**57.8**	**3.0**	**19.9**	**4.6**	**10.3**	**0.9**	**1.8**	**98.3**

ביאור 5 - הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
הכנסה ממכירת תיקי הלקוחות של הבנק בתחום פעילות הברוקראז'[1]	**21.0**	-	-
רווח מהפחתת הכנסה נדחית בגין רכישת חב' כלל בטוחה[2]	**11.4**	11.5	11.5
סך כל ההכנסות האחרות	**32.4**	11.5	11.5

(1) לפרטים ראה ביאור 35.

(2) כתוצאה מהתאמת שווי הנכסים שנרכשו על ידי הבנק בעת רכישת חברת כלל בטוחה ביום 15 לדצמבר 2013, נוצר רווח בסך של 57.1 מיליוני ש"ח. על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית במאזן הבנק, אשר הופחתה על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר והסתיימה בשנת 2018. לפרטים ראה ביאור 1.ב.1.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
משכורות	**127.0**	123.6	122.5
ביטוח לאומי ומס שכר	**28.4**	27.8	26.9
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות חופשה ומחלה	**22.9**	19.4	18.7
הוצאות בגין הטבה מוגדרת עלות שרות	**3.3**	3.6	3.5
הוצאות נלוות אחרות	**0.6**	0.8	1.0
סך הכל משכורות והוצאות נלוות	**182.2**	175.2	172.6

ביאור 7 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	**2017**	**2016**
הוצאות בגין הטבה מוגדרת	**0.4**	1.2	0.8
מחשב	**39.8**	58.5	54.9
שירותים מקצועיים	**18.4**	14.8	13.7
שיווק ופרסום	**22.6**	16.5	13.8
עמלות	**4.7**	8.6	10.2
אחזקת רכב	**4.5**	4.3	4.1
מוקד טלפוני	**3.8**	4.6	7.7
הדרכה והשתלמויות	**4.0**	4.0	2.8
תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכד')	**4.4**	4.7	4.2
שכר חברי דירקטוריון*	**1.5**	1.7	1.7
משרדיות	**2.5**	2.6	2.9
ביטוח	**1.2**	1.4	1.4
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	**0.4**	0.4	0.4
אחרות	**10.9**	5.7	5.4
סך כל ההוצאות האחרות	**119.1**	129.0	124.0

* לא כולל שכר יו"ר הדירקטוריון אשר נרשם בסעיף הוצאות שכר.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - הרכב ההפרשה למיסים על הרווח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	**2017**	**2016**
מיסים שוטפים בגין שנת החשבון	**23.7**	12.5	24.3
מיסים שוטפים בגין שנים קודמות	**(1.1)**	2.9	-
סך כל המסים השוטפים	**22.6**	15.4	24.3
בתוספת (בניכוי):			
מיסים נדחים בגין שנת החשבון	**9.4**	2.5	14.0
מיסים נדחים בגין שנים קודמות	**-**	(2.7)	-
סך כל המסים השוטפים	**9.4**	(0.2)	14.0
הפרשה למיסים על ההכנסה	**32.0**	15.2	38.3

ב - התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על הבנק לבין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	**2017**	**2016**
רווח לפני מס	**119.2**	52.2	93.9
שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל	**34.19%**	35.04%	35.90%
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי	**40.8**	18.3	33.7
מס (חסכון במס) בגין:			
הוצאות אחרות לא מוכרות	**0.8**	1.1	1.2
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל	**(8.6)**	(4.0)	(4.2)
מיסים בגין שנים קודמות	**(1.1)**	0.2	(0.2)
שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס	**-**	(0.1)	9.2
הכנסות חברות בת בישראל	**-**	-	(1.6)
הפרשים אחרים	**0.1**	(0.3)	0.2
הפרשה למיסים על ההכנסה	**32.0**	15.2	38.3

ג - שומות

לבנק שומות שנחשבות סגורות עד וכולל 2014, וכן שומות ניכויים עד וכולל 2013, בהתאם לאישור פקיד שומה. בחברות מאחדות השומות נחשבות לסופיות עד וכולל 2013.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים[1]

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2018	2017	2018	2017
			שיעור מס ממוצע	
מיסים נדחים לקבל:				
נכס מס בגין הפסדים	**23.1**	31.0	23.0%	23.0%
בגין הפרשי עיתוי:				
הפרשה לחופשה ומענק יובלות ופיצויים	**2.8**	3.1	34.2%	32.0%
כתבי התחייבויות נדחים	**0.1**	0.1	34.2%	34.2%
מהפרשה להפסדי אשראי	**49.4**	49.6	34.2%	34.2%
מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	**0.1**	0.1	34.2%	34.2%
בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים	**(1.1)**	(0.4)	34.2%	34.2%
סך הכל מיסים נדחים לקבל	**74.4**	83.5	30.7%	28.9%
עתודה למיסים נדחים				
בגין התאמת נכסים לא כספיים ואחרים	(3.1)	(2.8)	23.0%	23.0%
סך הכל עתודות למיסים נדחים	**(3.1)**	(2.8)	23.0%	23.0%

המיסים השוטפים והמיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים שהיו בתוקף ביום הדוח.

(1) מימוש המסים הנדחים לקבל נטו, מבוסס על תחזית לפיה תהיינה לבנק הכנסות חייבות במס בעתיד בסכומים מתאימים. והערכת ההנהלה לגבי מימושם כי סביר יותר מאשר לא, כי ימומשו.

ה - שיעורי המס החלים על הבנק ועל חברות הבנות

א. הבנק מוגדר כ"מוסד כספי" לעניין חוק מס ערך מוסף התשל"ה - 1975 וכזה מוטלים על פעילותו מס שכר ומס רווח לפי השיעור שנקבע בחוק מע"מ.

ב. בחודש נובמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק.

ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.

ג. בחודש ינואר 2016 אושר החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו-2016, אשר כולל הפחתת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%. תחילתו של תיקון זה ביום 1 בינואר 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, החל משנת 2016 יעמוד על 35.90%.

ד. בחודש דצמבר 2016, אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018), התשע"ז-2016). אשר יכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2017. במסגרת זאת, אושרה, בין היתר, הורדת מס חברות משיעור של 25% ל-24% החל מינואר 2017 ולשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, בשנת 2017 יעמוד על 35.04% והחל מינואר 2018 על 34.19%.

ה. בעקבות השינויים האמורים בשיעור מס החברות בשנת 2016, רשם הבנק בדוח המאוחד הוצאות מיסים בסך של 9.2 מיליוני ש"ח כנגד הקטנת נכסי המס הנדחים (בדוח הבנק 9.0 מיליוני ש"ח).

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ו. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל
		באחוזים	
2015	26.50	17.75	37.58
2016	25.00	17.00[1]	35.90[1]
2017	24.00	17.00	35.04
2018 ואילך	23.00	17.00	34.19

(1) שיעור משוקלל.

ז. לפרטים אודות הסדר המס בעקבות רכישת כלל בטוחה ראה ביאור 1ב2.

ביאור 9 - רווח למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק	**87.2**	37.0	55.6
מממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי והמדולל	**70.5**	70.5	70.5
רווח למניה (בש"ח)			
רווח בסיסי ומדולל	**1.24**	0.52	0.79

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת מס

	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו	התאמות בגין הטבות לעובדים	סה"כ
יתרה ליום 1 בינואר 2016	**16.0**	**0.7**	**16.7**
שינוי נטו במהלך התקופה	(17.5)	-	(17.5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**(1.5)**	**0.7**	**(0.8)**
שינוי נטו במהלך התקופה	1.3	(2.2)	(0.9)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	**(0.2)**	**(1.5)**	**(1.7)**
שינוי נטו במהלך התקופה	(1.1)	1.7	0.6
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**(1.3)**	**0.2**	**(1.1)**

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

	לשנה שהסתיימה ביום								
	2018			2017			2016		
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן									
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	(1.2)	0.4	(0.8)	3.9	(1.4)	2.5	7.3	(2.6)	4.7
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[1]	(0.5)	0.2	(0.3)	(1.9)	0.7	(1.2)	(35.0)	12.8	(22.2)
שינוי נטו במהלך התקופה	(1.7)	0.6	(1.1)	2.0	(0.7)	1.3	(27.7)	10.2	(17.5)
הטבות לעובדים									
רווחים (הפסדים) אקטוארי נטו בתקופה	2.8	(1.0)	1.8	(2.9)	0.9	(2.0)	0.3	(0.1)	0.2
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[2]	(0.2)	0.1	(0.1)	(0.3)	0.1	(0.2)	(0.3)	0.1	(0.2)
השינוי נטו במהלך התקופה	**2.6**	**(0.9)**	**1.7**	**(3.2)**	**1.0**	**(2.2)**	**-**	**-**	**-**
סה"כ השינוי נטו במהלך התקופה	**0.9**	**(0.3)**	**0.6**	**(1.2)**	**0.3**	**(0.9)**	**(27.7)**	**10.2**	**(17.5)**

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית, לפרטים ראה ביאור 3.
(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הטבות עובדים, לפרטים ראה ביאור 23.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר	
	2018	2017
מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים	1,861.0	2,577.1
מזומנים ופיקדונות בבנקים מסחריים	255.8	81.9
סה"כ מזומנים ופקדונות בבנקים	**2,116.8**	**2,659.0**
מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים	**2,116.8**	**2,659.0**

ביאור 12 - ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2018				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[1]
א. ניירות ערך זמינים למכירה					
אגרות חוב					
של ממשלת ישראל[4]	658.3	659.0	-	0.7	658.3
של ממשלות זרות	118.7	120.0	-	1.3	118.7
מוסדות פיננסיים	124.1	123.9	0.3	0.1	124.1
של אחרים בישראל	11.5	11.9	-	0.4	11.5
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**912.6**	**914.8**	**0.3**[2]	**2.5**[2]	**912.6**

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
ב. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב					
של ממשלת ישראל[5]	40.5	40.5	0.1	0.1	40.5
של אחרים בישראל	3.1	3.2	-	0.1	3.1
סך הכל ניירות ערך למסחר	**43.6**	**43.7**	**0.1**[3]	**0.2**[3]	**43.6**
סך הכל ניירות ערך	**956.2**	**958.5**	**0.4**	**2.7**	**956.2**

הערות השוליים בסוף ביאור 12ב.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2017				
			רווח כולל אחר מצטבר		
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן[1]
א. ניירות ערך זמינים למכירה					
אגרות חוב					
של ממשלת ישראל[4]	404.0	403.7	0.3	-	404.0
של ממשלות זרות	118.7	119.3	-	0.6	118.7
של אחרים בישראל	0.6	0.6	-	-	0.6
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**523.3**	**523.6**	**0.3**	**0.6**	**523.3**

	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[1]
ב. ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב של ממשלת ישראל[5]	333.3	329.1	4.4	0.2	333.3
מניות ותעודות סל	1.7	1.5	0.2	-	1.7
סך הכל ניירות ערך למסחר	**335.0**	**330.6**	**4.6**	**0.2**	**335.0**
סך הכל ניירות ערך	**858.3**	**854.2**	**4.9**	**0.8**	**858.3**

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.
(4) מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של 26.5 מיליוני ש"ח ו-59.1 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017, בהתאמה
(5) מזה שועבד למסלקות הבורסה והמעו"ף סכום של 0 מיליוני ש"ח ו-116.5 מיליוני ש"ח לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017, בהתאמה.
(6) בהתאם להסדר חלוקת הון המניות של הבורסה בין חברי הבורסה, הוקצו על שם הבנק 5,390,416 מניות רגילות ללא ע"נ ,לבנק נמסרה תעודת מניה בגין אחזקתו במניות אלו, הבנק מחזיק לאחר השינוי המבני הנ"ל 5.39% ממניות הבורסה.
בהמשך לדיווח מיום 18 בינואר 2018, לפיו החליט דירקטוריון הבנק להציע לבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, למכור את כל מניות הבנק בחברת הבורסה, ביום 27 באוגוסט 2018 הודיעה הבורסה לניירות ערך בתל אביב לבנק כי הושלמה עסקת המכירה של מניות הבורסה אשר היו בבעלות הבנק. תמורת המכירה הסתכמה בכ-27.0 מיליוני ש"ח.
בנק רשם בגין המכירה רווח לפני מס בדוחות הכספיים לשנת 2018 בסך של 27 מיליוני ש"ח.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, ראה ביאור 2 וביאור 3.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך[1], של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציית הפסד שטרם מומש

	ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)							
	פחות מ-12 חודשים[2]				12 חודשים ומעלה			
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו[1]			שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו[1]		
		0-20%	20-40%	סה"כ		0-20%	20-40%	סה"כ
אגרות חוב								
של ממשלת ישראל	587.0	0.3	-	0.3	67.5	0.4	-	0.4
של ממשלות זרות	-	-	-	-	118.7	1.3	-	1.3
של אחרים בישראל	49.7	0.1	-	0.1	11.1	0.4	-	0.4
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה		**0.4**	**-**	**0.4**	**197.3**	**2.1**	**-**	**2.1**

	ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)							
		הפסדים שטרם מומשו[1]			שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו[1]		
	שווי הוגן	0-20%	20-40%	סה"כ		0-20%	20-40%	סה"כ
אגרות חוב								
של ממשלת ישראל	70.1	-[3]	-	-	-	-	-	-
של ממשלות זרות	118.6	0.6	-	0.6	-	-	-	-
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	**188.7**	**0.6**	**-**	**0.6**	**-**	**-**	**-**	**-**

(1) להערכת הבנק ירידות הערך המוצגות בביאור זה הינן בעלות אופי זמני ועל כן אין צורך ברישום ירידת ערך.
(2) מציין סכום הנמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות[1], אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

	ליום 31 בדצמבר 2018					
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה[1]						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	1,058.7	2.3	18.5	1,079.5	-	1,079.5
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי[*]	350.2	7,501.0	1,078.2	8,929.4	255.8	9,185.2
[*] מזה: לפי עומק הפיגור	217.1	7,137.3	-	7,354.4	-	7,354.4
סך הכל חובות[**]	**1,408.9**	**7,503.3**	**1,096.7**	**10,008.9**	**255.8**	**10,264.7**
[**] מזה:						
חובות בארגון מחדש	3.2	-	12.6	15.8	-	15.8
חובות פגומים אחרים	3.4	2.3	-	5.7	-	5.7
סך הכל חובות פגומים	**6.6**	**2.3**	**12.6**	**21.5**	**-**	**21.5**
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	1.6	138.7	8.8	149.1	-	149.1
חובות בעייתים אחרים	7.6	-	7.0	14.6	-	14.6
סך הכל חובות בעייתים	**15.8**	**141.0**	**28.4**	**185.2**	**-**	**185.2**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	3.7	0.1	9.1	12.9	-	12.9
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי[*]	1.8	[2]44.6	41.6	88.0	-	88.0
[*] מזה: לפי עומק הפיגור	0.8	44.6	-	45.5	-	45.5
סך הכל[**]	**5.5**	**44.7**	**50.7**	**100.9**	**-**	**100.9**
[**] מזה: בגין חובות פגומים	-	0.1	9.0	9.1	-	9.1

	ליום 31 בדצמבר 2017					
יתרת חוב רשומה[1]						
חובות שנבדקו על בסיס פרטני	1,116.3	1.3	15.6	1,133.2	-	1,133.2
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי[*]	237.4	7,276.8	1,125.0	8,639.2	81.9	8,721.1
[*] מזה: לפי עומק הפיגור	187.0	6,830.1	-	7,017.1	-	7,017.1
סך הכל חובות[**]	**1,353.7**	**7,278.1**	**1,140.6**	**9,772.4**	**81.9**	**9,854.3**
[**] מזה:						
חובות בארגון מחדש	5.1	-	14.2	19.3	-	19.3
חובות פגומים אחרים	20.6	1.3	-	21.9	-	21.9
סך הכל חובות פגומים	**25.7**	**1.3**	**14.2**	**41.2**	**-**	**41.2**
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	2.7	152.4	9.9	165.0	-	165.0
חובות בעייתים אחרים	0.1	-	10.5	10.6	-	10.6
סך הכל חובות בעייתים	**28.5**	**153.7**	**34.6**	**216.8**	**-**	**216.8**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני	4.7	0.1	9.4	14.2	-	14.2
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי[*]	0.9	42.9	43.7	87.5	-	87.5
[*] מזה: לפי עומק הפיגור	0.7	42.9	-	43.6	-	43.6
סך הכל[**]	**5.6**	**43.0**	**53.1**	**101.7**	**-**	**101.7**
[**] מזה: בגין חובות פגומים	1.0	0.1	9.4	10.5	-	10.5

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות,פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 0.2 מיליוני ש"ח, ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.7 מיליוני ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2017: 0.7 מיליוני ש"ח ו-25.1 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2015*	9.1	60.2	45.1	114.4	-	114.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	0.7	(7.7)	37.4	30.4	-	30.4
מחיקות חשבונאיות	(0.4)	(7.7)	(41.3)	(49.4)	-	(49.4)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.2	-	9.8	10.0	-	10.0
מחיקות חשבונאיות נטו	(0.2)	(7.7)	(31.5)	(39.4)	-	(39.4)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016 *	**9.6**	**44.8**	**51.0**	**105.4**	**-**	**105.4**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1.8)	(1.3)	40.0	36.9	-	36.9
מחיקות חשבונאיות	(0.5)	(0.5)	(47.8)	(48.8)	-	(48.8)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.6	0.4	10.4	11.4	-	11.4
מחיקות חשבונאיות נטו	0.1	(0.1)	(37.4)	(37.4)	-	(37.4)
אחר	-	-	-	-	-	-
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017*	**7.9**	**43.4**	**53.6**	**104.9**	**-**	**104.9**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(0.1)	2.4	32.4	34.7	-	34.7
מחיקות חשבונאיות	(0.4)	(0.5)	(44.5)	(45.4)	-	(45.4)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.1	-	9.6	9.7	-	9.7
מחיקות חשבונאיות נטו	(0.3)	(0.5)	(34.9)	(35.7)	-	(35.7)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2018*	**7.5**	**45.3**	**51.1**	**103.9**	**-**	**103.9**

(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ליום 31.12.2016	2.2	0.2	0.5	2.9	-	2.9
ליום 31.12.2017	2.3	0.4	0.5	3.2	-	3.2
ליום 31.12.2018	2.0	0.6	0.4	3.0	-	3.0

ביאור 14 - אשראי לממשלה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר	
	2018	2017
אשראי במסגרת הסדרים להשלמת הריבית לזכאי משרד הבינוי והשיכון[1]	_(1)	_(1)
בניכוי - השלמת ריבית מראש, מהממשלה	_(1)	_(1)
סך הכל אשראי לממשלה	**_(1)**	**_(1)**

(1) מייצג מספר הנמוך מ- 0.1 מיליוני ש"ח.

(2) על פי הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק התחייבה הממשלה להשלים לבנק, בגין הלוואות מסויימות לדיור שניתנו לזכאים לסיוע על פי הנחיות משרד הבינוי והשיכון, את פער הריבית שבין שיעור הריבית הממוצעת הנמוכה שהיתה נהוגה בבנקים למשכנתאות, על פי נוסחה מוסכמת, לבין שיעור הריבית בפועל על ההלוואות הנ"ל. השלמת הריבית כאמור בגין כל תקופת ההלוואה מראש כשהיא מהוונת לפי ריבית בשיעור של 2% לשנה הועמדה כפיקדון לזכות הבנק אצל החשב הכללי, הנושא ריבית בשיעור זהה.

ביאור 15 - השקעה בחברות מוחזקות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. פרטים על החברות המוחזקות

	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים ובזכויות הצבעה	השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר		תרומה לרווח הנקי ביום 31 בדצמבר[8]	
שם החברה		באחוזים	2018	2017	2018	2017
תומר ירושלים בע"מ	(1)	100	**172.5**	164.5	**8.1**	6.8
עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	(2)	100	**178.9**	174.3	**4.7**	4.4
ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	(3)	100	**35.3**	35.4	-	0.1
ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	(4)	100	**1.5**	1.6	-	-
ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	(5)	100	**6.6**	6.6	-	-
החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	(6)	100	**0.5**	0.5	-	-
ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ	(7)	100	**26.4**	25.4	**0.3**	-

(1) עיקר פעילותה של תומר ירושלים בע"מ הינה לשמש כחברת הנכסים של הבנק ולהעניק שירותי מחשב לבנק.

(2) עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ פועלת כסוכנות ביטוח הנותנת שירותים בקשר לביטוחי הנכסים ולביטוחי החיים של מקבלי ההלוואות בבנק.

(3) ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ עסקה במתן שירותי ייעוץ וניהול תיקי השקעות בשנת 2014 - לא פעילה.

(4) ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ עסקה בניהול קרנות נאמנות. בשנת 2006 נמכרה פעילות קרנות הנאמנות - לא פעילה.

(5) ירושלים חיתום והנפקות בע"מ עסקה בתחום חיתום להנפקות, החברה קיבלה החלטה על הפסקת פעולתה כחתם ועברה במרשם החתמים למעמד "לא פעיל".

(6) החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ עוסקת בהחזקת חשבונות ונכסים פיננסיים של תושבי חוץ ואחרים בנאמנות.

(7) ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ פועלת לגיוס מקורות בדרך של הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים לציבור, עבור הבנק. לפרטים ראה ביאור אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים.

(8) סכומים הנמוכים מ-0.1 מיליוני ש"ח אינם מוצגים בביאור זה.

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	בניינים ומקרקעין[1][5]	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה	סך הכל
עלות הנכסים[2][3]				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**67.9**	**58.0**	**262.8**	**388.7**
תוספות	0.8	2.8	45.3[4]	48.9
גריעות	-	0.4	-	0.4
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	**68.7**	**60.4**	**308.1**	**437.2**
תוספות	5.0	3.7	67.0[4]	75.7
גריעות	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**73.7**	**64.1**	**375.1**	**512.9**
פחת והפסדים מירידת ערך				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**42.0**	**47.1**	**141.8**	**230.9**
פחת לשנה	3.7	4.2	47.9	55.8
גריעות	-	0.1	-	0.1
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	**45.7**	**51.2**	**189.7**	**286.6**
פחת לשנה	3.7	4.0	53.7	61.4
גריעות	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**49.4**	**55.2**	**243.4**	**348.0**
יתרה להפחתה (הערך בספרים)				
ליום 31 בדצמבר 2018	24.3	8.9	131.7	164.9
ליום 31 בדצמבר 2017	23.0	9.2	118.4	150.6
ליום 31 בדצמבר 2016	25.9	10.9	121.0	157.8
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2018	8.15	13.55	22.85	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31 בדצמבר 2017	9.72	14.91	22.98	

(1) כולל שיפורים במושכר.

(2) בבעלות הבנק וחברות הבנות רכוש שעלותו 193.6 מיליוני ש"ח במאוחד, ו- 46.2 מיליוני ש"ח בבנק (2017 - 143.9 מיליוני ש"ח, ו- 44.9 מיליוני ש"ח בהתאמה) שהופחת במלואו והוא עדיין בשימוש.

(3) כולל עלויות לצריכת חומרים ושירותים הקשורים לפיתוח התוכנה.

(4) לרבות הוצאות שהוונו בגין שכר עבודה בסך 15.3 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 14.0 מיליוני ש"ח).

(5) אין לבנק זכויות שטרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין.

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	קשרי לקוחות[1]
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**2.0**
תוספות במהלך שנת 2017	-
תוספות במהלך שנת 2018	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	**2.0**
הפחתות	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	**(1.2)**
הפחתה לשנה	(0.4)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	(1.6)
הפחתה לשנה	(0.4)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	(2.0)
הערך בספרים	
ליום 31 בדצמבר 2018	-
ליום 31 בדצמבר 2017	0.4
ליום 31 בדצמבר 2016	0.8

(1) השווי ההוגן של קשרי הלקוחות שנרכש בעסקת רכישת מלוא אחזקותיה של כלל פיננסיים בע"מ בחברת כלל בטוחה מיום 15 בדצמבר, 2013, חושב באמצעות היוון תזרים המזומנים, נטו ממס, הצפוי להיות מופק מקשרי הלקוחות של החברה הנרכשת ובניכוי ההוצאות הרעיוניות בגין השימוש בנכסי העסק. קשרי הלקוחות מופחתים באופן שווה לתקופה של 5 שנים.
לפרטים נוספים אודות הסכם המכירה ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאור 18 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר	
	2018	**2017**
מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)	74.4	83.5
עודף מקדמות ששולמו	24.0	26.2
הוצאות מראש והכנסות לקבל	11.0	7.2
הוצאות הנפקת אגרות חוב[1]	5.2	7.5
חייבים אחרים ויתרות חובה	23.5	26.2
סך כל הנכסים האחרים	138.1	150.6

(1) הוצאות הנפקה של אגרות חוב מופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.

ביאור 19 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד

	31 בדצמבר	
	2018	**2017**
בישראל		
לפי דרישה		
אינם נושאים ריבית	**1,468.2**	1,442.8
נושאים ריבית	**1,067.6**	1,470.8
סה"כ לפי דרישה	**2,535.8**	2,913.6
לזמן קצוב	**7,977.5**	7,646.5
סה"כ פיקדונות הציבור*	**10,513.3**	10,560.1
***מזה:**		
פיקדונות של אנשים פרטיים	**8,586.2**	8,320.6
פיקדונות של גופים מוסדיים	**524.1**	727.4
פיקדונות של תאגידים ואחרים	**1,403.0**	1,512.1

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח	31 בדצמבר	
	2018	**2017**
עד 1	**5,689.7**	5,740.6
מעל 1 עד 5	**2,835.3**	2,569.7
מעל 5 עד 10	**259.4**	300.7
מעל 10 עד 50	**860.1**	1,001.7
מעל 50 עד 100	**323.5**	133.3
מעל 100 עד 234	**545.3**	814.1
סה"כ	**10,513.3**	10,560.1

ביאור 20 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

בישראל	31 בדצמבר	
	2018	**2017**
פיקדונות לזמן קצוב מבנקים מסחריים	**30.9**	33.6

ביאור 21 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - ההרכב

	משך חיים ממוצע[1]	שיעור תשואה פנימי[2]	31 בדצמבר	
			2018	2017
	שנים	באחוזים		
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי לא צמוד	**0.75**	**1.62%**	**224.0**	342.3
במטבע ישראלי צמוד מדד	**2.75**	**1.52%**	**1,394.7**	1,529.9
במטבע ישראלי צמוד לדולר			**-**	-
סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים			**1,618.7**	1,872.2
מזה: כתבי התחייבות נדחים (שאינם מותנים)			**226.2**	259.7
מזה: כתבי התחייבות נדחים מותנים			**237.7**	234.9

(1) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
(2) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

ב - פרטים נוספים

א. ביום 9 ביוני, 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 11) מסוגCoCo (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות הונפקו באמצעות דוח הצעת מדף מיום 7 ביוני, 2016 והודעה משלימה מיום 9 ביוני, 2016.

כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 7 ביוני, 2026 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת, לפירעון מוקדם לא לפני 7 ביוני, 2021 ולא לאחר 7 ביולי, 2021, צמודים למדד אפריל 2016, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.2% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר להלן, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות.

אירוע מכונן יקרה במידה ויחס ההון העצמי של בנק ירושלים בע"מ ירד מ-5% או כמוקדם מבין: (1) הודעת המפקח על הבנקים כי מחיקה הכרחית על מנת לא להגיע לנקודת אי קיימות, או, (2) החלטת המפקח על הבנקים לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי קיימות, כפי שקבע המפקח על הבנקים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

ב. בתאריך 29 בדצמבר 2016 הונפק על ידי הבנק שטר חוב צמוד אשראי (CLN) אשר עומד בדרישת הוראת ניהול בנקאי תקין 203 בסך 98.3 מיליוני ש"ח. תיק האשראי שעבורו הונפק שטר החוב כולל הלוואות לדיור על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 451, ואשר ניתנו על ידי הבנק. הבנק יעדכן מדי חודש את סכום ההתחייבות בהתאם לשינויים בהיקף תיק האשראי. פרעון סופי של סכום ההתחיבות יערך ביום 15 בפברואר 2044.

ג. ביום 11 בדצמבר 2017, הנפיקה החברה 402.7 מיליוני ש"ח ערך נקוב אג"ח סדרה יג' . לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית בסך 0.68% כל 31 במאי, הקרן נפרעת ב-3 תשלומים החל ממאי 2022.

ד. ביום 11 בדצמבר 2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 105.9 מיליוני ש"ח, כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 12) מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. לפי תנאי האג"ח כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 11 בדצמבר 2027 עם אופציה אשר הינה בידי החברה לפירעון מוקדם, לא לפני 11 בדצמבר 2022 ולא לאחר 11 בינואר 2023, צמודים למדד נובמבר 2017, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.9% לשנה המשולמת

כל חצי שנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית. בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר בסעיף א לעיל), תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

ה. ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על ilA+, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה. דירוג של ilA-. ביום 7 בדצמבר 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא קובעת את דירוג אגרות החוב סדרה יג ואת דירוג כתבי התחייבות מותנים נדחים סדרה 12 שהונפקו על-ידי החברה על ilA+ ו-ilBBB+, בהתאמה.

ו. ביום 14 בנובמבר 2016, פרסמה חברת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (חברת בת בבעלות מלאה של הבנק) תשקיף מדף חדש על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 30 ביוני 2016, על פיו החברה רשאית להנפיק בעתיד ניירות ערך שונים בהיקף ובתנאים אשר יקבעו על פי דוחות הצעות מדף, אם וככל שיפורסמו על ידי החברה בעתיד ("תשקיף המדף").

ז. לחברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" הסכם עם הבנק לפיו נקבע כי תמורת ההנפקה של תעודות הפיקדון על פי התשקיף יופקדו בבנק בפיקדון נושא ריבית אשר יהיה בתנאי פירעון זהים לתנאי תעודות פיקדון ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים או עדיפים מהם, כפי שיסוכם מעת לעת עם הבנק. הפיקדון יהיה לשימושו של הבנק, על פי שיקוליו, ובדרגת פירעון שווה ליתר הפיקדונות בבנק.

ח. במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ", התחייב הבנק כלפי "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" והנאמן לאותן הנפקות, לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור.

ביאור 22 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר	
	2018	2017
הכנסה נדחית	-	11.4
הכנסות מראש	**26.0**	24.9
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	**26.2**	30.7
זכאים בגין רכוש קבוע	**11.9**	8.5
משכורות ונלוות לשלם	**23.0**	10.9
"עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה ביאור 23)"	**1.8**	**3.7**
הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה באור 30ד)	**3.0**	3.2
עתודה למיסים נדחים	**3.1**	2.8
זכאים אחרים ויתרות זכות	**74.6**	53.2
סך הכל התחייבויות אחרות	**169.6**	149.3

ביאור 23 - זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

להלן פירוט עיקרי הזכויות וההטבות המגיעות לעובדים:

א - פיצויי פרישה

העתודה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן, ביחד עם תשלומים בגין פוליסות ביטוח, מכסים את ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים. הסכומים שהופקדו על ידי הבנק והחברות הבנות שלו בחברות ביטוח במסגרת תוכנית אישית לביטוח מנהלים אינם כלולים במאזן, מאחר ואינם נמצאים בשליטתו של הבנק. משיכת כספי היעודה מותנית בקיום הוראות חוק פיצויי פיטורין.

לחלק מעובדיו התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות ולכן בעתודה לפיצויי פרישה וכן ביעודה לפיצויים לא כלולים סכומים בגין עובדים אלה.

ליום 31 בדצמבר 2018 יתרת עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (נכללה בסעיף התחייבויות אחרות) עמדה על 1.8 מיליון (2017 - 3.7 מיליוני ש"ח) לפרטים נוספים ראה בהמשך הביאור.

ב - עתודה למענקי יובלות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, בהגיעם לוותק מסויים, למענק מיוחד ("מענק יובלות"). בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: 3.0 מיליוני ש"ח (2017 - 2.8 מיליוני ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ג - חופשה

עובדי הבנק והחברות הבנות זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. יתרת ההפרשה לחופשה לתאריך המאזן מסתכמת ב-2.7 מיליוני ש"ח (2017 - 2.4 מיליוני ש"ח) והיא נכללת בדוחות הכספיים בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות".

ד - זכויות אחרות

עובדי הבנק וחברות הבנות זכאים, להטבות נוספות (כגון: מענק הסתגלות ושי לחג). בדוחות הכספיים נכללו הטבות אלו שיתרתן: 1.3 מיליוני ש"ח (2017 - 0.7 מיליוני ש"ח), בסעיף "משכורות ונלוות לשלם" במסגרת "התחייבויות אחרות". ככלל עובדי הבנק ובכללם חברי ההנהלה אינם זכאים לפיצויים מוגדלים בעת פרישה.

ה - תשלום מבוסס מניות

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות, ראה להלן בביאור 24.

ו - מדיניות התגמול

1. כללי

החל מיום 1 בינואר, 2017, חלה מדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019, כמפורט להלן.

1.1 מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019 (לעיל ולהלן: "מדיניות תגמול לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראה A301 ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. מדיניות תגמול זו החליפה את מדינות התגמול לשנים 2014-2016 (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה") אשר אושרה ביום 20 ליולי 2014 על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות ואשר עדכונה אושר על ידי האסיפה הכללית ביום 20 לאוגוסט 2015.

מדיניות התגמול לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

1.2 מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 27 באוקטובר, 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת וועדת תגמול, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה A301 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"). מדיניות תגמול זו החליפה את מדיניות התגמול לשנים 2014-2016 (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים ")אשר עקרונות למדיניות אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ביום 1 ליולי 2014 ומסמך מדיניות מפורט על בסיס העקרונות אושרו על ידי הדירקטוריון ביום 11 בנובמבר 2014, אשר עדכונה אושר על ידי הדירקטוריון ביום 31 למרץ 2015. המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושא משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

מדיניות התגמול לנושאי משרה ומדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול ".

יצוין, כי על פי מסמכי מדיניות התגמולדירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות, לעניין נושאי משרה, ולהוראה A301 ויוודא שהסכמי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על פי המדיניות והנהלים באופן הולם. בכלל זה, יוודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק. בנוסף, ועדת התגמול תוודא, אחת לשנה, ביצוע בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו אשר תיבחן, בין היתר, עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון.

2 הגופים המפקחים על התגמול בבנק

2.1 למועד אישור דוח זה, ועדת הביקורת המשמשת גם כוועדת התגמול של הדירקטוריון הנה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק ותפקידיה לעניין זה הן כמוגדר וכמפורט בחוק החברות, בהוראה A301, ובמסמכי מדיניות התגמול. הרכב ועדת הביקורת של הבנק המשמשת כאמור גם כוועדת תגמול כולל את חברי הדירקטוריון הבאים: י. אורבך (יו"ר) (דח"צ), ר. ארד (דח"צ), י.טננבאום (דח"צ), א.

שנצר (דירקטור) ((מטעמי נוחות, ועדת ביקורת בתפקידה כוועדת תגמול תקרא להלן: "ועדת תגמול"). ועדת התגמול והדירקטוריון הסתייעו בייעוץ משפטי של משרד עורכי הדין יהודה רווה ושות' אשר סייעו בסקירת ההוראות הרלוונטיות מהוראות הפיקוח על הבנקים, וחוק החברות ובגיבוש מסמכי מדיניות התגמול הקיימים.

מדיניות התגמול לנושאי משרה חלה גם על הדירקטורים בבנק (למועד אישור דוח זה, מכהנים בבנק תשעה דירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון) ונושאי משרה אחרים שאינם דירקטורים (למועד אישור דוח זה, מכהנים אחד עשר נושאי משרה בבנק שאינם דירקטורים, לרבות המנכ"ל).

2.2 מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה, למועד אישור דוח זה, גם על שתי עובדות מרכזיות שאינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, כמפורט מטה. נושאי המשרה הבכירה בבנק, כהגדרת המונח בהוראה A301, כוללים את בעלי התפקידים המנויים במונח זה בהוראה הנ"ל; למועד דוח זה, כל בעלי התפקידים המנויים בהגדרה זו הנם גם נושאי משרה על פי חוק החברות ולכן חלה עליהם מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה, למעט בעלות התפקידים הבאים שהנן נושאות משרה בכירה כהגדרת המונח בהוראה A301 אך אינן נושאות משרה לפי חוק החברות, כדלקמן: (א) קצינת הציות ואחראית מניעת איסור הלבנת הון (ב) מנהלת מחלקת משאבי אנוש.

למעט נושאות המשרה הבכירה כהגדרת המונח בהוראה A301 כאמור לעיל שכאמור, אינן נושאות משרה בהתאם לחוק החברות, לא סווגו בבנק עובדים נוספים כעובדים מרכזיים; זאת בהתאם להוראות נב"ת A301.

כמו כן, ובהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ולאחר שנבחנה פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק או קבוצות של עובדים הכפופות לאותם הסדרי תגמולים ואשר עשויות, במצטבר, לחשוף את הבנק לסיכון מהותי, אפילו אם כל אחד מהעובדים בנפרד לא יחשוף את הבנק לסיכון מהותי. בשנת 2015, ובהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדון הנושא שוב בוועדה לניהול סיכונים ולאחר שהוועדה בחנה את פעילותם של בעלי תפקידים שונים בבנק, חזרה ואישרה הוועדה את החלטת הדירקטוריון משנת 2014 דלעיל, ולפיה לא נמצאו בעלי תפקידים אשר לפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.

תכנון ומבנה תהליכי

3 התגמול

3.1 מאפייני ויעדי מסמכי מדיניות התגמול:

(א) מטרת מסמכי מדיניות התגמול הינה, בין היתר, לקבוע כללים לאופן תגמול נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי המשרה בבנק המותאמים לתוכניות האסטרטגיות של הבנק, תכניות העבודה של הבנק, עמידה ביעדים הפיננסיים האסטרטגיים של הבנק הנקבעים מעת לעת בדיוני האסטרטגיה של הבנק, רווחיות הבנק ותנאי השוק בראייה ארוכת טווח וזאת תוך התחשבות ואיזון ראויים בין הרצון ליצור תמריצים ראויים להשגת יעדי הבנק בטווח הקצר והארוך והגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו. מסמכי מדיניות התגמול נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותן, ובפערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

(ב) רכיבי התגמול המפורטים במסמכי מדיניות התגמול כוללים:

* **תגמול קבוע** - רכיב זה נועד לתגמל את נושאי המשרה, העובדים והעובדים המרכזיים עבור הזמן המושקע על ידם בביצוע תפקידם ולשמרם לאור כישוריהם, הידע והמומחיות שלהם, התואמים את צרכי הבנק וכן לאפשר גיוס כוח אדם איכותי לבנק; רמת השכר תקבע, על ידי האורגנים המוסמכים בבנק, תוך התחשבות בהשכלה, כישורים, מומחיות, ניסיון מקצועי הישגים, תפקיד, תחומי אחריות והסכמי שכר קודמים שנחתמו והיחס בין תנאי כהונה אלה לתנאי כהונה והעסקה של שאר עובדי הבנק.

  רכיבי התגמול הקבוע כוללים: פרמטרים לקביעת המשכורת החודשית של עובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה וכן קביעת תקרת המשכורת החודשית של היו"ר (בהתאם להיקף המשרה) והמנכ"ל; פירוט התנאים הנלווים; תשלום שנתי קבוע למנכ"ל ולחברי הנהלה על פי החלטת ועדת התגמול והדירקטוריון אשר יהיו רשאים להעניק תשלום בגובה של עד משכורת חודשית אחת, לאחר תקופת כהונה של 4 שנות עבודה לפחות כמנכ"ל ו/או כחבר הנהלה בבנק; מענק חתימה במקרים מיוחדים, המצדיקים זאת, לנושא משרה חדש בבנק המוגבל לשנת העבודה הראשונה בגובה של עד שתי משכורות חודשיות.

* **תגמול משתנה** - התגמול המשתנה נועד בין היתר לעודד ולהגביר את המוטיבציה של העובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה לפעול למען השגת מטרות הבנק ויעדיו, בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת זהות אינטרסים בינם לבין הבנק ובעלי מניותיו ותוך עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. התגמול המשתנה מורכב ממענק שנתי משתנה ומהענקת מענקים מיוחדים. ככלל, המענק השנתי המשתנה יתבסס על סל מדדים המורכב מעמידה ביעדים האישיים, ביצועי היחידה בבנק עליו נמנה נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו וכמפורט בסעיף 5.3 להלן. במדיניות התגמול לנושאי משרה נקבעה תקרת מענק שנתי משתנה לכל אחד מהבאים: למנכ"ל, לחברי הנהלה שאינם נמנים על פונקציית בקרה ודיווח, חברי הנהלה הנמנים על פונקציית בקרה ודיווח, ולנושאי המשרה שאינם חברי הנהלה.

* **תשלומים בגין סיום העסקה** - במקרה של פיטורים של נושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה הם יהיו זכאים לשיעור של 100% פיצויי פיטורים, אלא אם כן, הסכם ההעסקה של נושא

המשרה או העובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה כוללים הוראה לפיה חל סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג- 1963 ובמקרה זה תחול הוראה זו. תקופת הודעה מוקדמת - על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה: יו"ר- עד 3 חודשים, מנכ"ל- עד 6 חודשים, נושא משרה - עד 3 חודשים; מענק הסתגלות בתנאים הקבועים במסמכי המדיניות: יו"ר- עד 3 משכורות חודשיות, מנכ"ל- עד 6 משכורות חודשיות, נושא משרה עד 3 משכורות חודשיות.

* בהתאם להוראה A301 תגמולים בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום ההעסקה ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה ויהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד העזיבה על פני תקופה מינימאלית שלא תפחת מ- 3 שנים. על פי מדיניות התגמול לנושאי משרה נקבע כי מענק הסתגלות עד לגובה של 3 משכורות חודשיות יסווג כתגמול קבוע.
* במסמכי מדיניות התגמול נקבעה האפשרות, מטעמים מיוחדים, להפחית את התגמול המשתנה עפ"י שיקול דעת הדירקטוריון לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול.
* במסמכי מדיניות התגמול נקבעה התניה שלפיה עובד ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

3.2 הבנק מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים, באופן הבא: בהתייחס לנושאי משרה הנמנים על פונקציית הבקרה והדיווח, הכוללים, בין היתר, נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות, נקבע כי היחס בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע יטה יותר לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל מי שאינם נמנים על פונקציית הבקרה והדיווח.

3.3 בשנת הדיווח לא בוצעו שינויים במסמכי מדיניות התגמול.

4 תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

4.1 הסיכונים העיקריים אותם הבנק מביא בחשבון בעת יישום מדדי תגמול (remuneration measures) הנם אלה הקבועים במסמך "התיאבון לסיכון" של הבנק הכוללים סיכוני אשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכוני ציות והלבנת הון.

4.2 במטרה ליצור מבנה תמריצים מאוזן ולמנוע נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון נקבעו, במסמכי מדיניות התגמול, מספר דרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, כמפורט להלן:

(א) נקבעה תקרת תקציב למענק השנתי לכל אחד מנושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה באופן אישי; כמו כן, נקבעה תקרה לכלל נושאי המשרה ותקרה לכלל העובדים (שאינם עובדי נוסטרו) והעובדים המרכזיים.

(ב) בהתאם להוראה A301 נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה ולעובד מרכזי שאינו נושא משרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה.

(ג) בהתאם למסמכי מדיניות התגמול, עמידה ביעדים האישיים שיקבעו לנושאי המשרה יכללו בין היתר בחינה של עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון, עמידה במדדי סיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות ועמידה במדד סיכון להלבנת הון וסיכונים תפעוליים.

כמו כן, דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול, את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות לעניין נושאי משרה וכן הוראה A301 ויוודא שהסכמי

התגמול ומנגנון התגמול מיושמים על פי מסמכי המדיניות והנהלים באופן הולם. כמו כן, יוודא הדירקטוריון שהתגמולים בפועל על פי מסמכי מדיניות התגמול , מדדי הסיכון ותוצאות מדדי הסיכון עקביים עם המנגנון המתוכנן, ויבצע בהם התאמות על פי הצורך. בכלל זה, יוודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול אינם מעודדים חריגה ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק.

4.3 הדרכים בהן מובאים הסיכונים בחשבון בעת קביעת התגמול המשתנה הן מעצם קביעת התקרות השונות לגובה התגמול המקסימאלי; כמו כן, מובאים הסיכונים בחשבון בדרך של הפחתת התגמול במקרים של אי עמידה במדדי הסיכון.

5 הקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול:

5.1 מדדי הביצוע העיקריים עבור הבנק ומדדי הביצוע האישיים הנם, כדלקמן:

(א) תשלום המענק השנתי המשתנה מותנה בעמידה בשני תנאי סף מצטברים:

- עמידה בשיעורי תשואה כדלקמן: שנת 2017- 7.8%; שנת 2018- 8.25%; שנת 2019- 8.25% (להלן: "שיעור תשואה מינימאלי").
- עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

שיעור תשואה" משמעו - רווח כולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון עצמי ממוצע כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים- הוראות הדיווח לציבור, הוראה מס' 620. בחישוב שיעור תשואה ינוטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/ הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון. למען הסר ספק, הרווח הכולל יהיה לאחר קיזוז של הוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, לנושאי המשרה ולעובדים ולרבות לעובדים המרכזיים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין האופציות לנושאי משרה (ולכל גורם אחר, אם וככל שקיימים או שיהיו), כפי שאלו רשומים או יירשמו בספרי הבנק. נטרול רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים, רווחי/הפסדי ההון ינוטרלו בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון.

ככלל, המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יתבסס על הענקת תגמול של עד שלוש משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של הביצועים הבאים: ביצועי נושא המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו נושא המשרה משתייך וביצועי הבנק בכללותו. בנוסף, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לנושאי המשרה מענק משתנה נוסף מעבר ל-3 המשכורות החודשיות האמורות עד לתקרת המענק השנתי שנקבע לנושא המשרה, על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק כאשר במדדים אלו יכללו יעדים שונים.

5.2 הדרך בה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של הבנק בכללותו הנה על ידי קביעת תנאי הסף לתשלום המענק המשתנה וגובהו המקסימאלי של המענק שניתן להעניק; גובה התגמול האישי נקבע על פי עמידה ביעדים אישיים שנקבעו מראש ויעדים מדידים.

5.3 התגמול המשתנה שיוענק לנושאי המשרה (למעט יו"ר) הינו בהלימה לעמידתם ביעדים שנקבעו להם הקשורים לביצועי התאגיד ולביצועיו האישים של נושא המשרה, כדלקמן:

(א) מנכ"ל:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי המנכ"ל וביצועי הבנק בכללותו.
- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל-3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסים.

(ב) נושאי משרה:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי נושאי המשרה, ביצוע היחידה בבנק שאליו משתייך נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו.
- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק לנושא המשרה מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסים.

5.4 מדיניות התגמול לנושאי משרה כוללת אפשרות להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט מנכ"ל ויו"ר) בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל כאמור לעיל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.

5.5 מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מאפשרת להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים באופן הבא (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים):

מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000ש"ח בתנאים הבאים:

(א) עד 40% מסכום הבונוס יחולק לאורך שנת המענק על פי יעדים שיקבעו על ידי המנכ"ל במטרה להניע את העובדים להצטיינות, בכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

(ב) יתרת סכום בונוס המצטיינים תחולק אך ורק במקרה בו לא חולק תגמול שנתי משתנה מאחר והבנק לא עמד בתנאי הסף בכפוף לתנאים הבאים: שיעור תשואה שנתי באותה שנת מענק לא פחת משיעור תשואה של 6%; עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון; חלוקת יתרת סכום המענק תחולק לעד 20% מהעובדים והעובדים המרכזיים שאינם עובדי דילרים ו/או עובדי נוסטרו; המענק יחולק עד למשכורת חודשית אחת לעובד ולרבות לעובד מרכזי ולא יותר מ- 20,000 ש"ח לעובד ולרבות לעובד מרכזי.

5.6 למען הסדר הטוב יובהר כי בשנת 2018 הבנק עמד בתנאי הסף המצטברים וחולק תגמול שנתי משתנה ולפיכך יתרת סכום בונוס מצטיינים, הקבוע בסעיף 5.5(ב) לעיל לא חולק.

6 הדרכים בהן הבנק מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

6.1 במסמכי מדיניות התגמול נקבע הסדר לפריסת התגמול המשתנה, הסדר המחזק את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים ארוכי טווח, ולפיו תשלום המענק המשתנה, כולל הסדר לפיו ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 40% ממנו יידחה וייפרס על פני שנתיים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

6.2 ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה עלה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה יהיה כדלקמן: 50% מהתגמול המשתנה יידחה וייפרס על פני שלוש שנים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור

להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה לשנה הבאה (להלן: "מועד התשלום המעודכן"). במקרה בו שיעור התשואה בדוחות הכספיים המתפרסמים בסמוך לפני מועד התשלום המעודכן יהיה נמוך משיעור תשואה של 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, אותו חלק מהמענק המשתנה הנדחה יבוטל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ההסדר חל על כלל נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה. אלא אם כן, התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נשוא משרה בגין שנת המענק לא עלה על שישית (1/6) מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה באותה שנה ואז ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט שאין צורך בדחיית תשלום כלשהו בגין אותו תגמול משתנה.

6.3 עוד נקבעה במסמכי מדיניות התגמול התניה שלפיה נושא המשרה, עובד ועובד מרכזי שאינו נושא משרה, יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק (Claw back). כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת המענק המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה.

דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

7 צורות תגמול משתנה:

7.1 בהתאם להוראה A301, נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה, בכפוף למפורט להלן ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

7.2 התגמול המשתנה על פי מסמכי מדיניות התגמול כולל תגמול בדרך של תשלום מזומן בלבד ואינו כולל מניות או מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות.

7.3 מעבר לתגמול המשתנה השנתי, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסמכי מדיניות התגמול כוללים אפשרות להעניק מענקים מיוחדים כגון:

(א) מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט יו"ר ומנכ"ל) - ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה כאמור לעיל בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 150,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.

(ב) בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בונוס המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים): מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,150,000 ש"ח בתנאים כמפורט בסעיף 5.5. לעיל.

בשנת 2018 התכנסה ועדת התגמול פעם אחת ולאחר איחודה עם וועדת ביקורת בחודש ינואר 2018 התכנסה וועדת ביקורת ביושבה כוועדת תגמול 8 פעמים נוספות.

התגמול ששולם לחבריה במהלך השנה עמד על כ-21 אלפי ש"ח (כולל מע"מ).

לפירוט התגמולים לבעלי עניין ולחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ראה בפרק על ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

7.4 לאור עמידת הבנק בשנת 2018 בתנאי הסף לתשלום המענק השנתי המשתנה, כפי שאלו הוגדרו במסמכי מדיניות התגמול ופורטו בסעיף 5.1 לעיל, אישר הדירקטוריון לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול) הענקת תגמול משתנה לשנת 2018 על פי מדיניות התגמול.

תשלום המענק המשתנה לנושאי המשרה לרבות למנכ"ל כפוף לאישור האסיפה הכללית.

הפריסה והדחייה של תשלום התגמול המשתנה יהיה כקבוע במסמכי מדיניות התגמול.

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
פיצויים		
סכום ההתחייבות	**65.2**	66.3
השווי ההוגן של נכסי התוכנית	**63.4**	62.6
עודף ההתחייבות (נכס) על נכסי התוכנית	**1.8**	3.7
עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	**1.8**	3.7
הטבות אחרות		
סכום ההתחייבות	**7.0**	5.9
השווי ההוגן של נכסי התוכנית	**-**	-
עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית	**7.0**	5.9
עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	**7.0**	5.9
סה"כ		
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"	**8.8**	9.6

* כולל בעיקר הפרשות לחופשה ולמענק יובלות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה		
מחויבות בגין הטבה חזויה (עתודה לפיצויי פרישה) בתחילת השנה	**66.3**	62.1
עלות שירות	**3.3**	3.6
עלות ריבית	**1.7**	1.6
עלויות אחרות	**0.8**	1.6
הפסד אקטוארי (רווח)	**(2.5)**	3.2
הטבות ששולמו	**(4.4)**	(5.8)
מחויבות בגין הטבה חזויה (עתודה לפיצויי פרישה) בסוף השנה	**65.2**	66.3
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה	**64.3**	64.6
ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית		
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה	**62.6**	62.3
תשואה בפועל על נכסי התכנית	**0.6**	1.9
הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי	**3.3**	3.4
הטבות ששולמו	**(3.1)**	(5.0)
שווי הוגן של נכסי התכנית (יעודה לפיצויי פרישה) בסוף השנה	**63.4**	62.6
מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף השנה	**(1.8)**	(3.7)
ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד		
סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	**1.8**	3.7
נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף השנה	**1.8**	3.7
ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס		
רווח (הפסד) אקטוארי נטו	**0.2**	(1.1)
נכס (התחייבות) נטו בגין המעבר	**-**	(1.3)
יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר	**0.2**	(2.4)
ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית		
מחויבות בגין הטבה חזויה	**65.2**	66.3
מחויבות בגין הטבה מצטברת	**64.3**	64.6
שווי הוגן של נכסי התכנית	**(63.4)**	(62.6)

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. הוצאה לתקופה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד			
עלות שירות	**3.3**	3.6	3.5
עלות ריבית	**1.7**	1.6	1.8
עלויות אחרות	**0.8**	1.6	-
תשואה חזויה על נכסי תכנית	**(1.0)**	(1.7)	(0.7)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:			
הפסד (רווח) אקטוארי נטו	**0.2**	(0.3)	(0.3)
התחייבות (נכס) נטו בגין מעבר[1]	**-**	-	-
סה"כ הפחתות של סכומים שלא הוכרו	**0.2**	(0.3)	(0.3)
סך עלות ההטבה, נטו	**5.0**	**4.8**	**4.3**

(1) הפחתה של רווחים אקטוארים הנובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון ורווחים או הפסדים אקטוארים שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון, כל אלה כפי שהוגדרו ביום 1 בינואר 2013 (מועד יישום לראשונה של כללי חשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זכויות עובדים) ואשר נכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס			
הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה	**(1.1)**	2.9	(0.3)
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי	**(0.2)**	0.3	0.3
הפחתה של התחייבות (נכס) נטו בגין המעבר	**(1.3)**	-	-
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר	**(2.6)**	**3.2**	**-**
סך עלות ההטבה נטו	**5.0**	**4.8**	**4.3**
סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר	**2.4**	**8.0**	**4.3**

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2019 לפני השפעת המס	
הפסד (רווח) אקטוארי נטו	0.2
נכס (התחייבות) נטו בגין המעבר	-
סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר	**0.2**

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה		
שיעור היוון	3.4%	2.6%
שיעור עליית המדד	1.6%	1.5%
שיעור עזיבה	9.0%	9.0%
שיעור גידול ריאלי בתגמול	1.0%	1.0%
2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה		
שיעור היוון	**1.6%**	1.5%
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התוכנית	**3.4%**	2.6%
שיעור גידול ריאלי בתגמול	**1.0%**	1.0%

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס *

	תוכנית פרישה			
	גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת	
	ליום 31 בדצמבר			
	2018	2017	2018	2017
שיעור היוון	**(22.9)**	(14.6)	**32.8**	22.4
שיעור עזיבה	**0.1**	0.1	**(0.1)**	(0.1)
שיעור גידול בתגמול	**34.5**	23.6	**(23.8)**	(15.3)

* ניתוח הרגישות ניתן רק בגין הנחות שיש להן השפעה מהותית על המחויבות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי הוגן של נכסי תכנית

	ליום 31 בדצמבר							
	2018				2017			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
סוג נכס								
מזומנים ופקדונות בבנקים	0.5	-	-	0.5	0.4	-	-	0.4
מניות	21.9	-	-	21.9	20.1	-	-	20.1
אגרות חוב:								
ממשלתיות	8.2	-	-	8.2	8.9	-	-	8.9
קונצרניות	5.3	4.7	13.8	23.8	5.7	5.2	13.5	24.4
סך הכל אגרות חוב	**13.5**	**4.7**	**13.8**	**32.0**	**14.6**	**5.2**	**13.5**	**33.3**
אחר	0.3	0.5	8.1	8.9	0.4	0.3	7.9	8.6
סך הכל	**36.2**	**5.2**	**21.9**	**63.3**	**35.5**	**5.5**	**21.4**	**62.4**

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוג נכסים ויעד הקצאה לשנת 2019

	יעד הקצאה	% מנכסי התכנית	
	2019	ליום 31 בדצמבר	
	%	2018	2017
מזומנים ופקדונות בבנקים	0%-3%	1%	1%
מניות	29%-41%	34%	32%
אגרות חוב:			
ממשלתיות	0%-25%	13%	14%
קונצרניות	18%-54%	38%	39%
סך הכל אגרות חוב		**51%**	**53%**
אחר	2%-26%	14%	14%
סך הכל		**100%**	**100%**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

	התנועה בשנת 2018		
	תשואה בפועל על נכסי התכנית		
	יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה
סוג נכס			
קונצרניות	13.5	0.3	13.8
אחר	7.9	0.2	8.1
סך הכל	**21.4**	**0.5**	**21.9**

	התנועה בשנת 2017		
	תשואה בפועל על נכסי התכנית		
	יתרת פתיחה	רווחים, רכישות, מכירות וסילוקים, נטו	יתרת סגירה
קונצרניות	13.1	0.4	13.5
אחר	8.0	(0.1)	7.9
סך הכל	**21.1**	**0.3**	**21.4**

5. תזרימי מזומנים

	הפקדות בפועל		
	תחזית*	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2019	2018	2017
א. הפקדות			
הפקדות	3.4	3.3	3.4

* אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הנוכחית.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	
2019	3.8
2020	3.7
2021	3.3
2022	3.4
2023	4.2
2024-2028	20.8
2029 ואילך	50.7
סך הכל	**89.9**

ביאור 24 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

1 מנכ"ל הבנק הקודם

ע"פ תנאי העסקתו של המנכ"ל הקודם, מר אוריאל פז, אשר סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 31 באוקטובר 2015. מר פז היה זכאי לאופציות משני סוגים - יחידות מסוג A ויחידות מסוג B. כמות יחידות האופציות מסוג A תשתנה בהתאם לתשואת מניית הבנק.

במקרה של ניתוק יחסי עובד-מעביד בין הבנק מר אוריאל פז, יהיו האופציות שהבשילו ניתנות למימוש תוך 180 יום ממועד ניתוק יחסי עובד-מעביד, שאם לא כן יפקעו.

מר פז סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 31 באוקטובר, 2015, ולא מימש את האופציות שהבשילו בתוך התקופה הנ"ל, ובהתאם לכך, כל האופציות שהוקצו פקעו ביום 30 באפריל 2016.

בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא נרשמו תקבולים בגין אופציות למנכ"ל הבנק הקודם. האומדן לשוויין הכלכלי של האופציות אשר חושב על ידי מעריך חיצוני תוך שימוש במודל הבינומי הוערך בכ-4.2 מיליוני ש"ח, אשר סווגו עם פקיעת האופציות במהלך שנת 2016 כפרמיה.

2 מנהלים בכירים

א. למועד דוח זה, למנהל בכיר בבנק יחידות פאנטום (מסוג A ו-B) שהוענק על פי תכנית להקצאת יחידות פאנטום שאושרה בדירקטוריון הבנק ביום 29 בנובמבר, 2011. (להלן: "המנהלים" ו"התוכנית"). יתרת היחידות שהוקצו על פי התכנית למנהלים אחרים על פי התכנית פקעו עם ניתוק יחסי עובד-מעביד עמם על פי הוראות בתכנית.

ב. היחידות הוענקו ללא תמורה. כל יחידת פאנטום מקנה את הזכות לקבל, לאחר מימושה, תמורה המשקפת את ההפרש שבין ממוצע מחיר מניית הבנק ב-30 ימי העסקים שקדמו למועד המימוש לבין תוספת המימוש. יחידות הפאנטום יהיו ניתנות למימוש למשך תקופה של 48 חודשים ממועד ההבשלה של כל מנה, כפוף להוראות תוכנית האופציות.

ג. למועד דוח זה, נותרו למנהל הבכיר כאמור לעיל 2 מנות (מתוך 4) הניתנות למימוש בהיקף לא מהותי.

ביאור 25א - הון עצמי

א. הון המניות הרשום של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 מורכב מ-100,250,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת (ליום 31 בדצמבר 2017 - דומה). ההון המונפק והנפרע ליום 31 בדצמבר 2018 - 70,517,741 מניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב (ליום 31 בדצמבר 2017 - דומה).

ב. דיבידנדים

1. מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים

ביום 27 באפריל 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"). בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיהן (נכון למועד הדוח המיידי, 10.5% יחס הון עצמי רובד 1), ניתן יהיה לחלק דיבידנד בסכום של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק (לפרטים אודות מדיניות חלוקת הדיבידנד הקודמת של הבנק ראה ביאור 25א(ב) לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016).

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.
מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.
מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון.

המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

2. חלוקת דיבידנדים

להלן פירוט אודות חלוקת הדיבידנדים בבנק בשנים 2018-2016:

שנה	במיליוני ש"ח
2018	20.2
2017	7.1
2016	13.8

ביום 16 בדצמבר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בסך 9.7 מיליוני ש"ח. הדיבידנד בסך 0.1375540 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-6 בינואר 2019, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 24 בדצמבר, 2018 (המועד הקובע).

ביאור 25ב - הון עצמי - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1 הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 והוראה 299 בדבר "מדידה והלימות ההון".

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
א. בנתוני המאוחד		
1 - הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	872.1	822.9
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים	-	-
הון רובד 2, לאחר ניכויים	365.5	407.6
סך הכל הון כולל	**1,237.6**	**1,230.5**
2 - יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	7,430.5	7,286.2
סיכוני שוק	31.2	42.8
סיכון תפעולי	876.8	768.5
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	**8,338.5**	**8,097.5**
3 - יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**10.5%**	**10.2%**
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**14.8%**	**15.2%**
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים[1]	9.9%	9.9%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים[1]	13.4%	13.4%
ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
1 - הון עצמי רובד 1		
הון עצמי	895.2	837.3
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1	-	-
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	**895.2**	**837.3**
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	-	(0.4)
מיסים נדחים לקבל	(23.1)	(14.0)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	**(23.1)**	**(14.4)**
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	**872.1**	**822.9**
2 - הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים	274.9	316.9
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	90.6	90.7
סך הון רובד 2, לפני ניכויים	**365.5**	**407.6**
ניכויים - הון רובד 2	-	-
סך הכל הון רובד 2	**365.5**	**407.6**

(1) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר, 2015 בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

ביאור 25ב - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר[1][2]	10.5%	10.1%
השפעת הוראות המעבר	-	0.1%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר השפעת הוראות המעבר בהוראה 299	**10.5%**	**10.2%**

2 יחס כיסוי הנזילות (LCR) לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)[3]

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
יחס כיסוי הנזילות	325%	243%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	100%	100%

3 יחס המינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (בנתוני המאוחד)

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר יחס כיסוי נזילות.

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
הון רובד 1	872.1	822.9
סך החשיפות	14,139.2	14,414.2
יחס המינוף	**6.2%**	**5.7%**
יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	5.0%	5.0%

(1) לתאריך המאזן לא קיימת השפעה בגין תוכנית התייעלות.
(2) לרבות השפעת כללי חשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
(3) המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
(4) מציין השפעה הנמוכה מ- 0.1 נקודות האחוז.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה[1]

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה[2]		
מטבע ישראלי צמוד למדד	**606.7**	748.9
מטבע ישראלי לא צמוד	**49.9**	46.7
סך הכל	**656.6**	795.6
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה		
הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	**2.4**	3.1
הלוואות עומדות	**1.0**	1.6
סך הכל	**3.4**	4.7

	ליום 31 בדצמבר						
	2018						2017
	עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	סך הכל	סך הכל
תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה[3]							
תזרימי חוזיים עתידיים	8.7	7.1	9.5	7.5	0.5	**33.3**	44.4
תזרימים צפויים מהוונים[4][5]	7.8	6.2	7.9	5.7	0.3	**27.9**	37.8

(1) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים עם עמלת גביה.
(2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם, בסך 14.4 מיליוני ש"ח (2017 - 27.8 מיליוני ש"ח), לא נכללו בביאור זה.
(3) כולל מגזר מטבע חוץ ומגזר שקלי הלא צמוד שאינו עולה על 10% מסך הפקדונות לפי מידת גביה.
(4) היוון בוצע לפי שיעור של 3.38% (2017 - 3.51%).
(5) הנתונים אינם לוקחים בחשבון הערכה של פירעונות מוקדמים.

ב - תביעות משפטיות

1 הבנק הינו צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שנקטו נגדו לקוחותיו, או לקוחותיו בעבר, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

2 ביום 17 בנובמבר, 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - המחלקה הכלכלית בתל אביב תובענה ובקשה לאישור התובענה כייצוגית כנגד הבנק וכנגד מספר נתבעים נוספים שכיהנו כדירקטורים בכלל, בטענה לפיה כלל בטוחה, בכובעה כמנהל תיקים, ביצעה עבור לקוחותיה עסקאות בניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, וזאת תוך העדפה של האינטרסים שלה ושל חברות שונות בקבוצת אי.די.בי על פני האינטרסים של לקוחותיה. לטענת התובע, הפרה כלל בטוחה את הוראות הדין, לרבות הוראות חוק העיסוק בייעוץ השקעות, שעניינן חובת האמונים של כלל בטוחה כלפי לקוחותיה, חובתה ליידע את לקוחותיה על ניגוד עניינים הקיים לה בביצוע פעולות כאמור ומבלי לקבל את הסכמתם מראש עובר לביצועה של כל עיסקה שיש בה משום ניגוד עניינים, וכן איסור על העדפת נכסים פיננסיים של כלל בטוחה או תאגיד הקשור אליה.לטענת התובע הוא היה קשור בהסכם לניהול השקעות עם כלל בטוחה, אשר רכשה לתיקו ניירות ערך של חברות מקבוצת אי.די.בי, ובפעולותיה גרמה לו כלל בטוחה הפסדים משמעותיים. סכום התביעה האישית מוערך בכ- 19,000 ש"ח. המבקש ציין כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה הקבוצתית. ביום 30 ביוני, 2015 הגישה כלל פיננסים, בשם הבנק, את תגובת הבנק לבקשה. בינואר 2016 הוגשה תשובת המבקש לתגובת המשיבים.

ביום 8 בינואר, 2017 ניתנה החלטה בבקשת האישור (להלן:"ההחלטה") המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית כנגד כלל בטוחה, ודוחה את הבקשה בנוגע לדירקטורים. חברי הקבוצה כפי שנקבעו בהחלטה הינם "כל מי שקיבל שירותי ניהול השקעות מחברת כלל פיננסים בטוחה ("בטוחה") ובמסגרת ניהול התיקים רכשה עבורו בטוחה (או מי מטעמה) ניירות ערך, בלי שהתקבל אישורו מראש ביחס לכל עסקה כאמור, וכתוצאה מהרכישה כאמור נגרם לו נזק. כן נקבע בהחלטה כי הקבוצה תכלול את מי שבוצעו בחשבונו רכישות של ניירות ערך כאמור בתקופה של עד 7 שנים טרם הגשת בקשת האישור ועד המועד בו הושלמה עסקת המיזוג של כלל בטוחה לבנק ירושלים. ביום 28 במאי, 2017 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. ביום 17 בדצמבר, 2017 הוגש כתב תשובה מטעם המבקש. במהלך 2018 ניהלו הצדדים הליכים מקדמיים בתיק.

ביום 6 באוגוסט, 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסיים בע"מ, אשר החזיקה ב- 100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין תביעה זו, ככל שתהיינה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסיים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שאירעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ובכללם תשלום על פי פסק דין שינתן בתביעה זו, ככל שינתן, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליון ש"ח. ביום 21 בדצמבר, 2014 הודיעו כלל פיננסיים בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ לבנק ירושלים כי כלל פיננסיים בע"מ המחתה את התחייבויותיה וזכויותיה עפ"י סעיף 10 להסכם הרכישה לכלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. לפיכך, כיום חלה התחייבותה לשיפוי של כלל פיננסיים בע"מ על כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ. להערכת הנהלת הבנק, המתבססת על הערכת יועציו המשפטיים באשר לסיכויי התביעה, ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים בניכוי השיפוי הינה נאותה.

3 ביום 6 באוגוסט, 2017 הוגשה והתקבלה בבנק בקשה, שהוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה ביטול הטבות בעמלות עו"ש הנגבות מלקוחות, אשר לפי הנטען זכאים להטבות אלו ללא הגבלה בזמן. לפי הנטען, לקוחות אלו הוטעו, לכאורה, על ידי הבנק במסגרת פרסומים שהופצו על ידו. בין היתר ביקשו התובעים כי בית המשפט יחייב את הבנק לשלם לקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג פיצוי בסך כולל 9.2 מיליוני ש"ח או כל סכום אחר אותו ימצא בית המשפט הנכבד לנכון לפסוק בנסיבות העניין, וכן ייתן צו המחייב את הבנק ליתן לתובעים וליתר חברי הקבוצה פטור מעמלות העו"ש עד למועד סגירת החשבון על ידם.
בירור התביעה הועבר לגישור. ביום 19 ביולי, 2018, נחתם הסכם פשרה שהועבר לאישורו של המגשר, לפיו התחייב הבנק להשיב ללקוחותיו עמלות שנגבו מחשבונם לתקופה ובאופן כפי שסוכם בין הצדדים. ההסכם אושר ע"י המגשר והועבר לאישור בית המשפט. הבנק ביצע בספריו הפרשות בהתאם לסכומים שישולמו ללקוחות על פי הסכם הפשרה.

4 ביום 9 בנובמבר, 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, בטענה לפיה במסגרת אירוע פריצה שאירע במהלך חודש ינואר 2016 לאתר "מסחר בבורסה - ירושלים ברוקראז" פורסם מידע רגיש בנוגע ללקוחות הבנק. לטענת המבקש, התנהלות הבנק בהקשר זה מהווה הפרה של חוק הגנת הפרטיות, הוראות הפיקוח על הבנקים וכן רשלנות. על בסיס עילות תביעה אלו, הגיש המבקש כנגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית על סך 3 מיליוני ש"ח (כאשר מדובר באומדן הכפוף לשינויים). ביום 24 במאי, 2018, הגיש הבנק את תשובתו לבקשה. ביום 22 ביולי, 2018 ניתן פס"ד המאשר את בקשת המבקש להסתלקות מהתביעה. בכך הגיעה התביעה לסיומה.

5 ביום 20 בספטמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק, בטענה שהבנק אינו פועל בהתאם לכללי הגילוי החלים על עמלות הבנק בכל הנוגע להפרשי השער אותם הוא גובה מלקוחותיו. מנימוק זה, מבוקש לתת צו שיחייב את הבנק לגלות את הפרשי השער ללקוחותיו וכן להשיב ללקוחות את הפרשי השער שנגבו מהם ב-7 השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה ואשר מוערכות ע"י המבקשת ב-77 מלש"ח. תביעה באותה עילה אשר הוגשה כנגד הבנק לפני 3 שנים נמחקה מכיוון שהמבקשת לא הפקידה ערובה אותה חוייבה להפקיד ע"י בית המשפט. וכן, בתביעה באותה עילה כנגד בנקים אחרים נדחתה ע"י בית המשפט המחוזי וכעת נדון בבית המשפט העליון ערעור על פסק הדין שדחה את הבקשה. ביום 10 באוקטובר 2018 הגישה המבקשה בקשה לעכב את הדיון בבקשה שהגישה בתיק זה עד לאחר סיום הדיון בערעור בבית המשפט העליון. לאור השלב המקדמי בו נמצאת הבקשה עדיין לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה והתביעה הייצוגית.

6 ביום 2 בספטמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק ובנקים נוספים, בטענה שמכשירי הבנקאות האוטומטיים של הבנק אינם מונגשים לליקויי ראיה כנדרש על פי דין. מנימוק זה מבוקש כי ינתן צו עשה המחייב את הבנקים להנגיש את מכשירי הבנקאות האוטומטיים שלהם כנדרש, וכן מבוקש לחייב את הבנקים לשלם פיצוי לליקויי הראיה בסך כולל של 10 מלש"ח. לאור השלב המקדמי בו נמצאת הבקשה עדיין לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה והתביעה הייצוגית.

7 סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Passible Reasonably) הסתכם ליום 31 בדצמבר 2018 בכ- 4 מליוני ש"ח.

8 נכון ליום 31 בדצמבר, 2018, לבנק אין חשיפה מהותית בגין תביעות שהוגשו נגדו אשר ההסתברות להתממשותן אינה קלושה למעט כמפורט בסעיפים 2, 3 ו-7 לביאור זה.

ג - התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש ינואר, 2012 אושרה באסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבנות שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות. מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המירבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק. ביום 9 לאוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עדכון כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה בבנק הנ"ל.

   ביום 30 לאוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים.

2. במסגרת הקמת החברה, "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה של הבנק (להלן: "מימון והנפקות") התחייב הבנק לשפות את מימון והנפקות בגין כל התחייבויותיה, זאת בכדי לעמוד בדרישות הוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון מזערי (סעיף 4 להוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין).

   במסגרת הנפקות לציבור של תעודות התחייבות על ידי מימון והנפקות, התחייב הבנק כלפי מימון והנפקות והנאמן לאותן הנפקות לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות אשר הונפקו על ידה ושיוחזקו על ידי הציבור. למועד הדוח, יתרת התחייבות הבנק הינה ל- 72 מיליון ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה ח'), 569 מיליון ש"ח ע.נ. (סדרה ט'), 67

מיליון ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה י"ד), 131 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים (סדרה 10), 128 מיליון ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 11), 106 מיליון ש"ח ע.נ. כתבי התחייבויות נדחים (סדרה 12) ו- 403 מיליון ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה י"ג) שהונפקו על ידי מימון והנפקות. התחייבות הבנק הנ"ל אינה ניתנת לביטול או לשינוי מאחר שתלויות בהן זכויות בעלי תעודות הפיקדון.

3. ביום 6 באוגוסט, 2013 רכש בנק ירושלים את מלוא מניות כלל בטוחה מחברת כלל פיננסיים בע"מ, אשר החזיקה ב- 100% ממניות כלל בטוחה. לפיכך, בהתאם להסכם הרכישה, אחראי הבנק גם להתחייבויות וחובות כלל בטוחה בגין פעילות העבר שלה, ככל שתהיינה, ובכלל זה בגין תביעות קיימות כנגד כלל בטוחה אשר הוערכו לצורכי ייחוס עלויות הרכישה בסך כולל של 5 מליוני ש"ח (מהוון ליום הרכישה - 4.6 מיליוני ש"ח). זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסיים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שארעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 2.5 מיליוני ש"ח (מהוון ליום הרכישה 2.3 מיליוני ש"ח).

בנוסף אחראי הבנק כתוצאה מעיסקת הרכישה גם בגין התחייבויות לשיפוי של גופים שונים אשר רכשו פעילויות שונות מכלל בטוחה לפני מועד המכירה. זאת, בכפוף להתחייבות כלל פיננסיים לשפות את הבנק בגין נזקים הנובעים מאירועים שארעו בכלל בטוחה לפני מועד המכירה, ככל שהסך הכולל של נזקים אלו יעלה על 30 אלפי ש"ח.

ד - התקשרויות

הבנק וחברה מאוחדת התקשרו בחוזי שכירות ארוכי טווח הכוללים אופציה להארכה. דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות בגין התקשרויות כאמור, הינם כדלהלן:

	31 בדצמבר	
	2018	2017
שנה ראשונה	**18.1**	17.7
שנה שניה	**16.2**	17.7
שנה שלישית	**12.9**	15.3
שנה רביעית	**12.4**	12.0
שנה חמישית ואילך	**101.0**	105.6
סה"כ חוזי שכירות לזמן ארוך	**160.6**	168.3

ביאור 26א - ערבויות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי:

במהלך העסקים הרגיל, מעניק הבנק ללקוחותיו מגוון של ערבויות ושיפויים על מנת לשפר את יציבות האשראי שלהם ולאפשר להם לבצע מגוון רחב של פעילויות עסקיות.

חוזי הערבות כוללים דרישה מותנית, שהתאגיד הבנקאי הערב ישלם לצד הנערב (הצד המשופה), תשלומים על בסיס: (א) שינויים בנכס הבסיס, התחייבות או נייר ערך הוני של הצד המובטח; או (ב) כשל של צד ג' בביצוע הסכם מחייב. הסדרי ערבות עיקריים שהוענקו על ידי התאגיד הבנקאי כערב, כוללים ערבויות ביצוע, ערבויות לרוכשי דירות וערבויות פיננסיות אחרות. בתחילת הערבות, מועד ההכרה לראשונה, התאגיד הבנקאי הערב מכיר בהתחייבות בגין הערבות הנמדדת לראשונה בהתאם לשוויה ההוגן של הערבות

ב. מידע יתרת בערבויות לפי תקופת פקיעה חוזית:

קביעת הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים שהתאגיד הבנקאי עשוי להידרש לשלם במסגרת הערבויות, מבוססת על הסכום הנקוב של הערבויות ללא התחשבות בגביות אפשריות כתוצאה מהוראות תנאי חזרה (Recourse) או מבטחונות מוחזקים או משועבדים.

להלן פרטים בדבר הערך בספרים וסכום החשיפה המקסימלית להפסד בגין ערבויות ושיפויים שניתנו על ידי הבנק:

	ליום 31 בדצמבר 2018					
	פקיעה שנה או פחות	פקיעה לאחר שנה ועד 3 שנים	פקיעה לאחר שלוש עד חמש שנים	פקיעה לאחר 5 שנים	סך הכול	יתרת חוזים[1]
ערבויות להבטחת אשראי	107.7	3.6	-	-	111.3	111.3
ערבויות לרוכשי דירות	12.8	-	-	-	12.8	12.8
ערבויות והתחייבויות אחרות	122.8	0.7	-	0.6	124.1	124.1
סך הכל ערבויות	**243.3**	**4.3**	**-**	**0.6**	**248.2**	**248.2**

	ליום 31 בדצמבר 2017					
	פקיעה שנה או פחות	פקיעה לאחר שנה ועד 3 שנים	פקיעה לאחר שלוש עד חמש שנים	פקיעה לאחר 5 שנים	סך הכול	יתרת חוזים[1]
ערבויות להבטחת אשראי	94.6	20.9	-	-	115.5	115.5
ערבויות לרוכשי דירות	19.1	-	-	-	19.1	19.1
ערבויות והתחייבויות אחרות	111.6	3.2	-	0.2	115.0	115.0
סך הכל ערבויות	**225.3**	**24.1**	**-**	**0.2**	**249.6**	**249.6**

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 27 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

א - על פי חוקי העזר של מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן: "מסלקת מעו"ף"), נדרש הבנק כחבר מסלקת מעו"ף להפקיד בטחונות נזילים עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון במסלקת הבורסה על שם מסלקת מעו"ף בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים (להלן: "חשבון הבטוחות"). שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בסך של 15.5 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 156.4 מיליוני ש"ח).

2. חשבון בבנק לאומי לישראל בע"מ על שם מסלקת מעו"ף בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הופקדו כספים בחשבון זה בסך 1.3 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 8.0 מיליוני ש"ח).

החשבונות המפורטים לעיל משועבדים בשעבוד צף לטובת מסלקת מעו"ף וכן משועבדים גם בשעבוד קבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ב - כחבר הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטחונות נזילים להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה. לצורך זה, שיעבד הבנק לטובת מסלקת הבורסה בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה את זכויותיו בחשבונות הבאים:

1. חשבון במסלקת הבורסה על שמה ואשר מנוהל עבור הבנק בו מופקדות איגרות חוב ממשלתיות בשווי מלוא דרישת הבטוחות מלקוחות הבנק ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכם בסך של 11.0 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 19.1 מיליוני ש"ח).

2. חשבון בבנק לאומי לישראל בע"מ ע"ש מסלקת הבורסה בו יופקדו מזומנים בשווי של לא פחות מ-25% מחלקו של הבנק בקרן הסיכונים, וכן יופקדו בחשבון זה מזומנים שישולמו כפירות של ניירות ערך שיופקדו בחשבון הבטוחות של הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הופקדו כספים בחשבון זה בסך של 3.4 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 7.0 מיליוני ש"ח).

ג - לצורך הבטחת אשראי שנתן או יתן בנק ישראל לבנק במסגרת פעילות הבנק במערכת זה"ב (RTGS), שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל, על פי הסכם עמו מיום 24 בינואר 2011, אגרות חוב בהן מחזיק הבנק ואשר הופקדו או יופקדו בחשבון יעודי המתנהל בבורסה לני"ע על שם בנק ישראל. השעבוד הינו ללא הגבלה בסכום. ליום 31 בדצמבר 2018 לא שועבדו בטוחות (ליום 31 בדצמבר 2017 - 0 מיליוני ש"ח).

ד - במסגרת הסכם מיום 21 בנובמבר 2016 למכירת תיק הלוואות לאיילון חברה לביטוח בע"מ ואיילון פנסיה וגמל בע"מ (להלן, ביחד ולחוד: "איילון"), המחה הבנק לטובת איילון 80% מכלל זכויותיו והתחייבויותיו בתיק ההלוואות ובבטחונות להלוואות. סך ההלוואות שהומחו לאיילון על פי ההסכם עמד ביום 31 בדצמבר 2018 על סך של כ-39.7 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2017 - 82.4 מיליוני ש"ח).

הודעה בגין המחאת הזכויות נרשמה בספרי הבנק אצל רשם החברות. יצוין כי הבנק לא רשם רווח או הפסד כתוצאה מעסקה זו.

הודעה בגין המחאת הזכויות נרשמה בספרי הבנק אצל רשם החברות. יצוין כי הבנק לא שם רווח או הפסד כתוצאה מעסקה זו.

ה - שיעבוד לטובת איילון חברה לביטוח בע"מ להבטחת התחייבויותיה של מעוז דניאל חברה קבלנית לבניה בע"מ במסגרת הסכם שנחתם ביום 29 במאי, 2017. עם זאת, המקור להתחייבות נפרע. טרם נמחק השיעבוד ברשם החברות.

ו - שיעבוד של חייבים במסגרת מכירת תיק אשראי מיום 1 בפברואר 2018 לכלל חברה לביטוח בע"מ, כלל פנסיה וגמל בע"מ ועתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ.

ז - שיעבוד חייבים במסגרת הסכם מיום 31 באוקטובר, 2018, למכירת תיק אשראי צרכני למיטב דש גמל ופנסיה בע"מ.

ביאור 27 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

פירוט ניירות ערך אשר שועבדו לטובת מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה כמפורט לעיל (במיליוני ש"ח)

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
ניירות ערך זמינים למכירה	**26.5**	59.1
ניירות ערך למסחר	-	116.5
סה"כ	**26.5**	175.6

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

א. יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

פעילות הבנק כמתווך פיננסי חושפת אותו למגוון סיכונים ובכלל זה סיכוני שוק. סיכוני שוק כוללים בין היתר סיכוני בסיס, סיכוני ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין וסיכונים בקצב האינפלציה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני שוק, כאמור לעיל, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכוני שוק. פעילות הבנק במכשירים פיננסים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap), וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Future, Forward). הבנק אינו מבצע עסקאות באופציות לחשבונו (נוסטרו) למעט לצרכי גידור.

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווים ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	חוזי ריבית		חוזי	חוזים בגין	
	שקל - מדד	אחר	מטבע חוץ	מניות	סך הכל
א. נגזרים ALM[1][2]					
חוזי Forward	-	-	92.5	-	92.5
Swaps	420.0	-	-	-	420.0
סה"כ	**420.0**	**-**	**92.5**	**-**	**512.5**
ב. נגזרים אחרים[1]					
חוזי Futures	-	134.4	-	-	134.4
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	-	123.5	239.6	363.1
אופציות שנקנו	-	-	123.5	239.6	363.1
חוזי אופציה שנסחרים אחרים					
אופציות שנכתבו	-	-	-	95.1	95.1
אופציות שנקנו	-	-	-	95.1	95.1
*Swaps	-	70.8	-	-	70.8
סה"כ	**-**	**205.2**	**247.0**	**669.4**	**1,121.6**
*מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	**-**	**70.8**	**-**	**-**	**70.8**
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב	-	75.7	-	-	75.7
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	-	-	11.7	-	11.7
סך כל הסכום הנקוב	**420.0**	**280.9**	**351.2**	**669.4**	**1,721.5**
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים ALM[1][2]					
שווי הוגן ברוטו חיובי	0.8	-		-	0.8
שווי הוגן ברוטו שלילי	1.8	-	4.7	-	6.5
ב. נגזרים אחרים[1]					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	1.1	6.6	7.7
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	0.4	1.3	6.6	8.3
ג. נגזרים אשראי					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	0.4	-	-	0.4
סך כל שווי הוגן ברוטו חיובי (בנכסים)	**0.8**	**-**	**1.1**	**6.6**	**8.5**
סך כל שווי הוגן ברוטו שלילי (בהתחייבויות)	**1.8**	**0.8**	**6.0**	**6.6**	**15.2**

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) כלל היתרה כפופה להסדרי התחשבנות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	חוזי ריבית		חוזי	חוזים בגין	
	שקל - מדד	אחר	מטבע חוץ	מניות	סך הכל
א. נגזרים ALM[1][2]					
חוזי Forward	-	-	172.8	-	172.8
Swaps	280.0	-	-	-	280.0
סה"כ	**280.0**	**-**	**172.8**	**-**	**452.8**
ב. נגזרים אחרים[1]					
חוזי Futures	-	141.7	-	-	141.7
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	-	64.8	4,581.7	4,646.5
אופציות שנקנו	-	-	64.8	4,581.7	4,646.5
חוזי אופציה שנסחרים אחרים					
אופציות שנכתבו	-	-	-	2,213.2	2,213.2
אופציות שנקנו	-	-	-	2,213.2	2,213.2
*Swaps	-	254.5	-	-	254.5
סה"כ	**-**	**396.2**	**129.6**	**13,589.8**	**14,115.6**
*מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	**-**	**254.5**	**-**	**-**	**254.5**
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב	-	86.8	-	-	86.8
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט	-	-	113.9	-	113.9
סך כל הסכום הנקוב	**280.0**	**483.0**	**416.3**	**13,589.8**	**14,769.1**
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים ALM[1][2]					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	1.2	-	1.2
שווי הוגן ברוטו שלילי	2.0	0.9	0.4	-	3.3
ב. נגזרים אחרים[1]					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	0.4	62.4	62.8
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	0.1	0.4	62.4	62.9
ג. נגזרים אשראי					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	1.1	-	-	1.1
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	-	-	-
סך כל שווי הוגן ברוטו חיובי (בנכסים)	**-**	**1.1**	**1.6**	**62.4**	**65.1**
סך כל שווי הוגן ברוטו שלילי (בהתחייבויות)	**2.0**	**1.0**	**0.8**	**62.4**	**66.2**

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) כלל היתרה כפופה להסדרי התחשבנות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

	31 בדצמבר 2018				
	בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	אחרים	סך הכל
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	5.1	1.1	2.3	-	8.5
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	-	(1.4)	-	-	(1.4)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	**5.1**	**(0.3)**	**2.3**	**-**	**7.1**
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים[1]	-	2.5	-	-	2.5
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	**5.1**	**2.2**	**2.3**	**-**	**9.6**
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	5.6	6.9	2.3	0.4	15.2
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
ביטחון במזומן ששועבד	-	-	-	-	-
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**5.6**	**6.9**	**2.3**	**0.4**	**15.2**

	31 בדצמבר 2017				
	בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	אחרים	סך הכל
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]	54.1	2.1	7.8	1.1	65.1
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	-	-	-	(1.1)	(1.1)
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	**54.1**	**2.1**	**7.8**	**-**	**64.0**
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים[1]	18.9	3.2	17.9	-	40.0
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	**73.0**	**5.3**	**25.7**	**-**	**104.0**
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	54.9	3.4	7.9	-	66.2
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
ביטחון במזומן ששועבד	-	0.3	-	-	0.3
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**54.9**	**3.1**	**7.9**	**-**	**65.9**

(1) ההפרש הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על החבות של הלווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם לימים 31.12.2018 ו-31.12.2017 בסך 8.5 מיליוני ש"ח ו- 64.1 מליוני ש"ח, בהתאמה, הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים

ביאור 28 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - פירוט מועדי פרעון (סכומי ערך נקוב)

	עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל
	ליום 31 בדצמבר 2018				
חוזי ריבית (שקל- מדד)	350.0	70.0	-	-	420.0
חוזי ריבית (אחר)	64.4	70.0	70.8	75.7	280.9
חוזי מטבע חוץ	144.2	207.0	-	-	351.2
חוזים בגין מניות	485.7	-	183.7	-	669.4
סך הכל	**1,044.3**	**347.0**	**254.5**	**75.7**	**1,721.5**

	ליום 31 בדצמבר 2017				
חוזי ריבית (שקל - מדד)	30.0	100.0	150.0	-	280.0
חוזי ריבית (אחר)	141.7	213.0	41.5	86.8	483.0
חוזי מטבע חוץ	384.1	32.2	-	-	416.3
חוזים בגין מניות	13,194.7	180.5	214.6	-	13,589.8
סך הכל	**13,750.5**	**525.7**	**406.1**	**86.8**	**14,769.1**

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א - הגדרות

- אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להן חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח.
- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.
- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי - יכלול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך, פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, פקדונות בממשלות ושל ממשלות, פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים, אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- נכסים בניהול - ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת הגבייה.

ב - הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו

מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).

וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפקדון).

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת ההוצאות העקיפות או ההוצאות הישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ישיר, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות הישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.

מיסים על הכנסה

המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
	פעילות בישראל							
	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים[1]	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	473.8	0.3	33.4	14.3	-	6.0	-	**527.8**
הוצאות ריבית מחיצוניים	67.2	20.7	7.6	1.6	4.8	42.2	-	**144.1**
הכנסות ריבית, נטו:								
מחיצוניים	406.6	(20.4)	25.8	12.7	(4.8)	(36.2)	-	**383.7**
בינמגזרי	(107.4)	25.3	(0.2)	(0.8)	6.7	76.4	-	**-**
סך הכנסות ריבית, נטו	299.2	4.9	25.6	11.9	1.9	40.2	-	**383.7**
סך הכנסות שאינן מריבית	65.9	4.7	25.7	10.5	1.0	66.0	-	**173.8**
סך ההכנסות	365.1	9.6	51.3	22.4	2.9	106.2	-	**557.5**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.2	0.1	0.6	(0.1)	-	(0.1)	-	**34.7**
הוצאות תפעליות ואחרות	333.4	13.0	26.4	10.3	10.6	9.9	-	**403.6**
רווח (הפסד) לפני מיסים	(2.5)	(3.5)	24.3	12.2	(7.7)	96.4	-	**119.2**
הפרשה למיסים על הרווח	(0.5)	(1.1)	7.2	3.4	(2.3)	25.3		**32.0**
רווח נקי (הפסד)	(2.0)	(2.4)	17.1	8.8	(5.4)	71.1	-	**87.2**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:								
הוצאות ישירות	165.1	5.5	10.9	4.4	8.2	6.2	-	**200.3**
הוצאות עקיפות	168.3	7.5	15.5	5.9	2.4	3.7	-	**203.3**
רווח נקי (הפסד) לפני העמסת הוצאות עקיפות	116.0	2.8	28.1	13.0	(3.7)	73.4	-	**229.6**
יתרה ממוצעת של נכסים	8,660.5	7.1	817.6	365.6	-	3,500.7	-	**13,351.5**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	8,660.5	7.1	817.6	363.2	-	-	-	**9,848.4**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	8,865.1	3.9	760.6	379.3	-	-	-	**10,008.9**
יתרת חובות פגומים	12.7	-	8.8	-	-	-	-	**21.5**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	147.6	-	1.5	-	-	-	-	**149.1**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	6,590.9	1,599.2	824.4	666.3	649.9	2,148.0	-	**12,478.7**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	6,590.9	1,599.2	824.4	663.8	649.9	-	-	**10,328.2**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	6,849.7	1,736.5	736.2	666.8	524.1	-	-	**10,513.3**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	5,825.1	22.8	930.9	673.2	15.7	666.4	-	**8,134.0**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	5,998.8	13.5	974.0	658.3	4.8	689.1	-	**8,338.5**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	2,534.4	1,007.2	354.4	656.1	19.9	380.1	-	**4,952.1**
פיצול הכנסות ריבית נטו:								
מרווח מפעילות מתן אשראי	275.5	0.1	23.6	10.8	-	-	-	310.0
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	19.4	4.8	2.0	1.1	1.9	-	-	29.2
אחר	4.3	-	-	-	-	40.2	-	44.5
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	299.2	4.9	25.6	11.9	1.9	40.2	-	**383.7**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים- מאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל, מאוחד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
	מגזר משקי בית				
	הלוואות לדיור	אחר[1]	סך הכל משקי בית	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	322.0	151.8	**473.8**	**0.3**	**474.1**
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	67.2	**67.2**	**20.7**	**87.9**
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	322.0	84.6	**406.6**	**(20.4)**	**386.2**
בינמגזרי	(173.9)	66.5	**(107.4)**	**25.3**	**(82.1)**
סך הכנסות ריבית, נטו	148.1	151.1	**299.2**	**4.9**	**304.1**
סך הכנסות שאינן מריבית	24.0	41.9	**65.9**	**4.7**	**70.6**
סך ההכנסות	172.1	193.0	**365.1**	**9.6**	**374.7**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	1.8	32.4	**34.2**	**0.1**	**34.3**
הוצאות תפעוליות ואחרות	89.9	243.5	**333.4**	**13.0**	**346.4**
רווח (הפסד) לפני מיסים	80.4	(82.9)	**(2.5)**	**(3.5)**	**(6.0)**
הפרשה למיסים על הרווח	24.2	(24.7)	**(0.5)**	**(1.1)**	**(1.6)**
רווח נקי (הפסד)	56.2	(58.2)	**(2.0)**	**(2.4)**	**(4.4)**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	38.0	127.1	**165.1**	**5.5**	**170.6**
הוצאות עקיפות	51.9	116.4	**168.3**	**7.5**	**175.8**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	92.5	23.5	**116.0**	**2.8**	**118.8**
יתרה ממוצעת של נכסים	7,308.2	1,352.3	8,660.5	7.1	**8,667.6**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	7,308.2	1,352.3	8,660.5	7.1	**8,667.6**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	7,521.1	1,344.0	8,865.1	3.9	**8,869.0**
יתרת חובות פגומים	-	12.7	12.7	-	**12.7**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	138.7	8.9	147.6	-	**147.6**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	6,590.9	6,590.9	1,599.2	**8,190.1**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	-	6,590.9	6,590.9	1,599.2	**8,190.1**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	6,849.7	6,849.7	1,736.5	**8,586.2**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,189.5	1,635.6	5,825.1	22.8	**5,847.9**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	4,366.9	1,631.9	5,998.8	13.5	**6,012.3**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	707.5	1,826.9	2,534.4	1,007.2	**3,541.6**
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	144.7	130.8	275.5	0.1	**275.6**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	19.4	19.4	4.8	**24.2**
אחר	3.4	0.9	4.3	-	**4.3**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	**148.1**	**151.1**	**299.2**	**4.9**	**304.1**

(1) מגזר זה כולל את הפעילות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים וגדולים[1]		
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	30.8	2.6	**33.4**	14.3	-	**14.3**	**47.7**
הוצאות ריבית מחיצוניים	0.2	7.4	**7.6**	0.4	1.2	**1.6**	**9.2**
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	30.6	(4.8)	**25.8**	13.9	(1.2)	**12.7**	**38.5**
בינמגזרי	(8.5)	8.3	**(0.2)**	(2.6)	1.8	**(0.8)**	**(1.0)**
סך הכנסות ריבית, נטו	22.1	3.5	**25.6**	11.3	0.6	**11.9**	**37.5**
סך הכנסות שאינן מריבית	16.6	9.1	**25.7**	9.4	1.1	**10.5**	**36.2**
סך ההכנסות	38.7	12.6	**51.3**	20.7	1.7	**22.4**	**73.7**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	0.5	0.1	**0.6**	(0.1)	-	**(0.1)**	**0.5**
הוצאות תפעוליות ואחרות	17.8	8.6	**26.4**	10.1	0.2	**10.3**	**36.7**
רווח (הפסד) לפני מיסים	20.4	3.9	**24.3**	10.7	1.5	**12.2**	**36.5**
הפרשה למיסים על הרווח	6.1	1.1	**7.2**	3.1	0.3	**3.4**	**10.6**
רווח נקי (הפסד)	14.3	2.8	**17.1**	7.6	1.2	**8.8**	**25.9**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
הוצאות ישירות	6.9	4.0	**10.9**	4.3	0.1	**4.4**	**15.3**
הוצאות עקיפות	10.9	4.6	**15.5**	5.8	0.1	**5.9**	**21.4**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	21.9	6.2	**28.1**	11.7	1.3	**13.0**	**41.1**
יתרה ממוצעת של נכסים	690.7	126.9	**817.6**	362.8	2.8	**365.6**	**1,183.2**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	690.7	126.9	**817.6**	362.8	0.4	**363.2**	**1,180.8**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	718.6	42.0	**760.6**	379.3	-	**379.3**	**1,139.9**
יתרת חובות פגומים	8.8	-	**8.8**	-	-	**-**	**8.8**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	1.5	-	**1.5**	-	-	**-**	**1.5**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	299.5	524.9	**824.4**	386.5	279.8	**666.3**	**1,490.7**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	299.5	524.9	**824.4**	386.5	277.3	**663.8**	**1,488.2**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	282.5	453.7	**736.2**	366.6	300.2	**666.8**	**1,403.0**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	857.7	73.2	**930.9**	639.0	34.2	**673.2**	**1,604.1**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	887.8	86.2	**974.0**	643.8	14.5	**658.3**	**1,632.3**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	46.8	307.6	**354.4**	283.7	372.4	**656.1**	**1,010.5**
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	22.0	1.6	**23.6**	10.8	-	**10.8**	**34.4**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	0.1	1.9	**2.0**	0.5	0.6	**1.1**	**3.1**
אחר	-	-	**-**	-	-	**-**	**-**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	22.1	3.5	**25.6**	11.3	0.6	**11.9**	**37.5**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
	מגזר ניהול פיננסי				
	פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	0.2	5.8	-	-	**6.0**
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	42.2	-	-	**42.2**
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	0.2	(36.4)	-	-	**(36.2)**
בינמגזרי	(0.2)	76.6	-	-	**76.4**
סך הכנסות ריבית, נטו	-	40.2	-	-	**40.2**
סך הכנסות שאינן מריבית	(3.1)	2.8	-	66.3	**66.0**
סך ההכנסות	(3.1)	43.0	-	66.3	**106.2**
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(0.1)	-	-	-	**(0.1)**
הוצאות תפעליות ואחרות	3.9	5.7	-	0.3	**9.9**
רווח (הפסד) לפני מיסים	(6.9)	37.3	-	66.0	**96.4**
הפרשה למיסים על הרווח (חסכון במס)	(2.1)	11.2	-	16.2	**25.3**
רווח נקי (הפסד)	(4.8)	26.1	-	49.8	**71.1**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	3.0	2.9	-	0.3	**6.2**
הוצאות עקיפות	0.9	2.8	-	-	**3.7**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	(4.4)	28.1	-	49.8	**73.5**
יתרה ממוצעת של נכסים	381.5	3,119.2	-	-	**3,500.7**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	123.7	2,024.3	-	-	**2,148.0**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	-	-	-	-	**-**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	-	-	**-**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	29.0	637.4	-	-	**666.4**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	31.2	657.9	-	-	**689.1**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	-	-	-	380.1	**380.1**
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית					**-**
הפרשי שער, נטו		1.1	-	-	**1.1**
הפרשי מדד, נטו	-	4.1	-	-	**4.1**
חשיפות ריבית נטו	(3.1)	1.3	-	-	**(1.8)**
חשיפות למניות, נטו		-			**-**
מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי	-	36.0	-	-	**36.0**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה	(3.1)	42.5	-	-	**39.4**
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	-	0.5	-	-	**0.5**
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד	-	-	-	-	**-**
הכנסות אחרות שאינן מריבית	-	-	-	66.3	**66.3**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	(3.1)	43.0	-	66.3	**106.2**

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
	פעילות בישראל							
	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים[1]	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	418.3	-	35.1	15.6	-	4.5	-	**473.5**
הוצאות ריבית מחיצוניים	49.9	13.5	3.7	1.2	6.2	35.6	-	**110.1**
הכנסות ריבית, נטו:								
מחיצוניים	368.4	(13.5)	31.4	14.4	(6.2)	(31.1)	-	**363.4**
בינמגזרי	(75.4)	18.1	(4.3)	(2.0)	8.0	55.6	-	**-**
סך הכנסות ריבית, נטו	**293.0**	**4.6**	**27.1**	**12.4**	**1.8**	**24.5**	**-**	**363.4**
סך הכנסות שאינן מריבית[2]	67.6	5.4	26.4	11.3	19.0	(0.6)		**129.1**
סך ההכנסות	**360.6**	**10.0**	**53.5**	**23.7**	**20.8**	**23.9**	**-**	**492.5**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	38.6	-	(2.4)	0.7	-	-	-	**36.9**
הוצאות תפעוליות ואחרות[2]	297.0	15.4	26.3	7.9	45.9	10.9	-	**403.4**
רווח (הפסד) לפני מיסים	25.0	(5.4)	29.6	15.1	(25.1)	13.0	-	**52.2**
הפרשה למיסים על הרווח	7.2	(1.6)	8.7	4.5	(7.3)	3.7		**15.2**
רווח נקי (הפסד)	17.8	(3.8)	20.9	10.6	(17.8)	9.3	-	**37.0**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:								
הוצאות ישירות	156.5	6.4	11.6	2.4	27.6	6.1	-	**210.6**
הוצאות עקיפות	140.5	9.0	14.7	5.5	18.3	4.8	-	**192.8**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	116.4	2.6	31.4	14.5	(4.8)	12.6	-	**172.7**
יתרה ממוצעת של נכסים	8,388.7	9.5	923.1	487.9	13.1	3,628.2	-	**13,450.5**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	8,388.7	9.5	923.1	420.0	13.1	-	-	**9,754.4**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	8,595.1	10.5	786.9	357.8	22.1	-	-	**9,772.4**
יתרת חובות פגומים	15.5	-	8.8	16.9	-	-	-	**41.2**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	162.3	-	2.7	-	-	-	-	**165.0**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	6,635.1	1,625.8	926.0	560.2	898.5	1,985.8	-	**12,631.4**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	6,635.1	1,625.8	913.6	504.9	898.5	-	-	**10,577.9**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	6,701.1	1,619.5	896.9	615.2	727.4	-	-	**10,560.1**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	5,620.3	20.9	1,114.7	683.0	43.4	479.3	-	**7,961.6**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	5,817.9	17.1	1,102.0	597.4	34.4	528.7	-	**8,097.5**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	3,829.3	2,661.4	848.7	2,946.5	-	-	-	**10,285.9**
פיצול הכנסות ריבית נטו:							-	**-**
מרווח מפעילות מתן אשראי	267.5	-	26.5	12.0	-	-	-	**306.0**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	21.8	4.6	0.6	0.4	1.8	-	-	**29.2**
אחר	3.7	-	-	-	-	24.5	-	**28.2**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	293.0	4.6	27.1	12.4	1.8	24.5	-	**363.4**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.
(2) סווג מחדש

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	מגזר משקי בית				
	הלוואות לדיור	אחר[1]	סך הכל משקי בית	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	272.4	145.9	**418.3**	**0.0**	**418.3**
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	49.9	**49.9**	**13.5**	**63.4**
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	272.4	96.0	**368.4**	**(13.5)**	**354.9**
בינמגזרי	(132.8)	57.4	**(75.4)**	**18.1**	**(57.3)**
סך הכנסות ריבית, נטו	139.6	153.4	**293.0**	**4.6**	**297.6**
סך הכנסות שאינן מריבית[2]	25.6	42.0	**67.6**	**5.4**	**73.0**
סך ההכנסות	165.2	195.4	**360.6**	**10.0**	**370.6**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1.6)	40.2	**38.6**	**-**	**38.6**
הוצאות תפעליות ואחרות[2]	70.0	227.0	**297.0**	**15.4**	**312.4**
רווח (הפסד) לפני מיסים	96.8	(71.8)	**25.0**	**(5.4)**	**19.6**
הפרשה למיסים על הרווח	28.1	(20.9)	**7.2**	**(1.6)**	**5.6**
רווח נקי (הפסד)	68.7	(50.9)	**17.8**	**(3.8)**	**14.0**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	33.0	123.5	**156.5**	**6.4**	**162.9**
הוצאות עקיפות	37.0	103.5	**140.5**	**9.0**	**149.5**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	94.8	21.6	**116.4**	**2.6**	**119.0**
יתרה ממוצעת של נכסים	7,085.9	1,302.8	**8,388.7**	**9.5**	**8,398.2**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	7,085.9	1,302.8	**8,388.7**	**9.5**	**8,398.2**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	7,278.1	1,317.0	**8,595.1**	**10.5**	**8,605.6**
יתרת חובות פגומים	1.3	14.2	**15.5**	**-**	**15.5**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	152.4	9.9	**162.3**	**-**	**162.3**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	6,635.1	**6,635.1**	**1,625.8**	**8,260.9**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	-	6,635.1	**6,635.1**	**1,625.8**	**8,260.9**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	6,701.1	**6,701.1**	**1,619.5**	**8,320.6**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,014.8	1,605.5	**5,620.3**	**20.9**	**5,641.2**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	4,221.3	1,596.6	**5,817.9**	**17.1**	**5,835.0**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	878.8	2,950.5	**3,829.3**	**2,661.4**	**6,490.7**
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	136.6	130.9	**267.5**	**-**	**267.5**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	21.8	**21.8**	**4.6**	**26.4**
אחר	3.0	0.7	**3.7**	**-**	**3.7**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	139.6	153.4	**293.0**	**4.6**	**297.6**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות של כרטיסי האשראי, אשר היקפה אינה מהותי
(2) סווג מחדש

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים וגדולים[1]			
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	32.5	2.6	35.1	15.6	-	15.6	**50.7**
הוצאות ריבית מחיצוניים	0.3	3.4	3.7	0.4	0.8	1.2	**4.9**
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	32.2	(0.8)	31.4	15.2	(0.8)	14.4	**45.8**
בינמגזרי	(7.4)	3.1	(4.3)	(3.1)	1.1	(2.0)	**(6.3)**
סך הכנסות ריבית, נטו	24.8	2.3	27.1	12.1	0.3	12.4	**39.5**
סך הכנסות שאינן מריבית	16.4	10.0	26.4	10.7	0.6	11.3	**37.7**
סך ההכנסות	41.2	12.3	53.5	22.8	0.9	23.7	**77.2**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(2.4)	-	(2.4)	0.7	-	0.7	**(1.7)**
הוצאות תפעליות ואחרות	15.7	10.6	26.3	7.9	-	7.9	**34.2**
רווח (הפסד) לפני מיסים	27.9	1.7	29.6	14.2	0.9	15.1	**44.7**
הפרשה למיסים על הרווח	8.1	0.6	8.7	4.2	0.3	4.5	**13.2**
רווח נקי (הפסד)	19.8	1.1	20.9	10.0	0.6	10.6	**31.5**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
הוצאות ישירות	6.4	5.2	11.6	2.4	-	2.4	**14.0**
הוצאות עקיפות	9.3	5.4	14.7	5.5	-	5.5	**20.2**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	26.3	5.1	31.4	13.9	0.6	14.5	**45.9**
יתרה ממוצעת של נכסים	731.2	191.9	923.1	420.0	67.9	487.9	**1,411.0**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	731.2	191.9	923.1	420.0	-	420.0	**1,343.1**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	716.4	70.5	786.9	357.8	-	357.8	**1,144.7**
יתרת חובות פגומים	8.3	0.5	8.8	16.9	-	16.9	**25.7**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	2.7	-	2.7	-	-	-	**2.7**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	340.1	585.9	926.0	369.8	190.4	560.2	**1,486.2**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	340.1	573.5	913.6	369.8	135.1	504.9	**1,418.5**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	374.5	522.4	896.9	378.5	236.7	615.2	**1,512.1**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,020.2	94.5	1,114.7	643.6	39.4	683.0	**1,797.7**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	1,029.5	72.5	1,102.0	550.3	47.1	597.4	**1,699.4**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	51.0	797.7	848.7	361.2	2,585.3	2,946.5	**3,795.2**
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	24.4	2.1	26.5	12.0	-	12.0	**38.5**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	0.4	0.2	0.6	0.1	0.3	0.4	**1.0**
אחר	-	-	-	-	-	-	**-**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	24.8	2.3	27.1	12.1	0.3	12.4	**39.5**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
	מגזר ניהול פיננסי				
	פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	0.5	4.0	-	-	4.5
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	35.6	-	-	35.6
הכנסות ריבית, נטו:					-
מחיצוניים	0.5	(31.6)	-	-	(31.1)
בינמגזרי	(0.5)	56.1	-	-	55.6
סך הכנסות ריבית, נטו	-	24.5	-	-	24.5
סך הכנסות שאינן מריבית	(0.5)	(2.6)	-	2.5	(0.6)
סך ההכנסות	(0.5)	21.9	-	2.5	23.9
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	-	-	-	-	-
הוצאות תפעליות ואחרות	4.8	5.6	-	0.5	10.9
רווח (הפסד) לפני מיסים	**(5.3)**	**16.3**	**-**	**2.0**	**13.0**
הפרשה למיסים על הרווח (חסכון במס)	(1.6)	4.6	-	0.7	3.7
רווח נקי (הפסד)	(3.7)	11.7	-	1.3	9.3
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	3.0	2.6	-	0.5	6.1
הוצאות עקיפות	1.8	3.0	-	-	4.8
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	(2.4)	13.6	-	1.4	12.6
יתרה ממוצעת של נכסים	453.3	3,174.9	-	-	3,628.2
יתרה ממוצעת של התחייבויות	284.5	1,701.3	-	-	1,985.8
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	-	-	-	-	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	24.3	455.0	-	-	479.3
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	26.8	501.9	-	-	528.7
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	-	-	-	-	-
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית					-
הפרשי שער, נטו	-	(0.4)	-	-	(0.4)
הפרשי מדד, נטו	-	0.5	-	-	0.5
חשיפות ריבית נטו	(0.5)	(1.0)	-	-	(1.5)
חשיפות למניות, נטו					-
מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי	-	21.0	-	-	21.0
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית על בסיס צבירה	(0.5)	20.1	-	-	19.6
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	-	1.8	-	-	1.8
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד			-	-	-
הכנסות אחרות שאינן מריבית	-	-		2.5	2.5
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	(0.5)	21.9	-	2.5	23.9

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
	פעילות בישראל							
	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים[1]	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	374.2	-	42.6	15.5	-	6.0	-	**438.3**
הוצאות ריבית מחיצוניים	40.9	13.4	1.5	0.1	8.4	31.0	-	**95.3**
הכנסות ריבית, נטו:								
מחיצוניים	333.3	(13.4)	41.1	15.4	(8.4)	(25.0)	-	**343.0**
בינמגזרי	(67.2)	15.9	(8.1)	(3.6)	10.7	52.3	-	**-**
סך הכנסות ריבית, נטו	**266.1**	**2.5**	**33.0**	**11.8**	**2.3**	**27.3**	**-**	**343.0**
סך הכנסות שאינן מריבית	65.9	6.4	29.3	8.8	22.0	35.4		**167.8**
סך ההכנסות	**332.0**	**8.9**	**62.3**	**20.6**	**24.3**	**62.7**	**-**	**510.8**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	29.4	0.1	(0.4)	1.3	-	-	-	**30.4**
הוצאות תפעליות ואחרות	284.9	14.7	26.7	7.4	44.5	8.3	-	**386.5**
רווח (הפסד) לפני מיסים	**17.7**	**(5.9)**	**36.0**	**11.9**	**(20.2)**	**54.4**	**-**	**93.9**
הפרשה למיסים על הרווח	6.7	(2.4)	14.9	4.9	(8.2)	22.4		**38.3**
רווח נקי (הפסד)	**11.0**	**(3.5)**	**21.1**	**7.0**	**(12.0)**	**32.0**	**-**	**55.6**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:								
הוצאות ישירות	150.1	5.9	11.4	2.4	24.7	5.2		**199.7**
הוצאות עקיפות	134.8	8.8	15.3	5.0	19.8	3.1		**186.8**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	90.1	1.7	36.3	11.9	(0.2)	38.5		**178.3**
יתרה ממוצעת של נכסים	8,336.1	6.6	1,350.1	633.1	41.4	3,823.0	-	**14,190.3**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	8,336.1	6.6	1,350.1	518.7	41.4	-	-	**10,252.9**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	8,284.2	6.3	1,191.0	408.9	2.2	-	-	**9,892.6**
יתרת חובות פגומים	15.7	-	16.6	13.6	-	-	-	**45.9**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	148.0	-	5.1	-	-	-	-	**153.1**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	6,866.5	1,583.5	968.0	546.0	1,090.5	2,336.2	-	**13,390.7**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	6,866.5	1,583.5	968.0	431.7	1,090.5	-	-	**10,940.2**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	6,854.4	1,595.8	929.7	483.2	1,005.2	-	-	**10,868.3**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	5,576.9	23.9	1,436.4	559.7	49.1	485.4	-	**8,131.4**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	5,562.2	21.8	1,222.2	620.0	41.9	455.4	-	**7,923.5**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	4,186.6	2,447.5	1,337.4	3,569.2	-	-	-	**11,540.7**
פיצול הכנסות ריבית נטו:							-	
מרווח מפעילות מתן אשראי	247.0	-	31.0	11.7	-	-	-	**289.7**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	13.7	2.5	1.3	0.1	2.3	-	-	**19.9**
אחר	5.4	-	0.7	-	-	27.3	-	**33.4**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	**266.1**	**2.5**	**33.0**	**11.8**	**2.3**	**27.3**	**-**	**343.0**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
	מגזר משקי בית				
	הלוואות לדיור	אחר[2]	סך הכל משקי בית	סך הכל בנקאות פרטית	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	241.9	132.3	374.2	-	**374.2**
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	40.9	40.9	13.4	**54.3**
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	241.9	91.4	333.3	(13.4)	**319.9**
בינמגזרי	(111.1)	43.9	(67.2)	15.9	**(51.3)**
סך הכנסות ריבית, נטו	**130.8**	**135.3**	**266.1**	**2.5**	**268.6**
סך הכנסות שאינן מריבית	27.5	38.4	65.9	6.4	**72.3**
סך ההכנסות	**158.3**	**173.7**	**332.0**	**8.9**	**340.9**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(7.9)	37.3	29.4	0.1	**29.5**
הוצאות תפעליות ואחרות	66.7	218.2	284.9	14.7	**299.6**
רווח (הפסד) לפני מיסים	**99.5**	**(81.8)**	**17.7**	**(5.9)**	**11.8**
הפרשה למיסים על הרווח	40.3	(33.6)	6.7	(2.4)	**4.3**
רווח נקי (הפסד)	**59.2**	**(48.2)**	**11.0**	**(3.5)**	**7.5**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:					
הוצאות ישירות	31.6	118.5	150.1	5.9	**156.0**
הוצאות עקיפות	35.1	99.7	134.8	8.8	**143.6**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	79.5	10.6	90.1	1.7	**91.8**
יתרה ממוצעת של נכסים	7,052.8	1,283.3	8,336.1	6.6	**8,342.7**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	7,052.8	1,283.3	8,336.1	6.6	**8,342.7**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	7,014.1	1,270.1	8,284.2	6.3	**8,290.5**
יתרת חובות פגומים	-	15.7	15.7	-	**15.7**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	137.4	10.6	148.0	-	**148.0**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	6,866.5	6,866.5	1,583.5	**8,450.0**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	-	6,866.5	6,866.5	1,583.5	**8,450.0**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	-	6,854.4	6,854.4	1,595.8	**8,450.2**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	4,131.6	1,445.3	5,576.9	23.9	**5,600.8**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	3,987.9	1,574.3	5,562.2	21.8	**5,584.0**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	1,041.0	3,145.6	4,186.6	2,447.5	**6,634.1**
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
מרווח מפעילות מתן אשראי	125.4	121.6	247.0	-	247.0
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	13.7	13.7	2.5	**16.2**
אחר	5.4	-	5.4	-	**5.4**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	130.8	135.3	**266.1**	**2.5**	**268.6**

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים וגדולים[1]		
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל
הכנסות ריבית מחיצוניים	41.0	1.6	**42.6**	15.5	-	**15.5**	**58.1**
הוצאות ריבית מחיצוניים	0.2	1.3	**1.5**	-	0.1	**0.1**	**1.6**
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	40.8	0.3	**41.1**	15.5	(0.1)	**15.4**	**56.5**
בינמגזרי	(10.2)	2.1	**(8.1)**	(3.7)	0.1	**(3.6)**	**(11.7)**
סך הכנסות ריבית, נטו	30.6	2.4	**33.0**	11.8	-	**11.8**	**44.8**
סך הכנסות שאינן מריבית	16.6	12.7	**29.3**	8.5	0.3	**8.8**	**38.1**
סך ההכנסות	47.2	15.1	**62.3**	20.3	0.3	**20.6**	**82.9**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(0.6)	0.2	**(0.4)**	1.3	-	**1.3**	**0.9**
הוצאות תפעוליות ואחרות	14.8	11.9	**26.7**	7.4	-	**7.4**	**34.1**
רווח (הפסד) לפני מיסים	33.0	3.0	**36.0**	11.6	0.3	**11.9**	**47.9**
הפרשה למיסים על הרווח	13.6	1.3	**14.9**	4.8	0.1	**4.9**	**19.8**
רווח נקי (הפסד)	19.4	1.7	**21.1**	6.8	0.2	**7.0**	**28.1**
מתוך סך הוצאות תפעוליות ואחרות:							
הוצאות ישירות	5.7	5.7	**11.4**	2.4	-	**2.4**	**13.8**
הוצאות עקיפות	9.1	6.2	**15.3**	5.0	-	**5.0**	**20.3**
רווח נקי לפני העמסת הוצאות עקיפות	29.8	6.5	**36.3**	11.7	0.2	**11.9**	**48.2**
יתרה ממוצעת של נכסים	1,017.2	332.9	**1,350.1**	518.7	114.4	**633.1**	**1,983.2**
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	1,017.2	332.9	**1,350.1**	518.7	-	**518.7**	**1,868.8**
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	840.2	350.8	**1,191.0**	408.9	-	**408.9**	**1,599.9**
יתרת חובות פגומים	16.0	0.6	**16.6**	13.6	-	**13.6**	**30.2**
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	5.1	-	**5.1**	-	-	**-**	**5.1**
יתרה ממוצעת של התחייבויות	375.6	592.4	**968.0**	267.5	278.5	**546.0**	**1,514.0**
מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	375.6	592.4	**968.0**	267.5	164.2	**431.7**	**1,399.7**
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	400.9	528.8	**929.7**	311.0	172.2	**483.2**	**1,412.9**
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,369.6	66.8	**1,436.4**	556.0	3.7	**559.7**	**1,996.1**
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח	1,118.7	103.5	**1,222.2**	617.9	2.1	**620.0**	**1,842.2**
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול	14.4	1,323.0	**1,337.4**	222.8	3,346.4	**3,569.2**	**4,906.6**
פיצול הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	29.5	1.5	**31.0**	11.7	-	**11.7**	**42.7**
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	0.4	0.9	**1.3**	0.1	-	**0.1**	**1.5**
אחר	0.7	-	**0.7**	-	-	**(2.3)**	**(10.7)**
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	**30.6**	**2.4**	**33.0**	**11.8**	**-**	**11.8**	**44.8**

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	31 בדצמבר 2018				
	אשראי לציבור			בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	7.9	43.4	53.6	104.9	-	104.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(0.1)	2.4	32.4	34.7	-	34.7
מחיקות חשבונאיות	(0.4)	(0.5)	(44.5)	(45.4)	-	(45.4)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.1	-	9.6	9.7	-	9.7
מחיקות חשבונאיות נטו	(0.3)	(0.5)	(34.9)	(35.7)	-	(35.7)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה[*]	**7.5**	**45.3**	**51.1**	**103.9**	**-**	**103.9**
(*)מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	2.0	0.6	0.4	3.0	-	3.0
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1], ועל חובות[1] בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	1,058.7	2.3	18.5	1,079.5	-	1,079.5
שנבדקו על בסיס קבוצתי[**]	350.2	7,501.0	1,078.2	8,929.4	255.8	9,185.2
סך הכל חובות[1]	**1,408.9**	**7,503.3**	**1,096.7**	**10,008.9**	**255.8**	**10,264.7**
(**)מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	217.1	7,137.3	-	7,354.4	-	7,354.4
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	3.7	0.1	9.1	12.9	-	12.9
שנבדקו על בסיס קבוצתי(***)	1.8	44.6	41.6	88.0	-	88.0
סך ההפרשה להפסדי אשראי	**5.5**	**44.7**	**50.7**	**100.9**	**-**	**100.9**
(***)מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	0.8	44.7	-	45.5	-	45.5

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות,פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 0.2 מליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.7 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	31 בדצמבר 2017				
	אשראי לציבור			בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	9.6	44.8	51.0	105.4	-	105.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1.8)	(1.3)	40.0	36.9	-	36.9
מחיקות חשבונאיות	(0.5)	(0.5)	(47.8)	(48.8)	-	(48.8)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.6	0.4	10.4	11.4	-	11.4
מחיקות חשבונאיות נטו	0.1	(0.1)	(37.4)	(37.4)	-	(37.4)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה[**]	**7.9**	**43.4**	**53.6**	**104.9**	**-**	**104.9**
[*] מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	2.3	0.4	0.5	3.2	-	3.2
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1], ועל חובות[1] בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	1,116.3	1.3	15.6	1,133.2	-	1,133.2
שנבדקו על בסיס קבוצתי[**]	237.4	7,276.8	1,125.0	8,639.2	81.9	8,721.1
סך הכל חובות[1]	**1,353.7**	**7,278.1**	**1,140.6**	**9,772.4**	**81.9**	**9,854.3**
[**] מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	187.0	6,830.1	-	7,017.1	-	7,017.1
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	4.7	0.1	9.4	14.2	-	14.2
שנבדקו על בסיס קבוצתי[***]	0.9	42.9	43.7	87.5	-	87.5
סך ההפרשה להפסדי אשראי	**5.6**	**43.0**	**53.1**	**101.7**	**-**	**101.7**
[***] מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	0.7	42.9	-	43.6	-	43.6

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות,פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 0.7 מליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 25.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות[1] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	31 בדצמבר 2016				
	אשראי לציבור			בנקים	
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	9.1	60.2	45.1	114.4	-	114.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	0.7	(7.7)	37.4	30.4	-	30.4
מחיקות חשבונאיות	(0.4)	(7.7)	(41.3)	(49.4)	-	(49.4)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	0.2	-	9.8	10.0	-	10.0
מחיקות חשבונאיות נטו	(0.2)	(7.7)	(31.5)	(39.4)	-	(39.4)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה[**]	**9.6**	**44.8**	**51.0**	**105.4**	**-**	**105.4**
[*] מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	2.2	0.2	0.5	2.9	-	2.9
2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1], ועל חובות[1] בגינם היא חושבה						
יתרת חוב רשומה של חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	1,532.7	-	19.7	1,552.4	-	1,552.4
שנבדקו על בסיס קבוצתי[**]	221.9	7,014.1	1,104.2	8,340.2	-	8,340.2
סך הכל חובות[1]	**1,754.6**	**7,014.1**	**1,123.9**	**9,892.6**	**-**	**9,892.6**
[**] מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	152.5	6,669.7	-	6,822.2	-	6,822.2
						-
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[1]						
שנבדקו על בסיס פרטני	5.9	-	9.8	15.7	-	15.7
שנבדקו על בסיס קבוצתי[***]	1.5	44.6	40.7	86.8	-	86.8
סך ההפרשה להפסדי אשראי	**7.4**	**44.6**	**50.5**	**102.5**	**-**	**102.5**
[***] מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור	0.5	44.6	-	45.1	-	45.1

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות,פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) כולל יתרות הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 1 מליוני ש"ח ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 24.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות[1] (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים

	ליום 31 בדצמבר 2018					
		בעייתיים[2]			חובות לא פגומים מידע נוסף	
פעילות לווים בישראל	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	867.1	5.1	3.5	875.7	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	436.1	4.1	3.1	443.3	1.6	2.9
שרותים פיננסים	85.1	-	-	85.1	-	-
מסחרי - אחר	4.8	-	-	4.8	-	-
סך הכל מסחרי	**1,393.1**	**9.2**	**6.6**	**1,408.9**	**1.6**	**2.9**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	7,362.3	138.7	2.3	7,503.3	138.7	27.8
אנשים פרטיים - אחר	1,068.3	15.8	12.6	1,096.7	8.8	9.1
סך הכל ציבור- פעילות בישראל	**9,823.7**	**163.7**	**21.5**	**10,008.9**	**149.1**	**39.8**
בנקים בישראל	255.8	-	-	255.8	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**10,079.5**	**163.7**	**21.5**	**10,264.7**	**149.1**	**39.8**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	-
סך הכל	**10,079.5**	**163.7**	**21.5**	**10,264.7**	**149.1**	**39.8**

	ליום 31 בדצמבר 2017					
		בעייתיים[2]			חובות לא פגומים מידע נוסף	
פעילות לווים בישראל	לא בעייתיים	לא פגומים	פגומים[3]	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[4]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[5]
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	796.1	-	21.2	817.3	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	431.6	2.7	4.0	438.3	2.7	0.5
שרותים פיננסים	87.2	-	-	87.2	-	-
מסחרי - אחר	10.3	0.1	0.5	10.9	-	-
סך הכל מסחרי	**1,325.2**	**2.8**	**25.7**	**1,353.7**	**2.7**	**0.5**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	7,124.4	152.4	1.3	7,278.1	152.4	26.2
אנשים פרטיים - אחר	1,106.0	20.4	14.2	1,140.6	9.9	14.5
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**9,555.6**	**175.6**	**41.2**	**9,772.4**	**165.0**	**41.2**
בנקים בישראל	81.9	-	-	81.9	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**9,637.5**	**175.6**	**41.2**	**9,854.3**	**165.0**	**41.2**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-	-
סך הכל	**9,637.5**	**175.6**	**41.2**	**9,854.3**	**165.0**	**41.2**

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.
(2) סיכון אשראי פגום , נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 5.ב.2.ג להלן.
(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של 4.9 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים (31.12.2017: 8.7 מיליוני ש"ח).
(6) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 9.5 מיליוני ש"ח עם הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיעה מועד פרעונה (31.12.2017: 9.2 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

פעילות לווים בישראל	ליום 31 בדצמבר 2018				
	יתרת[2] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[3]	יתרת הפרשה פרטנית[3]	יתרת[2] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[3]	סך הכל יתרת[2] חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	3.5	3.5	11.0
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	3.1	3.1	4.4
שרותים פיננסים	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	**-**	**-**	**6.6**	**6.6**	**15.4**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	2.3	2.3	2.3
אנשים פרטיים - אחר	-	-	12.6	12.6	33.9
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	**-**	**-**	**21.5**	**21.5**	**51.6**
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**-**	**-**	**21.5**	**21.5**	**51.6**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	**-**	**-**	**21.5**	**21.5**	**51.6**
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	3.2	3.2	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	-	15.8	15.8	

פעילות לווים בישראל	ליום 31 בדצמבר 2017				
	יתרת[2] חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית[3]	יתרת הפרשה פרטנית[3]	יתרת[2] חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית[3]	סך הכל יתרת[2] חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	21.2	21.2	28.7
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	4.0	4.0	5.3
שרותים פיננסים	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	0.5	0.5	0.4
סך הכל מסחרי	**-**	**-**	**25.7**	**25.7**	**34.4**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	1.3	1.3	1.3
אנשים פרטיים - אחר	-	-	14.2	14.2	34.8
סך הכל ציבור- פעילות בישראל	**-**	**-**	**41.2**	**41.2**	**70.5**
בנקים בישראל	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	**-**	**-**	**41.2**	**41.2**	**70.5**
בנקים בחו"ל	-	-	-	-	-
סך הכל	**-**	**-**	**41.2**	**41.2**	**70.5**
מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	-	-	4.3	4.3	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	-	19.3	19.3	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר.
(2) יתרת חוב רשומה.
(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית פעילות לווים בישראל

	ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2017		
	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[2]	הכנסות ריבית שנרשמו[3]	מזה נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ממוצעת של חובות פגומים[2]	הכנסות ריבית שנרשמו[3]	מזה נרשמו על בסיס מזומן
ציבור - מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	15.1	-	-	20.1	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	3.7	-[5]	-[5]	5.5	-[5]	-
מסחרי - אחר	0.1	-	-	0.5	-	-[5]
סך הכל מסחרי	**18.9**	-[5]	-[5]	**26.1**	-[5]	-[5]
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	**1.6**	**-**	**-**	**0.5**	**-**	**-**
אנשים פרטיים - אחר	13.4	1.2	1.1	14.9	1.7	1.5
סך הכל	**33.9**	**1.2**	**1.1**	**41.5**	**1.7**[4]	**1.5**

	ליום 31 בדצמבר 2016		
ציבור- מסחרי			
בינוי ונדל"ן - בינוי	10.6	0.2	0.2
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	7.7	0.1	0.1
מסחרי - אחר	0.9	0.1	0.1
סך הכל מסחרי	**19.2**	**0.4**	**0.4**
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	16.6	1.6	1.6
סך הכל	**35.8**	2.0[4]	2.0

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
(4) אילו החובות היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 1.8 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 - 2.5 מיליוני ש"ח ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 - 2.3 מיליוני ש"ח).
(5) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	2.7	2.7
בינוי ונדל" ן- פעילות בנדל"ן	-	-	-	0.5	0.5
שרותים פיננסים	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	**-**	**-**	**-**	**3.2**	**3.2**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	6.1	-	-	6.5	12.6
סך הכל	**6.1**	**-**	**-**	**9.7**	**15.8**

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	יתרת חוב רשומה				
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[2] בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר[2] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[2] לא בפיגור	סך הכל[3]
ציבור מסחרי					
בינוי ונדל"ן- בינוי	0.1	-	-	3.3	3.4
בינוי ונדל"ן- פעילות בנדל"ן	0.6	-	-	0.6	1.2
שרותים פיננסים	-	-	-	-	-
מסחרי- אחר	0.1	-	-	0.4	0.5
סך הכל מסחרי	**0.8**	**-**	**-**	**4.3**	**5.1**
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	7.5	-	-	6.7	14.2
סך הכל	**8.3**	**-**	**-**	**11.0**	**19.3**

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(2) צובר הכנסות ריבית.
(3) נכלל בחובות פגומים.
(4) יתרה הנמוכה מ- 0.1 מיליוני ש"ח.
ליום 31 בדצמבר, 2018, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות[1] (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל

	ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח								
	ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2016		
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
ציבור מסחרי									
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	-	-	-	1	-[4]	-[4]
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	1	-[4]	-[4]	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	1	-[4]	-[4]	1	-[4]	-[4]
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	219	5.0	5.0	259	6.2	6.2	364	8.5	8.5
סך הכל פעילות בישראל	219	5.0	5.0	260	6.2	6.2	365	8.5	8.5

	ארגונים מחדש שכשלו[2]					
	31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2016	
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
ציבור מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	-	-	-	-	-	-
מסחרי - אחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	57	0.3	54	0.5	53	0.9
סך הכל	**57**	**0.3**	**54**	**0.5**	**53**	**0.9**

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט נוסף ראה ביאור 7.ח1.

(4) סכום נמוך מ-0.1 מיליוני ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)[1], סוג החזר וסוג ריבית

		ליום 31 בדצמבר 2018			
		יתרת הלוואות לדיור			סיכון אשראי חוץ מאזני
		סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	סך הכל
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	6,126.2	316.6	4,194.7	684.0
	מעל 60%	1,371.5	48.5	1,036.9	78.6
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		5.6	0.9	3.1	0.6
סך הכל		**7,503.3**	**366.0**	**5,234.7**	**763.2**

		ליום 31 בדצמבר 2017			
		יתרת הלוואות לדיור			סיכון אשראי חוץ מאזני
		סך הכל	מזה: בולט ובלון	מזה: ריבית משתנה	סך הכל
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	5,966.0	383.6	4,151.4	473.1
	מעל 60%	1,307.0	64.1	1,014.1	48.7
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		5.1	0.3	4.3	0.4
סך הכל		**7,278.1**	**448.0**	**5,169.8**	**522.2**

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מחר חוזר.

(2) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

***איכות אשראי - יחס ה-LTV**

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב1. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך שנת 2018

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

	סיכון אשראי שנמכר					סיכון אשראי שנרכש		
	אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	מזה: אשראי בעייתי	סה"כ רווח בגין אשראי שנמכר	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנרכש השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	מזה: אשראי בעייתי
סה"כ מסחרי	-	-	-	-	90.7	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	299.2	-	-	10.7	266.1	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	142.2	-	-	5.7	135.3	-	-	-
סה"כ סיכון אשראי לציבור	441.4	-	-	16.4	492.1	-	-	-

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

	עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם				עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018					
	חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי	
	אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
סה"כ מסחרי	279.9	166.3	754.2	365.2	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-
סה"כ סיכון אשראי לציבור	279.9	166.3	754.2	365.2	-	-

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב2. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך שנת 2017

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

	סיכון אשראי שנמכר					סיכון אשראי שנרכש		
	אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	מזה: אשראי בעייתי	סה"כ רווח בגין אשראי שנמכר	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנרכש השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	מזה: אשראי בעייתי
סה"כ מסחרי	34.1	-	-	2.5	116.5	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	0.1	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ סיכון אשראי לציבור	34.1	-	-	2.5	116.6	-	-	-

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

	עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם				עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017					
	חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי	
	אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
סה"כ מסחרי	307.6	148.7	801.2	295.5	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-
סה"כ סיכון אשראי לציבור	**307.6**	**148.7**	**801.2**	**295.5**	**-**	**-**

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה[1]

תקרת האשראי באלפי ש"ח	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017		
	מספר לווים[2]	אשראי[3]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3][4]	מספר לווים[2]	אשראי[3]	סיכון אשראי חוץ מאזני[3][4]
אשראי ללווה עד 10	9,695	33.2	7.6	9,718	28.2	9.1
אשראי ללווה מעל - 10 עד 20	6,781	80.7	12.7	6,600	77.9	15.1
אשראי ללווה מעל - 20 עד 40	12,582	353.9	23.0	10,888	296.4	27.1
אשראי ללווה מעל - 40 עד 80	11,226	530.7	26.4	12,131	572.9	30.7
אשראי ללווה מעל - 80 עד 150	3,217	320.0	15.9	2,810	283.0	17.5
אשראי ללווה מעל - 150 עד 300	3,533	738.3	13.2	3,462	735.6	11.4
אשראי ללווה מעל - 300 עד 600	4,884	2,013.5	45.8	4,973	2,092.5	31.2
אשראי ללווה מעל - 600 עד 1,200	3,320	2,395.8	214.1	3,080	2,244.9	208.5
אשראי ללווה מעל - 1,200 עד 2,000	1,013	1,130.9	270.0	884	1,061.7	202.7
אשראי ללווה מעל - 2,000 עד 4,000	456	855.5	258.9	389	776.3	203.5
אשראי ללווה מעל - 4,000 עד 8,000	149	547.3	196.1	142	571.2	150.7
אשראי ללווה מעל - 8,000 עד 20,000	57	339.7	278.0	55	367.2	269.9
אשראי ללווה מעל - 20,000 עד 40,000	27	403.4	358.0	29	329.9	438.6
אשראי ללווה מעל - 40,000 עד 65,000	12	**266.0**	364.3	12	334.7	314.1
	56,952	**10,008.9**	**2,084.0**	**55,173**	**9,772.4**	**1,930.1**

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה

	31 בדצמבר		31 בדצמבר	
	2018	2017	2018	2017
	יתרות חוזים[1]		יתרת הפרשה להפסדי אשראי[2]	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
ערבויות להבטחת אשראי[1]	111.3	115.5	0.4	0.5
ערבויות לרוכשי דירות	12.8	19.1	-	-[3]
ערבויות והתחייבויות אחרות	124.1	115.0	0.2	0.3
מסגרת אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	106.4	120.1	0.3	0.4
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	24.7	31.0	-	-[3]
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדין לא ניתן	1,718.4	1,543.0	2.1	2.0
סך הכל	**2,097.7**	**1,943.7**	**3.0**	**3.2**

(1) לווה כהגדרתו בהוראה 313 של "ניהול בנקאי תקין" בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים", אשר יתרת האשראי שלו עולה על 150 ש"ח.

(2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה בודד.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר 2018					
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]			
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים	סך הכל
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	1,847.4	-	146.7	122.7	-	2,116.8
ניירות ערך	737.0	13.7	132.9	72.6	-	956.2
אשראי לציבור, נטו	6,187.0	2,912.2	610.4	198.4	-	9,908.0
בניינים וציוד	-	-	-	-	164.9	164.9
נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	1.3	1.2	-	6.0	8.5
נכסים אחרים	82.9	5.0	-	-	50.2	138.1
סך הכל נכסים	**8,854.3**	**2,932.2**	**891.2**	**393.7**	**221.1**	**13,292.5**
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	7,980.2	1,332.9	805.2	395.0	-	10,513.3
פיקדונות מבנקים	-	30.9	-	-	-	30.9
פיקדונות הממשלה	48.6	1.4	-	-	-	50.0
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	224.0	1,394.7	-	-	-	1,618.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.4	1.8	5.5	0.5	6.6	14.8
התחייבויות אחרות	107.4	-	4.4	0.1	57.7	169.6
סך הכל התחייבויות	**8,360.6**	**2,761.7**	**815.1**	**395.6**	**64.3**	**12,397.3**
הפרש	493.7	170.5	76.1	(1.9)	156.8	895.2
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים[3]						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	83.2	(19.1)	(68.3)	4.2	-	-
סך הכל כללי	**576.9**	**151.4**	**7.8**	**2.3**	**156.8**	**895.2**

* כולל תוכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 21.2 מיליוני ש"ח.

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) הוצג מחדש

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2017					
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[1]			
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר של ארה"ב	אחר	פריטים שאינם כספיים	סך הכל
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,574.6	-	64.3	20.1	-	2,659.0
ניירות ערך	655.4	14.3	110.3	76.6	1.7	858.3
אשראי לציבור, נטו[2]	5,642.6	3,130.9	695.4	201.8	-	9,670.7
בניינים וציוד	-	-	-	-	150.6	150.6
נכסים בלתי מוחשיים	-	-	-	-	0.4	0.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.5	-	-	3.2	60.3	64.0
נכסים אחרים	109.9	7.1	-	-	33.6	150.6
סך הכל נכסים	**8,983.0**	**3,152.3**	**870.0**	**301.7**	**246.6**	**13,553.6**
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	7,782.6	1,519.8	867.8	389.9	-	10,560.1
פיקדונות מבנקים	-	33.6	-	-	-	33.6
פיקדונות הממשלה[2]	24.1	10.8	-	-	-	34.9
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	342.3	1,529.9	-	-	-	1,872.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3.7	2.0	-	0.2	60.3	66.2
התחייבויות אחרות	88.7	-	4.9	-	55.7	149.3
סך הכל התחייבויות	**8,241.4**	**3,096.1**	**872.7**	**390.1**	**116.0**	**12,716.3**
הפרש	741.6	56.2	(2.7)	(88.4)	130.6	837.3
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים[3]						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	171.9	(279.0)	13.8	93.3	-	-
סך הכל כללי	**913.5**	**(222.8)**	**11.1**	**4.9**	**130.6**	**837.3**

* כולל תוכניות חסכון מאוחד ובבנק, עם רצפה שקלית בסכום של 314.2 מיליוני ש"ח.

הערות שוליים בסוף ביאור 31.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון[1] (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	תזרימי מזומנים חוזיים צפויים				
	עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד 3 שנים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים[*]	2,033.4	469.7	1,947.0	1,264.7	1,066.3
התחייבויות[**]	3,103.4	603.7	2,371.2	1,708.9	1,612.4
הפרש	(1,070.0)	(134.0)	(424.2)	(444.2)	(546.1)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	5.3	-	57.9	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(1,064.7)	(134.0)	(366.3)	(444.2)	(546.1)
מטבע חוץ[3]					
נכסים[*]	307.0	3.6	176.1	163.8	93.8
התחייבויות[**]	655.6	127.7	393.2	42.7	-
הפרש	(348.6)	(124.1)	(217.1)	121.1	93.8
מזה: הפרש - בדולר	(212.8)	(106.5)	(167.5)	32.4	73.0
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(5.9)	(0.3)	(62.9)	(0.3)	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(354.5)	(124.4)	(280.0)	120.8	93.8
סך הכל					
נכסים[*]	**2,340.4**	**473.3**	**2,123.1**	**1,428.5**	**1,160.1**
התחייבויות[**]	**3,759.0**	**731.4**	**2,764.4**	**1,751.6**	**1,612.4**
הפרש	**(1,418.6)**	**(258.1)**	**(641.3)**	**(323.1)**	**(452.3)**
[*] מזה: אשראי לציבור	197.6	326.6	1,548.1	1,327.4	1,135.1
[**] מזה: פיקדונות הציבור	3,438.9	728.3	2,588.6	1,487.2	1,120.4
	ליום 31 בדצמבר 2017				
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים[*]	2,757.0	323.1	1,998.3	1,262.2	1,052.1
התחייבויות[**]	3,506.3	713.5	1,811.6	1,874.6	1,074.8
הפרש	(749.3)	(390.4)	186.7	(612.4)	(22.7)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(131.2)	-	24.1		
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(880.5)	(390.4)	210.8	(612.4)	(22.7)
מטבע חוץ[3]					
נכסים[*]	131.3	3.2	77.3	198.4	162.3
התחייבויות[**]	648.9	139.0	444.4	17.7	-
הפרש	(517.6)	(135.8)	(367.1)	180.7	162.3
מזה: הפרש - בדולר	(327.1)	(118.6)	(234.4)	160.0	78.6
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	131.2	-	(24.1)		
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(386.4)	(135.8)	(391.2)	180.7	162.3
סך הכל					
נכסים[*]	**2,888.3**	**326.3**	**2,075.6**	**1,460.6**	**1,214.4**
התחייבויות[**]	**4,155.2**	**852.5**	**2,256.0**	**1,892.3**	**1,074.8**
הפרש	**(1,266.9)**	**(526.2)**	**(180.4)**	**(431.7)**	**139.6**
[*] מזה: אשראי לציבור	129.8	323.0	1,490.5	1,368.1	1,111.8
[**] מזה: פיקדונות הציבור	3,807.4	850.5	2,124.4	1,555.2	812.6

(1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

(2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 3.9 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (3.3 מיליוני ש"ח נכון ל-31 בדצמבר 2017).

(3) לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון[1] (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	תזרימי מזומנים חוזיים צפויים						יתרות מאזניות[4]		
	מעל 3 שנים ועד 4 שנים	מעל 4 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 20 שנה	מעל 20 שנה	סך הכל תזרימי המזומנים	ללא תקופת פירעון[2]	סך הכל	שיעור תשואה חוזי[5]
ליום 31 בדצמבר 2018									
	896.4	748.8	2,722.9	3,143.1	837.9	15,130.2	3.9	11,797.6	4.29%
	931.1	513.0	363.6	156.3	92.3	11,455.9		11,133.5	1.02%
	(34.7)	235.8	2,359.3	2,986.8	745.6	3,674.3	3.9	664.1	
	-	-	(0.5)	-	-	62.7	-	62.7	
	(34.7)	235.8	2,358.8	2,986.8	745.6	3,737.0	3.9	726.8	
	117.1	84.7	342.1	185.1	10.1	1,483.4		1,284.9	3.69%
	-	-	-	-	-	1,219.2		1,210.7	1.04%
	117.1	84.7	342.1	185.1	10.1	264.2	-	74.2	
	70.3	65.7	247.2	127.1	3.4	132.3		-	
	-	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	(69.4)		(69.4)	
	117.1	84.7	342.1	185.1	10.1	194.8	-	4.8	
	1,013.5	**833.5**	**3,065.0**	**3,328.2**	**848.0**	**16,613.6**	**3.9**	**13,082.5**	**4.23%**
	931.1	**513.0**	**363.6**	**156.3**	**92.3**	**12,675.1**	**-**	**12,344.2**	**1.02%**
	82.4	**320.5**	**2,701.4**	**3,171.9**	**755.7**	**3,938.5**	**3.9**	**738.3**	
	948.9	827.1	2,995.1	3,328.2	848.0	13,482.1	3.9	9,908.0	5.06%
	675.5	368.1	198.4	126.6	-	10,732.0	-	9,313.1	0.94%
ליום 31 בדצמבר 2017									
	832.7	722.6	2,554.8	2,818.4	621.2	14,942.4	3.3	12,114.8	4.04%
	1,224.7	702.3	544.7	201.6	108.4	11,762.5		11,339.1	0.84%
	(392.0)	20.3	2,010.1	2,616.8	512.8	3,179.9	3.3	775.7	
						(107.1)	-	(107.1)	
	(392.0)	20.3	2,010.1	2,616.8	512.8	3,072.8	3.3	668.6	
	94.1	114.5	349.4	225.5	8.5	1,364.5		1,171.7	3.54%
	-	0.0	-	-	-	1,250.0		1,262.8	0.79%
	94.1	114.5	349.4	225.5	8.5	114.5	-	(91.1)	
	75.9	97.1	278.5	168.9	3.7	182.6		46.7	
	-	-	-	-	-	-	-	-	
						107.1		107.1	
	94.1	114.5	349.4	225.5	8.5	221.6	-	16.0	
	926.8	**837.1**	**2,904.2**	**3,043.9**	**629.7**	**16,306.9**	**3.3**	**13,286.5**	**4.00%**
	1,224.7	**702.3**	**544.7**	**201.6**	**108.4**	**13,012.5**	**-**	**12,601.9**	**0.84%**
	(297.9)	**134.8**	**2,359.5**	**2,842.3**	**521.3**	**3,294.4**	**3.3**	**684.6**	
	926.1	812.0	2,868.9	3,041.1	618.3	12,689.6	3.3	9,670.7	5.05%
	738.2	449.4	239.5	169.0	-	10,746.2	-	9,302.4	0.71%

(4) כפי שנכללה בביאור "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

המידע הכלול בבאור זה מתייחס להערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינו סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

נציין כי, יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן לא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים בשל ריבוי של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום בעת ביצוע הערכת השווי ההוגן.

ב - השיטה וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק, ניירות ערך לא סחירים - לפי נתוני שערוך המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעורי נכיון מתאימים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות לפי סוגי אוכלוסיה עיקריים בחלוקה לפי מיגזרי הצמדה ואשראי בשיעורי ריבית קבועה ומשתנה. תזרימי המזומנים (קרן וריבית) הוונו בשיעורי ריבית זהה לשיעורי הריבית הממוצעת לפיה נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית. השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש הוערך בהתאם ליתרה המאזנית.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי מחיקות והפרשות להפסדי אשראי. לא הובאו בחשבון בחישוב השווי ההוגן פרעונות מוקדמים של אשראים כאשר השפעתם אינה חד משמעית.

פיקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים, על ידי הבנק ביום הדיווח, למעט אגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה המוצגות לפי שווי שוק. השווי ההוגן של יתרות זכות בחשבונות עו"ש ושל פיקדונות ללא זמן פירעון הוערכו בהתאם ליתרה המאזנית.

לגבי מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי המהוון בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה במועד הדיווח. מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק ומכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו על בסיס מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק בעיסקאות בריבית משתנה.

מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה - היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכוני אשראי ובמרווח הבנק בעיסקאות בריבית משתנה.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2018				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סה"כ
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	2,116.8	-	-	2,116.8
ניירות ערך[2]	956.2	955.8	0.4	-	956.2
אשראי לציבור, נטו[3]	9,908.0	-	-	9,863.8	9,863.8
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8.5	1.1	7.4	-	8.5
נכסים פיננסיים אחרים	25.8	-	-	25.8	25.8
סך הכל הנכסים הפיננסיים[4]	**13,015.3**	**3,073.7**	**7.8**	**9,889.6**	**12,971.1**
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	10,513.3	-	2,535.8	7,987.4	10,523.2
פיקדונות מבנקים	30.9	-	-	35.4	35.4
פיקדונות הממשלה	50.0	49.0		1.0	50.0
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,618.7	1,518.6	-	105.8	1,624.4
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14.8	1.7	13.1	0.4	15.2
התחייבויות פיננסיות אחרות	112.4	-	-	112.4	112.4
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות[4]	**12,340.1**	**1,569.3**	**2,548.9**	**8,242.4**	**12,360.6**

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סה"כ
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,659.0	2,659.0	-	-	2,659.0
ניירות ערך[2]	858.3	857.7	0.6	-	858.3
אשראי לציבור, נטו[3]	9,670.7	-	-	9,576.3	9,576.3
נכסים בגין מכשירים נגזרים	64.0	0.4	63.6	1.1	65.1
נכסים פיננסיים אחרים	25.8	-	-	25.8	25.8
סך הכל הנכסים הפיננסיים[4]	**13,277.8**	**3,517.1**	**64.2**	**9,603.2**	**13,184.5**
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	10,560.1	-	2,913.6	7,686.8	10,600.4
פיקדונות מבנקים	33.6	-	-	40.3	40.3
פיקדונות הממשלה	34.9	34.4		0.5	34.9
ניירות ערך שהושאלו	-	-	-	-	-
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,872.2	1,787.0	-	118.3	1,905.3
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	66.2	0.5	65.7	-	66.2
התחייבויות פיננסיות אחרות	92.9	-	-	92.9	92.9
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות[4]	**12,659.9**	**1,821.9**	**2,979.3**	**7,938.8**	**12,740.0**

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור ניירות ערך.

(3) מזה, אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון לימים 31.12.2018 ו- 31.12.2017 בסך 4.9 מיליון ש"ח ו- 4.2 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(4) מזה: נכסים אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.2018 ו- 31.12.2017 בסך 3,107.3 מיליוני ש"ח ו- 3,608.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה. התחייבויות אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן) לימים 31.12.2018 ו- 31.12.17 בסך 2,713.0 מיליוני ש"ח ו- 3,107.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה. למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאור 33ב.

ביאור 33ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	ליום 31 בדצמבר 2018			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	658.3	-	-	658.3
אגרות חוב ממשלת זרות	118.7	-	-	118.7
אגרות חוב מוסדות פיננסיים	124.1	-	-	124.1
אגרות חוב חברות אחרות	11.1	0.4	-	11.5
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה	**912.2**	**0.4**	**-**	**912.6**
ניירות ערך למטרות מסחר:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	40.5	-	-	40.5
תעודות סל	3.1	-	-	3.1
סך הכל ניירות ערך למסחר	**43.6**	**-**	**-**	**43.6**
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי ריבית שקל מדד	-	-	0.8	0.8
חוזי ריבית- אחר	-	-	-	-
חוזי מטבע חוץ	1.1	-	-	1.1
חוזי מניות	6.6	-	-	6.6
חוזים בגין נגזרי אשראי	-	-	-	-
סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים	**7.7**	**-**	**0.8**	**8.5**
סך הכל הנכסים הפיננסים	**963.5**	**0.4**	**0.8**	**964.7**
התחייבויות				
ניירות ערך שהושאלו	49.0	-	-	49.0
חוזי ריבית- שקל מדד	-	-	1.8	1.8
חוזי ריבית- אחר	0.4		-	0.4
חוזי מטבע חוץ	1.3	4.7	-	6.0
חוזי מניות	6.6	-	-	6.6
חוזים בגין נגזרי אשראי	-	-	0.4	0.4
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**8.3**	**4.7**	**2.2**	**15.2**
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות	**57.3**	**4.7**	**2.2**	**64.2**

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	ליום 31 בדצמבר 2017			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	רמה 1[1]	רמה 2[1]	רמה 3[1]	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	404.0	-	-	404.0
אגרות חוב ממשלת זרות	118.7	-	-	118.7
אגרות חוב חברות אחרות	-	0.6	-	0.6
סה"כ ניירות ערך זמינים למכירה	**522.7**	**0.6**	**-**	**523.3**
ניירות ערך למטרות מסחר:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	333.3	-	-	333.3
תעודות סל	1.7	-	-	1.7
סך הכל ניירות ערך למסחר	**335.0**	**-**	**-**	**335.0**
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי ריבית שקל מדד	-	-	-	-
חוזי ריבית- אחר	-	-	-	-
חוזי מטבע חוץ	0.4	1.2	-	1.6
חוזי מניות	62.4	-	-	62.4
חוזים בגין נגזרי אשראי			1.1	1.1
סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים	**62.8**	**1.2**	**1.1**	**65.1**
סך הכל הנכסים הפיננסים	**920.5**	**1.8**	**1.1**	**923.4**
התחייבויות				
ניירות ערך שהושאלו	-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי ריבית-שקל מדד	-	-	2.0	2.0
חוזי ריבית-אחר	0.1	0.9	-	1.0
חוזי מטבע חוץ	0.4	0.4	-	0.8
חוזי מניות	62.4	-	-	62.4
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**62.9**	**1.3**	**2.0**	**66.2**
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות	**62.9**	**1.3**	**2.0**	**66.2**

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר 2018						
		רווחים (הפסדים) נטו שממושו ושטרם ממושו שנכללו					
	שווי הוגן לתחילת תקופה	בדוח רווח והפסד	ברווח כולל אחר	רכישות	מכירות	שווי הוגן לסוף תקופה	רווחים (הפסדים) שטרם ממושו בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה
מניות וקרנות בתיק הזמין למכירה	1.1	(1.5)	-	-	-	(0.4)	(1.5)
נכסים בגין נגזרי אשראי	-	0.8	-	-	-	0.8	0.8
התחייבויות בגין חוזי ריבית - שקל מדד	(2.0)	(1.0)	-	-	(1.2)	(1.8)	(1.0)
	ליום 31 בדצמבר 2017						
מניות וקרנות בתיק הזמין למכירה	6.1	(0.3)	-	-	(5.8)	-	-
נכסים בגין נגזרי אשראי	-	1.1	-	-	-	1.1	1.1
התחייבויות בגין חוזי ריבית - שקל מדד	-	(2.0)	-	-	-	(2.0)	(2.0)

ביאור 33ד - מידע כמותי על פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

	ליום 31 בדצמבר 2018			
	שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	ממוצע משוקלל
נכסים בגין נגזרי אשראי	(0.4)	היוון תזרימי מזומנים	ריבית משכנתאות סיכון לכשל המשכנתאות	2.48%
נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית - שקל מדד	(1.0)	היוון תזרימי מזומנים	"סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה"	0.93%
	ליום 31 בדצמבר 2017			
	שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	ממוצע משוקלל
נכסים בגין נגזרי אשראי	1.1	היוון תזרימי מזומנים	ריבית משכנתאות סיכון לכשל המשכנתאות	2.64%
נכסים והתחייבויות בגין חוזי ריבית - שקל מדד	(2.0)	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה ציפיות אינפלציה	0.69%

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1] של הבנק והחברות המאוחדות שלו

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - יתרות

	31 בדצמבר 2018									
	בעלי עניין									
	מחזיקי מניות								מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	
	בעלי שליטה[2]		אחרים[3]		נושאי משרה[4]		אחרים[5][6]			
	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]
נכסים										
אשראי לציבור	-	-	-	-	0.7	0.9	-	-	1.6	1.9
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	-	-	-	-	0.7	0.9	-	-	1.6	1.9
התחייבויות										
פיקדונות הציבור	6.9	6.9	-	-	1.1	1.1	0.3	0.3		
התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות	-	-	-	-	-	-	-	-		
מניות (כלול בהון העצמי)[9]	774.8	774.8	-	-	-	-	-	-		

	31 בדצמבר 2017									
	בעלי עניין									
	מחזיקי מניות								מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	
	בעלי שליטה[2]		אחרים[3]		נושאי משרה[4]		אחרים[5][6]			
	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]	ליום 31 בדצמבר[7]	היתרה הגבוהה במהלך השנה[8]
נכסים										
אשראי לציבור	-	0.1	-	-	0.6	0.7	-	-	1.2	1.3
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	-	0.1	-	-	0.6	0.7	-	-	1.2	1.3
התחייבויות										
פיקדונות הציבור	5.0	5.3	-	-	1.2	1.5	0.3	0.3		
התחייבויות אחרות - זכאים אחרים ויתרות זכות	-	-	-	-	-	-	-	-		
מניות (כלול בהון העצמי)[9]	699.7	699.7	-	-	0.1	0.1	-	-		

הערות שוליים בסוף ביאור 34.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1] של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב - תמצית תוצאות עסקיות

	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2016		
	בעלי עניין			בעלי עניין			בעלי עניין		
	מחזיקי מניות			מחזיקי מניות			מחזיקי מניות		
	בעלי שליטה[2]	אחרים[3]	נושאי משרה[4]	אחרים[5][6]	בעלי שליטה[2]	אחרים[3]	נושאי משרה[4]	אחרים[5][6]	בעלי שליטה[2]	אחרים[3]	נושאי משרה[4]	אחרים[5][6]
הכנסות ריבית נטו	(0.1)	-		-	(0.1)	-	0.1	-	(0.1)	-	0.1	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הכנסות שאינן מריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	0.3	-	14.8	0.9	0.3	-	15.0	0.7	0.3	-	13.9	0.8
סה"כ	**(0.4)**	**-**	**(14.8)**	**(0.9)**	**(0.4)**	**-**	**(14.9)**	**(0.7)**	**(0.4)**	**-**	**(13.8)**	**(0.8)**

ג - תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

	2018							
	בעלי עניין							
	מחזיקי מניות							
	בעלי שליטה[2]		אחרים[3]		נושאי משרה[4]		אחרים[5][6]	
	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות	סך ההטבה	מספר מקבלי הטבות
בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו[*]	-	-	-	-	13.2	14	-	-
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו[*]	0.3	2	-	-	1.2	8	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	-	-	-	-	0.9	5
	2017							
בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו[*]	-	-	-	-	13.6	14	-	-
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו[*]	0.3	2	-	-	1.4	8	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	-	-	-	-	0.7	6
	2016							
בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו[*]	-	-	-	-	12.4	12	-	-
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו[*]	0.3	2	-	-	1.5	8	-	-
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו	-	-	-	-	-	-	0.8	2

(*) לא כולל מס שכר.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1]

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד - הכנסות ריבית, נטו בעסקאות עם התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	2018	2017	2016
א. בגין נכסים			
מאשראי לציבור	-	0.1	0.1
ב. בגין התחייבויות			
על פיקדונות הציבור	(0.1)	(0.1)	(0.1)
סך כל הכנסות ריבית, נטו	(0.1)	-	-

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראות הדיווח לציבור.
(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 80.ד(1) בהוראות הדיווח לציבור.
(3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.
(4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
(5) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור.
(6) מזה: סך הכל נכסים לתאריך המאזן בסך 0 מיליוני ש"ח וסך הכל התחייבויות לתאריך המאזן בסך 0.3 מיליוני ש"ח, בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
(7) יתרה לתאריך המאזן.
(8) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה - וזאת על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.
(9) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
(10) סכומים אלו הוחזקו על ידי חברה מקבוצת בעל השליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים.
(11) יתרה קטנה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מופיעה בביאור זה.
(12) סווג מחדש.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1] של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ג. תנאי העסקה של המנכ"ל

"ביום 1 בנובמבר, 2015, החל מר גיל טופז לכהן כמנכ"ל הבנק (להלן: "המנכ"ל" או "מנכ"ל הבנק").

תנאי העסקתו וכהונתו של מנכ"ל הבנק אושרו באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 20 באוגוסט 2015, לאחר שהתקבלו אישור הדירקטוריון בישיבתו מיום 14 ביולי, 2015 ואישור ועדת התגמול, בישיבתה מיום 8 ביולי, 2015 (להלן: "תנאי העסקה"). תנאי ההעסקה של המנכ"ל כאמור נקבעו בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה לשנים 2014-2016, שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 20 ביולי 2014 ועודכנה ביום 20 באוגוסט 2015 (להלן: "מדיניות התגמול לשנים 2014-2016").

ביום 21 בדצמבר, 2016, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכון בתנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל הבנק, לאחר אישור הדירקטוריון ביום 27 לאוקטובר 2016 ואישור ועדת התגמול בישיבתה מיום 27 לאוקטובר, 2016 (להלן: "התיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק"); בהתאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו- 2016 (להלן: "חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים") ולמדיניות התגמול לנושאי משרה לנושאי המשרה לשנים 2017-2019 שאושרה אף היא באסיפה הכללית הנ"ל (להלן: "מדיניות התגמול"). לפרטים בדבר מדיניות התגמול ראה ביאור 23.

בהתאם להחלטת האסיפה הנ"ל, התיקון המתייחס לתקרת המענק השנתי המשתנה נכנס לתוקף החל מה-12 לאוקטובר 2016, בכפוף להוראות המעבר הקבועות במדיניות התגמול לנושאי משרה, ואילו לגבי אותם תנאים אשר תוקנו בהתאמה למדיניות התגמול, אלו נכנסו לתוקף החל מיום 1 לינואר 2017.

להלן פרטים אודות תנאי העסקה של המנכ"ל:

כללי

תקופת העסקת המנכ"ל תהא לארבע שנים אשר החלו עם תחילת כהונתו בבנק. הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת, בכתב של 6 חודשים.

במשך 6 חודשים מיום ניתוק יחסי עובד-מעביד, יחולו על המנכ"ל הוראות לעניין אי תחרות כמפורט בתנאי העסקה ותמורת מענק הסתגלות. הבנק רשאי, על פי שיקול דעתו הבלעדי, להאריך את תקופת אי התחרות בעוד 3 חודשים נוספים כנגד תשלום בגובה שכרו של לתקופה זו.

תגמול קבוע

משכורתו החודשית של המנכ"ל במהלך שנת 2015 ו- 2016 תהא סך של 97,750 ש"ח ברוטו; החל ממשכורת חודש ינואר, 2017 תעמוד על סך של 103,500 ש"ח ברוטו למשרה מלאה; החל ממשכורת חודש ינואר, 2018 תעמוד על סך של 115,000 ש"ח ברוטו למשרה מלאה והחל ממשכורת חודש ינואר, 2019 תעמוד על סך של 120,000 ש"ח ברוטו למשרה מלאה (להלן: "משכורת חודשית"). המשכורת החודשית תהא צמודה לעליית המדד המחירים לצרכן כאמור בתנאי העסקה. בנוסף, יהיה המנכ"ל זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמפורט בתנאי העסקה.

תגמול משתנה

- בהתאם לתיקון בתנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק, יהיה המנכ"ל זכאי למענק שנתי משתנה בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול ולהוראות המפקח על הבנקים.
- בכפוף לאמור לעיל, תקרת המענק השנתי המשתנה (מינימום, מקסימום) בהתאמה, לו יהיה זכאי המנכ"ל בגין שנה קלנדרית יהיה בין 300,000 ש"ח ל- 700,000 ש"ח בכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, וכמפורט להלן:
  - הוגדרו תנאי סף חדשים לתשלום מענק שנתי משתנה כמפורט במדיניות התגמול.
  - שונה חישוב "שיעור תשואה" כך שחישוב "שיעור התשואה" יהיה כרווח הכולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון העצמי הממוצע. בחישוב שיעור התשואה ינוטרלו רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים (רווחים/הפסדים פיננסיים דוגמת נוסטרו לא ייחשבו לחד פעמיים) וכן רווחי/הפסדי הון בהתאם לשיקול דעתו של הדירקטוריון). (הרווח הכולל יהיה לאחר קיזוז ההוצאות בגין תשלום מענק

למנכ"ל, נושאי משרה, עובדים מרכזיים ועובדים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין אופציות לנושאי משרה, כפי שאלו רשומים או יירשמו בספרי הבנק)

- בכפוף להתקיימותם של תנאי הסף נקבעה רשימה של קריטריונים שבהתקיימותם יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת ובנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לאשר מענק שנתי משתנה נוסף מעבר ל-3 משכורות אלו על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת תגמול, עד לתקרת המענק השנתי הקבוע במדיניות התגמול ובכפוף לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.
- מבלי לגרוע מהאמור, היה ויתברר כי ישנם רכיבי תגמול, כהגדרתם ועל פי התנאים הקבועים בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים אשר אינם נכללים בתקרת התגמול שנקבעה בסעיף 2(א) לחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים, יכול ויעודכן התגמול השנתי המשתנה לו יהיה זכאי המנכ"ל, כמפורט לעיל, על מנת לכלול רכיבים אלה, כולם ו/או מקצתם. ככל שהעדכון אינו מהותי כאמור בסעיף 12.2 למדיניות התגמול הוא יהיה כפוף לקבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון וככל שהעדכון יהיה מהותי, עדכונו יהיה כפוף גם לאישור האסיפה הכללית. כמו כן יהיה התגמול, במקרה לעיל כפוף גם לתנאים הבאים: (1) סך התגמול כאמור בחוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים של המנכ"ל לאחר העדכון לא יעלה על שניים וחצי מיליון שקלים חדשים בשנה צמוד למדד כמפורט בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ו-; (2) סך התגמול הכולל למנכ"ל לא יעלה על התגמול שהמנכ"ל היה זכאי לקבל על פי הסכם העסקתו קודם לתיקון בכל הקשור לתגמול המשתנה.
- התגמול המשתנה המרבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע ,כהגדרתו במדיניות התגמול, של מנכ"ל הבנק.
- כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתאם לתנאים המוגדרים במדיניות התגמול.
- תנאי הפריסה של התגמול המשתנה- לאור התיקון במדיניות התגמול - חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים. המענק השנתי המשתנה של המנכ"ל בגין שנה קלנדרית ישולם במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול.

בגין כל סוגי התגמול המשתנה, לא ישולמו תנאים נלווים. בנסיבות בהן לא יהיה זכאי מנכ"ל הבנק לפיצויי פיטורים ובנסיבות אחרות, כפי שיקבעו מעת לעת על ידי הדירקטוריון (ככל שייקבעו) לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, הבנק יהיה רשאי לשלול את זכאותו של המנכ"ל לתגמול המשתנה (כולו או חלקו) כולל המענקים ולכל חלקי התגמול המשתנים שטרם שולמו ולרבות לגבי אותם חלקי התגמולים המשתנים שנדחו.

תנאי פרישה

- פיצויי פיטורים- תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצויי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים העשויים להגיע למנכ"ל או לשאיריו, לפי המקרה, והם ממצים את חובותיו של בנק בכל הקשור לתשלום פיצויי הפיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עם סיום עבודתו של מנכ"ל הבנק, ישחרר הבנק לזכות מנכ"ל הבנק את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.
- הודעה מוקדמת- תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובד-מעביד ביוזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 6 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של מנכ"ל הבנק במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, ובמקרה זה מנכ"ל הבנק יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה לאלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שישלם למנכ"ל הבנק את תמורת ההודעה המקודמת שנותרה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם, למעט התגמול המשתנה. היה ומנכ"ל הבנק יפר את חובתו למסור לבנק הודעה מוקדמת להתפטרותו, יהיה עליו לשלם לבנק פיצוי מוסכם בגובה השכר הכולל שהוא היה זכאי לקבל אילו עבד.
- מענק הסתגלות - עם סיום העסקתו של המנכ"ל ישולם למנכ"ל מענק הסתגלות בסכום השווה ל- 3 משכורות חודשיות בגובה השכר הקבוע כאמור לעיל, כפי שיהיה במועד סיום העסקתו בבנק.

מענק ההסתגלות מהווה תמורה להתחייבות לאי תחרות של 6 חודשים.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1] של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

הסדרי פרישה משתנים- לאור התיקון במדיניות התגמול - חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים והם ישולמו במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול.

הסדרי פרישה משתנים - לאור התיקון במדיניות התגמול החדשה- חל שינוי בסעיף זה ביחס לתנאי כהונה והעסקה קודמים והם ישולמו במועדים ובתנאים הקבועים במדיניות התגמול החדשה.

הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם המנכ"ל תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת ולחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסים ויתוקנו במידת הצורך בהתאמה.

הדירקטוריון יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים, להחליט על הפחתת התגמול המשתנה (כולו או חלקו), למנכ"ל הבנק, לאחר קבלת המלצת ועדת תגמול.

באם יימצא כי שולמו למנכ"ל הבנק, סכומים כחלק מתנאי הכהונה והעסקה אשר התבסס על נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היו אמורים להשתלם למנכ"ל הבנק סכומים נמוכים מאלו שקיבל בפועל או לא להיות משולמים כלל, ישיב מנכ"ל הבנק על פי דרישת הבנק סכומים אלו בתוספת הפרשי הצמדה ממועד התשלום ועד למועד ההחזר.

ז - תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

"דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 17 לספטמבר 2015, החליט למנות את מר זאב נהרי כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק ("יו"ר הדירקטוריון" או: "מר נהרי") וזאת על פי סעיף 11ג.(א)(3) לפקודת הבנקאות, 1941 ותקנון הבנק, וזאת עד למועד בו המינוי יובא לאישור על ידי האסיפה הכללית המיוחדת שתכונס לצורך זה ובכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין.

ביום 11 באוקטובר, 2015 התקבל אישור בנק ישראל כי אין לו התנגדות למינויו של מר נהרי לדירקטור וליו"ר דירקטוריון הבנק ומהמועד הנ"ל מכהן מר נהרי בפועל כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. ביום 19 בנובמבר, 2015, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר נהרי כדירקטור בבנק.

להלן פרטים אודות עיקרי תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון

כללי

תקופת העסקת היו"ר תהא ל- 4 שנים אשר יחלו עם תחילת כהונתו בפועל.

על אף האמור בסעיף לעיל, הצדדים יהיו רשאים לסיים את קשר העבודה בכל עת, בהודעה מוקדמת בכתב של 3 חודשים.

בתקופת ההעסקה יועסק היו"ר במסגרת שבוע עבודה בן 4 ימים (לא פחות מ-80% משרה).

יו"ר הדירקטוריון מתחייב שלא לעסוק בכל עסק אחר ו/או תפקיד אחר ו/או עיסוק אחר ו/או עבודה אחרת, אצל או עבור תאגיד בנקאי או גוף פיננסי או גורם הפעיל בשוק ההון, ו/או בכל עיסוק אחר האסור על פי נוהל בנקאי תקין, אלא אם כן נתקבל אישור לכך מדירקטוריון הבנק בכתב ומראש. יו"ר הדירקטוריון התחייב להימנע מניגוד עניינים.

משכורת חודשית ותנאים נלווים

משכורתו החודשית של יו"ר הדירקטוריון תהיה סך של 95,000 ברוטו לחודש עבודה (עבור היקף משרה של 80%).

השכר יהיה צמוד לעליית המדד המחירים לצרכן, כאשר מדד הבסיס הינו במועד תחילת עבודתו. בנוסף, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים הכוללים, בין היתר, הפרשות סוציאליות; ימי מחלה, דמי הבראה, רכב המתאים לצורכי עבודתו, ביטוח נושאי משרה הקיימים בבנק, ככל שתהיה העברת שליטה בבנק ביטוח Run-of כמקובל בבנק, התחייבות לשיפוי בתנאים מקובלים לנושאי משרה בכירים בבנק, החזר הוצאות הקשורות למילוי תפקידו והטבות נוספות.

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים[1] של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

תגמול משתנה

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה, ובהתאמה להוראות ניהול בנקאי תקין 301 A, יו"ר הדירקטוריון לא יהיה זכאי למענק שנתי משתנה.

תנאי פרישה

פיצויי פיטורים- תשלומי הבנק לתוכנית הפנסיונית בגין פיצויי פיטורים יבואו במקום תשלום פיצויי פיטורים העשויים להגיע ליו"ר הדירקטוריון או לשאיריו, לפי המקרה, והם ממצים את חובותיו של בנק בכל הקשור לתשלום פיצויי הפיטורים, כאמור בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. עם סיום עבודתו של יו"ר הדירקטוריון, ישחרר הבנק לזכות יו"ר הדירקטוריון את כל הכספים אשר הצטברו לזכותו בתוכנית הפנסיונית, לרבות פירותיהם והבנק לא יהיה זכאי לקבל סכום כלשהו מתוך כספי התוכנית.

הודעה מוקדמת-תקופת ההודעה המוקדמת במקרה של סיום יחסי עובד-מעביד ביוזמת מי מהצדדים תהיה, בכתב של 3 חודשים. הבנק יהיה רשאי לוותר על עבודתו של יו"ר הדירקטוריון במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, ובמקרה זה יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתשלום כל הזכויות הקובעות בהסכם כאילו עבד בפועל בתקופה זו. יחד עם זאת, הבנק יהיה רשאי לסיים את קשר העבודה לאלתר, או במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, ובלבד שישלם ליו"ר הדירקטוריון את תמורת ההודעה המוקדמת שנותרה לזכותו בגובה המשכורת החודשית ושווי התנאים הנלווים והסוציאליים הקבועים בהסכם.

הוראות כלליות נוספות

כל הוראות ההסכם עם יו"ר הדירקטוריון תהיינה כפופות למדיניות התגמול של הבנק כפי שתהיה מעת לעת ולהוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, כפי שיהיו מעת לעת.

ביאור 35 - נושאים שונים

1 להלן פרטים אודות החלטות הדירקטוריון בדבר חלוקת דיבידנד:

ביום 4 בינואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון שני לשנת 2017 במזומן בסך 1.8 מיליוני ש"ח ובגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2017 במזומן בסך 3.7 מיליוני ש"ח. הדיבידנד בסך 0.08 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-28 בינואר 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 14 בינואר, 2018 (המועד הקובע).

ביום 27 במרץ 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון רביעי לשנת 2017 בסך 3.3 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.05 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-22 באפריל 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 באפריל 2018 (המועד הקובע).

ביום 27 ביוני 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון ראשון לשנת 2018 בסך 5.7 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.08 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-23 ביולי 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 ביולי 2018 (המועד הקובע).

ביום 13 בספטמבר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון שני לשנת 2018 בסך 5.7 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.08 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-10 באוקטובר 2018, לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 27 בספטמבר 2018 (המועד הקובע).

ביום 16 בדצמבר 2018, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד ביניים בגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2018 בסך 9.7 מיליוני ש"ח, הדיבידנד בסך 0.148 ש"ח לכל מניה רגילה 1 ש"ח ע.נ שולם ב-6 בינואר 2019 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 24 בדצמבר 2018 (המועד הקובע).

2 ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו- מיטב דש ברוקראז' בע"מ (להלן: "הרוכשות") בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage) (להלן: "הממכר" ו- "הסכמי המכירה", בהתאמה), בתמורה כוללת של 21 מיליוני ש"ח (להלן יחד: "העסקה").

הסכמי המכירה כוללים, בין היתר, מצגים שונים כמקובל בעסקאות מסוג זה, וכן התחייבות של הבנק לשיפוי בגין הפרת מצגים וחבויות עבר בקשר עם הממכר, וזאת בכפוף למגבלת זמן ותקרת שיפוי מקסימאלית של 100% מסכום התמורה.

כמו כן, כוללים הסכמי המכירה מגבלות אי תחרות מסוימות החלות על הבנק למשך עד ארבע שנים ממועד השלמת העסקה.

ביום 25 בינואר, 2018 השלמה מכירת תיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק לרוכשות, וביום 15 בפברואר השלמה מכירת תיקי הלקוחות הפרטיים של הבנק לרוכשות.

הצדדים הסכימו ביניהם כי הבנק ימשיך לתת שירותי חבר בורסה ותפעול ניירות ערך לחלק מהפעילות שנמכרה, לתקופה של מספר חודשים, ולא יאוחר מיום 30 ביוני, 2018.

ביום 30 ביוני, 2018 הושלמה העסקה במלואה והבנק חדל מלספק שירותי חבר בורסה כאמור לעיל.

ברקע למכירה, כאמור לעיל, הוסכם בין הבנק ובין הספק אשר נתן לו שירותי מיקור חוץ בקשר לפעילות האמורה, על העברת מכלול המחלוקות שהתגלעו ביניהם בהקשר זה, להכרעת בורר שהוסכם על הצדדים.

בניכוי הוצאות שונות להשלמת העסקה, הבנק רשם בספריו רווח לפני מס בגין העסקה בסך של כ-15 מיליוני ש"ח.

3 בהמשך לדיווח מיום 18 בינואר 2018, לפיו החליט דירקטוריון הבנק להציע לבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, למכור את כל מניות הבנק בחברת הבורסה, ביום 27 באוגוסט 2018 הודיעה הבורסה לניירות ערך בתל אביב לבנק כי הושלמה עסקת המכירה של מניות הבורסה אשר היו בבעלות הבנק.

עובר למכירה החזיק הבנק ב 5.39% מהון המניות של חברת הבורסה, והציע את כולן למכירה. תמורת המכירה הסתכמה בכ- 27.0 מיליוני ש"ח.

בהתאם לאמור לעיל ובהודעת הבורסה, מכירת מניות הבורסה המוחזקות בידי בנק ירושלים בע"מ הושלמה.

הבנק רשם בגין המכירה רווח לפני מס בדוחות הכספיים לשנת 2018 בסך של 27.0 מיליוני ש"ח.

4 ביום 1 בפברואר, 2018, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח ("הרוכשת"), על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 50% מזכויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 600 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק במהלך תקופה מוגדרת שהוסכמה בין הצדדים ("תיק ההלוואות").

יתרת תיק ההלוואות נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת בחלק תיק ההלוואות שנמכר וזכויות הבנק בחלק שנותר בבעלותו תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו).

בהתאם להסכם ניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק ההלוואות שנרכש על ידה, בתמורה לדמי ניהול, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות חלק תיק ההלוואות שנותר בבעלותו.

ביום 21 בפברואר 2018 הושלמה העסקה ו-50% מזכויות הבנק בתיק ההלוואות הומחו לרוכשת בהמחאת מכר בלתי חוזרת, סופית וגמורה.

הבנק רשם בספריו הכנסה בגין המכירה בסך 10.7 מיליוני ש"ח אשר הוצגו בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

5 ביום 7 במאי, 2018, הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על +ilA ואת תחזית הדירוג החיובית.

6 ביום 27 במרץ, 2018, ובהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק, שלח יו"ר הדירקטוריון מכתב לדירקטוריון בנק דקסיה ישראל בע"מ (להלן: "בנק דקסיה") שבו הודיע דירקטוריון הבנק את רצונו להיכנס עם דירקטוריון בנק דקסיה בזמן הקרוב לתהליך של בחינה ומו"מ ביחס לביצוע רכישה ע"י בנק ירושלים של 100% ממניות בנק דקסיה ע"י הבנק ולאחר מכן מיזוגו עם בנק ירושלים (להלן: "העסקה"). בהמשך לכך, התקבלה תשובת דירקטוריון בנק דקסיה ביום 17 באפריל, 2018, לקבלת פרטים נוספים על העסקה המוצעת. בתשובה למכתב הנ"ל, שלח הבנק ביום 6 במאי, 2018, מכתב נוסף לבנק דקסיה בקשר לתהליך הבחינה והמו"מ ביחס לעסקה ובו הצעה לדון בהקדם בישיבה בין הצדדים בנושא. כפי שצוין במכתב הנ"ל, עסקה כזו, ככל שיוסכם עליה, תהיה טעונה אישור האורגנים של הבנקים וכן אישור הרגולטורים כנדרש על פי דין.

ביום 9 ביולי 2018 פרסם בנק דקסיה על קבלת בקשה לכניסה למו"מ למיזוג בין בנק דקסיה לבנק מרכנתיל בע"מ מקבוצת דיסקונט.

ביום 28 באוגוסט 2018 הגיש הבנק לדירקטוריון בנק דקסיה הצעה בלתי מחייבת למיזוג עם בנק דקסיה.

ביום 12 בספטמבר 2018 התקבל מכתב בידי הבנק מאת יו"ר בנק דקסיה, לפיו בנק דקסיה אינו רואה מקום להמשיך ולדון בהצעת הבנק הודיע הבנק כי ישקול את המשך צעדיו בנושא.

ביום 7 בנובמבר 2018 בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק בעניין, הבנק שיגר פנייה לדירקטוריון בנק דקסיה, ובפנייתו הציג הצעה משופרת למיזוג (בדרך של "מיזוג משולש הפכי") בין הבנק לבין בנק דקסיה.

ההצעה המשופרת נערכה על בסיס ממצאי אנליזה כלכלית של פירמת הייעוץ הפיננסי גיזה זינגר אבן בע"מ, שתמציתם הובעה במסגרת אישור פירמת הייעוץ האמורה שצורף לפניית הבנק לבנק דקסיה.

מסגרת הפנייה האמורה הציע הבנק, בין היתר, כי הצדדים יפגשו וידונו בהצעה המשופרת על מנת שזו תוכל להתגבש לכלל הסכם מחייב שיאושר על ידי האורגנים המתאימים (וכמובן הרשויות המוסמכות), לטובת כלל הצדדים הרלבנטיים, וביקש לקחת חלק בכל מהלך למכירת בנק דקסיה, הכל כמובע בפנייה.

ביום 14 בנובמבר 2018 , התקבל בידי הבנק מכתב מטעם דירקטוריון בנק דקסיה, לפיו בנק דקסיה דן בהצעת הבנק והחליט, בהתבסס, בין היתר, על חוות דעת כלכליות, כי הצעת הבנק נחותה מההצעה המוצעת לבעלי המניות על ידי קבוצת דיסקונט ובכלל זה התמורה שעל פי הצעת הבנק נמוכה משמעותית מההצעה הנ"ל, וכי היא מעוררת קשיים נוספים וכוללת תנאים וסייגים אחרים אשר אינם מקובלים על דירקטוריון בנק דקסיה. לנוכח כך הודיע דירקטוריון בנק דקסיה כי החליט לדחות את הצעת הבנק.

עוד יצוין, כי למיטב ידיעת הבנק, בהתאם לדיווח מיידי שפרסם בנק דקסיה ביום 14 בנובמבר 2018, ביום 13 בנובמבר 2014 נחתם הסכם מיזוג, במסגרתו, בכפוף להתקיימות התנאים המתלים הקבועים בו, יתמזג בנק דקסיה עם ולתוך בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, כנגד תשלום לבעלי מניות בנק דקסיה של תמורה במזומן בסך של 758.59 ש"ח למניה ובסך כולל של 669,759,111 ש"ח (בכפוף למנגנון תוספת תמורה ככל שמועד השלמת המיזוג יחול לאחר 1 באפריל 2019). על פי הדיווח האמור של בנק דקסיה נקבעה שורת תנאים מתלים, ובהם אישורים רגולטוריים ואישור האסיפה הכללית של בנק דקסיה, אשר המועד האחרון לקיומם, אם לא יוארך בהסכמת הצדדים, נקבע ליום 1 ביוני 2019.

ביאור 35 - נושאים שונים (המשך)

ביום 25 בדצמבר 2018, פנה הבנק לדירקטוריון בנק דקסיה, ובפנייתו, בין היתר, שב וביקש הבנק כי בנק דקסיה ייבחן את הצעת הבנק באופן יסודי ומקצועי, ולצורך כך ייפגש עם נציגי הבנק על מנת לבחון את הצעת הבנק והאפשרויות הגלומות בה כשברשותו המידע הנדרש לשם כך, שלא היה ברשות בנק דקסיה בעת שדחה את הצעת הבנק. הבנק ציין כי על פני הדברים, נראה שאין קושי או הכבדה ממשיים בדחיית האסיפה הכללית שכונסה לדון בהצעה הנוספת שהוגשה לבנק דקסיה לשם בחינת הצעת הבנק כאמור.

ביום 2 בינואר 2019, התקבל בידי הבנק מכתב מטעם דירקטוריון בנק דקסיה, לפיו דירקטוריון בנק דקסיה לאחר שקרא ולמד את הצעת בנק ירושלים, ודן בה ביסודיות הראויה תוך הסתייעות ביועציו המקצועיים, הגיע לכלל מסקנה שיש לדחות את הצעת בנק ירושלים.

7 ביום 31 באוקטובר 2018 נחתם הסכם בין הבנק לבין מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ (בעבור קופות הגמל המנוהלות על ידה) ("הרוכשת"), על פיו, מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית גמורה ומוחלטת 80% מתיק אשראי צרכני שסכומו הכולל כ - 180 מיליון ש"ח ("תיק ההלוואות"). יתרת תיק ההלוואות (20%) נותרת בבעלות הבנק, באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק בתיק ההלוואות תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פסו). הבנק ממשיך לתפעל את תיק ההלוואות באופן ולפי אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל אשראי צרכני עבור עצמו, לרבות את חלק תיק האשראי שנותר בבעלותו, והכל בהתאם להסכם שנחתם, ולפי ההוראות שסוכמו בו, כאשר לרוכשת זכות, בכל עת, להתקשר עם גורם מתפעל אחר.

הבנק הכיר, באופן ישיר, ברווח של כ -5.7 מליון ש"ח (לפני מס) בדוחות לשנת 2018, בגין עסקה זו. בהתאם להוראות ההסכם, ככל שביצועי תיק ההלוואות יעמדו בקריטריונים שנקבעו בהסכם המכירה, תשולם תמורה נוספת.

ביאור 36 - מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
	מיליוני ש"ח	
סה"כ נכסים	**13,385.7**	13,808.1
סה"כ התחייבויות	**12,490.6**	12,971.1
הון עצמי	**895.1**	837.0

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
רווח נקי	**87.2**	37.1	55.7

ביאור 37 - תמצית מאזן - בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	ליום 31 בדצמבר	
	2018	2017
נכסים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	2,659.0
ניירות ערך[1]	783.6	858.3
אשראי לציבור	10,008.9	9,772.4
הפרשה להפסדי אשראי	(100.9)	(101.7)
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	9,670.7
השקעות בחברות מוחזקות	421.4	408.3
בניינים וציוד	43.8	10.3
נכסים בלתי מוחשיים	-	0.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8.5	64.0
נכסים אחרים	133.0	137.3
סך כל הנכסים	**13,415.1**	**13,808.3**
התחייבויות והון		
פיקדונות הציבור	11,718.1	12,114.8
פיקדונות מבנקים	30.9	33.6
פיקדונות הממשלה[3]	50.0	0.5
ניירות ערך שהושאלו[3]	-	34.4
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	537.7	582.2
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14.8	66.2
התחייבויות אחרות[2]	168.4	139.3
סך כל ההתחייבויות	**12,519.9**	**12,971.0**
הון עצמי	895.2	837.3
סך כל ההתחייבויות וההון	**13,415.1**	**13,808.3**

(1) לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן, ובדבר ניירות ערך ששועבדו ראה ביאור 5.
(2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בבנק ליום 31 בדצמבר 2018 בסך 3.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3.2 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2017.
(3) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 37 - תמצית מאזן - בנק

סכומים מדווחים במליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
הכנסות ריבית	**527.5**	473.5	438.2
הוצאות ריבית	**144.8**	111.1	96.2
הכנסות ריבית, נטו	**382.7**	362.4	342.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**34.7**	36.9	30.4
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**348.0**	325.5	311.6
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	**43.1**	(0.6)	35.4
עמלות	**91.7**	112.2	115.0
הכנסות אחרות	**32.4**	11.5	11.5
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	**167.2**	123.1	161.9
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נילוות	**160.7**	155.0	152.8
אחזקה ופחת בניינים וציוד	**47.7**	48.2	42.9
הוצאות אחרות	**206.3**	207.9	198.4
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**414.7**	411.1	394.1
רווח לפני מיסים	**100.6**	37.5	79.4
הפרשה למיסים על הרווח	**26.5**	11.8	35.0
רווח לאחר מסים	**74.1**	25.7	44.4
חלק של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס	**13.1**	11.3	11.2
רווח נקי	**87.2**	**37.0**	**55.6**
רווח למניה (בש"ח)			
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	**1.24**	0.52	0.79

ביאור 37 - תמצית דוח על תזרימי מזומנים - בנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי לשנה	**87.2**	37.0	55.6
התאמות:			
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות	**(13.1)**	(11.3)	(11.4)
פחת על בניינים וציוד	**2.6**	1.3	1.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**34.7**	36.9	30.4
הפסד (רווח) ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	**(43.4)**	(1.8)	(35.2)
ירידת ערך של נכסים המוחזקים למכירה	**-**	-	0.1
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	**(0.3)**	2.5	0.1
מיסים נדחים, נטו	**7.5**	(2.0)	24.2
פיצויי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)	**0.7**	3.8	0.8
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	**26.3**	8.5	28.9
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
אשראי לציבור	**(272.0)**	82.5	68.8
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**55.5**	87.1	44.0
ניירות ערך למסחר	**291.8**	220.0	10.4
נכסים אחרים	**(3.1)**	(0.4)	(36.4)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
פיקדונות מבנקים	**(2.7)**	(2.9)	(2.9)
פיקדונות הציבור	**(396.7)**	(32.9)	(353.7)
פיקדונות הממשלה*	**15.1**	(556.6)	203.4
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**(51.4)**	(80.5)	(48.5)
התחייבויות אחרות	**(33.3)**	29.3	(2.4)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים	**(18.2)**	(5.2)	(7.8)
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	**(312.8)**	(184.7)	(30.1)

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

ביאור 37 - תמצית דוח על תזרימי מזומנים - בנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2018	2017	2016
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה[2]	**(1,501.5)**	(2,845.3)	(4,365.4)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	**1,327.8**	2,468.3	4,281.9
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	**(27.7)**	726.0	414.3
רכישת בניינים וציוד	**(25.0)**	(0.3)	-
מזומנים נטו מפעילות בהשקעה	**(226.4)**	348.7	330.8
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**-**	-	224.5
פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**(1.0)**	(25.1)	(69.1)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות	**(20.2)**	(7.1)	(13.8)
מזומנים נטו מפעילות מימון	**(21.2)**	(32.2)	141.6
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים	**18.2**	5.2	7.8
גידול במזומנים ופיקדונות בבנקים	**(560.4)**	131.8	442.3
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת השנה	**2,659.0**	2,522.0	2,071.9
יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף השנה	**2,116.8**	2,659.0	2,522.0
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:			
ריבית שהתקבלה	**621.7**	599.6	611.0
ריבית ששולמה	**123.5**	149.3	163.5
מיסים על הכנסה ששולמו	**26.6**	30.3	21.9
מיסים על ההכנסה שהתקבלו	**-**	15.7	16.1

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם - תוכן עניינים

חלק א - ממשל תאגידי וביקורת	225
הדירקטוריון ההנהלה	225
המבקר הפנימי	229
גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים	231
שכר רואי חשבון המבקר	232
שכר נושאי משרה	233
עסקאות עם בעלי שליטה	235
חלק ב - פרטים נוספים	240
תרשים מבנה אחזקות הבנק	240
רכוש קבוע ומתקנים	242
נכסים בלתי מוחשים	242
מערכות מידע ומחשוב	242
הון אנושי	244
הסכמים מהותיים	246
מגבלות חקיקה ופיקוח, עדכוני חקיקה, תקינה חשבונאית והוראות בנק ישראל	247
תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים	253
דירוג התחייבויות הבנק	258
חלק ג - נספחים	259
נספח 1 שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	259
נספח 2 דוח רווח והפסד לרבעון-מידע רב רבעוני ומאזן לסוף רבעון- מידע רב רבעוני	263
נספח 3 דוח רווח והפסד לחמש השנים האחרונות	265
נספח 4 מאזן לחמש השנים האחרונות	266

חלק א - ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

שמות חברי הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר, 2018 ועיסוקיהם[1]

שם הדירקטור/ית	העיסוק העיקרי
זאב נהרי, רו"ח	יו"ר דירקטוריון הבנק
זלמן שובל	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ (החברה האם); יו"ר משותף של קרן פייר
יהודה אורבך, רו"ח[2]	יו"ר וחבר בוועדות ובגופים שונים, יועץ וסוקר וכן מרצה
ד"ר רות ארד[2]	דירקטורית
ליאור בן עמי	מנכ"ל שותף בחברת ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ
אירה סובל, רו"ח[3]	יועצת כלכלית לחברות ודירקטורית
גדעון שובל[2]	מנכ"ל ייצוא חברה להשקעות בע"מ

(1) פרטים נוספים על חברי הדירקטוריון של הבנק, מוצגים בהמשך בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018.

(2) דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "**חוק החברות**") ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301").

(3) דירקטורית בלתי תלויה לפי חוק החברות ודירקטורית חיצונית לפי הוראה 301. סיימה כהונתה ביום 18 בפברואר, 2019.

(4) לאחר יום 31 בדצמבר, 2018 (תקופת הדוח) מונו הדירקטורים הבאים: מר אביב שנצר ביום 18 בפברואר, 2019, מר יעקב טננבאום (דח"צ חוק החברות ודירקטור חיצוני הוראה 301) ביום 19 בפברואר, 2019, מר עוזי לוי ביום 6 במרץ, 2019 (דירקטור בלתי תלוי חוק החברות ודירקטור חיצוני **הוראה 301**).

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") ולתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, לפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כהגדרת המונח בחוק החברות (להלן: "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית") ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301") לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית;

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק (המעוגנת בנוהל עבודת הדירקטוריון) המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יהיה זה הקבוע בהוראה 301 וחוק החברות, דהיינו: (א) לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולא פחות משני דירקטורים. בנוסף, לפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; (ב) לפחות שניים מחברי ועדת ביקורת המשמשת גם כוועדה לבחינת דוחות כספיים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית; זאת מהנימוקים המפורטים להלן:

(א) להערכת הדירקטוריון המספר המזערי דלעיל יאפשר לדירקטוריון ולועדת הביקורת לעמוד בחובות המוטלות עליהם בהתאם להוראות הדין ומסמכי ההתאגדות, במיוחד לאחריותם לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים;

(ב) המספר המזערי דלעיל מתחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בו.

במועד הדיווח, כל חברי דירקטוריון הבנק וכל חברי ועדת ביקורת (המשמשת כוועדה לבחינת דוחות כספיים) הנם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית לפי השכלתם כמפורט בדוח התקופתי לשנת 2018 ו/או עיסוקם העיקרי כמפורט לעיל ו/או כישוריהם וניסיונם, כמפורט להלן:

שם	כישורים וניסיון
זאב נהרי	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן בעבר במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1965-2011); בתפקידו האחרון כיהן כחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוק ההון. עוד כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראל בע"מ וכן כיו"ר או כדירקטור בחברות מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ, כמפורט בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018; כמו כן, כיהן כדירקטור בבנק לאומי ארה"ב, בבנק לאומי לישראל קורפוריישן ובחברה לישראל בע"מ. שימש כיועץ לחברת החשמל עד ליום 31.12.16.
זלמן שובל	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן בעבר כמנכ"ל בנק ליצאו, שגריר ישראל בארה"ב, יו"ר בנק ירושלים, חבר ועדת הכספים של הכנסת, חבר ועדת חוץ ובטחון של הכנסת, חבר בדירקטוריון הדסה (ישראל), כמפורט בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018.
יהודה אורבך	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהן כסמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי בבנק אגוד לישראל בע"מ ובחברות הבנות של הבנק בין השנים (2000-2014).
ד"ר רות ארד	בנוסף לעיסוקה העיקרי כיום כמפורט לעיל, כיהנה בעבר בתפקיד בקר סיכונים ראשי בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1999-2011); דח"צ בישראכרט (וכן יו"ר ועדת ניהול סיכונים וחברה בועדת ביקורת) (בשנים 2011-2014); מרצה באוניברסיטת חיפה (בשנת 2013); חברה בועדת אשראי בקרן סולו (בשנים 2014-2016/4).
ליאור בן עמי	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, שימש בעבר מנכ"ל שותף בחברת הלפ פי סי המרכז לתמיכה במחשוב ביתי (בשנים 2006-2013); מנהל חטיבת מוצרי תקשורת בסימנס ישראל (בשנים 2003-2005); מנהל פיתוח עסקים ואסטרטגיה בחברת פז נפט בע"מ (בשנים 1997-2003); עוזר מנכ"ל ברשות הנמלים והרכבות (בשנים 1997-1996); מנתח חברות ביחידת היעוץ בתחום שוק ההון והכספים; כלכלן במחלקת תכנון ובקרה עסקית בבנק הבנלאומי הראשון (בשנים 1993-1996); עוזר לכלכלן בכיר במחלקת המחקר בתחום המוניטרי בבנק ישראל (בשנים 1992-1993).
יעקב טננבאום (החל לכהן ביום 19.2.19)	דירקטור חיצוני ב"רציו חיפושי נפט" (מימון) (החל משנת 2015- עד כה); מנכ"ל, בנק מרכנתיל דיסקונט (בשנים 2006-2013)
עוזי לוי (החל לכהן ביום 6.3.19)	סגן נשיא חב' WeWork (החל ממרץ 2019); מנכ"ל, "דירה להשכיר", החברה הממשלתית לדיור והשכרה (2014-מרץ 2019); משנה למנכ"ל ואחראי על הפעילות הבינלאומית בקבוצת נכסים ובניין (2009-2014).
גדעון שובל	בנוסף לעיסוקו העיקרי כיום כמפורט לעיל, מכהן כדירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ.
אביב שנצר (החל לכהן ביום 18.2.19)	מנכ"ל ובעלים בשנצר ניהול סיכונים בע"מ (2011-עד כה); ייעוץ עסקי אסטרטגי לחברות; ממונה ציות ואכיפה בקרן השתלמות רום (2013-פברואר 2019); מנהל סיכונים בש. שלמה ביטוח (2018-פברואר 2019); מנהל סיכונים שאינם פיננסיים בקרן השתלמות לעובדי המדינה (2016-עד כה).

פרטים נוספים אודות הדירקטוריון וועדותיו

במהלך שנת 2018 ועד מועד פרסום הדוח, חלו השינויים הבאים בהרכב הדירקטוריון:

(1) סיימו כהונתם במהלך שנת 2018 ועד מועד פרסום הדוח:

- ד"ר נורית קראוס ביום 28 בינואר, 2018 (דירקטורית בלתי תלויה לפי חוק החברות ודירקטורית חיצונית לפי הוראה 301) בתום כהונתה השנייה;
- מר רם הרמלך ביום 13 בספטמבר, 2018;
- מר משה באואר ביום 28 בספטמבר, 2018;
- מר שמואל אשל ביום 3 בדצמבר, 2018 (דירקטור חיצוני לפי חוק החברות ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301) בתום כהונתו השלישית;
- גב' אירה סובל ביום 18 בפברואר, 2019 (דירקטורית בלתי תלויה לפי חוק החברות ודירקטורית חיצונית לפי הוראה 301), בתום כהונתה השנייה.

(2) מונו או חודש מינויים במהלך שנת 2018 ועד פרסום הדוח:

- ביום 13 בספטמבר, 2018, החל מר יהודה אורבך את כהונתו השנייה כדירקטור חיצוני לפי חוק החברות ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 לאחר שמינויו אושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 27 באוגוסט, 2018.

- ביום 18 בנובמבר, 2018 אישרה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק את חידוש מינויים של הדירקטורים המכהנים בבנק לתקופת כהונה נוספת (שאינם דירקטורים חיצוניים/בלתי תלויים), כדלקמן: ה"ה זאב נהרי (יו"ר הדירקטוריון), זלמן שובל, גדעון שובל וליאור בן עמי.
- ביום 18 בפברואר, 2019, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק את מינוים של מר יעקב טננבאום לדירקטור חיצוני לפי חוק החברות ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301 החל מיום 19 בפברואר, 2019 ואת מינויו של מר אביב שנצר כדירקטור בבנק החל מיום 18 בפברואר, 2019.
- ביום 6 במרץ, 2019 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק את מינויו של מר עוזי לוי לדירקטור בלתי תלוי לפי חוק החברות ודירקטור חיצוני לפי הוראה 301. החל מיום 6 במרץ 2019.

הרכב הדירקטוריון ליום פרסום הדוח:

ליום פרסום הדוח מונה דירקטוריון הבנק 9 דירקטורים בהם 3 דירקטורים חיצוניים כהגדרת בחוק החברות שהינם גם דירקטורים חיצוניים על פי הוראה 301 וכן דירקטור אחד בלתי תלוי כהגדרת המונח בחוק החברות, שהנו גם דירקטור חיצוני על פי הוראה 301.

מספר הדירקטורים כאמור לעיל הנו בהתאמה לסעיף 22 להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי, 2017 ולפיה דירקטוריון תאגיד בנקאי יורכב מלא יותר מ-10 דירקטורים ולא פחות מ-7 דירקטורים (יצוין, כי באישור המפקח יוכל התאגיד הבנקאי למנות יותר מ-10 חברים אם הוא סבור כי הדבר נדרש לצורך תפקודו התקין של הדיקטוריון). תוקף התיקון לסעיף 22 הנ"ל על פי הוראת המעבר הנו ביום 1 ביולי 2020, אולם, לא תותר הגדלה של מספר הדירקטורים בתקופת המעבר עד למועד התחילה.

יצוין, כי ביום 14 באוקטובר 2010 פנה המפקח על הבנקים לדירקטוריון הבנק, במסגרת בחינת תפקוד הדירקטוריון הבנק ומבנהו, לקבוע כללים לגבי הרכב הדירקטוריון והיחס שבין דירקטורים חיצוניים על פי הוראה 301 ודירקטורים אחרים. על פי הוראה 301 יכלול הדירקטוריון לפחות שליש דירקטורים חיצוניים כהגדרת המונח בהוראה 301, ובבנק ירושלים - 40%. בשנת 2018 עמד הרכב דירקטוריון הבנק ביחס שבין דירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים על פי המוסכם עם הפיקוח על הבנקים.

ביום 18 בינואר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 28 (ה) להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש יולי, 2017, מדיניות לעניין משך כהונה מקסימלי של יו"ר הדירקטוריון. בהתאם למדיניות הדירקטוריון כאמור, התקופה המרבית שנקבעה לכהונה של יו"ר דירקטוריון הבנק על פי המדיניות הנה 10 שנים. ביום 17 בפברואר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 34 (ה) להוראה 301 מדיניות לעניין משך כהונה של יו"ר וועדה דירקטוריונית. התקופה המקסימאלית של יו"ר וועדה יהיה עד ל-6 שנים, אולם תתאפשר הארכה לתקופה של עד 3 שנים נוספות בנסיבות המפורטות במדיניות.

ועדות הדירקטוריון והרכביהן:

במהלך שנת 2018 ועד מועד פרסום הדוח חלו שינויים בהרכבי ועדות הדירקטוריון, כדלקמן:

בישיבת הדירקטוריון מיום 18 בינואר, 2018 הוחלט לאחד את וועדת ביקורת ואת ועדת תגמול בהתאמה לתיקונים בהוראות הדיו (חוק החברות והוראה 301) לפיהן וועדת ביקורת תוכל לשמש גם כוועדת תגמול.

בישיבת הדירקטוריון מיום 16 בדצמבר, 2018 הוחלט כי וועדת המשאבים של הבנק תשמש גם כוועדה לענייני טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית ושמה ישונה לוועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית (בהתאמה לסעיף 39א (א) להוראה 301 כפי שתוקנה בחודש נובמבר, 2018) .

נכון למועד פרסום הדוח, ועל פי החלטת הדירקטוריון מיום 17 בפברואר, 2019 (בתוקף מיום 6 במרץ, 2019), הוחלט לקבוע ולעדכן את הרכבי ועדת הדירקטוריון, כדלקמן:

ועדת ביקורת (המשמשת גם כוועדה לדיון בדוחות כספיים, וועדת תגמול וכוועדה לאישור עסקאות עם אנשים קשורים) - ה"ה יהודה אורבך (יו"ר) (דח"צ), יעקב טננבאום (דח"צ), ד"ר רות ארד (דח"צ), אביב שנצר.

ועדה לניהול סיכונים - ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, וד"ר רות ארד (דח"צ), אביב שנצר, עוזי לוי (דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301).

ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה - ה"ה זאב נהרי (יו"ר), גדעון שובל, ליאור בן עמי, יעקב טננבאום (דח"צ), עוזי לוי (דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301).

וועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית - ה"ה יהודה אורבך (יו"ר), ליאור בן עמי, ר. ארד (דח"צ) עוזי לוי (דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301).

בשנת 2018 התקיימו 18 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-45 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

הנהלה ונושאי משרה בכירה

ביום 18 בינואר, 2018, החלה עו"ד אודליה ניסן לכהן בתפקיד קצינת הציות והאחראית למניעת הלבנת הון, בכפיפות לעו"ד שרית וייסטוך, סמנכ"ל, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה.

ביום 27 במרץ, 2018, החלה גב' הגר פרץ-דיין לכהן בתפקיד סמנכ"ל, מנהלת אגף שיווק, אסטרטגיה ופיתוח עסקי וחברת הנהלה.

ביום 27 במרץ, 2018, מונה מר משה עומר, מנהל החטיבה הפיננסית וחבר הנהלת הבנק למשנה למנכ"ל (קודם למינוי כיהן כסמנכ"ל בתפקיד הנ"ל).

ביום 30 באפריל, 2018 החל מר מריו ויינגורטין לכהן בתפקיד סמנכ"ל,מנהל חטיבת המשאבים וחבר הנהלת הבנק (במקומו של מר מיכאל טייר שסיים לכהן בתפקיד זה ביום 31 במרץ, 2018). ביום 13 בספטמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו למשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת משאבים וחדשנות.

ביום 1 ביוני, 2018, החל מר אריאל לוינגר לכהן בתפקיד סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי, מנהל חטיבת הסיכונים וכן חבר הנהלה (במקומה של גב' דפנה לנדאו שסיימה לכהן בתפקיד זה ביום 31 במאי, 2018).

חברי הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2018[1]

גיל טופז, רו"ח, עו"ד	מנכ"ל
מריו ויינגורטין	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים
דוד לוי	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית
משה עומר	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה פיננסית
שרית וייסטוך, עו"ד	סמנכ"ל, היועצת המשפטית, מנהלת אגף הייעוץ המשפטי, ציות ואכיפה
אלכס זלצמן, רו"ח	סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
אריאל לוינגר	סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי ומנהל חטיבת הסיכונים
הגר פרץ דיין	סמנכ"ל, מנהלת אגף שיווק, אסטרטגיה ופיתוח עסקי

נושאי משרה שאינם חברי הנהלה ליום 31 בדצמבר 2018[1]

רון שגיא	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה
כרמל פלורנץ, עו"ד	מזכיר הבנק
לירן עובדיה	מנהל סקטור נדל"ן

(1) פרטים נוספים על נושאי המשרה בבנק (שאינם דירקטורים), מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך: http://www.magna.isa.gov.il.

המבקר הפנימי

מר רון שגיא מכהן כמבקר הפנימי של הבנק החל מיום 20 במרץ 2012. הוא בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית. מר רון שגיא בעל ניסיון רב בתחום הבנקאות. בשנים 2003 עד 2010 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף התפעול והתשתיות הבנקאיות של הבנק והחל מדצמבר 2010 ועד למינויו כמבקר הפנימי של הבנק כיהן כמ"מ וכסגן המבקר הפנימי.

המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א') לחוק הביקורת הפנימית, בהוראת סעיף 146(ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999, וכן בהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992. המבקר הפנימי אינו בן משפחה של נושא משרה אחר או בעל עניין בבנק, אין לו קשרים עסקיים מהותיים עם הבנק וכן אינו מחזיק במישרין בניירות ערך של הבנק. המבקר הפנימי האחראי גם על היחידה לטיפול בתלונות הציבור, אינו משמש בתפקיד נוסף על תפקידיו אלה, בנוסף, המבקר הפנימי לא משמש בתפקיד אחר מחוץ לבנק אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

בעת מינוי מר שגיא לתפקיד המבקר הפנימי סבר הדירקטוריון כי הניסיון הבנקאי הרב שצבר מר שגיא בתפקידיו השונים בבנק, השכלתו (לרבות, השלמת לימודים ייעודיים בתחום הביקורת הפנימית), והכשרתו לתפקיד בתקופת מילוי תפקיד סגן המבקר יאפשרו לו להתמודד בהצלחה עם האתגרים הניצבים בפני הביקורת הפנימית בתקופה של שינויים עסקיים משמעותיים של הבנק.

עובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות ניהול בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית ומתמנים רק בהסכמתו של המבקר.

הממונה על המבקר הפנימי הוא יושב ראש הדירקטוריון של הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפוף לו עמד בשנת 2018 על כ-10 משרות בממוצע שנתי, (כולל עריכת ביקורת פנימית באמצעות גורמי חוץ מקצועיים בהיקף משרה ממוצע של 1.5 משרות). היקף המשרות הממוצע לתחום פניות הציבור עמד, בשנת 2018, על 1.5 משרות.

תכנית הביקורת

הביקורת הפנימית בבנק פועלת בהתאם לתכנית עבודה שנתית המתבססת על תכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת, המורכבת מתכנית עבודה לשנה השוטפת ותכנית עבודה לשלוש השנים הבאות.

תכנית העבודה הרב-שנתית מתייחסת למרבית נושאי הביקורת ובכללם: היחידות הארגוניות של הבנק, חברות הבנות ותאגידי העזר, תהליכי העבודה, המוצרים המשווקים והמערכות הממוחשבות. כמו כן, הביקורת הפנימית מבקרת את תהליכי ניהול החשיפות של הבנק לסיכונים השונים, כגון: סיכוני האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעולים (לרבות סיכוני מעילה והונאה), סיכוני ציות וכיוצא בזאת. כמו כן, הביקורת הפנימית עוקבת אחר אופן תיקון הליקויים המהותיים המתגלים בעבודת הביקורת של המבקר הפנימי, של רואה החשבון המבקר ושל המפקח על הבנקים בבנק ישראל. דוח שנתי מסכם מוגש אחת לשנה ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק ולחברי ועדת הביקורת.

תכניות העבודה, השנתית והרב-שנתית נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית.

תכנית העבודה הרב-שנתית נגזרות ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקרות, אשר על-פיה נקבעת תדירות הביקורת בכל נושא ונושא.

על פי המתודולוגיה שנעשה בה שימוש במהלך הכנת תכנית העבודה לשנת 2018 תדירות הביקורת בישויות השונות נקבעה בהתאם להערכת הסיכונים. לגבי נושאים בעלי סיכון גבוה יותר, נקבעה כי תדירות הביקורת תהיה שנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה שנתיים או ארבע. לגבי מערכות מידע נקבעה תדירות ביקורת ההולמת את סיכון המערכת. במהלך שנת 2018 הוכנה ואושרה בוועדת הביקורת ובדירקטוריון , בסיוע חברה חיצונית, תכנית עבודה רב שנתית חדשה על בסיסה הוכנה תכנית העבודה לשנת 2019. מידי שנה נערך עדכון של התכנית הרב שנתית במסגרתו נלקחים בחשבון שינויים במבנה הארגוני, שינויים והתפתחויות בפעילות העסקית התפעולית וניהול הסיכונים, הוראות רגולטוריות וממצאי ביקורת ועוד.

תכנית העבודה השנתית נגזרת מתכנית העבודה הרב שנתית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו ואישרו את העדכון לתכנית העבודה הרב שנתית ואת תכנית עבודה לשנת 2018 ובכלל זה את משאבי הביקורת הפנימית בהתאמה לנדרש על-פי התכנית הרב-שנתית החדשה.

כחלק מתהליך הטמעת ה-ICAAP בבנק ועל פי הנחיות המפקח על הבנקים, נדרש כי גורם בלתי תלוי יאתגר ויאבחן את התהליך המתבצע על-ידי הבנק. הביקורת הפנימית של הבנק נקבעה כגורם הבלתי תלוי שמתפקידו להכין את מסמך הסקירה הבלתי תלויה. מסמך הסקירה הבלתי תלויה סוקר את המערכת לניהול הסיכונים שמיושמת על-ידי הבנק, את

היחס בין הסיכון לבין רמת ההון של התאגיד הבנקאי, ואת המתודולוגיה שפותחה לניטור הציות למדיניות ההון הפנימית. מסמך הסקירה הבלתי תלויה כולל פירוט של תהליכי הבחינה והבקרות שיושמו, הגורם שביצע אותם, וכן, מסקנות עיקריות העולות מהסקירה. המסמך מוצג בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון. לצורך הכנת סקירה זו הביקורת הפנימית נעזרת בייעוץ מקצועי חיצוני.

תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית לשנת 2018 נדונה ואושרה על-ידי ועדת הביקורת ביום 8 בדצמבר 2017 ולאחריה על-ידי יו"ר הדירקטוריון ועל-ידי מליאת הדירקטוריון בישיבתו מיום 27 בדצמבר 2017.

במהלך שנת 2018 פעלה הביקורת הפנימית בהתאם לתכנית עבודה זו. לנוכח שינויים בפעילות העסקית ובמספר תהליכים מהותיים בבנק, ובהתאם להמלצת הביקורת הפנימית, אישרה ועדת הביקורת, במהלך השנה, מספר עדכונים בתכנית העבודה. תכניות העבודה השנתית והרב-שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי שיקול דעת לסטות מהן ובתנאי שיעדכן את יו"ר הדירקטוריון ואת יו"ר ועדת הביקורת באופן שוטף ויקבל את אישורם לכך.

עסקאות מהותיות, שמבוצעות על-ידי הבנק, במידה וקיימות, מדווחות למבקר הפנימי ונבחנות על-ידו, לרבות תהליך אישורן של אותן העסקאות.

המבקר הפנימי, רשאי במסגרת התקציב המאושר, להיעזר במיקור חוץ לביצוע עבודות ביקורת הדורשות ידע ומומחיות מיוחדים ו/או במקרים של תקן משרות חסר.

המבקר הפנימי פועל על פי התקנים המקצועיים של הלשכה העולמית של המבקרים הפנימיים (IIA) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

במחצית השנייה של שנת 2016 בוצע תהליך הערכה חיצונית לאיכות פעילות הביקורת הפנימית של הבנק ובחינת עמידתה בעריכת דוחות הביקורת בהתאמה לתקנים מקצועיים מקובלים. ממצאי הערכה זו הוצגו בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017. מידי שנה מבצעת הביקורת הפנימית הליך פנימי של הערכת איכות עבודת פונקציית הביקורת הפנימית אשר ממצאיה מוצגים בפני ועדת הביקורת.

למבקר הפנימי ניתנה גישה חופשית למידע, בהתאם לקבוע בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992 ובהתאם לסעיף 30 בנוהל בנקאי תקין 307 - פונקציית הביקורת הפנימית, ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים הגנוזים באותן המערכות, ונתוני החברות הבנות.

התייחסות לתאגידים המהווים החזקות מהותיות

המבקר הפנימי משמש גם כמבקר הפנימי של כל החברות הבת של הבנק. חברות הבת כלולות בתכניות העבודה השנתית והרב-שנתית ומבוקרות בתדירות שנקבעה בהתאם להערכת הסיכונים והבקרות הקיימות, כמפורט בסעיף הקודם.

דוחות ביקורת ודיונים עליהם

על-פי נוהל עבודת ועדת הביקורת ונוהל עבודת המבקר הפנימי הנגזר ממנו, כל דוח ביקורת מוגש בכתב לגורם המבוקר, למנהל הכללי, ליושב ראש הדירקטוריון וליושב ראש וועדת הביקורת. לגבי כל דוח ביקורת מתקיים דיון עם המבוקרים וכן נערך דיון מסכם על הממצאים וההמלצות המהותיות עם חברי ההנהלה ובמידת הצורך עם מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים גם לדיון בוועדת הביקורת וזאת לאחר קבלת ההתייחסות המתאימה לממצאי הדוח מהגורם המבוקר וממנכ"ל הבנק. דוחות ביקורת מהותיים מובאים לידיעת הדירקטוריון.

סיכום פעילות הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2018 נדון בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 11 באוקטובר 2018 ובדירקטוריון ביום 23 באוקטובר 2018. סיכום הפעילות השנתי של שנת 2018 נידון בהנהלה ולאחר מכן בוועדת הביקורת ביום 26 בפברואר 2019 ובדירקטוריון ביום 7 במרץ 2019. הביקורת הפנימית גם מדווחת לוועדת הביקורת, מדי רבעון, על אופן ומידת היישום של המלצות הביקורת הפנימית שעלו מדוחות הביקורת שנערכו בתחומי הפעילות השונים של הבנק.

במקרה בו מתגלים ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דיווח מידי למנכ"ל, יו"ר ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון.

הדוחות על סיכום פעילות הביקורת הפנימית ועל אופן ומידת יישום המלצות הביקורת הפנימית מוגשים גם ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק.

הערכת הדירקטוריון

אחת לשנה מקיימת ועדת הביקורת ישיבה עם המבקר הפנימי לבדו. ישיבה זו התקיימה ביום 1 בינואר 2019.

על סמך הדיווחים השוטפים המוגשים על-ידי המבקר הפנימי ועל-פי נהלי העבודה של פונקציית הביקורת הפנימית, הניחה ועדת הביקורת את דעתה לגבי עמידת מבקר הפנים בתקנים המקצועיים שלפיהם ערך את דוחות הביקורות על פעולות הבנק השונות. בנוסף, ועדת הביקורת ניהלה סקירה על עבודת פונקציית הביקורת הפנימית שבוצעה על-ידי גורם חיצוני וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 307 - הביקורת הפנימית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון סבורים כי לשכר ולתשלומים אשר ניתנים למבקר הפנימי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר.

הדירקטוריון וועדת הביקורת גם סבורים שההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי לתת מענה הולם וכדי למלא אחר יעדי הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול המבקר הפנימי

עלות שכרו של המבקר הפנימי הסתכמה בשנת הדוח לסך של 1,268 אלפי ש"ח (כולל עדכון הפרשות בגין שנים קודמות) כמבואר בפרק שכר בכירים להלן.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין 303) הינו דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנותם החשבונאית והפיננסית מפורטים בפרק הדירקטוריון שלהלן.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת גילוי בראשות המנכ"ל ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית, מנהל הסיכונים הראשי, חברי הנהלה נוספים, מזכיר הבנק, מנהל מחלקת חשבות ומנהל יחידת דוחות כספיים. בישיבה נוכחים כמשקיפים המבקר הפנימי ורואה החשבון החיצוני. במסגרת דיוני הועדה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור וכל נושא שהועדה רואה צורך לדון בו קודם העברת הדוחות לוועדת ביקורת.

קודם לאישור הדוחות הכספיים על-ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וההנהלה, טיוטת דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם וטיוטת דוח על הסיכונים (נדבך 3) לוועדת ביקורת. במקביל מועברת טיוטה לחברי הדירקטוריון שאינם חברי ועדת ביקורת.

ועדת ביקורת מורכבת מחברי הדירקטוריון הבאים: יו"ר הועדה, מר יהודה אורבך (דח"צ), גב' אירה סובול (דח"צ על פי הוראה 301 ודירקטורית בלתי תלויה), וד"ר רות ארד (דח"צ).

ועדת הביקורת מקיימת דיון בדוחות הכספיים בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון כמשקיף שאינו חבר הועדה ואינו נוכח בזמן קבלת ההחלטות בוועדה, בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (קודם לכן, מקיימת וועדת ביקורת דיון נפרד בנושא אשראי המסווג "כחובות בעייתיים" והפרשה להפסדי אשראי וכן בתביעות התלויות ועומדות כנגד הבנק).

בישיבה משתתפים, גם המנהל הכללי, היועצת המשפטית, מנהל הסיכונים הראשי, המבקר הפנימי ורואי חשבון המבקרים.

בישיבת הועדה נדונים בפרוטרוט הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת ועדת הביקורת לעיל על אישור הדוחות הכספיים, מועברים עדכונים לטיוטת הדוחות בעקבות הדיון בישיבת הועדה לעיל, לעיונם של חברי הדירקטוריון, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לאישור הדוחות (הטיוטה כאמור מועברת עוד קודם לדירקטורים במקביל להעברתה לחברי וועדת ביקורת).

במהלך ישיבת הדירקטוריון, בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי, היועצת המשפטית, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

כחומר רקע לקראת הדיון מקבלים המשתתפים את טיוטת הדוחות הכספיים יחד עם חומר רקע נלווה רחב בדבר פעילות הבנק.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון המבקר של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים ולנושאי הבקרה אשר עלו מתהליכי הביקורת שבוצעו. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

שכר רואה החשבון המבקר[1][2][3]

באלפי ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2018	2017
עבור פעולות הביקורת[4]		
רו"ח המבקר	1,412	1,412
עבור שירותים הקשורים לביקורת[5]		
רו"ח המבקר	191	18
עבור שירותי מס[6]		
רו"ח המבקר	234	430
עבור שירותים אחרים		
רו"ח המבקר	426	318
סה"כ שכר של רו"ח מבקרים	**2,263**	**2,178**

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת עבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים ע"פ חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(5) Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים.

(6) שירותי מס שוטפים והכנת דוחות לרשויות מס. שכר נושאי משרה

שכר נושאי משרה

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות ליו"ר הדירקטוריון ולחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (באלפי ש"ח)									
	פרטי מקבל התגמולים			תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	סה"כ
	שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר[1]	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר	מענק[2]	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות[3]	ריבית[4]	
א.	זאב נהרי[5]	יו"ר הדירקטוריון	80%	-	1,742	-	-	-	-	1,742
ב.	גיל טופז[6]	מנכ"ל	מלא	-	1,934	-	500	-	-	2,434
ג.	דוד לוי[7]	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	מלא	-	1,297	-	277	-	-	1,574
ד.	רון שגיא[8]	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה	מלא	-	1,049	-	219	-	-	1,268
ה.	משה עומר[9]	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית	מלא	-	982	97	190	-	-	1,172
ו.	אלכס זלצמן[10]	סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי	מלא	-	968	-	175	-	2	1,145

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (באלפי ש"ח)									
	פרטי מקבל התגמולים			תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים	סה"כ
	שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר[1]	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר	מענק[2]	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות[3]	ריבית[4]	
א.	זאב נהרי[5]	יו"ר הדירקטוריון	80%	-	1,649	-	-	-	-	1,649
ב.	גיל טופז[6]	מנכ"ל	מלא	-	1,782	-	-	-	3	1,785
ג.	דוד לוי[7]	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	מלא	-	1,327	-	-	-	-	1,327
ד.	מיכאל טייר[11]	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת המשאבים	מלא	-	1,223	-	-	-	8	1,230
ה.	רון שגיא[8]	סמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי, במעמד חבר הנהלה	מלא	-	1,060	97	-	-	-	1,157
ו.	דפנה לנדאו[12]	סמנכ"ל, מנהלת חטיבת הסיכונים	מלא	-	997	-	-	-	1	997

(1) כולל הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, ביטוח לאומי וכן תנאים נלווים לשכר. אך אינו כולל השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר ומס שכר.

(2) **מענק בגין שנת 2018:** כולל מענק שהופרש בגינו בשנת הדוח וטרם שולם נכלל ברוו"ה בסעיף משכורות והוצאות נלוות. יצוין כי תשלום המענק כפוף לאישור האסיפה הכללית.

לאור עמידת הבנק בתנאי הסף ולרבות "שעור התשואה" של הבנק בשנת 2018 כהגדרתו במדיניות התגמול לנושאי משרה לשנת 2017-2019 (להלן: **"מדיניות התגמול"**), אשר עמד על 10%, ועמידה ביחס הלימות ההון שקבע הדירקטוריון ובכפוף לאישור האסיפה הכללית, ישולמו מענקים לנושאי המשרה בגין שנת 2018.

בהתאם למדיניות התגמול, שישים אחוז (60%) מסכום המענק ישולם לאחר אישור האסיפה הכללית, כאמור, וארבעים אחוז (40%) הנותרים

מסכום המענק ידחה על פני השנתיים העוקבות וייפרס לשני תשלומים שנתיים שווים ויותנה בעמידה ביעדים, כמפורט בפרק ב' בנושא מדיניות התגמול.

מענק בגין שנת 2017: בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2016-2014), והואיל ו- "התשואה המדווחת" (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) בשנת 2017 הייתה נמוכה מ-6.5%, התגמול הנדחה בגין שנת 2014 שאמור היה להשתלם בשנת 2017 - בוטל. לגבי הסכומים שבוטלו לנושאי משרה המופיעים בפרק זה ראה בהערה (11) להלן.

(3) לפרטים ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

(4) כולל הטבת ריבית בגין הלוואות שניתנו בתנאי עובדים.

(5) מר זאב נהרי - יושב ראש הדירקטוריון של הבנק החל מיום 11 באוקטובר 2015 - לפרטים לגבי תנאי העסקתו ראה ביאור 34.

(6) מר גיל טופז - מנכ"ל הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2015 - לפרטים לגבי תנאי העסקתו ראה ביאור 34.

המענק השנתי המשתנה שיוענק למנכ"ל בשנת 2018, לאור העמידה בתנאי הסף הקבועים במדיניות התגמול ובכפוף לעמידה בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן לצורך סעיף זה: **"חוק תגמול לנושאי משרה"**) הינו:

א. עד שלוש משכורות חודשיות על פי שיקול דעת ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול) והדירקטוריון אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על פי הקבוע במדיניות על שילוב של הביצועים הבאים: 1. ביצועי המנכ"ל-עמידה ביעדים האישיים שנקבעו והוגדרו לו לשנת המענק על פי התוכנית האסטרטגית של הבנק; עמידה ביעדי הבנק על פי תכנית העבודה השנתית לשנה הרלוונטית; קידום ויישום תכניות ויעדים אסטרטגיים; דוחות ביקורת פנים ודוחות רגולטוריים שניתנו; עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון; עמידה בלוחות הזמנים שנקבעו על ידי הדירקטוריון; עמידה במדדי הסיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות; עמידה ברמת השקיפות והדיווח לדירקטוריון. 2. ביצועי הבנק בכללותו- תוצאות הבנק ועמידה ביעדיו.

ב. כמו כן, המנכ"ל יהיה זכאי למענק שנתי משתנה נוסף, מעבר לשלוש המשכורות שבשיקול דעת כאמור לעיל עד לתקרת המענק (700,000 ש"ח) בכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה. וזאת על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו, בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת תגמול).

ג. היעדים שנקבעו למנכ"ל בתחילת השנה על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת הביקורת (ביושבה כוועדת התגמול), הינם בהתבסס בין היתר על תכנית העבודה של הבנק לרבות היעדים המדידים: עמידה בתשואה להון; עמידה ביחס הלימות ההון; עמידה ביחס היעילות; עמידה ביעדים של פיתוח עסקי; עמידה באיכות תיק אשראי (הפרשות לחובות מסופקים, פיגורים באשראי), עמידה ביעדים איכותיים; הערכת תפקוד כללית.

לאור עמידת הבנק בתנאי הסף כאמור בסעיף (2) לעיל ועמידת המנכ"ל ביעדים הנ"ל אישר הדירקטוריון תשלום המענק כאמור לעיל. תשלום המענק ייפרס על פני מספר שנים כאמור בסעיף (2) לעיל.

(7) מר דוד לוי - מנהל החטיבה הקמעונאית. מועסק בבנק והחל לכהן בתפקידו ביום 1 בנובמבר 2016 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר לוי צמוד למדד המחירים לצרכן.

כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר לוי לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, תשלום המענק ייפרס על פני מספר שנים בהתאם לאמור בסעיף (2) לעיל.

(8) מר רון שגיא - המבקר הפנימי הראשי, מועסק בבנק החל מיום 20 בפברואר 1998 והחל לכהן בתפקידו הנ"ל ביום 20 למרץ 2012 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה . שכרו החודשי של מר שגיא צמוד למדד המחירים לצרכן.

כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר שגיא לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות.

למר רון שגיא יתרת אשראי בתנאי הטבה בדומה לעובדי הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 1 אלפי ש"ח.

תשלום המענק ייפרס על פני מספר שנים בהתאם לאמור בסעיף (2) לעיל.

(9) מר משה עומר - מנהל החטיבה הפיננסית. מועסק בבנק החל מיום 15 בדצמבר 2013, על פי הסכם ההעסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר עומר צמוד למדד המחירים לצרכן.

כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר עומר לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות.

תשלום המענק ייפרס על פני מספר שנים בהתאם לאמור בסעיף (2) לעיל.

(10) מר אלכס זלצמן - מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי. מועסק בבנק החל מיום 10 למאי 2005 והחל לכהן בתפקידו הנ"ל ביום 16 לינואר 2014 על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה. שכרו החודשי של מר זלצמן צמוד למדד המחירים לצרכן.

כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים מראש, כמו כן יהיה זכאי מר זלצמן לכך שעם סיום העסקתו, ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות.

תשלום המענק ייפרס על פני מספר שנים בהתאם לאמור בסעיף (2) לעיל.

(11) מר מיכאל טייר - כיהן כמנהל חטיבת המשאבים, עד ליום 31 למרץ 2018. מר טייר הועסק בבנק החל מיום 18 בספטמבר 2011 על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה ושכרו החודשי היה צמוד למדד המחירים לצרכן.

בהתאם לתוכנית למנהלים בכירים (לפרטים בדבר התכנית הנ"ל למנהלים בכירים ראה ביאור 24) במקרה של ניתוק יחסי עובד- מעביד בין הבנק לבין מר טייר, יהיו יחידות הפאנטום שהבשילו ניתנות למימוש תוך 30 יום ממועד ניתוק יחסי עובד-מעביד, שאם לא כן יפקעו. מר טייר לא מימש את יחידות הפאנטום שהוענקו לו ולכן יחידות אלה פקעו.

בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה (לשנים 2016-2014), והואיל והתשואה המדווחת (כהגדרתה במדיניות הנ"ל) הייתה נמוכה מ - 6.5% בשנים 2015, 2016 ו-2017, התגמול הנדחה בגין שנת 2014 שאמור היה להשתלם בכל אחת מהשנים הללו בסך של 37 אלפי ש"ח - בוטל.

בהתאם להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון הוענק למר טייר מענק הסתגלות בסך השווה לשלושה חודשי שכר בסך של 211,467 ש"ח.

(12) גברת דפנה לנדאו- כיהנה כמנהלת הסיכונים הראשית ומנהלת חטיבת הסיכונים עד ליום 31 למאי 2018. גב' לנדאו הועסקה בבנק החל מיום 1 בינואר, 2017 והחלה לכהן בתפקידה הנ"ל ביום 1 במרץ 2017, על פי הסכם העסקה אישי, לתקופה בלתי קצובה ושכרה החודשי היה צמוד למדד המחירים לצרכן.

מתן התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו

ביום 29 בינואר 2012, אושרה באסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי"). מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המרבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק.

ביום 9 באוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו ובהתאם להם נוספה בכתב השיפוי הפנייה לחוקים נוספים על מנת לאפשר שיפוי, במקרים המותרים על פי חוק, גם מכוח חוקים אלו. כמו כן הוסף סעיף סל אשר ייתכן כי יאפשר שיפוי (בגין הוצאות משפט ותשלומים לנפגעי הפרה), ככל ששיפוי כאמור יותר על פי חוקים נוספים. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות.

ביום 30 לאוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק לשנים 2017-2019

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019 כפי שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 לאוקטובר 2016 לאחר קבלת המלצת וועדת תגמול; לפרטים נוספים ראו בביאור 23 לדוח הכספי.

מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 27 לאוקטובר 2016, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים בבנק שאינם נושאי משרה ראו ביאור 23 לדוח הכספי.

עסקאות עם בעל שליטה

בחודש פברואר 2010 קיבלה ועדת הביקורת לראשונה החלטה לגבי סיווג עסקאות בנקאיות (חריגות ושאינן חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאינן זניחות). ההחלטה המקורית התקבלה לאחר דיונים מול רשות ניירות ערך ואיגוד הבנקים ביחס למתכונת מוסכמת לדיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, בחלוקה בין עסקאות בנקאיות (חריגות ושאינן חריגות) ועסקאות שאינן בנקאיות (זניחות ושאינן זניחות). במסגרת ההסכמות נקבע כי עסקאות בנקאיות שאינן חריגות תפורטנה במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר.

כמו כן, תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים) מחייבות לתת גילוי בדוח התקופתי על כל העסקאות עם בעלי שליטה, למעט עסקאות זניחות, תוך הפרדה בין עסקאות חריגות לעסקאות שאינן חריגות.

ביום 21 בפברואר, 2017, אישרה ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאינן חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאינן זניחות (לפרטים בדבר ההחלטה של וועדת הביקורת הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר, 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 249).

ביום 11 בינואר, 2018, אישרה מחדש ועדת הביקורת קריטריונים לאבחנה בין עסקאות בנקאיות חריגות ושאינן חריגות וכן קריטריונים להגדרת עסקאות שאינן בנקאיות זניחות ושאינן זניחות בהתאמות ובעדכונים ושנוסחה כמפורט להלן. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2018 (לפרטים בדבר ההחלטה של וועדת הביקורת הנ"ל ראו בתיאור העסקות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2017 אשר פורסם ביום 27 בפברואר, 2018 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 241).

ביום 24 בינואר, 2019, אישרה מחדש ועדת הביקורת את החלטתה מיום 11 בינואר, 2018 הנ"ל. תוקף ההחלטה יהיה עד למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2019.

להלן פירוט בדבר הקריטריונים כאמור שנקבעו כאמור בישיבת ועדת ביקורת הנ"ל בחלוקה לעסקאות בנקאיות ושאינן בנקאיות, כדלקמן:

(א) הגדרות:

לצורך ההחלטות להלן, על כל סעיפיהן, תהייה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

א. "ההון הפיקוחי" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 של המפקח על הבנקים.

ב. "חבות" - כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.

ג. "תנאי שוק"- תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה על- ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

ד. "קבוצת בעל השליטה" - בעל השליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביו וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתם עליו; הגדרת "קרוב" על פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת אח, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה.

(ב) עסקאות בנקאיות "חריגות":

עסקאות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבנה כעסקאות חריגות:

א. לענין עסקאות "חבות" - עסקת חבות תחשב לחריגה אם בעקבות ביצועה סך החבות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 5% מהון הפיקוחי כפי שדווח בדוחות הכספיים שפורסמו לאחרונה לפני מועד העסקה, או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך קבוצת בעל השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה. במידה ויוודע לבנק על עסקאות חבות אשר לבעל השליטה עניין אישי בהן ואשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן משום שאינן מבוצעות עם "איש קשור" כהגדרת מונח זה בנב"ת 312, הבנק יביאן לאישור בהתאם לקבוע בנב"ת 312 האמורה. לגבי עסקאות אלו ימסור הבנק מידע במסגרת הדוחות השנתיים באופן מצטבר במתכונת המופיעה בטבלאות להלן (טבלה נפרדת לעסקאות אלו ולעסקאות כאמור אשר נב"ת 312 חלה לגביהן). בהקשר זה יובהר, כי הקריטריון הקבוע לעסקת חבות חריגה עם בעל שליטה, או שלבעל השליטה עניין אישי בה, יחול בין אם הוראה 312 חלה על עסקה זו ובין אם היא לא חלה. בנוסף, כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב כעסקה מהותית.

ב. לענין עסקאות "פיקדון" - הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא תיחשב לעסקה חריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של קבוצת בעל השליטה יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל השליטה (כהגדרת המונח בנב"ת 312) אשר אינו נמנה על חברות שהינן בשליטת בעל השליטה תיחשב כחריגה אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותו "איש קשור" יעלה על 1% מסך פיקדונות הציבור, כפי שידווח בדוחות הכספיים האחרונים אשר יפורסמו על ידי הבנק לפני מועד העסקה.

ג. לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח תחשב לחריגה אם סכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 4% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקאות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על- ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.1% מההון הפיקוחי במועד ביצוע העסקה.

ה. חריגה זמנית זניחה מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ד) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה חריגה", ויינתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה חריגה הינו, כשלעצמו, בגדר עסקה חריגה, ויינתן לגביו דיווח מיידי.

(ג) עסקאות שאינן בנקאיות

העסקאות שלהלן תיחשבנה כעסקאות זניחות

א. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 250 אלפי ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

ב. עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ג. נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים או חברות במועדון חברתי או כלכלי או כנסי לקוחות של הבנק וחברות הבנות על פי הזמנתם או השתתפות בהתייעצויות על פי הזמנת יו"ר הדירקטוריון- הוצאות עד לסך מצטבר של 100,000 ש"ח בשנה.

ד. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי.

להלן פרטים על היתרות של קבוצת בעל השליטה ושל אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק (אלפי ש"ח):

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018			היתרה הגבוהה במהלך שנת 2018		
סוג היתרה	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
אשראי	15.0	-	-	25.2	-	-
מסגרת לא מנוצלת	85.0	-	-	94.5	-	-
פיקדונות	5,477.5	308.6	1,413,0	5,477.5	308.6	1,413,0

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			היתרה הגבוהה במהלך שנת 2017		
סוג היתרה	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
אשראי	12.1	-	-	55.1	-	-
מסגרת לא מנוצלת	87.9	-	-	125.4	-	-
פיקדונות	(1)4,269.5	919.9	62.9	(2)4,506.2	1,074.9	63.2

(1) מזה סך של 0.3 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים, לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017.

(2) מזה סך של 0.3 מיליוני ש"ח ו-3.8 מיליוני ש"ח הוחזקו על-ידי חברה מקבוצת בעל שליטה בנאמנות, עבור צדדים שלישיים שאינם קשורים במהלך שנת 2018 ובמהלך שנת 2017, בהתאמה.

להלן פרטים על ההכנסות מעמלות בגין עסקאות בניירות ערך ו/או עסקאות במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת פיקדון) ששולמו על-ידי קבוצת בעל השליטה ועל-ידי אחרים שלבעל השליטה עניין אישי בעסקיהם עם הבנק.

(באלפי ש"ח):

	לשנת 2018			לשנת 2017		
סוג היתרה	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ	קבוצת בעל השליטה	קרובי בעל השליטה	יצוא חברה להשקעות בע"מ
הכנסות מעמלות	1.1	1.5	0.1	2.4	1.1	-

לפרטים נוספים לגבי בעלי עניין וצדדים קשורים ראה ביאור 34 לדוחות הכספיים.

להלן פרטים על עסקאות שאינן בנקאיות עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר בשנת 2018 (באלפי ש"ח) ואשר אינן עסקאות "זניחות" כהגדרתן בהחלטת וועדת הביקורת מיום 21 בדצמבר, 2017, בדבר קריטריונים לסיווג עסקאות:

(1) פוליסת ביטוח נושאי משרה (O&D):

בהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת של האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק מיום 10 במאי 2015 (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל, 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-070975) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-016284) ("החלטת המסגרת"), אישר דירקטוריון הבנק ביום 29 בספטמבר 2016 לאחר שהתקבל אישור וועדת תגמול בישיבתה מיום 15 בספטמבר, 2016, התקשרות הבנק באשר לביטוחם של דירקטורים ונושאי משרה (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (O&D). בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו זו, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו (לפרטים בדבר החלטת הדירקטוריון הנ"ל ראו בתיאור העסקאות עם בעל שליטה בדוח השנתי של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר פורסם ביום 28 בפברואר, 2017 המובא פה על דרך ההפניה בעמוד 251).

ביום 13 בספטמבר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ביום 6 בספטמבר, 2018, את חידוש פוליסת הביטוח לדירקטורים ונושאי משרה (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, כדלקמן: הפוליסה תירכש אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 1.10.2018 ועד ליום 30.9.2019. הפרמיה השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, תעמוד על סך של כ- 75,000 $. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה לא יעלה על סך של 25,000 $ ארה"ב לבנק.

בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהנם בעלי שליטה ו/או קרוביהם של בעלי השליטה בבנק המכהנים כדירקטורים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, היא בתנאי שוק, והיא אינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.

עסקאות התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי הענין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה (O&D) אינה פוגעת בטובת הבנק.

(2) כתבי שיפוי

ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המיידי לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מיידי מיום 19 בינואר, 2012 (להלן: "הדוח המיידי"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת ולנושא משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המיידי המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי ענין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מיידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 (אסמכתא מס': 2012-01-020319).

ביום 9 באוקטובר, 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המיידי על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר, 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות לשיפוי ראה דוח מיידי של הבנק מיום 3 בספטמבר, 2013 (אסמכתא מס': 2013-01-136176).

ביום 30 באוקטובר 2016, התקבל אישור מחדש של האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (לאחר אישור וועדת תגמול מיום 6 לספטמבר, 2016 והדירקטוריון מיום 8 לספטמבר, 2016), להעניק כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי לדירקטורים הנ"ל, ה"ה זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו ביום 9 לאוקטובר 2013 לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האמורים.

(3) גמול שנתי

ביום 7 באפריל, 2016, התקבלה באסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק החלטה לאשר הגדלת סכום הגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצוניים, לדירקטורים הבלתי תלויים וליתר הדירקטורים, למעט דירקטורים שהינם בעלי שליטה ודירקטורים שהינם קרוביהם של בעלי השליטה ולמעט יו"ר הדירקטוריון, המכהנים ושיכהנו בבנק, מעת לעת, בהתאם לחוק החברות, לסך של 62,784 ש"ח לשנה (נכון למדד שפורסם בגין חודש ינואר, 2016) ובתוספת הפרשי הצמדה על פי תקנות הגמול ומע"מ, זאת ממועד מינויה של ד"ר רות ארד כדירקטורית חיצונית בבנק; מובהר, כי בגובה הגמול להשתתפות בישיבה המשולם, לא יחול שינוי.

ביום 19 באפריל, 2016, אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם לסעיף 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, כי יעודכנו הגמול השנתי ותנאיו שישולמו לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם (ה"ה זלמן שובל וגדעון שובל) והם יהיו זהים לגמול השנתי המשולם לדירקטורים החיצונים, לדירקטורים הבלתי תלויים וליתר הדירקטורים (שאינם בעלי שליטה או קרוביהם) כפי שאושר בהחלטת האסיפה הכללית הנ"ל.

(4) עסקאות שכירות

הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) שוכר, במהלך עסקיו הרגיל ובתנאי שוק, שטחי משרדים ומחסנים, כדלקמן:

(א) הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלות מלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה מחסנים בשטח של 695 מ"ר בירושלים המשמשים לארכיב הבנק. ביום 8 במרץ, 2018 אישרה ועדת הביקורת חידוש הסכם השכירות לתקופה של חמש שנים החל מיום 1 ביולי, 2018 ועד ליום 30 ביוני 2023 בתמורה כוללת של כ- 1,520 אלפי ש"ח לכל תקופת השכירות (לרבות, דמי אחזקה הכוללים הוצאות חשמל, מים, שמירה וחניה) ובתוספת מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק.

(ב) הבנק שוכר (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) מחברת בת בבעלות מלאה של קרוב של בעל השליטה משרדים במגדל שלום המשמשים, בין היתר, כחדר ישיבות, בשטח של כ- 100 מ"ר. תקופת השכירות נקבעה לשלוש שנים החל מיום 1 באוקטובר, 2016 ועד ליום 30 בספטמבר, 2019 והתמורה הכוללת שתשולם (לרבות, דמי אחזקה) הנה כ- 381 אלפי ש"ח לכל תקופת השכירות בתוספת מע"מ. סכומים אלו אינם מהותיים לבנק.

חלק ב - פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים מבנה אחזקות הבנק

להלן תרשים מבנה אחזקות הבנק בחברות בת ובחברות כלולות נכון ליום 31 בדצמבר 2018.

לפירוט תחומי העיסוק של החברות הבנות והחברות כלולות ראה ביאור 15 לדוח הכספי.

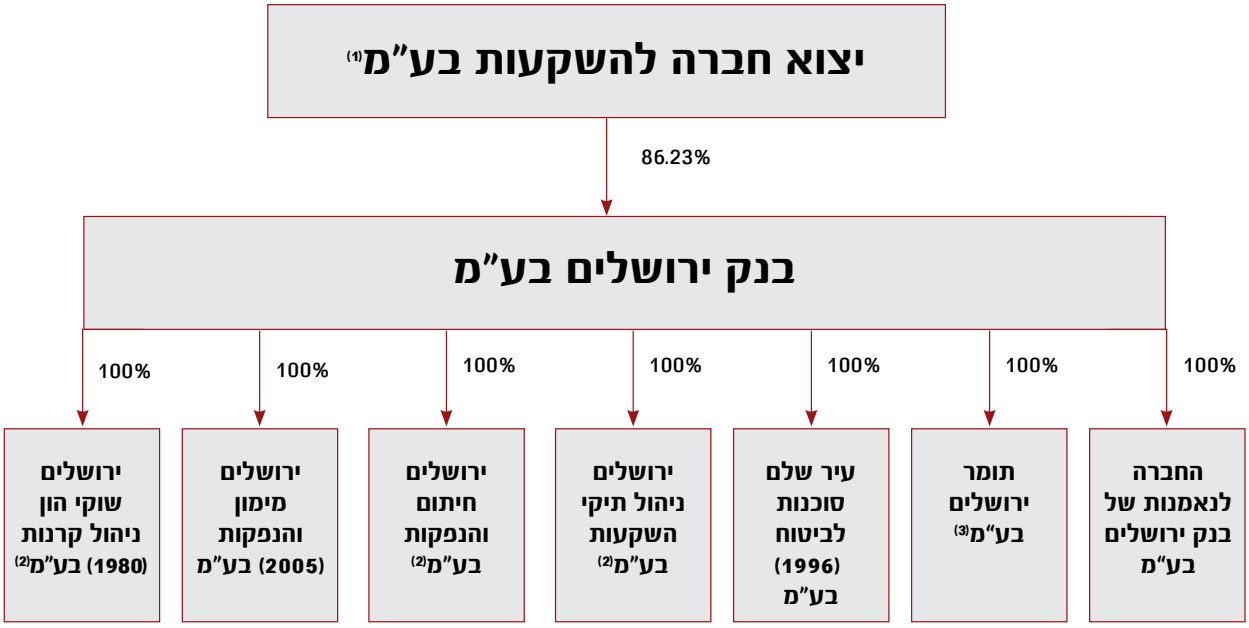

(1) לפירוט בדבר בעלי השליטה בבנק, ראה להלן.
(2) לא פעילה.
(3) למר זלמן שובל החזקה זניחה בחברה כמפורט בתקנות 11-13 לדוח התקופתי.

בעלי השליטה בבנק

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב-74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). ייצוא מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי.

תמצית נתונים עיקריים ממוינים לפני מבנה הקבוצה הבנקאית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	הבנק	חברות בת*	סה"כ מאוחד
		ליום 31 בדצמבר 2018	
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	87.2	13.1	87.2
הכנסות ריבית, נטו	382.7	1.0	383.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.7	-	34.7
הכנסות שאינן מריבית	167.3	116.4	173.8
מזה: עמלות	91.8	6.5	98.3
הוצאות תפעוליות ואחרות	414.7	98.7	403.6
מזה: משכורות והוצאות נלוות	160.7	21.5	182.2
נתונים עיקריים מהמאזן			
סך הכל נכסים	12,993.7	1,933.6	13,292.5
מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים	2,116.8	1,635.2	2,116.8
ניירות ערך	783.6	172.6	956.2
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	-	9,908.0
סך הכל התחייבויות	**12,519.9**	**1,512.2**	**12,397.3**
מזה: פקדונות מבנקים	30.9	-	30.9
פקדונות הציבור	11,718.1	-	10,513.3
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	537.7	1,510.9	1,618.7
הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	895.2	-	895.2
נתונים עיקריים על הלימות הון, מינוף ונזילות			
יחס הון עצמי רובד 1			10.5%
יחס המינוף			6.2%
יחס כיסוי הנזילות			325.0%
		ליום 31 בדצמבר 2017	
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	25.7	11.3	37.0
הכנסות ריבית, נטו	362.4	1.0	363.4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	36.9	-	36.9
הכנסות שאינן מריבית	123.1	114.6	129.1
מזה: עמלות	112.2	6.0	118.2
הוצאות תפעוליות ואחרות	411.1	100.8	403.4
מזה: משכורות והוצאות נלוות	155.0	20.2	175.2
נתונים עיקריים מהמאזן			
סך הכל נכסים	**13,808.3**	**2,172.6**	**13,553.6**
מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים	2,659.0	2,019.3	2,659.0
ניירות ערך	858.3	-	858.3
אשראי לציבור, נטו	9,670.7	-	9,670.7
סך הכל התחייבויות	**12,971.0**	**1,764.4**	**12,716.3**
מזה: פקדונות מבנקים	33.6	-	33.6
פקדונות הציבור	12,114.8	-	10,560.1
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	582.2	1,754.3	1,872.2
הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	837.3	-	837.3
נתונים עיקריים על הלימות הון, מינוף ונזילות			
יחס הון עצמי רובד 1			10.2%
יחס המינוף			5.7%
יחס כיסוי הנזילות			243.0%

* ללא קיזוז יתרות בין חברתיות הדדיות וללא פעולות איחוד

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2018, ב-153.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-150.6 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2017.

מרבית השטחים בהם מתנהלים עסקי הבנק הינם שטחים בשכירות. נכון ליום 31 בדצמבר 2018, עמדו לרשות הבנק שטחים בהיקף של כ- 13,000 מ"ר בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

נכון לסוף שנת 2018 משתרעים משרדי המטה בקריית שדה התעופה על שטח כולל של כ-5,000 מ"ר. יתרת השטח שימש את סניפי הבנק ואגפיו השונים.

נכון לסוף 2018 בבעלות הבנק מקרקעין בשטח של כ-500 מ"ר בדומה ליום 31 בדצמבר 2017.

הסכם השכירות של מטה הבנק בקריית שדה התעופה נחתם ביום 19 בדצמבר 2010. הסכם השכירות הינו לתקופה של 7 שנים (עד שנת 2018) עם אופציה להארכה שממושה ל-7 שנים נוספות (עד שנת 2025) ואופציה נוספת ל-7 שנים (עד שנת 2032).

יתר הרכוש הקבוע הינו בעיקר עלויות תוכנה, (ראה להלן פרק המחשוב) ציוד וריהוט שמשמשים את הבנק לפעילותיו השוטפות.

לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 16 ו-26ב לדוחות הכספיים.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל לפעילותו, או שצפוי שידרשו לו בעתיד לפעילותו. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפיניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים ועורך את ההתאמות הנדרשות.

נכסים בלתי מוחשיים

סימני מסחר ושמות מתחם- הבנק הוא בעל זכויות הקניין הרוחני בסימני המסחר הבאים, הרשומים על שמו אצל רשם סימני המסחר: "בנק ירושלים", "BANK OF JERUSALEM". כמו כן, הבנק הוא הבעלים הרשום של שמות מתחם שונים. בעלות על סימני המסחר מקנה לבנק זכות בלעדית על השימוש בשם המותג ומונעת ממתחרים להשתמש בשם זה ובכך לפגוע בפעילות השיווקית של הבנק. השפעת הבעלות מהותית לפרסום הבנק ותוצאותיו ולתפיסתו של בנק ירושלים כמותג ייחודי. תוקפו של סימן מסחר רשום הינו לתקופה של עשר שנים, אשר לאחר מכן מתאפשר לבעל סימן המסחר לחדשו לתקופות נוספות.

מאגרי מידע - הבנק וחברות בקבוצתו הינם הבעלים של מאגרי מידע רשומים המכילים נתונים בקשר לעסקי הבנק ובלקוחותיו.

מערכות מידע ומחשוב

אגף המחשוב והחדשנות הטכנולוגית של הבנק פועל לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד של המערכות והתשתיות המחשוביות בבנק.

מרכזי מחשוב

מרכז המחשוב הראשי של הבנק נמצא בבניין ההנהלה בקרית שדה התעופה בלוד (אירפורט סיטי).
האתר המשני לגיבוי של הבנק נמצא בבניין IBM בנתניה.

מערכות מידע

התמיכה בפעילויות העסקיות של הבנק מתבצעת תוך התבססות על 3 מערכות ליבה:

מערכת מסחרית (BankWare) - לניהול הפעילות המסחרית, משכנתאות במט"ח והספר הראשי. מערכת משכנתאות - לניהול פעילות המשכנתאות בשקלים.

מערכת שוק ההון המרכזית - לניהול הפעילות בשוק ההון.

בנוסף, לבנק מגוון של מערכות ואפליקציות נוספות המשמשות לצרכים עסקיים, תפעוליים ומידע ניהולי.

אינטגרציה וקישוריות

הבנק עובד בארכיטקטורת SOA. בבנק כלי תוכנה (ESB - Enterprise service bus) שמאפשר את האינטגרציה בין מערכות הערוצים למערכות הליבה. שיטת האינטגרציה בין המערכות מבוצעת באמצעות פיתוח Web services באופן מאובטח.

גיבוי והתאוששות מאסון

תוכנית ההמשכיות העסקית של הבנק הינה נגזרת של יעדי הבנק בשעת חירום, תהליכים עסקיים ושירותים חיוניים שהוגדרו בתהליך ה-BIA (Business Impact Analysis).

בתחילת 2018 בוצע רענון לתהליך BIA (מיפוי תהליכים חיוניים של הבנק). לצורך עמידה ביעדי ההתאוששות שהוגדרו, קיים אתר גיבוי (Disaster Recovery) בנתניה הכולל את המערכות התומכות בתהליכים החיוניים.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

בשנת 2018 בוצעה פעילות ענפה בתחום הגנת הסייבר ואבטחת המידע בבנק ובכלל זאת - שדרוג מערך הניטור והבקרה, - SIEM / SOC בהסכם ארוך טווח עם חברת יב"מ, פרויקט לעדכון / תיקוף רמות הסיכון השורשי והשיורי של המערכות, הקמת חדר ניטור, הכנסת טכנולוגיה לביצוע pt (penatration testing) אוטומטי למערכות הבנק, הטמעת מערכות מתקדמות כגון: מלכודות דבש, בקרה וניטור הרשאות, ניטור אנומאליות, ניטור פעולות במסדי נתונים, בחינת כלל ספקי הבנק ומיפויים לשם ברירת הספקים המהותיים בהיבטי אבטחת המידע וכן ביצוע נרחב של סקרים.

תשתיות מחשוב

תשתיות המחשוב של הבנק תומכות באופן מלא במערכות השונות. בשנת 2018 בוצעו מספר שיפורים שונים בתשתיות המחשוב ובחדרי המחשב, שודרגו והוחלפו רכיבים על פי תוכנית והוטמעו תשתיות מחשוב חדשות שונות כמענה לצרכים העסקיים והטכנולוגיים.

בשנת 2018 פעילים עשרות כספומטים של הבנק אשר אינם צמודים לסניפי הבנק.

ניהול ספקים

הבנק נישען על מערכות שונות כולל מערכות הליבה שפותחו ומתוחזקות על ידי חברות שונות. הבנק מקפיד על התקשרות נאותה עם כלל הספקים החיצוניים של טכנולוגית המידע, על מנת להבטיח תקינות המערכות, רציפות פעילותן ושדרוגן הטכנולוגי והפונקציונאלי. יחסי הבנק מעוגנים בהסכמים פרטניים מול כל ספק וספק המפרטים את חובות הספק למול הבנק (כולל Service Level Agreement) וכן את חובות הבנק כלפי הספק.

לבנק יש תלות בספקי התוכנה של המערכת המסחרית ושל מערכת המשכנתאות של הבנק. לנושא שוק ההון הבנק מקבל שירותים מלאים מחברת FMR ותלוי בה בהקשר זה. קודי המקור והתיעוד של תוכנות אלו מופקדים בנאמנות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. הבנק מסתמך על תשתיות טכנולוגיות של IBM, EMC, ORACLE, VMWARE ו-MICROSOFT.

היקף ההשקעה

לפרטים אודות היקף השקעה ראה פרק 2.2 התפתחויות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הון אנושי

להלן תרשים המבנה הארגוני של הבנק:

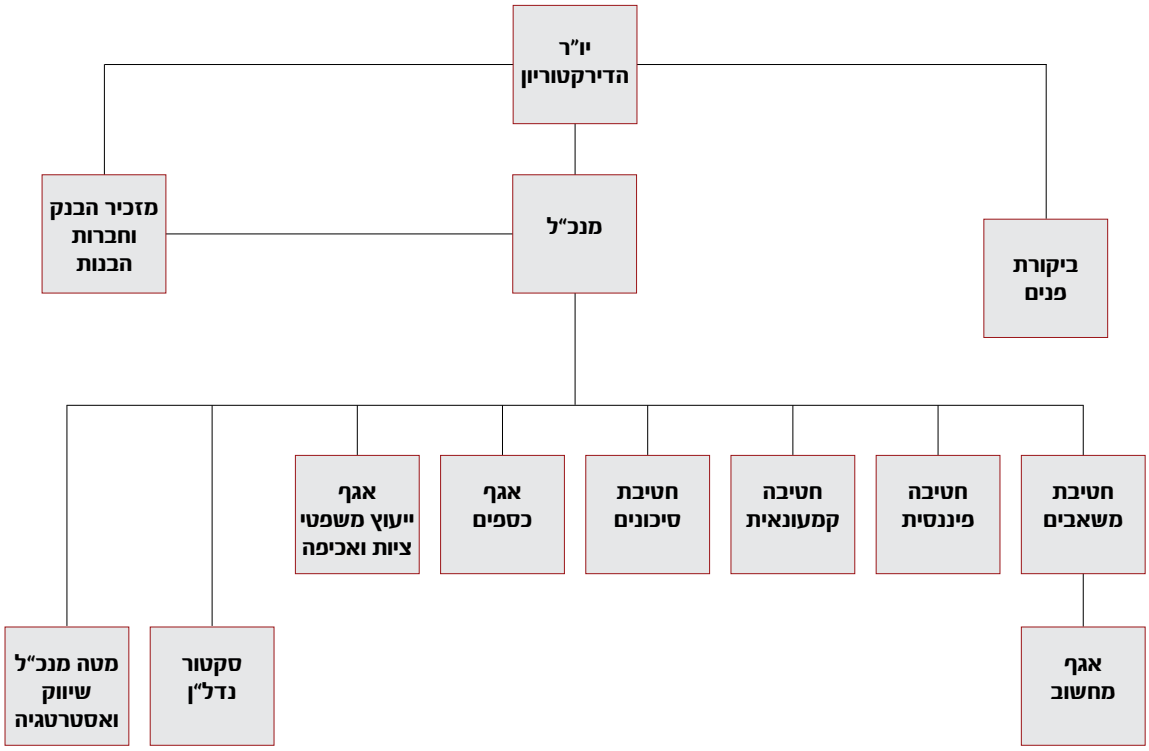

מצבת כוח אדם [1][2]

להלן פירוט מספר המועסקים בבנק ובחברות הבנות שלו:

	לסוף שנת		ממוצע שנתי	
	2018	2017	2018	2017
מספר העובדים:	570	607	572	613
מזה במיקור חוץ[2]	49	63	48	72
מספר המשרות:				
בשעות רגילות	557	596	557	603
בשעות נוספות	19	20	19	22

(1) הדיווח לא כולל את מוקד הבנק המופעל באמצעות ספק חיצוני, עובדי ניקיון ושמירה וכן עובדים המועסקים באמצעות ספקי שירותים להחלפה זמנית של עובדי בנק או לפרויקטים.

(2) בסעיף מיקור חוץ נכללו עובדים המועסקים דרך חברות כח אדם, בתי תוכנה וחברות אחרות המעניקות שירותים לבנק, מהן נשכרים עובדים מסוימים לתפקידים ספציפיים.

לפירוט בדבר המשרות במגזרי הפעילות השונים ראה בפרק מגזרי פעילות לדוח זה.

רוטציה וחופשה

הבנק פועל בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא רוטציה, ורואה ברוטציה של בעלי תפקידים רגישים מרכיב חשוב בתהליכי הבקרה הפנימיים בארגון. במקרה בו לא ניתן לקיים ניוד בין בעלי תפקידים מיישם הבנק בקרות מפצות. במהלך שנת 2018 נוידו 56 עובדים, 9 מהם בעלי תפקידים רגישים. במהלך שנת 2017 נוידו 71 עובדים, 10 מהם בעלי תפקידים רגישים.

הבנק קבע יעד ניצול חופשה פרטני לעובדי הבנק ומנהל מעקב חודשי פרטני אחר העמידה ביעד.

מדיניות תגמול

לפרטים אודות: מדיניות תגמול לנושאי משרה, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, הגופים המפקחים על התגמול בבנק, תכנון ומבנה התהליכי התגמול, תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול והקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול ראה ביאור 23 לדוחות הכספים.

בשנת 2018 התקיימה ישיבה אחת של וועדת תגמול ובהמשך, בחודש ינואר, אוחדו וועדת תגמול וועדת ביקורת ונקבע כי ועדת ביקורת תשמש גם כועדת תגמול. ועדת הביקורת ביושבה כוועדת תגמול קיימה 8 ישיבות בנושאי תגמול כאשר התגמול ששולם לחבריה במהלך השנה עמד על כ- 100 אלפי ש"ח.

לא הוענקו מענקים בעת חתימה במהלך שנת הדיווח.

תיאור הסכמי העסקה

בחודש דצמבר 2015 נחתמו מספר הסדרים קיבוציים בין הנהלת הבנק לוועד העובדים של הבנק, המעגנים את מרבית תנאי העסקתם של כל עובדי הבנק, למעט נושאי משרה ועובדים מרכזיים. ההסדרים הקיבוציים נחתמו לתקופה של ארבע שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2019.

כ-57% מעובדי הבנק מועסקים בהסכמי עבודה אישיים, המסדירים את תנאי העסקתם בבנק, בנוסף להסדרים הקבועים בהסדרים הקיבוציים. אחת לשנה נבחן עדכון תנאי העסקתם, וזאת על פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים. הסכמי העבודה האישיים נחתמים עם כל עובד בנפרד, בהתאם לשכר ולהסדר ההטבות הסוציאליות שסוכמו עמו באופן פרטני.

תנאי העסקתם של כ-43% מעובדי הבנק מוסדרים בהסכם שנחתם עם ועד העובדים בבנק המסדיר את תנאי העסקתם ואת הקידום בשכרם (הסכם עובדי דרגות). בנוסף לתנאים הקבועים בהסדרים הקיבוציים ההסכם מתעדכן אחת לשנתיים בהסכמה עם ועד העובדים וזאת בתוספת בכתב שנחתמת בין ההנהלה לוועד העובדים. עדכון זה כולל תוספות שכר על שכר הבסיס והנלווים לו, ולוקח בחשבון את שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה נשוא העדכון. בנוסף, עורך הבנק אחת לשנה דיוני דרגות אישיים לעובדים האמורים על פי תרומתו הדיפרנציאלית של העובד לבנק ובהתאם להמלצות המנהלים.

בנוסף, רוכשים הבנק וחברת בת שלו את שירותיהם של חברות כוח אדם, בתי תכנה וחברות מתמחות אחרות (ראה פירוט עובדי "מיקור חוץ" בטבלה לעיל).

לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים

פיתוח המשאב האנושי

הבנק מתמקד בהשקעה ערכית בעובדים לצד פיתוח העובדים וההון האנושי.

מלבד הדרכות מובנות פנימיות העוסקות בליבה העסקית של הבנק ובתחום ניהול הסיכונים, הבנק מעודד את עובדיו לצאת ללימודים אקדמאיים בתחומים המשיקים לתחומי פעילותם. כמו כן, שולח הבנק את עובדיו להשתלמויות, ימי עיון וכנסים מקצועיים להם השקה לתחומי הבנקאות.

הבנק מקיים מסלולי הכשרה לניהול בהתאם לצורך ולמסלולי הקידום הפנויים. בשנת 2018 הושקה בבנק תכנית פיתוח מנהלי מוצרים במטרה לשפר את תהליכי הניהול המטריציוניים והאינטגרטיביים של המוצרים, לחדד ולמצב את תפקיד מנהלי המוצרים בבנק. בנוסף, זכו מנהלים בדרגי ניהול שונים במטה ובסניפים לתהליכי אימון פרטניים לשיפור מיומנויות ניהול ולסיוע באתגרי ניהול בהם נתקלו במסגרת עבודתם השוטפת.

כיום קולט הבנק לשורותיו בעיקר עובדים אקדמאים ונכון לסוף שנת 2018 בבנק 65% עובדים אקדמאים, מהם 26% בעלי תואר שני ו- 1.5% במהלך לימודיהם לתואר שני. שיעור העובדים, שאינם אקדמיים, המחזיקים בהשכלה על תיכונית מכלל עובדי הבנק עומד על 11% ושיעור הלומדים לתואר ראשון עומד על 2%.

הבנק מעודד ערבות הדדית בין עובדיו והקים קרן משותפת בינו לבין העובדים לתמיכה בעובדים אשר נקלעו למצוקה כלכלית.

נושאי משרה ומורשי חתימה

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 מכהנים בבנק 11 נושאי משרה (שאינם דירקטורים) בחוזים אישיים. בבנק 199 מורשי חתימה, 93 בסניפים, ו-106 במטה. לפרטים לגבי נוספים לגבי נושאי משרה בתקופת הדוח ראה בפרק נושאי משרה בכירה לעיל.

הסכמים מהותיים

להלן תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב כמהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

1. לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים נוספים אודות ההסכמים עם ממשלת ישראל, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
2. הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות וסוכנויות ביטוח, עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ (להלן: "עיר שלם"), וסוכנות ביטוח נוספת. על פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלווים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. לפרטים נוספים אודות ההסכם לביטוח חיי לווים, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
3. הבנק צד להסכם לביטוח נכסי לווים עם עיר שלם ומספר חברות ביטוח מיום 1 באפריל, 2007, לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסת הביטוח ולשלם לעיר שלם עמלה, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
4. בהתאם להסכם מיום 10 באפריל, 2006, שתוקפו החל מ-1 בינואר, 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים) אגב הלוואות לדיור שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על-ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח. ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
5. לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") מיום 10 לדצמבר 2017 אשר החליף את ההסכם הקודם מיום 15 בנובמבר 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשוכים על הבנק באמצעות מסלקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם. ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
6. לבנק הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") מיום 8 באוגוסט 2002, אשר משקף את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין כאל, לרבות לעניין חלוקת האחריות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים. לפרטים נוספים אודות ההתקשרות עם כאל, ראה תיאור בפרק מגזר משקי הבית להלן.
7. ביום 1 בפברואר 2018, נחתם הסכם בין הבנק ובין גופים מוסדיים מקבוצת כלל ביטוח, על פיו מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת, סופית, גמורה ומוחלטת 50% מזכויותיו בקשר עם תיק הלוואות לדיור שסכומו הכולל כ- 600 מיליון ש"ח, אשר מורכב מהלוואות לדיור שהועמדו על ידי הבנק במהלך תקופה מוגדרת שהוסכמה בין הצדדים. לפרטים נוספים אודות התקשרות זו, ראה בביאור 35 לדוחות הכספיים, וכן דיווח מיידי של הבנק מיום 1 בפברואר, 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-011239).
8. ביום 29 בינואר 2012, אושרה באסיפה כללית של בעלי המניות של הבנק החלטה, לפיה יעניק הבנק למי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו התחייבות לשיפוי בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות הקשורות לרשימת אירועים שצורפה כנספח לכתב ההתחייבות (להלן: "כתב התחייבות לשיפוי"). מתן השיפוי מותנה בקיומם של התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות וסכום השיפוי המרבי לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבת במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק. לפרטים נוספים אודות התנאים המפורטים בכתב ההתחייבות לשיפוי, ראו בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה וכן דיווחים מיידים של הבנק מיום 19 בינואר, 2012, ומיום 29 בינואר, 2012 (מס' אסמכתאות: 2012-01-020319 ו- 2012-01-027834, בהתאמה).

ביום 9 באוקטובר 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות הבת שלו ובהתאם להם נוספה בכתב השיפוי הפנייה לחוקים נוספים על מנת לאפשר שיפוי, במקרים המותרים על פי חוק, גם מכוח חוקים אלו. כמו כן הוסף סעיף סל אשר ייתכן כי יאפשר שיפוי (בגין הוצאות משפט ותשלומים לנפגעי הפרה), ככל ששיפוי כאמור יותר על פי חוקים נוספים. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות.

ביום 30 לאוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל

זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. לפרטים נוספים אודות אישור הענקת כתב ההתחייבות לעיל, ראה בפרק שכר נושאי משרה לדוח זה וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 19 בספטמבר, 2016, ומיום 30 באוקטובר, 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-125356 ו- 2016-01-069234, בהתאמה).

9. ביום 16 באוקטובר 2017, הבנק התקשר עם מיטב דש טרייד בע"מ ו- מיטב דש ברוקראז' בע"מ בהסכמים למכירת תיקי הלקוחות העצמאיים ותיקי הלקוחות המוסדיים של הבנק בתחום פעילות הברוקראז' (Brokerage). ביום 15 בפברואר 2018 הושלמה המכירה. (אסמכתא 2018-01-015811). הצדדים הסכימו ביניהם כי הבנק ימשיך לתת שירותי חבר בורסה ותפעול ניירות ערך לחלק מהפעילות שנמכרה, לתקופה של מספר חודשים, ולא יאוחר מיום 30 ביוני 2018.

ביום 30 ביוני 2018 הושלמה העסקה במלואה והבנק חדל מלספק שירותי חבר בורסה כאמור לעיל.

10. ביום 28 באוגוסט 2018, הושלמה מכירת מלוא מניות הבנק בבורסה לניירות ערך בתל אביב (5.39%) (אסמכתא 2018-01-081543).

מגבלות חקיקה ופיקוח על התאגיד הבנקאי

לבנק רישיון בנק, על פי סעיף 10 לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. על פי רישיון הבנק חלות עליו המגבלות הבאות: הבנק לא ישלוט ולא יהיה בעל עניין בתאגידים מכל סוג שהוא, בארץ או בחו"ל, למעט תאגידי עזר, ללא אישור המפקח, לתאגיד מסוים או לסוג של תאגידים. האמור לעיל לא יחול על תאגידים שהבנק החזיק בהם כדין ערב מתן הרישיון, וההחזקה הינה על פי התנאים שנקבעו.

כמו כן על פי רישיון הבנק, מינוי יושב ראש דירקטוריון ומנהל כללי טעונים אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

יובהר כי דרישות הרישיון לעניין שליטה בתאגידי עזר ואישור כהונת יו"ר ומנכ"ל, הינן דרישות הנכללות כיום בחקיקה הבנקאית ומתייחסות לכלל התאגידים הבנקאיים.

הוראת בנק ישראל לבנק הינה כי הבנק רשאי לבצע עסקאות אופציות ופורוורד בין שערי מטבעות או שערי ריבית אך ורק לצורך גידור. עסקאות שאינן למטרת גידור טעונות אישורו המוקדם של בנק ישראל.

רשיונות לפעילות חברות הבת

לעיר שלם, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, רישיון לסוכן ביטוח תאגיד על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, עיר שלם רשאית לעסוק רק בשיווק פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה, אגב הלוואות לדיור הניתנות על-ידי הבנק (מגבלה זו אינה חלה לגבי ביטוח שנעשה לפני ה-1 בינואר 2006).

מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות פיקוח ואילוצים מיוחדים

הבנק הינו בנק מסחרי, חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, חבר מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף וחלים עליו עקב כך כל הדינים הרלוונטיים.

פעילות הבנק כפופה לחוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, השימוש בנכסי הבנק, אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור והפעילות המותרת לחברות בנות של הבנק ותנאי השליטה והבעלות בהן.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח), וכן להנחיות משרד האוצר המסדירות את פעילותו של הבנק כעושה שוק באג"ח ממשלתיות.

עמלות הבנקים, ובכללם בנק ירושלים, מפוקחות על-ידי בנק ישראל. כמו כן, בנק ישראל קבע תעריפונים אשר בהם פורטה רשימת השירותים שבגינם בנקים יהיו רשאים לגבות עמלות, וכן אופן חישוב עמלות אלו.

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על הבנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה, קיימת חקיקה שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון והממונה על הגבלים עסקיים.

הבנק וחברות הבת שלו פועלים בהתאם לחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין.

במסגרת החקיקה, נקבעה בחלק מהחוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות חוק והוראות חקיקת משנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

חקיקה אמריקאית

בשנת 2011 נחקק בארה"ב חוק ה-FATCA (The Foreign Account Tax Compliance Act) לפיו נדרשים המוסדות הפיננסיים בעולם לזהות את כל לקוחותיהם האמריקאים ולהעביר דיווח לגבי נתוני לקוחות אלו למס הכנסה האמריקאי (ה-IRS). בחודש ינואר 2013, התפרסם הנוסח הסופי של התקנות המסדירות את הנושא ואשר נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2014.

הבנק מיישם את הוראות החוק והוראות המפקח על הבנקים, ובכלל זה נרשם הבנק באתר ה-IRS. ביום 1 ביולי 2014 נחתם הסכם בין מדינת ישראל לבין משרד האוצר האמריקאי ליישום הוראות ה-FATCA אשר מסדיר העברת מידע לגבי חשבונות המוחזקים בישראל על ידי אזרחי או תושבי ארצות הברית לרשויות המס בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל (להלן: "הסכם ה- FATCA").

ביום 16 ביולי, 2016 חוקק תיקון מס' 227 לפקודת מס הכנסה וביום 4 באוגוסט, 2016 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום הסכם הפטקא), אשר החילו על תאגידים בנקאיים חובות מכח הסכם ה-FATCA, ובין היתר חובת העברת מידע לרשות המסים, על מנת שזו תוכל להעבירו לרשות המסים האמריקאית.

בהתאם למדיניות הבנק, הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע בנושא מיסוי, ובכלל זה יעוץ הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

כמו כן, לאור החקיקה הקיימת בארצות הברית, מוסדות פיננסיים שאינם בעלי רישיון אמריקאי מתאים, מנועים מלתת את מגוון השירותים בניירות ערך ללקוחות שהינם תושבי ארצות הברית. לפיכך, נדרש בנק ירושלים לתת שירותים בניירות ערך ללקוחותיו שהינם תושבי ארצות הברית רק במגבלות החקיקה האמריקאית בנושא זה.

חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים - Standards For Automatic Exchange of Financial Account Information - OECD

ארגון ה-OECD פרסם נוהל לחילופי מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה- FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה - OECD התקן האמור מורכב ממודל ה-CRS המטיל חובות זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות המתנהלים אצלם, וממודל -CAA המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שיחתמו לעניין זה בין המדינות. ב - 21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

ביום 24 לנובמבר 2015 הצטרפה ישראל לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המיסים, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינתי.

לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר את המידע לרשות המיסים, ולהעביר בעצמו את המידע למדינות שהתקשרו על מדינת ישראל בהסכמי הדדיות לשיתוף במידע.

בראשית חודש ינואר 2019 חוקקו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 (אך טרם פורסמו) (להלן: "תקנות ה-CRS"). לפי תקנות אלו נדרש התאגיד הבנקאי להעביר לרשות המסים מידע בדבר חשבונות של תושבי חוץ, במדינות בנות דיווח, על מנת שזו תוכל להעבירו למדינות עימן התקשרה מדינת ישראל בהסכם לשיתוף מידע הדדי.

ההתקנות, הסכם והתקן האמורים מסדירים בין היתר את סוג המידע שהמדינות תעברנה, מועד העברת המידע, והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל צפוי להיות במהלך שנת 2019.

בנק ירושלים נערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים ולומד את התקנות בנושא.

תיקון מספר 13-2016 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי CECL -Current Expected Credit Loss

שינוי זה בוצע בארה"ב כחלק מהליך הפקת לקחי המשבר הפיננסי הגלובלי. מטרתו לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ושמחזק את הקשר בין האופן בו מנוהלים סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

בהתאם למודל ה-CECL יש להכיר בהפרשה להפסדי אשראי כך שהעלות המופחתת של המכשיר הפיננסי תשקף את הסכום אותו צופה הבנק לגבות. ההפרשה תתבסס על הפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי הנכס וכן על איכות אשראי לפי מועדי בציר העמדת ההלוואות (vintage), נתונים אלו עשויים לכלול לדוגמא את מאפייני כל הלוואה, מועד יצירתה ופירוט המועדים והסכומים בקרות שינויים בסיווג, ארגונים מחדש, מחיקות חשבונאיות, וגביות של סכומים שנמחקו חשבונאית. בנוסף באומדן הפסדי האשראי נדרש לשקף תחזיות באשר לאירועים כלכליים עתידיים. עבור תקופות עתידיות לגביהן לא ניתן לבצע תחזיות.

התיקונים בעדכון זה יחולו בארה"ב מתקופות שנתיות המתחילות לאחר יום 15 בדצמבר 2019 הפיקוח על הבנקים טרם קבע מהו האופן והמועד לגבי יישום הכללים האמורים, אך הבנקים התבקשו בשלב זה לאסוף נתונים מסוימים לצורך יישום עתידי של התקן.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

עדכוני החקיקה ו/או הוראות בנק ישראל שהינם ספציפיים למגזרי הפעילות השונים תוארו בפרקים הרלבנטיים בדוח זה. בנוסף, הוראות חוק ורגולציה אשר התקבלו עד מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2017 תוארו בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2017.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה (לרבות הוראות של המפקח על הבנקים) הרלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק:

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363

ביום 24 לאפריל, 2018 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363 שעניינה ניהול סיכוני סייבר בשרשרת אספקה.

ההוראה מסדירה את האחריות המוטלת על הבנק לעבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים המהותיים, ואת חובותיו לניהול סיכוני סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי הבנק ובממשקים של אותם ספקים עם הבנק. ספק מהותי - גורם חוץ הנותן לבנק שירותים בתחומים הקשורים לטכנולוגיית המידע, כגון: תמיכה ו/או תחזוקת מערכת מידע, אחסון נתונים רגישים מחוץ לחצרי הבנק, שירותי מיקור חוץ טכנולוגיים, וכד'.

לפי ההוראה, על הבנק לקבוע עקרונות להתחייבות ספקים מהותיים בנושא ניהול סיכוני סייבר ולוודא עמידה בעקרונות אלו ולכלול התייחסות לכך בהסכם, לערוך אחת לתקופה מיפוי של הספקים המהותיים, לדווח להנהלת הבנק במקרה ונמצא ספק שאינו עומד בהתחייבותו ועוד.

הוראה זו נכנסה לתוקף ברובה בחודש אוקטובר, 2018, והיא חלה גם על הסכמים שנחתמו עם ספק מהותי עוד לפני כניסתה לתוקף.

הבנק מיישם את ההוראה. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-420

ביום 25 במרץ, 2018 פורסמו ונכנסו לתוקפם תיקונים להוראות נב"ת 420 - משלוח הודעות בתקשורת, ונב"ת 367 - בנקאות בתקשורת, אשר מסדירים את האפשרות לפתיחת חשבון מקוון באמצעות טכנולוגיה לזיהוי ואימות חזותיים .

בנוסף ניתנה בנב"ת 420 הקלה לשימוש בדוא"ל מהבנק ללקוח ללא הצפנה, ובכלל זה גם לגבי הודעות מכוח דין, בכפוף להערכת סיכונים מתאימה ובקרות נוספות כמפורט בהוראה.

הנב"תים הללו, בנוסחם המתוקן, מקלים על אופן ההתנהלות הנדרש מהבנק בקשר עם מתן שירותים באמצעים מקוונים, ומהווים פלטפורמה לפיתוח השירותים הדיגיטליים שנותן הבנק ללקוחותיו. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח - 2018

ביום 18 במרץ, 2018 פורסם ברשומות החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח - 2018.

החוק קובע הגבלות לגבי האפשרות לתשלום במזומן, הן בקשר לעסקאות הנעשות עם עוסק והן לעסקאות הנעשות בין אנשים פרטיים. ההגבלות אינן חלות ישירות על מתן שירותים בנקאיים ללקוחות, אך הן משליכות על בדיקות שיבצע הבנק בגין כספי מזומן שיפקידו או ימשכו לקוחותיו. עוד קובע החוק הגבלות לגבי אפשרות ההסבה והסחירות של שיקים, ואוסר על בנק לפרוע שיקים מוסבים במקרים מסויימים.

החוק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019, למעט ההוראות לפיהן תאגיד בנקאי אינו אמור לפרוע שיק אשר מתקיימות לגביו הגבלות המנויות בחוק, אשר יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

הבנק נערך להטמעת החוק בהתנהלותו ובנהליו, והשלים את הטמעת החלקים מהחוק אשר כבר נכנסו לתוקף אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019) בנושא הקלות למעבר בין בנקים

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 פורסם ביום 14 במרץ 2018 ותחילתו 3 שנים מיום פרסומו.

על פי התיקון לחוק, הוטלה על הבנקים חובה להיענות לבקשת לקוח (יחיד וכן תאגיד מסוג שקבע הנגיד בכללים) להעביר את הפעילות הפיננסית שלו מהבנק שבו היא מתנהלת לבנק אחר. נקבע כי על הבנק המעביר ועל הבנק הקולט, לבצע את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים.

על פי החוק, לנגיד בהסכמת שר האוצר, קיימת הסמכות לפטור באופן מלא או חלקי בנק בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) מיישומו.

בנק ירושלים קיבל פטור מיישום המהלך ל-3 שנים וכל עוד מתקיימים התנאים שנקבעו בפטור.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

ביום 5 במרץ, 2018 אושר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להן: "החוק החדש") אשר צפוי להיכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2019. החוק החדש מבטל את פקודת פשיטת הרגל וכן את הסעיפים הרלוונטיים לחדלות פירעון בפקודת החברות וקובע הוראות חדשות המשנות במידה רבה את דיני חדלות הפירעון.

בין היתר, מגדיר החוק מחדש את סכומי המינימום המאפשרים פתיחת הליכי חדלות פירעון, את סמכויות השיפוט המוסמכות לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים ותאגידים, את היקף ואופי הסכומים המובטחים בשעבוד צף ובשעבוד קבוע, את הליכי מינוי כונס הנכסים האחראי על כינוס נכסי החייב, ועוד.

החוק החדש יחול על הליכי חדלות פירעון שהחלו לאחר מועד כניסתו לתוקף (ספטמבר 2019), גם אם נעשים בהסתמך על שעבודים קבועים שנוצרו לפני מועד פרסום החוק. שעבודים צפים שייכרתו עד יום התחילה של החוק יידונו לפי הדין הקיים אם הם מבטיחים, בין השאר, אשראי שניתן לפני יום התחילה.

הבנק לומד את הוראות החוק ובוחן את ההתאמות אותן נדרש לבצע בהתנהלותו כתוצאה מהשינויים בדיני חדלות הפירעון כמתואר לעיל. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

תיקון לחוק הגנת הצרכן - מענה טלפוני

ב-25 ליולי, 2018 פורסם תיקון (מס' 57) לחוק הגנת הצרכן, אשר תיקן, בין היתר, את חוק הבנקאות (שירות ללקוח) וחייב כל בנק המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת ללקוח מענה אנושי מקצועי, לכל היותר תוך 6 דקות המתנה. התיקון קבע עוד, כי המפקח על הבנקים רשאי לקבוע חריגות ממשך ההמתנה הנ"ל, אך עד כה טרם נקבעו הוראות של המפקח בעניין זה.

תחילתו של החוק ביום 25 ביולי, 2019 (שנה מיום פרסומו).

הבנק נערך ליישום הוראת התיקון לחוק. אין לנב"ת השלכה על הדו"חות הכספיים של הבנק.

נב"ת 359A - מיקור חוץ

ביום 8 באוקטובר, 2018 פורסם נב"ת A359 בנושא מיקור חוץ הקובע עקרונות והנחיות על פיהם נדרשים הבנקים לפעול כאשר הם מעבירים פעילויות שונות למיקור חוץ. כך למשל נקבעו חובות החלות על הדירקטוריון ועל ההנהלה של הבנק, בין השאר, בקשר עם האחריות הכוללת למיקור חוץ ואישור התקשרויות מהותיות (החלים על הדירקטוריון) ובקשר עם קביעת ואישור מדיניות.

במסגרת הנב"ת בוטלה הוראה 359 העוסקת בקשרי תאגידים בנקאיים עם מתוכים ונקבעו בו הוראות לענין הפניית לקוחות לתאגיד הבנקאי.

תחולת הנב"ת החל מיום 31 במרץ, 2020 אך הבנק רשאי ליישם את מרבית הוראות הנב"ת (למעט פניה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לבנק לקבלת אשראי, אשר מותנית בתחילת הפעילות של מאגר נתוני אשראי לפי חוק נתוני אשראי) לפני מועד התחולה, ככל שהוא עומד במלוא הדרישות לפי הנב"ת.

הבנק השלים את יישום הוראות הנב"ת.

הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203

ביום 15 במרץ, 2018 פורסם חוזר המעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית- סיכון אשראי, בהתאם לחוזר עודכן שיעור שקלול הלוואות המובטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים כך שנקבע משקל סיכון 60% להלוואות בשיעור מימון הגבוה מ-60%.

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף במסגרתו צוין כי לאור השיעור הנמוך של התממשות הסיכונים הנובעים מערבויות בנקאיות למשתכן שניתנו על פי חוק המכר דירות הבטחת השקעות של רוכשי דירות הוחלט לעדכן את מקדם ההמרה לאשראי של ערבויות אלו משיעור של 50% לשיעור של 30%, במקרים בהם הדירה טרם נמסרה למשתכן.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין -301 הדירקטוריון

ביום 13 בנובמבר, 2018 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא הדירקטוריון ("התיקון").

התיקון כולל הוספת ועדת חובה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית שתמונה ע"י הדירקטוריון ופירוט תפקידיה וכן עדכון מגבלת משך כהונה של יו"ר ועדות. בין השאר נקבעו בתיקון ההוראות הבאות:

הדירקטוריון ימנה ועדת חובה נוספת שתקרא ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית (להלן: "הוועדה") ולפחות אחד מחברי הועדה בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.

הגדרת תפקידי הועדה, פירוט הנושאים לדיון בוועדה.

קיום דיון מקדמי בוועדה לדיונים נדרשים עפ"י ההוראות השונות במליאת הדירקטוריון בנושאים הקשורים לתחום טכנולוגיית המידע

הדירקטוריון יקבע מדיניות למשך כהונה מרבי של יושבי הראש של הוועדות (קביעת מגבלות על משך כהונה מקסימלי של יו"ר הועדות)

התיקון נכנס לתוקף במועד פרסומו, למעט הוראות המחייבות שינויים בהרכב הדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים כאמור לעיל ההוראה לפיה לפחות אחד מחברי הועדה בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע שתכנס לתוקף ביום 1 ביולי, 2020. אשר ייכנסו לתוקפן ביום 1 ביולי 2020.

חלק מהוראות הנב"ת יושמו, הבנק נערך ליישום יתר הוראות הנב"ת המתוקן.

חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018

ב-31 לדצמבר, 2018 פורסם חוק שירותי תשלום התשע"ט 2018, שמטרתו - להסדיר את מערכת היחסים בין נותן שירותי תשלום לבין המשלם ומוטב התשלום. החוק מבטל את חוק כרטיסי חיוב וכולל הסדרים משפטיים מקיפים החלים על כל אמצעי תשלום. הגדרת "אמצעי תשלום" על פי החוק הינה רחבה ביותר, במטרה להכניס בגדרה התפתחויות טכנולוגיות שונות אשר יהוו אמצעי תשלום בעתיד. חשבון עו"ש נכלל גם הוא בתחולת החוק, וכן כרטיסים נטענים.

החוק מטיל על נותן שירותי התשלום חובות שונות, לרבות חובה לערוך הסכם בכתב עם המשלם, חובות גילוי נאות, איסור הטעיה וחובות דיווח שונות.

כמו כן, נקבעו בחוק הסדרי אחריות של נותן שירותי התשלום כלפי המשלם , וכן הוראות המסדירות מצבים שבהם נעשה שימוש לרעה באמצעי התשלום (מטילות את עיקר האחריות על נותן שירותי התשלום).

הוראות החוק מטילות אחריות פלילית ומנהלית ביחס לחלק מהוראותיו, אך מחריגות שירותי תשלום הניתנים על ידי הממשלה ובנק ישראל.

תחולת החוק - ביום 1 בינוארך 2020 (למעט כרטיסים נטענים מסוימים, לגביהם התחולה הינה ביום 1 ביולי, 2021).

הבנק לומד את הוראות החוק ונערך ליישמן.

חוק להסדרת מתן שירות פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות לגמילות חסדים, התשע"ט - 2019

ביום 13 בינואר, 2019 פורסם ברשומות חוק להסדרת מתן שירות פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות לגמילות חסדים, התשע"ט - 2019, אשר מסדיר לראשונה את פעילות הגמ"חים ומטיל עליהם משטר של ניהול סיכון איסור הלבנת הון.

במסגרת החוק, הגמ"חים הוגדרו כ"מוסד ציבורי" לפי סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה - כ"מוסדות פיננסיים" למתן שירותי פיקדון ואשראי ללא ריבית, ויהיו מחוייבים בקבלת רישיון, בניהול סיכון איסור הלבנת הון לגבי פעילותם, ובדיווח על פעילותם הפיננסית. פעילותם של הגמ"חים תהיה נתונה לפיקוח הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון. הוראות צו איסור הלבנת הון שיחול על מגזר הגמ"חים כבר סוכמו, אך הצו עדיין לא הוגש לאישור בוועדת החוקה של הכנסת.

על הגמ"חים הוטלה החובה לקבל רישיון מתאים מאגף שוק ההון במשרד האוצר בהתאם להיקף פעילותם (גמ"חים בהיקף פעילות של עד 1 מיליון ש"ח יהיו פטורים מפיקוח ולא יחויבו בהוצאת רישיון; גמ"חים בעלי היקף פעילות של עד שמונה מיליון ש"ח יחויבו בקבלת רישיון בסיסי; גמ"חים בעלי היקף פעילות של למעלה משמונה מיליון ש"ח יחויבו בקבלת רישיון מורחב, שמשמעותו סמכויות פיקוח רחבות יותר וחובות נוספות). גמ"חים בעלי היקף פעילות מעל 3 מיליארד ש"ח ייחשבו לבעלי היקף פעילות בנקאי, ומתוקף כך יהיו נתונים לפיקוח ורגולציה על פי דיני הבנקאות.

במסגרת החוק נקבע, כי גמ"חים בעלי רשיון, או גמ"חים שחובת הרישוי אינה חלה עליהם על פי החוק, יהיו רשאים לעסוק במתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית, גם אם אינם תאגיד בנקאי, ובלבד שהיקף פעילותם לא יעלה על היקף פעילות בנקאי העולה על 3 מיליארד שקלים חדשים החוק ייכנס לתוקפו שלוש וחצי שנים מיום פרסומו ברשומות (13 בינואר, 2019).

עד למועד זה, נדרשים הגמ"חים להגיש בקשה לקבלת רישיון בהתאם להוראות החוק. גם לאחר הגשת הבקשה, מוסדות אלה יוכלו להמשיך ולפעול כל עוד לא התקבלה החלטה בנוגע לבקשה.

במהלך השנתיים הראשונות שלאחר כניסת הצו לתוקף לא יוטלו עיצומים כספיים על גמ"חים המפרים לראשונה את הוראות החוק, אלא תישלח להם הודעה בכתב על ההפרה.

הבנק לומד את הוראות החוק ונערך להתאים את התנהלותו מול לקוחות חדשים וקיימים לאופן ההתנהלות הנדרש מלקוחותיו הרלוונטים על פי הוראות חוק זה.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

בחודש ינואר 2019 אישרה ועדת הכספים את תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. תקנות אלו נסמכות על תקן בינלאומי המעגן חובת דיווח וחילופי מידע אודות חשבונות בנק של תושבי מדינות זרות בין רשויות המס של למעלה מ-100 מדינות, ביניהן ישראל. על פי התקנות, נדרשים הבנקים לרכז את המידע אודות תושבי המדינות הזרות המנהלים חשבונות פיננסיים אצלם, ולהעביר את המידע לרשות המיסים, אשר תעביר אותו לרשויות המס במדינות השונות שהינן צד להסכם עם מדינת ישראל. הבנק נדרש לבחון, לפי שורה של תבחינים, האם בעל החשבון צריך להיות מזוהה כתושב מדינה בת דיווח, לעדכן את הלקוח על סיווגו כתושב המדינה הרלוונטית, ולאחר מכן (בכפוף לכך שהלקוח לא הוכיח אחרת) להעביר דיווח בגינו לשלטונות המס בישראל.

הדיווח הראשון לפי התקנות ייעשה במהלך שנת 2019, לגבי נתוני חשבונות לקוחות ברי דיווח ליום 31 בדצמבר, 2017. בסמוך לאחר מכן, עוד בשנת 2019, ידווח הבנק על נתוני חשבונות לקוחות ברי דיווח ליום 31 בדצמבר, 2018.

הבנק נערך כנדרש לביצוע הדיווח בהתאם לתקנות.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. גישת ההנהלה לפילוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחית.

פירוט אודות תוצאות הפעילות של מגזרי הפעילות השונים וניתוח הפעילות העסקית בהן ניתן לראות בפרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון והנהלה וכן בביאור 29 לדוח הכספי.

להלן מספר ממוצע של משרות ישירות שיוחסו למגזרי פעילות:

מגזרים	2018	2017
	מיליוני ש"ח	
משקי בית	255	249
בנקאות פרטית	12	16
עסקים קטנים וזעירים	24	27
עסקים בינוניים וגדולים*	9	8
גופים מוסדיים	4	33
ניהול פיננסי	6	8
סך הכל משרות ישירות	**310**	**341**

- מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

מגזר משקי בית

במסגרת מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות וכרטיסי אשראי, חשבון עו"ש, פיקדונות וחסכונות, מסגרות עובר ושב, הלוואות לרכישת כלי רכב, פעילות בשוק ההון בניירות ערך וייעוץ השקעות.

מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק, באמצעים דיגיטליים ועל ידי מוקד הלקוחות של הבנק, לרבות שירותי ה- Interactive Voice Response.

מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדיור ואחר.

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר הלוואות לדיור:

- מתן הלוואות לדיור ולכול מטרה כנגד שעבוד דירת מגורים ליחידים לתקופות ארוכות בבסיסי הצמדה שונים ועל פי מגוון מסלולי ריבית הנקבעים על פי סוג ההלוואה, העדפות הלקוח, יכולת ההחזר של הלווה ובהתאם למגבלות בנק ישראל על הלוואות לדיור.
- מתן שירותים נלווים של ביטוח חיי לווים ובביטוח נכס אגב משכנתא, הניתנים בהתאם להוראת המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים באמצעות: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "עיר שלם").

להלן תיאור המוצרים והשירותים המרכזיים המוצעים במסגרת תת מגזר אחר:

- מתן הלוואות צרכניות סולו לזמן קצוב למשקי בית.
- הנפקת כרטיסי אשראי וכרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.
- מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב הנקבעות בהתאם לצרכי הלקוח ורמת הכנסתו.
- מתן אשראי לקבוצות רכישה.
- מתן אשראי לזמן קצוב כנגד בטחונות.
- גיוס פיקדונות וחסכונות ממשקי בית.
- מתן שירותי ני"ע - ביצוע קניה ומכירה ותפעול של עסקאות בניירות ערך ובנגזרים בארץ ובחו"ל בסניפי הבנק.

- ייעוץ השקעות - מתן שירותי ייעוץ בניירות ערך ללקוחות בכל מערך הסניפים של הבנק באמצעות יועצים מורשים.

אחד מהיעדים העיקריים העומדים בבסיס התכנית האסטרטגית של הבנק (כפי שתוארה בדוח הדירקטוריון וההנהלה), הינו פיתוח והרחבה של מגזר משקי הבית באמצעות מכירת מוצרים פיננסים משלימים ללקוחות כל הבנקים, ללא תלות בבנק בו מנוהל חשבון העו"ש העיקרי של הלקוח.

להלן עיקרי התכנית האסטרטגית של הבנק במגזר פעילות זה:

- מתן משכנתאות התואמות את צרכיו וטעמיו האישיים של הלקוח תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה.
- מתן אשראי צרכני במגוון ערוצי מכירה, בדגש על ערוץ האינטרנט וללא צורך להגיע לסניפי הבנק. כמו כן הבנק ימשיך לשפר את מערכת חיתום האשראי, ככלי תומך החלטה.
- גיוס פיקדונות ממשקי בית, באמצעות סניפי הבנק ו/או באמצעות האינטרנט.
- הצעת שירותי תיווך וייעוץ בניירות ערך, כמוצר משלים להצעת פיקדונות.

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב של לקוחות. בהיבטי מתן האשראי, יש לציין את המיקוד במשקי בית כאשר האשראי הניתן לכל אחד מהם הינו בהיקף נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות אשר אובדנם עשוי להשפיע באופן מהותי על מגזר הפעילות. כמו כן, למגזר זה משקל רב בגיוס המקורות של הבנק באפיקים השונים. המתחרים במגזר זה הינם כל הבנקים הפועלים במשק וכן גופים פיננסיים חוץ בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

להלן פירוט ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר משקי הבית:

הסכמים עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות

לבנק הסכם מסגרת עם ממשלת ישראל להעמדת הלוואות באחריות הממשלה (כולל הסדרת ביצוען וגבייתן) לזכאי משרד הבינוי והשיכון. ההסכמים קובעים כי הבנק זכאי לקבל עמלות בשיעורים שונים שנקבעו בהסכמים כאמור וכן השתתפות בהוצאות גביה. הסכם המסגרת האחרון נחתם בחודש יולי 2004, תוקפו לשנתיים והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה נוספת של שנה אחת, אלא אם מי מהצדדים יודיע על סיום ההסכם 4 חודשים לפני תום תקופתו.

בנוסף, חתם הבנק בחודש מאי 2008, הסכם עם ממשלת ישראל המתייחס להלוואות שיועמדו לזכאי משרד הבינוי והשיכון ממועד החתימה על הסכם זה ואילך. ההלוואות שיועמדו לזכאים על פי הסכם זה הינן ברובן מכספי הבנק ועל אחריותו ומיעוטן מכספי המדינה ועל אחריותה. הבנק זכאי לקבל מהמדינה סבסוד בגין ההלוואות שנתן מכספי הבנק וכן עמלות בשיעורים שונים בגין ההלוואות שנתן מכספי המדינה. תוקפו של ההסכם הוא לשנה והוא מתחדש מאליו בכל פעם לתקופה של שנה נוספת אלא אם מי מהצדדים הודיע על סיום ההסכם 3 חודשים לפני תום תקופתו.

הבנק התחייב כלפי ממשלת ישראל כי במתן השירותים על פי ההסכמים האמורים יפעל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה וכי ישפה את מדינת ישראל אם לא יעשה כן. הבנק פועל בהתאם להוראות חוזרי הממשלה לעניין הלוואות לזכאים ולפיכך הוא מעריך כי ההתחייבות לשיפוי אינה יוצרת לבנק חשיפה מהותית.

הסכם לביטוח חיי לווים

הבנק צד להסכמים משנת 1992 (כפי שעודכנו מעת לעת) עם מספר חברות ביטוח, עיר שלם, וסוכנות ביטוח נוספת. על פי ההסכמים, מתחייבות חברות הביטוח לבטח את חיי הלווים בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסות הביטוח. חברות הביטוח זכאיות לפרמיה והבנק וסוכנויות הביטוח הנ"ל זכאיות לתשלום מאת חברות הביטוח, בהתחשב בשירותיהן. הבנק הינו בעל הפוליסה והמוטב על פיה. ההסכמים הנ"ל חלים רק על ביטוחי חיים של לווים שנעשו עד ליום 31 בדצמבר 2005.

הסכם לביטוח נכסי לווים

ביום 1 באפריל 2007, נחתמו הסכמים בין הבנק, עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ ומספר חברות ביטוח לפיו התחייבו חברות הביטוח לבטח נכסים אשר שועבדו לטובת הבנק בכפוף לתנאים הקבועים בהסכמים ובפוליסת הביטוח ולשלם לעיר שלם עמלה. ההסכמים חודשו בסוף מרץ 2015 ותוקפם הוארך עד ליום 31 במרץ 2019 ומחודשים מידי שנה. ההסכמים חלים רק על פוליסות ביטוח מבנה שנערכו בגין הלוואות שניתנו עד ליום 31 בדצמבר 2005.

הסכם מסגרת - ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואות לדיור

הסכם מיום 10 באפריל 2006, שתוקפו החל מ-1 בינואר 2006, בין עיר שלם לבין חברת ביטוח, לפיו ינפיק המבטח פוליסות ביטוח חיים ופוליסות ביטוח מבנה (לרבות נזקי מים) אגב הלוואות לדיור שינתנו על-ידי הבנק ללקוחות הבנק, אשר ישווקו על-ידי עיר שלם באמצעות חברה בת של תאגיד מבטח.

הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ

לבנק הסכם עם בנק לאומי לישראל בע"מ ("בנק לאומי") מיום 10 לדצמבר 2017 אשר החליף את ההסכם הקיים מיום 15 בנובמבר 1998, לפיו מקבל הבנק מבנק לאומי שירותי סליקה לממסרים המוצגים בבנק וממסרים המשוכים על הבנק באמצעות מסלקת בנק לאומי, תמורת עמלות שנקבעו בהסכם.

הסכם עם חברת כרטיסי אשראי

לבנק הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") מיום 8 באוגוסט 2002, אשר משקף את מערכת היחסים במסגרת שיתופי הפעולה בין הבנק לבין כאל, לרבות לעניין חלוקת האחריות בין חברת כרטיסי האשראי לבנק, והתנאים המסחריים בין הצדדים.

מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

מגזר זה מחולק לשני תתי מגזרים: הלוואות לדיור ואחר בדומה למגזר משקי בית. המוצרים והשירותים דומים אף הם לאלו שבמגזר משקי בית תוך התאמה לאופי הלקוחות.

הבנק רואה במגזר פעילות זה נדבך חשוב לפעילותו העסקית ובהתאם לכך פועל, בין היתר:

- לשימור המעמד והמוניטין שהבנק יצר בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל.
- הקפדה על ביצוע כלל ההוראות הרגולטוריות, ביניהן בחינה וזיהוי של מקורות ההכנסה של הלקוחות והחתמתם על המסמכים וההצהרות הרלוונטיים הנדרשים

הבנק משקיע מאמצים בהכשרה מקצועית ייחודית של הבנקאים העובדים מול לקוחות המגזר, כמו כן לבנק יתרון המתבטא ברמת השירות והזמינות של בנקאים אלו המכירים היטב את תרבות לקוחות המגזר, ובהתאם לכך הם בעלי יכולת ליצור קשר אישי מולם.

ההסכמים המהותיים והסכמי שיתוף פעולה אשר הבנק צד להם הרלוונטיים למגזר בנקאות פרטית הינם אלה המפורטים במגזר משקי בית לעיל.

מגזר עסקי

המגזר העסקי מחולק לשני תתי מגזרים כלהלן:

מגזר עסקים קטנים וזעירים - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.

מגזר עסקים בינוניים וגדולים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח (הקף הפעילות עם עסקים גדולים אינו מהותי).

תתי מגזרים אלו מספקים שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים בתחומים שונים:

בינוי ונדל"ן - באמצעות סקטור הנדל"ן של הבנק מתבצע בעיקר ליווי פרויקטים לבניה למגורים בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים להתחדשות עירונית, לרבות עסקאות פינוי בינוי, פרויקטים מסוג מחיר למשתכן ומימון קבוצות רכישה. רובו המכריע של תיק הנדל"ן מתבצע בשיתוף פעולה עם חברות ביטוח אשר מנפיקות בטוחות חוק מכר בפרויקטים המלווים ולעיתים אף בשיתוף פעולה במתן אשראי כספי.

אחר - באמצעות החטיבה הקמעונאית, מנוהל אשראי למימון פרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית (ניהול האשראי הקיים בלבד), בין אם על ידי הבנק בלבד ובין אם במימון משותף עם גופים פיננסיים, וכן הלוואות מסחריות. על פי מדיניות האשראי של הבנק, אשראי זה הינו במגמת צמצום מתמשכת בשנים האחרונות, והיתרות בו נכון ליום 31 בדצמבר 2018 אינן מהותיות.

הפעילות בתחום בינוי ונדל"ן כוללת בעיקר מימון רכישת קרקע והקמת פרויקטים למגורים, פרוייקטים בתחום ההתחדשות העירונית וכן העמדת ערבויות לסוגיהן על פי צרכי העסקה. המימון להקמת פרויקטים למגורים, ניתן על פי רוב בשיטת הליווי הסגור בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחררים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם מספר חברות ביטוח למימון משותף של פרויקטים. במסגרת מימון פרויקט לבנייה מעמיד הבנק מסגרת אשראי כספי למימון הבניה, ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות ובטוחות חוק

מכר לרוכשים יחידות בפרויקט אשר על פי רוב, מונפקות על ידי חברת הביטוח השותפה במימון הפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק.

שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח כאמור, מייצר לבנק ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכוני האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

השוני בין סוגי שיתוף הפעולה עם חברות הביטוח, מתבטא בסוג האשראי או הבטוחה המועמדים על ידן: העמדת בטוחות על פי חוק המכר; העמדת בטוחות לבעלי קרקע בעסקת קומבינציה; ומתן אשראי כספי על פי מודל האופרטור.

מודל האופרטור בתחום הבניה והנדל"ן, מתבצע על פי העקרונות שלהלן:

הפרויקט נבחן ומאושר על-ידי מוסדות השותף הפיננסי; הביטחונות בפרויקט הינם פרי-פסו, כאשר יחס החלוקה במקרה של מימוש הבטוחות נקבע מראש בין הבנק והשותף הפיננסי; יחס היקפי העמדת האשראי נשמר לאורך חיי הפרוייקט. שחרור העודפים המתקבלים בגין הפרויקט ליזם, מבוצע על פי שיקול דעת הבנק על פי נוסחת שחרור עודפים המאושרת על-ידי הבנק והנכללת בהסכם שיתוף הפעולה.

ניהול הפרויקט על פי מודל זה, מבוצע על-ידי הבנק לפי שיקול דעתו ועל פי סטנדרטים בנקאיים מקובלים; דוחות המעקב בפרויקט מועברים על-ידי המפקח לבנק ולגוף הנוסף, כאשר הבנק מדווח לגוף הנוסף על אירועים חריגים בפרויקט.

במסגרת התכנית האסטרטגית (כפי שתוארה בדוח הדירקטוריון וההנהלה), פועל הבנק ליישום מדיניות ענפית סלקטיבית בתחום מתן אשראי לחברות בניה ונדל"ן למגורים, בדגש על עליה מתונה בהיקף התיק המנוהל תוך הקטנת חלקו היחסי של הבנק בתיק וללא עליה ברמת הסיכון הקיימת. לצורך כך, פועל הבנק ליצירת שיתופי פעולה בין הבנק לבין חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים לשם מתן אשראי לליווי פרוייקטים (מודל האופרטור) והנפקת בטוחות לפי חוק מכר (דירות) וערבויות אחרות. אסטרטגיה זו מאפשרת לבנק להגדיל את היקף הפרוייקטים שבטיפולו, בהתאם למדיניות הבנק, שימוש במומחיות שנצברה, כניסה לעסקאות גדולות ומורכבות לצד עסקאות קטנות, בעיקר בתחום ההתחדשות העירונית, ופיזור הסיכון ובהתאמה הגדלת התשואה להון הנובעת מפעילות זו תוך שמירה על רמת סיכון נאותה.

כמו כן, הבנק פועל להסטת הסיכון והתשומות, למימון פרוייקטים (ליווי בניה למגורים), וזאת תוך הקטנת היקף האשראי המסחרי למימון פעילות שוטפת של חברות ועסקים קטנים, ככל שניתן, וכן הקטנת היקף האשראי שניתן לפרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית.

תיק האשראי של הבנק מפוזר ולבנק אין תלות בלקוח בודד או בקבוצת לקוחות מצומצמת. יתרת האשראי של לקוחות הבנק אינה משיקה למגבלת לווה בודד הרגולטורית. פיזור התיק מתאפשר גם באמצעות שיתוף פעולה אסטרטגי של הבנק עם חברות ביטוח במתן אשראי כספי (מודל האופרטור) ובהנפקת פוליסות על פי חוק המכר (דירות) כאמור לעיל.

התחרות בין הבנקים על השגת לקוחות איכותיים בתחום הנדל"ן מתבטאת בשיעורי ההון העצמי המושקע בפרויקט, מבנה העסקה, גובה העמלות, הריביות על האשראי ורמת השירות הניתנת ללקוח. בשנים האחרונות חלק מחברות הביטוח הקימו מערך עצמאי לליווי בניה ובכך הגבירו את התחרות בענף.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, מתבססות על הקשרים שנצברו לאורך השנים ובסיס הלקוחות הקיים בבנק המהווים עבור הבנק מנוף להמשך פעילותו. בנוסף, לעיתים משתמש הבנק בעודפי המקורות בפרויקטים קיימים למינוף פעילות עתידית בפרויקטים חדשים של לקוחותיו. הבנק מפעיל מנגנון לקביעת היקף ההון העצמי הנדרש בפרויקטים, הנגזר מקצב הביצוע והמכירות בפרויקט. המנגנון האמור מתמרץ הקדמת מכירות בפרויקטים ולפיכך מפחית את רמת הסיכון בפרויקטים.

לבנק שיתופי פעולה עם מספר חברות ביטוח למתן אשראי כספי ו/או להנפקת פוליסות ביטוח על ידן לרוכשים של דירות בפרויקטים למגורים בהם ניתן מימון על-ידי הבנק בשיטת הליווי הסגור (הנפקת הפוליסות נעשית על-ידי חברות הביטוח כנדרש על פי חוק המכר (דירות). ההתקשרויות עם חברות הביטוח כוללות הסדרת שיתוף הפעולה בין הבנק לבינן בנושאים הבאים: אחריות לניהול השוטף של הפרויקט ומסירת דיווחים, קבלת בטוחות ושחרורן ונקיטת הליכים למימוש השעבודים ויחסי הנשייה בין הגופים

מגזר מוסדיים

מגזר המוסדיים בתחום הפיקדונות משרת מגוון רחב של לקוחות כחלק מפעילות גיוס ושימור המקורות. לקוחות אלה כוללים חברות ביטוח, חברי בורסה, מוסדות פיננסיים וקרנות נאמנות. רב הלקוחות המוסדיים של הבנק הינם בעלי זיקה חזקה לשוק ההון ומנוהלים באופן ישיר ע"י הדסק המוסדי במחלקת ניהול פיננסי.

עיקר הפעילות של גופים אלה עם הבנק היא השקעה בפיקדונות. הפיקדונות מנוהלים בכל התקופות, בש"ח ובמט"ח. בדרך כלל מדובר בסכומי הפקדה גבוהים העולים על 5 מיליוני ש"ח. הפעילות היא בעיקר בפיקדונות קצרים משנה אך קיימים מקרים בהם ההפקדה היא לפיקדונות לתקופה ארוכה מכך.

עיקר התחרות בתחום מגזר המוסדיים היא מול הבנקים השונים בישראל. רב המשקיעים המוסדיים עובדים מול חדרי המסחר במט"ח בארץ ומקבלים מחירים תחרותיים בפיקדונות בש"ח ובמט"ח. בנוסף האלטרנטיבה העיקרית מול הבנקים ותחום הפיקדונות היא ההשקעה בשוק ההון, המאפשרת לרובם לקבל ציטוטים גבוהים על עודפי הנזילות שלהם.

מגזר ניהול פיננסי

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול נכסים והתחייבויות.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכוני שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות בנקים בארץ ובחו"ל.
- חדרי מסחר.

פעילות המגזר מרוכזת בחטיבה הפיננסית. החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק מנוהלות ונוצרות בתיק הבנקאי, כחלק בלתי נפרד מהפעילות העסקית של הבנק. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שלו, למעט מקרים בהם להערכתנו יש יתרון ברור לקיום חשיפה לאחד או יותר מגורמי השוק. הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים העומדים לרשותו על פי מדיניות ניהול הסיכונים שקבע דירקטוריון הבנק, וזאת תוך התחשבות בהתפתחויות הכלכליות ובסביבה העסקית בה פועל הבנק. הבנק מקיים מערך של מדידה והערכה של התפתחות החשיפות באופן מתמיד, והחשיפות השונות מדווחות לדירקטוריון הבנק כחלק ממהלך העסקים הרגיל.

בנוסף, הבנק נוקט פעולות יזומות להשקעה וגידור בתיקי הנוסטרו, המשמשים לסוגי פעילות כמפורט להלן:

- פעילות המשמשת כהגנה לפיקדונות המופקדים בבנק לתקופות קצרות, בינוניות וארוכות וכן השקעות כנגד ההון העצמי של הבנק.
- פעילות השקעה באגרות חוב ממשלתיות לצורך השגת תשואה עודפת על יתרות הנזילות של הבנק.
- פעילות למסחר המאופיינת בהשקעות קצרות טווח בעיקר בניירות ערך ממשלתיים בשוק הראשוני ובשוק המשני.
- פעילות השקעה בניירות ערך שאינם ממשלתיים הינה מועטה ונקודתית בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.
- כחלק מניהול הנזילות ובהתחשב במגבלות שקבע הדירקטוריון מופקדים עודפי הנזילות בבנק ישראל ובבנקים בארץ ובחו"ל. לצורך זה וכחלק מפעילות הבנק במט"ח לבנק מסגרות אשראי מבנקים בארץ אותם הוא מנצל מעת לעת בהתאם לצרכיו השוטפים. מסגרות אלו מנוטרות באופן שוטף כחלק מניהול סיכון צד נגדי בבנק. לפרטים בדבר מודל הנזילות, סיכון צד נגדי ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק הסיכונים ודרכי ניהולם.

תיקי ההשקעה נבחנים באופן שוטף בהתחשב בתחזיות מאקרו כלכליות בנושאי שער חליפין, שערי ריבית לטווח קצר וארוך, אינפלציה, צמיחה ועקומי תשואות, ובהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק בזמן נתון.

מאז סוף שנת 2014 הקטין הבנק באופן משמעותי את חשיפותיו לסיכוני השוק השונים, וזאת מתוך הערכה כי הסיכון בשווקים אינו מתומחר כראוי. בהתאם לזאת, לעלייה בתנודתיות השווקים וירידת ערכם של נכסים פיננסיים בחודשים האחרונים היתה השפעה קטנה על הבנק.

התוכנית העסקית של הבנק כוללת המשך שמירה על עמדה שמרנית ועל חשיפות נמוכות לגורמי השוק השונים, מתוך הערכה כי התנודתיות בשוקי ההון תימשך בחודשים הקרובים, ולנוכח האי ודאות הכלכלית.

דירוג התחייבויות הבנק על-ידי Standard & Poor's Maalot

ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על +ilA, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה.

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי חברת הבת ירושלים מימון והנפקות מדורגים ברמה של -ilA.

כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

דירוג כתבי התחייבות הנדחים המותנים (COCO) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא +ilBBB.

נספחים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית על בסיס מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון-מידע רב רבעוני ומאזן מאוחד לסוף רבעון- מידע רב רבעוני

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות

נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

גיל טופז
מנהל כללי

7 במרץ, 2019

נספחים

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו[1] וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

סכומים מדווחים

	לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2016		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור[3]	9,749.8	521.8	5.35	9,617.5	469.0	4.88	9,962.7	432.3	4.34
פקדונות בבנקים	177.2	0.1	0.06	177.7	-	-	172.0	0.1	0.06
פקדונות בבנקים מרכזיים	1,248.7	1.4	0.11	1,340.5	1.3	0.10	1,005.6	0.9	0.09
אגרות חוב זמינות למכירה[4]	892.2	4.3	0.48	657.0	2.7	0.41	809.3	3.1	0.38
אגרות חוב למסחר[4]	344.8	0.2	0.06	494.9	0.5	0.10	787.5	1.0	0.13
נכסים אחרים	2.3	-	-	3.4	-	-	3.4	0.9	26.47
סך כל הנכסים נושאי ריבית	**12,415.0**	**527.8**	**4.25**	**12,291.0**	**473.5**	**3.85**	**12,740.5**	**438.3**	**3.44**
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	28.4	-	-	31.5	-	-	34.4	-	-
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית[5]	908.1	-	-	1,128.0	-	-	1,415.4	-	-
סך כל הנכסים	**13,351.5**	**527.8**	**3.95**	**13,450.5**	**473.5**	**3.52**	**14,190.3**	**438.3**	**3.09**

הערות בסוף נספח זה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו[1] וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- התחייבויות והון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2016		
	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעורי הכנסה אחוז
התחייבויות נושאות ריבית									
לפי דרישה	1,131.0	0.8	0.07	1,489.5	0.7	0.05	1,543.5	1.2	0.08
לזמן קצוב	7,755.8	101.0	1.30	7,590.2	73.7	0.97	7,924.6	63.0	0.80
סך הכל פקדונות הציבור	8,886.8	101.8	1.15	9,079.7	74.4	0.82	9,468.1	64.2	0.68
פקדונות מבנקים	37.5	2.1	5.60	41.6	1.9	4.57	41.5	1.7	4.10
פקדונות הממשלה	224.2	0.3	0.13	369.1	0.3	0.08	-	-	-
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכם רכש חוזר	104.0		-	-	-	-	637.4	0.4	0.06
אגרות חוב	1,684.7	39.9	2.37	1,478.4	33.5	2.27	1,575.1	29.0	1.84
סך הכל התחייבויות הנושאות ריבית	**10,937.2**	**144.1**	**1.32**	**10,968.8**	**110.1**	**1.00**	**11,722.1**	**95.3**	**0.81**
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	1,441.4	-	-	1,498.2	-	-	1,472.1	-	-
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית[7]	100.1	-	-	164.4	-	-	196.5	-	-
סך כל ההתחייבויות	**12,478.7**	**144.1**	**1.15**	**12,631.4**	**110.1**	**0.87**	**13,390.7**	**95.3**	**0.71**
סך כל האמצעיים ההוניים	**872.8**			**819.1**			**799.6**		
סך כל ההתחייבויות והאמצעיים ההוניים	**13,351.5**		**-**	**13,450.5**		**-**	**14,190.3**		**-**
פער הריבית			**2.93**			**2.85**			**2.63**
תשואה נטו[8] על נכסים נושאי ריבית	**12,415.0**	**383.7**	**3.09**	**12,291.0**	**363.4**	**2.96**	**12,740.5**	**343.0**	**2.69**

הערות בסוף נספח זה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו[1] וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום			לשנה שהסתיימה ביום		
	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2016		
	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	שיעורי הכנסה/ הוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	שיעורי הכנסה/ הוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הכנסות/ (הוצאות) ריבית	שיעורי הכנסה/ הוצאה
			אחוז			אחוז			אחוז
מטבע ישראלי לא צמוד									
סך נכסים נושאי ריבית	8,243.1	316.9	3.84	7,693.6	289.7	3.77	7,632.8	275.5	3.61
סך התחייבויות נושאות ריבית	7,226.7	(57.7)	(0.80)	7,145.1	(49.7)	(0.70)	7,087.8	(41.2)	(0.58)
פער הריבית			**3.04**			**3.07**			**3.03**
מטבע ישראלי צמוד למדד									
סך נכסים נושאי ריבית	2,997.1	171.5	5.72	3,281.2	146.8	4.47	3,477.2	125.0	3.59
סך התחייבויות נושאות ריבית	2,828.3	(75.8)	(2.68)	2,912.7	(52.7)	(1.81)	3,424.9	(45.9)	(1.34)
פער הריבית			**3.04**			**2.66**			**2.25**
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
סך נכסים נושאי ריבית	1,174.8	39.4	3.35	1,316.2	37.0	2.81	1,630.5	37.8	2.32
סך התחייבויות נושאות ריבית	882.2	(10.6)	(1.20)	911.0	(7.7)	(0.85)	1,209.4	(8.2)	(0.68)
פער הריבית			**2.15**			**1.96**			**1.64**
סך פעילות בישראל									
סך נכסים נושאי ריבית	12,415.0	527.8	4.25	12,291.0	473.5	3.85	12,740.5	438.3	3.44
סך התחייבויות נושאות ריבית	10,937.2	(144.1)	(1.32)	10,968.8	(110.1)	(1.00)	11,722.1	(95.3)	(0.81)
			2.93			**2.85**			**2.63**

הערות בסוף נספח זה.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק והחברות המאוחדות שלו[1] וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ד - ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 לעומת השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
	גידול (קיטון) בגלל שינוי		שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי		שינוי נטו
	כמות	מחיר		כמות	מחיר	
	מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור בישראל	7.1	45.7	52.8	(16.8)	53.5	36.7
נכסים נושאי ריבית אחרים בישראל	0.9	0.6	1.5	(0.6)	(0.9)	(1.5)
סך הכל הכנסות הריבית	**8.0**	**46.3**	**54.3**	**(17.4)**	**52.6**	**35.2**
התחייבויות נושאות ריבית						
פקדונות הציבור בישראל	(2.2)	29.6	27.4	(3.2)	13.4	10.2
התחייבויות נושאות ריבית אחרות	4.7	1.9	6.6	(2.4)	7.0	4.6
סך כל הוצאות הריבית	**2.5**	**31.5**	**34.0**	**(5.6)**	**20.4**	**14.8**

(1) הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד- על בסיס יתרות יומיות).
(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
(4) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנים 2018, 2017 ו- 2016 בסך (1.1), 1.3, ו- (17.5) בהתאמה.
(5) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
(6) עמלות בסך 2.8, 1.5 ו- 4.5 מיליוני ש"ח , נכללו בהכנסות ריבית בשנים 2018, 2017 ו- 2016 בהתאמה.
(7) לרבות מכשירים נגזרים.
(8) תשואה נטו- הכנסות ריבית, נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
(9) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
(10) שיעור ההכנסה נובע מהכנסות שהתקבלו על בסיס מזומן והכרו בתקופת הדיווח.

נספח 2 - דוח רווח והפסד לרבעון-מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	2018				2017			
	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1
הכנסות ריבית	130.4	130.6	156.5	110.3	122.3	101.8	142.7	106.7
הוצאות (הכנסות) ריבית	32.2	33.8	58.6	19.5	27.6	14.1	48.4	20.0
הכנסות ריבית, נטו	**98.2**	**96.8**	**97.9**	**90.8**	**94.7**	**87.7**	**94.3**	**86.7**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	3.2	12.1	8.4	11.0	4.8	7.2	13.9	11.0
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**95.0**	**84.7**	**89.5**	**79.8**	**89.9**	**80.5**	**80.4**	**75.7**
הכנסות שאינן מריבית								
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	8.7	28.1	0.6	5.7	(1.1)	2.4	(1.9)	-
עמלות	25.9	23.4	23.3	25.7	*27.2	*28.2	*27.2	*32.0
הכנסות אחרות	2.8	2.9	9.3	17.4	2.9	2.9	2.8	2.9
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	**37.4**	**54.4**	**33.2**	**48.8**	**29.0**	**33.5**	**28.1**	**34.9**
הוצאות תפעוליות ואחרות								
משכורות והוצאות נילוות	48.0	45.7	42.4	46.1	44.2	43.3	44.5	43.2
אחזקה ופחת בניינים וציוד	26.2	26.2	24.4	25.5	*24.9	*23.7	*23.6	*23.4
הוצאות אחרות	33.5	27.2	29.5	28.9	34.9	28.5	32.5	33.1
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**107.7**	**99.1**	**96.3**	**100.5**	**104.0**	**95.5**	**100.6**	**99.7**
רווח לפני מיסים	**24.7**	**40.0**	**26.4**	**28.1**	**14.9**	**18.5**	**7.9**	**10.9**
הפרשה למיסים	7.7	7.7	7.5	9.1	4.0	6.0	1.9	3.3
רווח נקי	**17.0**	**32.3**	**18.9**	**19.0**	**10.9**	**12.5**	**6.0**	**7.6**
רווח למניה (בש"ח)								
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	**0.24**	**0.46**	**0.27**	**0.27**	**0.15**	**0.18**	**0.09**	**0.11**

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

נספח 2 - מאזן לסוף רבעון-מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	2018				2017			
	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	2,130.4	1,968.1	2,017.1	2,659.0	1,916.3	2,307.9	2,723.1
ניירות ערך	956.2	1,308.7	1,671.9	1,012.7	858.3	1,020.9	1,387.0	1,108.7
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	9,895.5	9,829.1	9,542.7	9,670.7	9,749.5	9,668.8	9,590.3
בניינים וציוד	164.9	154.1	159.5	164.9	150.6	148.2	153.0	158.4
נכסים בלתי מוחשיים	-	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8.5	3.1	3.1	2.9	64.0	54.8	77.3	89.9
נכסים אחרים	138.1	165.4	164.5	175.6	150.6	150.4	145.2	145.9
סך כל הנכסים	**13,292.5**	**13,657.3**	**13,796.4**	**12,916.2**	**13,553.6**	**13,040.6**	**13,739.8**	**13,817.0**
התחייבויות והון								
פיקדונות הציבור	10,513.3	10,422.6	10,286.6	10,103.9	10,560.1	10,462.4	10,669.3	10,797.9
פיקדונות מבנקים	30.9	35.1	34.7	33.9	33.6	37.8	37.5	36.8
פיקדונות הממשלה*	50.0	325.0	512.6	49.9	34.9	147.0	546.1	411.0
ניירות ערך שהושאלו	-	208.4	208.4	-	-	-	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,618.7	1,620.7	1,726.5	1,713.2	1,872.2	1,366.2	1,445.6	1,501.1
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14.8	5.8	7.4	6.8	66.2	58.0	77.1	87.7
התחייבויות אחרות	169.6	153.7	160.2	161.7	149.3	140.1	148.1	169.0
סך כל ההתחייבויות	**12,397.3**	**12,771.3**	**12,936.4**	**12,069.4**	**12,716.3**	**12,211.5**	**12,923.7**	**13,003.5**
הון עצמי	**895.2**	**886.0**	**860.0**	**846.8**	**837.3**	**829.1**	**816.1**	**813.5**
סך כל ההתחייבויות וההון	**13,292.5**	**13,657.3**	**13,796.4**	**12,916.2**	**13,553.6**	**13,040.6**	**13,739.8**	**13,817.0**

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

נספח 3 - דוחות רווח והפסד - מידע רב שנתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר				
	2018	2017	2016	2015	2014
הכנסות ריבית	527.8	473.5	438.3	406.3	458.4
הוצאות ריבית	144.1	110.1	95.3	72.2	141.4
הכנסות ריבית, נטו	**383.7**	**363.4**	**343.0**	**334.1**	**317.0**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	34.7	36.9	30.4	40.4	18.4
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**349.0**	**326.5**	**312.6**	**293.7**	**298.6**
הכנסות שאינן מריבית	-				
הכנסות מימון שאינן מריבית	43.1	(0.6)	35.4	0.9	18.1
עמלות	98.3	118.2[3]	120.9	124.5	118.3
הכנסות אחרות	32.4	11.5	11.5	17.3	11.5
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	173.8	129.1	167.8	142.7	147.9
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נילוות	182.2	175.2[3]	172.6[3]	166.3	171.2[1]
אחזקה ופחת בניינים וציוד	102.3	99.2[3]	89.9	81.8	71.2[1]
הוצאות אחרות	119.1	129.0[3]	124.0[3]	117.7	110.0
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**403.6**	**403.4**	**386.5**	**365.8**	**352.4**
רווח לפני מיסים	119.2	52.2	93.9	70.6	94.1
הפרשה למיסים	32.0	15.2	38.3	22.0	29.1[1]
רווח נקי	**87.2**	**37.0**	**55.6**	**48.6**	**65.0**
רווח נקי בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)	1.24	0.52	0.79	0.69	**0.92**
רווח כולל (הפסד) אחר (לאחר השפעת המס)	**0.6**	**(0.9)**	**(17.5)**	**2.1**	**12.6**[1][2]
סך הרווח הכולל	**87.8**	**36.1**	**38.1**	**50.7**	**77.6**

(1) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, וכן יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, לפרטים ראה ביאור 1.ז לדוחות הכספיים.

(2) הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה, לפרטים ראה ביאור 1.ו לדוחות הכספיים.

(3) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו').

נספח 4 - מאזן לחמש השנים האחרונות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

	31 בדצמבר				
	2018	2017	2016	2015	2014
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	2,116.8	2,659.0	2,522.0	2,071.9	3,278.0
ניירות ערך	956.2	858.3	1,434.5	1,779.5	902.4[3]
אשראי לציבור	10,008.9	9,772.4	9,892.6	10,000.9	9,674.4
הפרשה להפסדי אשראי	(100.9)	(101.7)	(102.5)	(111.6)	(107.9)
אשראי לציבור, נטו	9,908.0	9,670.7	9,790.1	9,889.3	9,566.5
בניינים וציוד	164.9	150.6	157.8	156.9	149.7[2]
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	0.4	0.8	1.2	1.6
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8.5	64.0	151.1	195.1	40.4
נכסים אחרים	141.3	150.6	145.7	125.6	146.2[1][2][3]
סך כל נכסים	**13,295.7**	**13,553.6**	**14,202.0**	**14,219.5**	**14,084.8**[1][2][3]
התחייבויות והון					
פיקדונות הציבור	10,513.3	10,560.1	10,868.3	11,019.0	10,977.2
פיקדונות מבנקים	30.9	33.6	36.5	39.4	42.5
פיקדונות הממשלה[4]	50.0	34.9	591.5	388.1	587.7
איגרות חוב וכתבי התחייבויות	1,618.7	1,872.2	1,582.1	1,634.8	1,503.1
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14.8	66.2	146.7	195.2	39.0
התחייבויות אחרות	172.8	149.3	168.6	159.0	184.9
סך כל ההתחייבויות	12,400.5	12,716.3	13,393.7	13,435.5	13,334.4[1][2]
הון עצמי	895.2	837.3	808.3	784.0	750.4[1][2][3]
סך כל ההתחייבויות וההון	13,295.7	13,553.6	14,202.0	14,219.5	14,084.8[1][2][3]

(1) הוצג מחדש בשל התאמת שווי הנכסים שנרכשו על ידי הבנק ויצירת רווח מרכישה במחיר הזדמנותי בסך של 57.1 מיליוני ש"ח. על פי הנחיית המפקח על הבנקים, רווח זה נרשם כהכנסה נדחית אשר תופחת על פני תקופה של 5 שנים בקו ישר (11.4 מיליוני ש"ח לשנה) ממועד הרכישה ביום 15 בדצמבר 2013, ונכללת בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות אחרות.

(2) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, וכן יישום למפרע בשל הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה לפרטים ראה ביאור 1.ד.1 ו-2.ד.1 לדוחות הכספיים.

(3) הוצג מחדש על מנת לשקף למפרע את התיקון הנדרש בסיווג האג"ח המוחזקות לפידיון לאג"ח הזמין למכירה, לפרטים ראה ביאור 1.ו לדוחות הכספיים.

(4) סווג מחדש לפרטים נוספים ראה בביאור 1 (ו')

דוח תקופתי

דין וחשבון לשנת 2018

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו

שם החברה: בנק ירושלים בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 520025636

כתובת: הרברט סמואל 2, ירושלים 91022.

טלפון: 076-8096010; פקסימיליה: 076-8096019; דואר אלקטרוני: carmelf@bankjerusalem.co.il

דו"ח תקופתי לשנת 2018

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 מוגש בזאת הדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018.

תאריך הדוחות הכספיים 31.12.2018

תאריך הדוח 07.03.2019

תקנה מספר 9 - דוחות כספיים

לדוח תקופתי זה מצורפים כחלק בלתי נפרד הימנו הדוחות הכספיים של הבנק וחוות דעת רואי החשבון של הבנק מיום 07.03.2019.

תקנה מספר 10 ג - שימוש בתמורה מהנפקת ני"ע

בתקופת הדוח לא הייתה הנפקה של ניירות ערך של הבנק על פי תשקיף.

תקנה 11,12,13 - השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות ליום 31 בדצמבר 2018, שינויים בהשקעות בחברות מוחזקות בתקופת הדוח, הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ[1]	החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ[2]	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ[3]	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
מספר המניות	970,000	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100
סוג מניה וע.נ.	מ"ר, 0.001 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח	מ"ר, 1 ש"ח
סך ע"נ בש"ח	970	10,000	5,726,000	31,300	1,050,000	2,350,000	100
ערכם במאזן (אלפי ש"ח)	172,494	178,945	35,339	508	1,545	6,554	26,418
השקעה בכתבי התחייבות	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהשקעה בכתבי התחייבות בשנת הדיווח (אלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
יתרת הלוואות (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-
שינויים בהלוואות בשנת בדיווח (באלפי ש"ח)	-	-	-	-	-	-	-

המניות בחברות הבנות אינן נסחרות בבורסה. הבנק מחזיק בחברות הבנות ב- 100% מההון, מזכויות ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים, למעט 27 מניות בנות 0.001 ש"ח ע.נ. של תומר ירושלים בע"מ המוחזקות ע"י זלמן שובל (דירקטור בבנק וקרוב של בעל השליטה). במהלך 2018 לא היו שינויים בהשקעה במניות.

הערות:

(1) החברה מכרה את פעילות ניהול התיקים שלה, והפסיקה את פעילותה בניהול תיקים.

(2) החברה הפסיקה את עיסוקה בניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות.

(3) החברה הפסיקה את עיסוקה בחיתום ובייעוץ להנפקות.

תקנה 13 - הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות הבנק מהן בשנת 2018:

שם החברה	תומר ירושלים בע"מ	עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ	חברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ	ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ	ירושלים חיתום והנפקות בע"מ	ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על הכנסה	12,038	6,073	50	(5)	(7)	23	439
הפרשה (הטבה) למיסים	3,969	1,384	17	-	-	15	167
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	8,069	4,689	33	(5)	(7)	8	272
רווח מפעולות בלתי רגילות	-	-	-	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי	8,069	4,689	33	(5)	(7)	8	272
נתונים נוספים:							
דמי ניהול שקיבל הבנק עבור שנת 2018	-	95	-	18	-	9	75
ריבית שקיבל/זכאי לקבל הבנק עבור שנת 2018	-	-	-	-	-	-	-

תקנה מספר 14 - רשימת הלוואות

הרכב יתרת הלוואות - ראה באור 30 לדוחות כספיים.

רשימת הלוואות באחריות הבנק - ראה באור 30 לדוחות כספיים.

תקנה מספר 20 - מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח לא נרשמו ני"ע של הבנק למסחר; בתקופת הדוח, חלה הפסקת מסחר בבורסה בניירות הערך של הבנק, במועד פרסום דוחות כספיים (בימים 27.02.2018, 24.05.2018, 09.08.2018, 22.11.2018).

תקנה מספר 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

א. לפרטים בדבר תגמולים לבעלי ענין ולנושאי משרה בכירה לשנת 2018, ראה חלק א' לממשל תאגידי.

ב. תשלומים ששולמו לכל חברי הדירקטוריון של הבנק (למעט יו"ר דירקטוריון הבנק) ואשר אינם חורגים מהמקובל הסתכמו בשנת 2018 בסך של 1.2 מיליוני ש"ח. לשכר יו"ר הדירקטוריון ראה חלק א' לדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 21 א - השליטה בתאגיד

גב' כנה שובל הינה בעלת השליטה בבנק ומחזיקה ב- 74.94% מהון המניות המונפק והנפרע של יצוא חברה להשקעות בע"מ שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "יצוא"). יצוא מחזיקה ב-86.23% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. בנוסף, מחזיקה גב' שובל ב-0.34% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באמצעות החברות: כ. שובל אחזקות בע"מ; אי.סי.סי הון לישראל בע"מ; חברה לנאמנות פיננסית בע"מ ונאמנות חוץ בע"מ שהינן חברות פרטיות שבבעלותה ושליטתה של הגב' כנה שובל.

על פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק, מר זלמן שובל (בעלה של הגב' כנה שובל ודירקטור בבנק) נחשב כבעל שליטה לפי הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 ולפי הוראות חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א - 1981.

תקנה מספר 22 - עסקאות עם בעל שליטה

לפירוט על תשלומים ועסקאות עם "בעלי עניין וצדדים קשורים" ראה בביאור 34 לדוחות הכספיים.

לפירוט על עיסקאות עם בעלי שליטה ראו פרק "עיסקאות עם בעלי שליטה" בדוח הדירקטוריון.

תקנה מספר 24 - החזקות בעלי ענין ונושאי משרה בכירה

ראה **נספח א'** מצ"ב.

תקנה 24 א - הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים

הון רשום: ההון הרשום של הבנק הנו 100,250,000 ש"ח ע.נ.

הון מונפק: ההון המונפק של הבנק הנו 70,517,741 ש"ח ע.נ.

מניות: כל מניות הבנק הן מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת.

תקנה 24 ב - מרשם בעלי המניות

ראה נספח ב' המצ"ב

תקנה מספר 25 א - מען רשום

כתובת המען הרשום, כתובת הדואר האלקטרוני, טלפון ופקסימיליה, כמפורט בעמוד הראשון לדוח תקופתי זה לעיל.

תקנה מספר 26 - רשימת הדירקטורים לתאריך הדוח

ראה נספח ג' המצ"ב.

תקנה מספר 26 א - רשימת נושאי משרה בכירה לתאריך הדוח

ראה נספח ד' המצ"ב.

תקנה מס' 26 ב - מו"חים עצמאיים

-אין-

תקנה מספר 27 - רואה החשבון המבקר של הבנק

קוסט פורר גבאי את קסירר.

מענו: רח' עמינדב 3, ת"א.

תקנה מספר 28 - שינויים בתזכיר ובתקנות

-אין-

תקנה מספר 29 - המלצות הדירקטוריון והחלטות אסיפה כללית

(א) המלצות דירקטוריון בפני האסיפה הכללית והחלטות שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

(1) ביום 4 בינואר, 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בגין רווחי רבעון שני לשנת 2017 בסך של 1.8 מיליוני ש"ח (ברוטו) ובגין רווחי רבעון שלישי לשנת 2017 במזומן בסך 3.7 מיליוני ש"ח (ברוטו) על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר, 2017. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 28 בינואר, 2018 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 14 בינואר, 2018.

האסיפה הכללית אישרה ביום 18 בנובמבר, 2018 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(2) ביום 27 במרץ, 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 3.3 מיליוני ש"ח (ברוטו) בגין הרווח הנקי של הרבעון הרביעי לשנת 2017 על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר, 2017. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 22 באפריל, 2018 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 באפריל, 2018.

האסיפה הכללית אישרה ביום 18 בנובמבר, 2018 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(3) ביום 28 ביוני, 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 5.7 מיליוני ש"ח (ברוטו) על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 במרץ, 2018. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 22 ביולי, 2018 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 8 ביולי, 2018.

האסיפה הכללית אישרה ביום 18 בנובמבר, 2018 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(4) ביום 13 בספטמבר, 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר חלוקת דיבידנד ביניים במזומן בסך של 5.7 מיליוני ש"ח (ברוטו) על בסיס יתרת עודפי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני, 2018. הדיבידנד הנ"ל שולם ביום 10 באוקטובר, 2018 לבעלי המניות שהחזיקו במניות הבנק ביום 27 בספטמבר, 2018.

האסיפה הכללית אישרה ביום 18 בנובמבר, 2018 את חלוקת דיבידנד הביניים הנ"ל כדיבידנד סופי.

(ב) החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות המנהלים בעניינים המפורטים בתקנת משנה (א)

אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

אין.

תקנה מספר 29 א - פירוט החלטות החברה

להלן, החלטות הבנק בנושאים המפורטים בתקנה זו, כדלקמן:

(1) התחייבות לשיפוי:

- ביום 29 בינואר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק אישור מתן כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המיידי לזימון אסיפה כללית מיום 22 בדצמבר, 2011 כפי שתוקן בדוח מיידי מיום 19 בינואר, 2012 (להלן: "הדוח המיידי"), וזאת: (א) לנושאי משרה בבנק המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת ולנושא משרה בחברה אחרת, כהגדרתם בדוח המיידי המכהנים ו/או שיכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת, למעט לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם. (ב) לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב בעלי ענין אישי במתן כתב התחייבות לשיפוי להם, המכהנים ו/או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת. לפרטים בדבר השיפוי ראה דוח מיידי של הבנק מיום 19 בינואר, 2012 (אסמכתא מס': 2012-01-020319).
- ביום 9 באוקטובר, 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק עדכונים לכתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בנוסח שצורף כנספח ג' לדוח המיידי על זימון אסיפה כללית מיום 3 בספטמבר, 2013 וזאת: לנושאי המשרה דלעיל. לפרטים בדבר עדכון כתב ההתחייבות לשיפוי ראה דוח מיידי של הבנק מיום 3 בספטמבר, 2013 (אסמכתא מס': 2013-01-136176).
- ביום 30 לאוקטובר, 2016, אישרה מחדש האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות ענין אישי בהענקת כתבי התחייבות לשיפוי להם, לתקופה של שלוש שנים נוספות, שתחילתה ביום 9 לאוקטובר 2016 (המועד בו יחלפו 3 שנים מהמועד בו אושרו כתבי השיפוי למר זלמן שובל, מר גדעון שובל ומר משה באואר), באותם תנאים של כתבי התחייבות לשיפוי הנוכחיים שאושרו בחודש אוקטובר 2013 כאמור לעיל לכל יתר נושאי המשרה ובכלל זה לדירקטורים האחרים ולדירקטורים האמורים. (ראה דוח מיידי על זימון אסיפה כללית מיום 19 בספטמבר, 2016 (אסמכתא: 2016-01-125356).

(2) ביטוח:

- ביום 10 במאי, 2015, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק הרחבת גבולות הכיסוי של ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק (ובחברות הבנות) (O&D) כפי שיהיו מעת לעת, כדלקמן: הכיסוי הביטוחי יהיה בגבולות אחריות של 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר ארה"ב לתקופה (ראה דוח זימון מיום 1 באפריל, 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-070975) ודוח על תוצאות האסיפה מיום 10 במאי 2015 (מספר אסמכתא 2015-01-016284) ("החלטת המסגרת"). הפוליסה לביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק תהיה ניתנת לחידוש או החלפה מעת לעת (היינו, בין על ידי הארכת תוקף פוליסת הביטוח הקיימת ובין על ידי התקשרות בפוליסה אחרת, לרבות עם מבטח אחר), באישור ועדת התגמול והדירקטוריון, ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים: א. גבולות האחריות בביטוח לא יעלו על הסכום האמור; ב. ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק יקבעו כי הפרמיה השנתית הינה בתנאי שוק; ג. החידוש האחרון מכוח החלטה זו ייעשה לתקופת ביטוח שתסתיים לא יאוחר מאשר בחלוף 6 שנים ממועד החלטת האסיפה הכללית.
- ביום 13 בספטמבר, 2018, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור וועדת ביקורת (ביושבה כועדת תגמול) בישיבתה מיום 6 בספטמבר, 2018, ובהמשך ובהתאם להחלטת המסגרת, את התקשרות הבנק עם הדירקטורים ועם נושאי המשרה שלו (לרבות המנכ"ל) (כולל בחברות הבנות), כפי שיהיו מעת לעת, לפי העניין, באשר לביטוחם בפוליסת ביטוח נושאי משרה (O&D), כדלקמן: הפוליסה תירכש אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון באמצעות ברוקר ביטוח בינלאומי. גבולות אחריות ותקופה לפוליסה: 30 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ו-60 מיליון דולר לתקופה, וזאת לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 1.10.2018 ועד ליום 30.9.2019. הפרמיה

השנתית שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, תעמוד על סך של כ- 75,000 $. סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי המשרה לא יעלה על סך של 25,000 $ ארה"ב לבנק.

- בהמשך להחלטת הדירקטוריון הנ"ל, אישר הדירקטוריון בישיבתו הנ"ל, כי התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח נושאי משרה תחול גם על מנכ"ל הבנק וכן על נושאי משרה שהם קרוביהם של בעלת השליטה המכהנים בבנק במועד החלטה זו, וכי תנאי ההתקשרות עמם זהים לתנאי ההתקשרות של שאר נושאי המשרה בבנק, ההתקשרות הינה בתנאי שוק, ואינה עשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכושו או התחייבויותיו.

גיל טופז
מנהל כללי

אלכסנדר זלצמן
סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

7 במרץ, 2019

נספח א' לדוח התקופתי לשנת 2018

מניות וניירות ערך אחרים שמחזיקים בעלי ענין ונושאי משרה בכירה

למיטב ידיעת הבנק, ובהתאם לדיווחים שהתקבלו אצלו, להלן פירוט ניירות הערך שבעלי ענין ונושאי משרה בכירה מחזיקים בבנק ובחברה מוחזקת שפעילותה מהותית לבנק, בתאריך הסמוך לתאריך דוח תקופתי זה:

שם	מספר זיהוי	סוג נייר ערך	מספר הנייר בבורסה	מספר מניות	שיעור אחזקה %
יצוא חברה להשקעות בע"מ[1]	520025156	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	60,804,120	86.2253
כ. שובל, באמצעות כ.שובל אחזקות בע"מ ואי. סי.סי הון לישראל חברה בע"מ	8187841	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	81,218	0.1151
שובל זלמן	31077605	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	0.0000
חברה לנאמנות פיננסית בע"מ[2]	510192785	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	153,480	0.2176
נאמנות חוץ בע"מ[2]	510141989	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	0.0000
בייזר חיים	3629599	מניה רג' 1 ש"ח ע.נ.	726018	1	0.0000

(1) חברה ציבורית. לתיאור השליטה בחברה זו ראה בתקנה 21א לעיל.
(2) חברה בשליטת גב' כנה שובל.

נספח ב' לדוח התקופתי לשנת 2018

מרשם בעלי המניות של הבנק

להלן, מרשם בעלי מניות רגילות של הבנק (מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א):

	שם	מספר זיהוי	מען	סך מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א)
1	יצוא חברה להשקעות בע"מ	52-002515-6	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	32,486,430
2	חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	51-035660-3	יהודה הלוי 62, ת"א	38,031,295
3	חב' לנאמנות פיננסית בע"מ	51-019287-5	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
4	נאמנות חוץ בע"מ	51-014198-9	רחוב אחד העם 9, מגדל שלום, ת"א	1
5	זלמן שובל	31077605	שרת 78, תל-אביב	1
6	חיים בייזר	3629599	צופר 2, רמת אפעל, 52960	1
7	עובד בן-עוזר ז"ל	049370919	גלוסקין 1, תל-אביב	1
8	יהודה בר-לב	064837123	טולקובסקי 3א', תל-אביב	10
9	משה קרמר	059761759	רח' דמשק אליעזר 5, בני-ברק	1
	סה"כ מניות רגילות (בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א)			**70,517,741**

שמות חברי הדירקטוריון ועיסוקיהם

	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	**זאב נהרי - יו"ר**	**זלמן שובל**	**יהודה אורבך**
מס' זיהוי:	10063733	031077605	051264752
תאריך לידה:	16.05.1944	28.04.1930	27.11.1952
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	אהרון בקר 3, תל- אביב	רח' משה שרת 78, תל - אביב	מאיר יערי 28, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	יו"ר הועדה לניהול סיכונים, יו"ר הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.	אינו חבר בועדות הדירקטוריון	יו"ר ועדת ביקורת ויו"ר ועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק ובעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין:	כן; יו"ר דירקטוריון הבנק.	לא	לא
השכלה:	רו"ח מוסמך, אוניברסיטת חיפה.	תואר ראשון (B.A.) ביחסים בינלאומיים מאוניברסיטת ברקלי, קליפורניה; תואר שני (M.A.) ביחסים בינלאומיים, כלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת ג'נבה	רו"ח מוסמך; תואר ראשון (B.A.) בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	11.10.2015	23.3.1964	13.9.2015 (מונה לכהונה נוספת שהחלה ביום 13.9.2018).
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	כיום - יו"ר דירקטוריון הבנק; שימש כיועץ כספי לחברת חשמל לישראל (עד ליום 31.12.16). כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ (בשנים 1965-2011); בתפקידו האחרון כיהן כחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוק ההון. כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי בע"מ, לאומי פרטנרס בע"מ, לאומי אחזקות ריאליות, לאומי אינטרנשיונל אינווסטמנט נ.ו., ולוקסאינווסט ס.א. הולדינג; כמו כן, כיהן כדירקטור בבנק לאומי ארה"ב, בבנק לאומי לישראל קורפוריישן ובחברה לישראל בע"מ	יו"ר דירקטוריון יצוא חברה להשקעות בע"מ; יו"ר משותף של קרן פייר.	יו"ר וחבר בוועדות בגופים שונים (בהתנדבות), יועץ וסוקר. מרצה באוניברסיטאות ובמכללות בתחום מערכות מידע וביקורת טכנולוגיית המידע; חבר הוועדה למחשוב מחדש של לשכת רואי חשבון (בהתנדבות); כיהן כסמנכ"ל, מבקר פנימי ראשי בבנק אגוד לישראל בע"מ ובחברות הבנות של הבנק (בין השנים 2000-2014).

	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
דירקטור בתאגידים הבאים:	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.	יו"ר הדירקטוריונים הבאים: יצוא חברה להשקעות בע"מ ויו"ר משותף של קרן פייר, סי. אף. סי חברה למימון מקיף בע"מ, אי.סי.סי. - הון לישראל חברה בע"מ. יו"ר דירקטוריון משותף בשובל גרופמן נדל"ן בע"מ ובשובל גרופמן נדל"ן אחזקות בע"מ 2007; חבר בדירקטוריונים הבאים: טרה פירמה בע"מ, כנה שובל אחזקות בע"מ, המרכז הבינתחומי הרצליה. חבר בחבר הנאמנים: אוניברסיטת בן גוריון, אוניברסיטת אריאל, כנס הרצליה. כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק מ-12/89 עד 9/90 וכן מ-3/93 עד 6/98. בתקופה שמיום 10/90 ועד 03/93, ובין 06/98 ועד 01/00, בעת שירותו כשגריר ישראל בוושינגטון, הייתה הפסקה בחברותו בדירקטוריון.	אינו מכהן כדירקטור בתאגידים אחרים.
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד:	לא	בן זוגה של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21א לעיל); אביו של מר גדעון שובל, דירקטור בבנק.	לא
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון:	כן	כן	כן

	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	**ד"ר רות ארד**	**ליאור בן עמי**	**יעקב טננבאום (החל לכהן ביום 19.2.2019)**
מס' זיהוי:	030332563	022629083	078519733
תאריך לידה:	15.09.1949	31.08.1966	16.07.1948
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	הרכש 5, תל אביב	הרעות 15, תל מונד	גוטמכר 11, בני ברק
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	חברה בועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים, וועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.	חבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית.	חבר בועדת ביקורת ובוועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	דירקטורית חיצונית. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	דירקטור חיצוני. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (B.A) במתמטיקה וכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (Ms) בסטטיסטיקה, אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי; תואר שלישי (Phd) במימון וסטטיסטיקה (התמחות במימון), אוניברסיטת פרינסטון, ניו ג'רסי.	תואר ראשון (B.A) בחוג לכלכלה ובחוג למדעי המדינה, האוניברסיטה העברית; תואר שני (MA) בכלכלת עסקים, אוניברסיטת בר אילן.	לימודי מדעי המחשב במשך שנה (ללא תואר) באוניברסיטת בר אילן
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	10.04.2016	10.04.2016	19.02.2019
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל ובעלים של חברת פנצ'ל (ממרץ 2015); חברה בועדת אשראי קרן סולו (2014 עד אפריל, 2016); דח"צ בחברת ישראכרט (בשנים 2014-2011);	מנכ"ל ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ (מרץ 2013 - עד כה); הלפ פי סי המרכז לתמיכה במחשוב ביתי בע"מ (2006-עד אוקטובר, 2013).	דירקטור חיצוני ב"רציו חיפושי נפט" (מימון) (החל משנת 2015-עד כה); מנכ"ל, בנק מרכנתיל דיסקונט (בשנים 2006-2013)
דירקטור בתאגידים הבאים:	אינה מכהנת כדירקטורית בתאגידים אחרים.	ספייק איי טי טכנולוגיות מידע בע"מ, בת גלים ניהול והחזקות בע"מ וגיא ירדן בע"מ.	רציו חיפושי נפט (מימון)
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד -	לא	לא	לא
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן	כן	כן

	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	**עוזי לוי (החל לכהן ביום 6.3.19)**	**אירה סובל (חדלה לכהן ביום 18.2.19)**
מס' זיהוי:	058231846	027811546
תאריך לידה:	26.07.1963	15.07.1970
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	נוה רעים 37, פתח תקוה	בת יפתח 6, תל-אביב
נתינות:	ישראלית	ישראלית
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	חבר בוועדה לניהול סיכונים, ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובוועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית	עד לסיום כהונתה, חברה בוועדת ביקורת, ועדת משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית ובועדה לתכנון הון ואסטרטגיה.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	דירקטור בלתי תלוי; בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	דירקטורית בלתי תלויה; בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין-	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומדע המדינה, אוניברסיטת תל אביב; תואר שני (M.A) בכלכלה עם התמחות במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; לימודי מימון ציבורי קרן המטבע הבינלאומית (IMF) בוושינגטון די סי.	רו"ח מוסמך, תואר ראשון (B.A.) במנהל עסקים/ חשבונאות, המכללה למנהל, ראשון לציון; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים למנהלים, אוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת נורט'ווסטרן, שיקגו, ארה"ב; תואר שני (M.A.) בתוכנית ללימודי מגדר אוניברסיטת תל-אביב.
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	6.3.19	18.02.2013 (ביום 11.02.2016 אישרה האסיפה הכללית את מינויה לתקופת כהונה שנייה)
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	סגן נשיא חב' WeWork (החל ממרץ 2019); מנכ"ל, "דירה להשכיר", החברה הממשלתית לדיור והשכרה (2014-מרץ 2019); משנה למנכ"ל ואחראי על הפעילות הבינלאומית בקבוצת נכסים ובניין (2009-2014).	יועצת לחברות ודירקטורית בחברות. לימודים לתואר שלישי בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל-אביב; חברה בועד המנהל של עמותת דלת פתוחה.
דירקטור בתאגידים הבאים:	לא	לא
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד	לא	לא
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן	כן

	שם הדירקטור ופרטיו	שם הדירקטור ופרטיו
שם:	**גדעון שובל**	**אביב שנצר (החל לכהן ביום 18.2.2019)**
מס' זיהוי:	058239864	033831405
תאריך לידה:	31.08.1963	1.5.1977
מענו להמצאת כתבי בית-דין:	הרימון 10, תל-אביב	הר ארגמן 954, מכבים
נתינות:	ישראלית	ישראלית
חברותו בועדות הדירקטוריון (למועד הדוח):	חבר בועדה לתכנון הון ואסטרטגיה ובועדה לניהול סיכונים.	חבר בועדת ביקורת ובוועדה לניהול סיכונים.
אם הוא דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות ובעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית או דירקטור חיצוני מומחה:	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.	אינו דירקטור חיצוני או דירקטור בלתי תלוי.
אם הוא עובד של התאגיד, חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל ענין	לא	לא
השכלה:	השכלה: תואר ראשון (L.L.B) במשפטים, אוניברסיטת בקינגהם; תואר שני (L.L.M) במשפטים, אוניברסיטת קולומביה; תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים, ביה"ס למינהל עסקים IMD.	תואר ראשון (BA) במתמטיקה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה; תואר שני (MA) בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; לימודי דוקטורט במינהל עסקים (התמחות ניהול סיכוני אשראי), אוניברסיטת תל-אביב
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור של התאגיד:	26.10.2000	18.02.2019
העיסוק העיקרי בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל ודירקטור ביצוא חברה להשקעות בע"מ	מנכ"ל ובעלים בשנצר ניהול סיכונים בע"מ (2011-עד כה); ייעוץ עסקי אסטרטגי לחברות; ממונה ציות ואכיפה בקרן השתלמות רום (2013-פברואר 2019); מנהל סיכונים בש. שלמה ביטוח (2018- פברואר 2019); מנהל סיכונים שאינם פיננסיים בקרן השתלמות לעובדי המדינה (2016-עד כה).
דירקטור בתאגידים הבאים:	יצוא חברה להשקעות בע"מ	שנצר ניהול סיכונים בע"מ
האם למיטב ידיעת התאגיד בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד	בנם של גב' כנה שובל, בעלת היתר השליטה בבנק, ומר זלמן שובל, דירקטור בבנק שעל פי חוות דעת משפטית שהומצאה לבנק נחשב כבעל שליטה בבנק (ראה פירוט בתקנה 21א לעיל).	לא
האם הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן	כן

נספח ד' לדוח התקופתי לשנת 2018

נושאי משרה בכירה של הבנק ליום 31.12.2018 הינם ה"ה:

	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	**גיל טופז**	**דוד לוי**
מס' זיהוי:	024464869	022148530
תאריך לידה:	12.12.1969	22.11.1965
תאריך תחילת כהונה:	1.11.2015	01.11.2016
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מנהל כללי יו"ר דירקטוריון חברות הבת: עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ.	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל חטיבה קמעונאית דירקטור בחברת הבת עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר מוסמך (M.B.A.) מנהל עסקים (התמחות במימון ושיווק) אוניברסיטת ת"א; תואר במשפטים (LLB) , אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון עו"ד; תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וחשבונאות; אוניברסיטת ת"א. בעל רישיון רו"ח;	תואר ראשון בכלכלה וניהול, האוניברסיטה הפתוחה; תואר שני (EMBA), האוניברסיטה העברית, ירושלים
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	סמנכ"ל, ראש אגף לקוחות פרטיים וחבר הנהלת חברת כרטיסי אשראי לישראל - כ.א.ל (2013-2015); סמנכ"ל, CRO ראש אגף סיכונים ואשראי בחברת כרטיסי האשראי לישראל - כ.א.ל. (2010-2013);	מנהל אגף לקוחות פרטיים בחטיבה הבנקאית בבנק דיסקונט (2013-2016); מנהל אגף פאסיב בחטיבה הבנקאית בבנק דיסקונט (2011)

	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	**מריו ויינגורטין**	**שרית וייסטוך**	**אלכסנדר זלצמן**
מס' זיהוי:	015612401	023069115	310062120
תאריך לידה:	19.10.1964	14.10.1967	18.04.1973
תאריך תחילת כהונה:	30.4.2018	01.07.2005	16.01.2014
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	משנה למנכ"ל ,חבר הנהלה, מנהל חטיבת משאבים וחדשנות טכנולוגית (מכהן גם בתפקיד מנמ"ר)	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית ומנהלת אגף הייעוץ המשפטי ציות ואכיפה	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל אגף הכספים וחשבונאי ראשי. דירקטור בחברות הבת: ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ; ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (B.A) בפסיכולוגיה וסוציולוגיה; האוניברסיטה העברית, ירושלים; תואר M.S.C במדעי ההתנהגות וניהול פסיכולוגיה תעשייתית, הטכניון.	תואר במשפטים (L.L.B), אוניברסיטת בר-אילן	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית, ירושלים; בעל רישיון רו"ח; תואר מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	(2016-היום) Tsc-ראש יישום פרויקטים, תפעול ומכירות. אמדוקס (2013-2015)-סמנכ"ל תשלומים ושירותים פיננסיים דיגיטליים.	סמנכ"ל, חברת הנהלה, היועצת המשפטית.	מנהל מחלקת מידע ניהולי ותקציב (2010-2013);

	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	**משה עומר**	**אריאל לוינגר**
מס' זיהוי:	027312719	313646093
תאריך לידה:	03.05.1974	20.03.1974
תאריך תחילת כהונה:	15.12.2013	1.6.2018
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל החטיבה הפיננסית יו"ר או דירקטור בחברות הבת: ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ; ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ; ירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ; ירושלים חיתום והנפקות בע"מ; עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ; תומר ירושלים בע"מ; החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ.	סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל הסיכונים הראשי, מנהל חטיבת הסיכונים וחבר הנהלה.
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (B.A.) בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב; תואר שני (M.Sc.) במימון וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב	תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן; תואר מוסמך (MBA) במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	תפקידים שונים בבנק הבינלאומי הראשון: מנהל היחידה לניהול פיננסי (2012-2013); מנהל יחידת נוסטרו למסחר (2010-2012).	מנהל מחלקת סיכונים (2009-2018)

	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	**רון שגיא**	**לירן עובדיה**
מס' זיהוי:	052189859	034437707
תאריך לידה:	30.10.1953	10.12.1978
תאריך תחילת כהונה:	24.02.2005 (בתפקידו הנוכחי מיום 20.3.2012)	01.11.2017
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו :	סמנכ"ל, המבקר הפנימי	מנהל סקטור נדל"ן
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון (.B.A), כלכלה, האוניברסיטה העברית	תואר ראשון (B.A) בניהול מהאוניברסיטה הפתוחה.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	סמנכ"ל, המבקר הפנימי	מנהל מערך אשראי ותפעול סניפים, (2017-2013); מנהל מח' אשראי קמעונאי ומסחרי (2011-2013);

	שם נושא המשרה ופרטיו:	שם נושא המשרה ופרטיו:
שם:	**כרמל פלורנץ**	**הגר פרץ דיין**
מס' זיהוי:	013230628	031579329
תאריך לידה:	25.12.1965	7.10.1978
תאריך תחילת כהונה:	15.07.2010	29.09.2016
התפקיד שממלא בתאגיד בחברה בת של התאגיד, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מזכיר הבנק וחברות הבת	מנהלת אגף שיווק, אסטרטגיה ופיתוח עסקי
האם בעל ענין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בתאגיד:	לא	לא
השכלה:	תואר ראשון במשפטים (L.L.B) אוניברסיטת תל-אביב	תואר ראשון (.B.A) בכלכלה ומנהל עסקים, התמחות בחשבונאות, באוניברסיטה העברית; תואר שני במנהל עסקים (M.B.A), באוניברסיטה העברית.
ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות:	מזכיר הבנק וחברות הבת	מנהלת מחלקת תהליכים עסקיים (2016-2015); מנהלת פרויקט CRM, חטיבה קמעונאית בבנק לאומי (2014-2013); משנה למנכ"ל, מנהלת חטיבת השיווק, חברת G-STAT (2013-2009)

שאלון ממשל תאגידי[1]

עצמאות הדירקטוריון		
	נכון	לא נכון
1. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א.(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצונים השונים): דירקטור א': _____. דירקטור ב': _____. מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: **שלושה (3) דירקטורים חיצוניים על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") שהנם גם דירקטורים חיצוניים על פי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הוראה 301"); דירקטור אחד (1) בלתי תלוי על פי חוק החברות שהנו גם דירקטור חיצוני על פי הוראה 301.**	√	
2. שיעור[2] הדירקטורים הבלתי תלויים[3] המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 4/9. שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון התאגיד: **שליש מכלל הדירקטורים (כולל דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות, התשנ"ט-1999).** ❑ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).	√	
3. בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי). **הדירקטורים החיצוניים והבלתי תלויים מסרו לבנק הצהרות על היעדר זיקה בסמוך לפרסום דוח זה.**	√	
4. כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים[6] למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.	√	
5. כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). יצוין שיעור הישיבות בהם דירקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: _____.	√	

1 פורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.
2 בשאלון זה, "**שיעור**"- מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמה 3/8.
3 לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.
4 לענין שאלה זו - "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמא בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).
5 חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.
6 לענין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן כנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב "ככפיפות" לעניין שאלה זו.

עצמאות הדירקטוריון		
	נכון	לא נכון
6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דירקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדירקטוריון כאמור) - יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדירקטוריון כאמור: זהות: _____.. תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): _____.. פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____.. האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה). שיעור נוכחותו[7] בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____, נוכחות אחרת: _____. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	

כשירות וכישורי הדירקטורים		
	נכון	לא נכון
7. בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה - קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה)[8]. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין -	√	
א. פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____...		
ב. הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: _____...		
ג. מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: _____...		
ד. הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____...		
8. התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון"- יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).	√	

7 תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.
8 חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

כשירות וכישורי הדירקטורים			
		נכון	לא נכון
9.	א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: **"לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כהגדרת המונח בסעיף 240 לחוק החברות ובלבד שלפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ולפחות שניים מבין הדירקטורים החיצוניים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית".**	√	_____
	ב. מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח - בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית[9]: **כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון הוערכו ע"י הדירקטוריון כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.** בעלי כשירות מקצועית[10]: **כל הדירקטורים החיצוניים כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 301 (הכולל גם דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות) הוערכו ע"י הדירקטוריון כבעלי כשירות מקצועית.** במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח. 7 דירקטורים	√	
10.	א. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____... בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____...	√	
	ב. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 8 נשים: 1		_____

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)			
		נכון	לא נכון
11.	א. מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: רבעון ראשון: 5 רבעון שני: 4 רבעון שלישי: 4 רבעון רביעי: 5	_____	_____
	ב. לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור[11] השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו): (יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים).	_____	_____

9 לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו - 2005.

10 ר' ה"ש 9.

11 ר' ה"ש 2.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)								
							נכון	לא נכון
11.	ב.	שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בישיבות **הדירקטוריון**	שיעור השתתפותו בישיבות **ועדת ביקורת**[12]	שיעור השתתפותו בישיבות **הועדה לבחינת הדוחות כספיים**[13]	שיעור השתתפותו בישיבות **ועדת תגמול**[14]	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות **דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר** (תוך ציון שם הועדה)	_____	_____
		זאב נהרי (יו"ר)	100%	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים (יו"ר הוועדה); 100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה (יו"ר הועדה);	_____	_____
		זלמן שובל	89%	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר		
		שמואל אשל	94%	100% (יו"ר הוועדה).	100%	100%	100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; 100% מישיבות ועדת משאבים		
		משה באואר	38% (עקב מצבו הבריאותי)	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר		
		יהודה אורבך	100%	95%	75%	100%	100% מישיבות וועדה לניהול סיכונים; 100% מישיבות ועדת משאבים (יו"ר הועדה);		
		רות ארד	94%	100%	100%	100%	100% מישיבות הועדה לניהול סיכונים, 100% מישיבות הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה;		
		רם הרמלך	100%	93%	100%	100%	60% מישיבות ועדה לניהול סיכונים;		
		אירה סובל	94%	95%	100%	90%	100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; 86% מישיבות ועדת משאבים;		

12 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.
13 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.
14 לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)						
					נכון	לא נכון
נורית קראוס	100%	אינה חברה	אינה חברה	אינה חברה	בהתייחס לתקופת כהונתה בשנת 2018 שנמשכה כחודש לא השתתפה בישיבת הוועדה לניהול סיכונים ובישיבת הועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; לא התקיימה ועדת משאבים	
גדעון שובל	83%	אינו חבר	אינו חבר	אינו חבר	100% מישיבות ועדה לתכנון הון ואסטרטגיה; 86% מישיבות הועדה לניהול סיכונים	
ליאור בן עמי	94%	אינו חבר	אינו חבר	השתתף בישיבה אחת של וועדת תגמול טרם איחודה עם וועדת ביקורת.	100% מישיבות ועדת משאבים;	
12. 1. בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.					√	

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון		
	נכון	לא נכון
13. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א.(2) לחוק החברות), ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.	√	
14. בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א.(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.	√	
15. בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות[15]. X לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).	X	

15 בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון			
		נכון	לא נכון
16.	1. המנכ"ל **אינו** קרוב של יו"ר הדירקטוריון.	√	
	2. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) -		
	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	_____	_____
	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות[16]: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	_____	_____
17.	בעל שליטה או קרובו **אינו** מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	

ועדת הביקורת			
		נכון	לא נכון
18.	בועדת הביקורת **לא כיהן** בשנת הדיווח -	_____	_____
	א. בעל השליטה או קרובו. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
	ב. יו"ר הדירקטוריון.	√	
	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	√	
	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	√	
	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
19.	מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות.	√	
20.	מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור: _____..	√	
21.	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.	√	
22.	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הועדה, היה זה באישור יו"ר הועדה ו/או לבקשת הועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).	√	
23.	בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.	√	
24.	ועדת הביקורת (ו/או הועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.	√	

16 בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים			
		נכון	לא נכון
25.	א. יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: **3 ימים לדוח שנתי ו- 2 ימים לדוח רבעוני.**	_____	_____
	ב. מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון: 2 ימים דוח רבעון שני: 2 ימים דוח רבעון שלישי: 2 ימים דוח שנתי: 3 ימים	_____	_____
25.	ג. מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון: 14 ימים דוח רבעון שני: 10 ימים דוח רבעון שלישי: 11 ימים דוח שנתי: 14 ימים		
26.	רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפותו: _____.	√	
27.	בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:	_____	_____
	א. מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בועדה ואישור הדוחות כאמור).	√	
	ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	√	
	ג. יו"ר הועדה הוא דירקטור חיצוני.	√	
	ד. כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים.	√	
	ה. לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	√	
	ו. חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	√	
	ז. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	√	
	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/ רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.	_____	_____

ועדת תגמול			
	*בחודש ינואר, 2018, הוחלט על איחוד וועדת תגמול וועדת ביקורת, וממועד זה, וועדת ביקורת משמשת גם כוועדת תגמול. התשובות מטה מתייחסות לוועדת ביקורת.	נכון	לא נכון
28.	הועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בועדה). ❑ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).	√	
29.	תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת תגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.	√	
30.	בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -	_____	_____
	א. בעל השליטה או קרובו. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
	ב. יו"ר הדירקטוריון.	√*	
	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.	√	
	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.	√	
	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	√	
31.	בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים.	√	
32.	ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג)(3) ו-272(ג1)(1)(ג) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצוין - סוג העסקה שאושרה כאמור: מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח:	√	

מבקר פנים			
		נכון	לא נכון
33.	יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.	√	
34.	יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תכנית העבודה בשנת הדיווח. בנוסף, יפורטו נושאי הביקורת בהם עסק המבקר הפנימי בשנת הדיווח: **במגוון ביקורות בכל תחומי הפעילות של הבנק ע"פ תכנית עבודה שנתית המבוססת על תכנית רב שנתית שאושרה ע"י ועדת הביקורת והדירקטוריון.**	√	
35.	היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות[17]): **משרה מלאה**	_____	_____
	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.	√	
36.	המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, רו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם.	√	

17 כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

עסקאות עם בעלי עניין		
	נכון	לא נכון
37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין - - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): _____. - האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגנים הקבועים בדין: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.	√	
38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה " לא נכון" - יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו: ❑ כן ❑ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ❑ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה). _____.	√	

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

יהודה אורבך
יו"ר ועדת הביקורת
(המשמשת גם כוועדה
לבחינת הדוחות הכספיים)

7 במרץ, 2019

תאריך החתימה

מילון מונחים

מונח	תיאור קצר
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
אינפלציה	מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אמצעי שליטה	על-פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, כל אחת מאלה: (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר; (2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה: (א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו; (ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו; (3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד; (4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חבויותיו.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.
באזל II/באזל III	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה
הון עצמי רובד 1	הון על בסיס מתמשך - going concrern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

מונח	תיאור קצר
הון רובד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על-ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (CoCo - contingent convertible) שהונפקו על-ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
הון רגולטורי	הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הלוואה לדיור	הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק: 1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוצה; 2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3) ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; 4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.
הלוואה ממונפת	1) אשראי שניתן למימון עסקה הונית 2) היחס בין סך החוב של הלווה ל-EBIDTA של הלווה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי 3) לווה המאופיין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי 4) רמת המינוף, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי המינוף, גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות
הסכמי CSA	הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבנות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
הפרשה פרטנית	הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המוון בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטינית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.
הפרשה קבוצתית	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
חברת דירוג	חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".
חח"ד - חשבון חוזר דביטורי	חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.

מונח	תיאור קצר
חשיפות חוץ מאזניות	חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על-ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר: - התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; - מסגרות אשראי לא מנוצלות; - התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; - התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. - ועוד. בדוחות הכספיים גילוי על התחייבויות חוץ מאזניות של הבנק באות לידי ביטוי במסגרת ביאור 31.
יחס הלימות הון	יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.
יחס כיסוי נזילות	יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.
יחס מינוף	מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.
כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
לווה	בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מגנ"א - מערכת גילוי נאות אלקטרוני	מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.
מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי	חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים
מק"מ-מלווה קצר מועד	נייר ערך ממשלתי המונפק על-ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.
נגזר	נגזר הוא מכשיר פיננסי או חוזה אחר, בעל 3 מאפיינים: 1. שוויו משתנה בהתאם לשינוי בשיעור ריבית, במחיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורה מוגדר, בדירוג אשראי או בבסיס דומה. 2. אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הנמוכה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. 3. הוא מסולק במועד עתידי.
נגזר אשראי	חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.

מונח	תיאור קצר
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על-ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
נדבך 2	מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assesment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
נדבך 3	משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוץ מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהצאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגיגו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.
סיכון נזילות	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון שוק	סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
סינדיקציה של הלוואה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. עסקאות מסוג זה מבוצעות לעיתים קרובות כאשר קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כך שהסכום שמועמד ללווה גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות ויישוב יתרות.
קבוצת לווים	הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על-ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על-ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על-ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
קווי הגנה	ממשל ניהול הסיכונים, מסתמך על שלושה קווי הגנה: קו ראשון: הנהלות קווי העסקים; קו שני: פונקצית ניהול סיכונים, חשבות, ייעוץ משפטי; קו שלישי: ביקורת פנימית.

מונח	תיאור קצר
שווי הוגן	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שיעור המימון (LTV)	שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.
ALM - Asset liability management	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.
CCR - Counterparty Credit Risk	סיכון אשראי צד נגדי - מהווה תת סיכון של סיכון האשראי הכולל אליו חשוף הבנק, ומבטא את הסיכון שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על-פי תנאי העסקה. סיכון אשראי של צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד ומשתנה לאורך חיי העסקה. ערך השוק של העסקה משתנה באופן רציף בהתאם לתנודות גורמי השוק העומדים בבסיסה, ויכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים בעסקה.
CRM - Credit Risk Mitigation	הפחתת סיכון אשראי - מקזזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.
CVA - Credit Valuation Adjustment	חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.
EDTF - Enhanced Disclosure Task Force	צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על-ידי ה-FSB. מטרת הגוף הינה לשפר את איכות הגילויים על הסיכונים, שיפור יכולת ההשוואה והשקיפות.
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
FSB - Financial Stability Board	גוף בינלאומי אשר מפקח על המערכת הפיננסית הבינלאומית. מטרתו, לקדם את היציבות במערכת הפיננסית.
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.
KPI - Key Performance Indicator	מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים נגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.
RTGS - Real Time Gross Settlement	מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.
SREP - Supervisory Review Process	התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על-ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על-ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.

מונח	תיאור קצר
Var - Value at Risk	הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

אינדקס

א

אשראי לציבור 6, 17, 21, 22, 34, 50, 51, 52, 97, 99, 103, 104, 111, 138, 139, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 207, 217, 219, 241, 259, 262, 264, 266

ב

בנק ישראל 23, 28, 37, 38, 44, 45, 59, 63, 70, 74, 81, 105, 160, 168, 212, 213, 223, 247, 249, 253, 296

ד

דירקטוריון 9, 25, 26, 27, 37, 38, 39, 44, 45, 46, 55, 62, 66, 67, 69, 81, 130, 136, 147, 148, 149, 152, 160, 212, 214, 215, 216, 225, 226, 227, 228, 231, 234, 235, 238, 239, 247, 257, 270, 271, 272, 276, 277, 281, 286, 288, 289

ה

הון כולל 7, 36, 37, 161

הון רובד 1 36, 161, 162

הוצאות בגין הפסדי אשראי 21, 31, 41, 43, 50, 51, 52, 95, 99, 139, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 218, 219, 241, 263, 265

הוצאות ריבית 95, 126, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 218, 260, 265

הכנסות מימון שאינן מריבית 32, 109, 110, 111, 117, 118, 127, 134, 215, 265

הלימות הון 7, 17, 36, 103, 107, 161, 162, 241, 296

הפרשה להפסדי אשראי 21, 22, 34, 48, 51, 52, 62, 78, 97, 111, 113, 114, 138, 139, 145, 167, 186, 187, 188, 207, 217, 262, 266, 294

הפרשה למיסים 33, 95, 103, 131, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 218, 263, 265

י

יחס מינוף 7, 17, 38, 295, 296

מ

מגבלות 18, 23, 37, 44, 45, 46, 51, 52, 53, 61, 62, 63, 67, 69, 75, 89, 108, 114, 172, 197, 214, 223, 247, 251

מיסים נדחים 78, 99, 131, 132, 142, 161, 219

מכשירים נגזרים 30, 35, 51, 52, 66, 67, 78, 97, 99, 108, 117, 118, 123, 127, 169, 170, 171, 172, 178, 182, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 217, 219, 262, 264, 266

משכורות 21, 95, 103, 129, 145, 146, 148, 149, 150, 151, 211, 218, 233, 234, 241, 263, 265

משכנתאות 6, 25, 28, 206, 242, 251, 254

נ

ניירות ערך 17, 19, 20, 21, 32, 34, 35, 41, 63, 69, 72, 75, 77, 78, 96, 97, 99, 100, 103, 107, 108, 109, 110, 111, 123, 124, 125, 134, 135, 136, 137, 145, 164, 168, 169, 174, 198, 199, 202, 203, 204, 205, 209, 214, 217, 219, 220, 235, 240, 241, 247, 262, 264, 266, 269, 270, 296

נכסי סיכון 36, 125, 161, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 295, 297

ס

סייבר 23, 24, 44, 70, 71, 249, 294

סיכון נזילות 35, 68, 75, 297

סיכון ציות 23, 24, 77

סיכון רגולטורי 23, 24, 76

סיכון שוק 63, 296, 297

סיכון תפעולי 36, 70, 76, 161

ע

עמלות 21, 95, 107, 108, 109, 113, 125, 128, 130, 164, 165, 218, 241, 246, 247, 254, 255, 262, 263, 265

פ

פחת 32, 99, 114, 115, 141, 151, 219, 291

פיקדונות הציבור 6, 17, 22, 35, 68, 69, 97, 99, 103, 126, 143, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 198, 199, 200, 203, 207, 209, 217, 219, 236, 264, 266

ר

רווח והפסד 15, 21, 22, 33, 66, 67, 79, 87, 95, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 115, 117, 118, 120, 122, 123, 124, 125, 131, 134, 136, 155, 169, 206, 223, 241, 258, 263, 264, 265, 266

רווח כולל 22, 33, 36, 79, 98, 109, 135, 136, 150, 262, 265

רווח נקי 6, 21, 22, 36, 41, 42, 43, 95, 96, 98, 99, 133, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 216, 218, 219, 241, 263, 265

סניפי הבנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

מען לדיוור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סקטור נדל"ן

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה - רוממה

רח' שמגר 21, ירושלים

סניף תל אביב

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראשל"צ 75267

סניף פתח תקוה
רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה
רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית
רח' אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קיריון
דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת
מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

סניף סחנין
קניון סחנין מול, כביש ראשי סחנין

סניף כרמיאל
רח' מעלה כמון 5, קניון חוצות כרמיאל, כרמיאל

סניף אום אל פחם
קניון אלהרם, כביש ראשי, אום אל פחם

סניף אלעד
רח' רבי יהודה הנשיא, 94 אלעד

סניף בית שמש
רח' רבין 2, קניון נעימי, בית שמש

סניף ביתר עלית
רח' ישמח ישראל 2, מרכז חיים זקן - תמרים, ביתר עלית

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ
רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

בנק ירושלים

כתובתינו באינטרנט:
www.bankjerusalem.co.il